Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Vinzenz von Beauvais

Speculum historiale : Universitätsbibliothek Rostock, Ff-1363.1

https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446

Handschrift Freier Zugang

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0001
DFG

Rücken rep. 1957

Ff-1363. 1.2.

Ink.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1851014446/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1851014446/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0004
DFG

Prima pars tabule.

Scaīdū augustinū vir libro de ciuitate dei. Ordo ē parū dispiū q̄ sua cuiq; loca tribuens dispositō Exquib; uerbis colligit q̄ illa q̄ bene ordinata sūt dispositā facilius in locis suis iueniūt Et ppt̄ hoc ue queret̄ facilius occurrat q̄ in speculo hystoriali continet̄ sic ordinauimus ut per lr̄as alphabeti scaīdū numerū librorū Et capitulorū diligens Et intelligens lector equirat Et si quid in toto libro fuerit quod ad lr̄am .a. siue de ada siue alio pteneat ſcdm ordinē istius tabule ad lr̄am incipientē p̄d. recurrat Et ita de alijs lr̄is q̄ in alphabeto p ordinē continent Distinxim⁹ aut̄ hanc tabulā in ptes q̄ tuor hm q̄d quatuor uoluminib; hoc speculū ōstat Et cuilibet uolumini suā ppriā tabulā p̄milim⁹ ob facilitatē inueniēdi que sita Et si qū nō stati occurrēt in capitulorū inicijs quod queri nō ob hoc delistat lector aquirendo q̄ plerūq; sub unico capitu li titulo diuerse materie Et hystorie inuicē nō ad̄nere p̄spicim⁹ Ceterū materie huius speculi magis pticulatisantur in singulorū librorū regīstris q̄ in ipis tabulis Dū nō dicat lāor de esse huic speculo quod ipē tabule nō p̄monstrant

Incipit tabula primi voluminis speculi hystorialis

Adam primū homīs creatō. y. libro xxx capitulo
Adam dignitas Et cue creatio. y. li xli
Adam peccauit .y. li. xlvij.
Abel occiditur . y. libro. lvi.
Abidos insula describitur. y. libro. lxxx.
Abraham nascitur. y. libro. ci.
Achaya regio describitur. y libro. lxxiij
Accius poeta claret .vj. libro. lxxx.
Affrica regio describitur. y. libro. lxxvi.
Albania regio describitur. y. libro. lxx.
Alexander macedo ōcipitur. v. libro. iij.
Alexandri industria .v. libro. xij.
Alexander regnat. v. libro. xxij.

Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK ROSTOCK

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0009
DFG

† Amos ꝓpha ab ozia sacerdote idolorum ꝑ tpa vecte cum effugit
li° 3° c° 91

. Prima pars .

Alexander uenenatur. v libro. lxiiij.
Altibiades socraticus. claret. iiij libro. xli.
† Anaxagoras philosophus claret. iiij libro. xxxiij.
Anaximander philosophus claret. iij libro. cxix.
Anaxiamenes orator claret. v. libro xxxix.
Angelorum ꝓpetates. ij. libro. ix.
Anime racionalis ꝓpetates. ij libro. xxxiij.
Anthiochus epiphanes ꝓphanat tẽplũ. vj. li. lxij.
Antigonus macedo regnat. vj. libro. xxxix.
Antistenes socraticus claret. iiij libro. lxix.
Anuli usus inuenitur. ij libro. cxvj.
Annunciacio diuĩca. vij. libro. lxxvj.
Apis colitur. ij libro. cxxxi.
Apollinityri gesta in fine quarti libri.
Apuleyus platonicus claret. v. libro. vj.
Apulya regio describitur. ij. libro. lxxiiij.
Arabia regio describitur ij. libro. lxvj.
Arborum diuersitas. ij. libro. xxiij.
Archaya regio describitur. ij. libro. lxxiij.
Archilogus poeta claret. iij. libro. cv.
Archimedes philosophus claret. vj. libro. xliij
Architacerencinus. iiij. libro. lxxx.
Arginorum regnũ oritur. ij. libro. cix.
Ariocinicus sup dorsũ piscis transfertat. iij. li. cix
Aristobulus regnat in iudea. vj. libro. xci
Aristotiles claret. iiij. libro. lxxxij.
Armenia regio describitur. ij. libro. lxix.
Arsanius filius ochi regnat. v. li. xvij.
Artaxerses mẽnon regnat. iiij. libro. lxiiij.
Artaxerses ochus regnat. iiij. libro. xci.
Archeseiles philosophus claret. vj. libro. xxiiij.
Articuli fidei distinguũtur. ij. libro. xlix.
Ascensio dñi. viij. libro lxiiij.

tabule.

Atheniensiū regnū oritur iij l. lxiij.
Asya maior describitur. ij libro. lxiij.
Asya minor describitur. ij. libro. lxix.
Assenech ab ydolis cōuertitur. ij. libro. cxviij.
Assiria regio describitur. ij. libro. lxv.
Assiriorum regnū oritur. ij. libro. xcviij.
Attributa diuina distinguuntur. ij. libro. iiij.
Augustus cesar imperat. vij. libro. xliij.
Auium diuersitates distinguuntur. ij. libro. xxvj.
Babilonia regio describitur. ij. libro. lxv.
Bactrina regio describitur. ij. libro. lxviij
Baleares insule describuntur. ij. li. lxxxiij
Balthasar occiditur rex. iiij. libro. xij.
Bestiarum diuersitas exprimitur. ij. li. xxviij
Byas prencus claret. iij. libro. cxx.
Bizazena regio describitur. ij. libro. lxxvj.
Boecia regio describitur. ij. libro. lxxij.
Boues in aratro primū domantur. iij. li. liij.
Bragmanorum mores. v. libro. lxv.
Brixauia insula describitur. ij. libro. lxxxiij.
Canis nutrit puerū. iiij. libro. i. ix
Capadocia regio describitur. ij. libro. lx
Captiuitas x tribuum. iij. libro. xcix.
Captiuitas iherusalem in babilone. iij. li. cxvi.
Cappathas insula describitur. ij. li. lxxxi.
Catostoicus claret. vj. libro. cvij.
Ceos insula describitur. ij. libro. lxxx.
Cerua nutrit puerum. iij. libro. liij.
Cyclades insule describuntur. ij. libro. lxxxi.
Cyprus insula describitur. ij. libro. lxxx.
Cyrus pses regnat. iiij. libro. i. Idē xxx annis regnat cum ix etc.
Cytherea insula describitur. ij. li. lxxxi
Commagena regio describitur. ij. li. lxvi.
Corinthiorum regnum oritur. iij. li. lxx

Corsice insule describuntur. ii. li. lxxxiii.
Cartes philosophus claret. vi. li. xxv.
Creacio mundi exprimitur. ii. li. xvi.
Creta insula describitur. ii. li. lxxx.
Cretensium regnum oritur. iii. li. liii.
Cryse insule describuntur. ii. li. lxxix.
Crysippi populus stoicus claret. vi. li. xxvi.
Dalmacia regio describitur. ii. li. lxxii.
Damon et phicias pictagorici claret iiii. li. xxvi.
Daniel prophetat. iii. li. cxxi.
Darius regnat. iiii. l. xii.
Darius filius ydaspis regnat. iiii. l. xxviii.
Darius nochus regnat. iiii. l. lix
Darius filius arsanii regnat. v. l. xxii.
Dauid regnat. iii. l. lxxi.
Deleos insula describitur. ii. l. lxxxi.
Demades philosophus claret. iiii l. xxix.
Demetrius regnat. vi. l. lxxix.
Democritus philosophus claret. v. l. xxxii.
Dyaconi primi eliguntur. viii. l. lxx.
Diluuium mundat. ii. l. lx.
Dyodorus socraticus claret. vi. l. xxvii.
Dyogenes tinicus claret. iiii. l. lxviii.
Dyogene babilonius claret. vi. l. cxi.
Dyomedes et socii eius in aues conuertuntur. iii. l. lxiiii.
Dyonisius tirannidem exercet. iiii. l. lxxii.
Diuisio tocius libri huius. i. l. xvi.
Doctores auctentici. i. l. xii.
Dona spiritus sancti distinguuntur. ii. l. lii. l. xxxiiii.
Duellus triumphat in nauali certamine. vi.
Ebosus insula describitur. ii. l. lxxxiii.
Egiptus regio describitur. ii. l. lxviii.

tabule.

Egipcōr regnū oritur. ij. l. xcvij.
Egipti. x. plage. iij. l. v.
Egipcij in mari submerguntur. iij. l. vij.
Elementor ꝓpietates. ij. l. xvi.
Eolie insule describuntur. ij. l. lxxxij.
Empedocles philosophus claret. iiij. l. xliiij.
Epirus regio describitur. ij. l. lxxij.
Eschines socraticus claret. iiij. l. xcij.
Espiridum insule describuntur. ij. l. lxxix.
Ethion insula describitur. ij. l. lxxxi.
Ethiopia regio describitur. ij. l. lxxvij.
Ewangelica historia describitur. j. l. vij. Et viij l.
Eripides poeta claret. iiij. l. xl.
Europa regio describitur. ij. l. lxxi
Fabius gerit cōsulatū romanū. vj. l. viij.
Fabulis ars inuenitur. ij. l. lvij.
Falaris exercet tyrānidem. iij l. cvij.
Phoroneus ꝑ causis instituitur. ij. l. cx
Fortunare insule describuntur. ij. l. lxxix.
Francor gens oritur. iij. l. lxvi.
Frigia regio describitur. ij. l. lxx.
Gaddis insula describitur. ij. l. lxxviij.
Galaria regio describitur. ij l. lxx.
Galilea regio describitur. ij. l. lxvij.
Gallia regio describitur. ij. l. lxxv.
Galli uastant romam. iiij. l. lxxxi.
Gayus imꝑat. viij. l. cxxix.
Gemmarum diuersitas. ij. l. xxi.
Germania regio describitur. ij. l. lxxi.
Gorgias magister socratis claret. iiij. l. liiij.
Gorgodes insule describuntur. ij. l. lxxix.
Giges regnū litor adipiscitur. iij. l. cv.
Hanibalis bella oriuntur. vj. l. xl.

Hannibal moritur. vj. l. lix.
Hebrei ab egipciis affliguntur. ij. l. cxxx.
Hebrei ab egipciis liberantur. iij. l. vj.
Hetaton stoicus claret. vj. l. cvj.
Heli iudicat isrl. iij. l. lxviij.
Heraditus philosophus claret. iiij. l. xxxij.
Herasistratus medicus claret. vj. l. xxxiiij.
Herbarū diuersitas. ij. l. xxij.
Herodes ascolonita regnat in iudea. vij l. xlix.
Herodes agrippa regnat. viij. l. cxxviij.
Herodes antipas exilio damnat. viij. l. cxxx.
Heschilus tragedus claret. iiij. l. xxxiij.
Hesopi fabule recitantur. iiij. l. ij.
Hyberia regio describitur. ij. l. lxix.
Hyrcania regio describitur. ij. l. lxviij.
Hyspania regio describitur. ij. l. lxxv.
Hystria regio describit. ij. l. lxxiiij.
Homerus poeta claret. iij. l. lxxxvij. cxxx
Homo distinguitur aceteris animalibz ij. l.
Humani corpis membra distinguūt. ij. l. xxxij.
Iacob nascitur. ij. l. cviij.
Iacob peregrinatur. ij. l. cx.
Iacob reuertitur in terrā suā. ij. l. cxvj.
Iacob primogenitura. ij. l. cix.
Iacob descendit in egiptum. ij. l. cxxiij.
Ieroboam peccare fecit isrl. iij. l. lxxxv.
India regio describitur. ij. l. lxiiij.
Ihesus concipitur. vij. l. lxxv.
Johānes nascitur. vij. l. lxxxvj.
Johannes pdicat et baptizat. viij. l. vij. Johis laudacō li viij c° xxij
Johannes decollatur. viij. l. xxij.
Joseph uenditur. ij. l. cxvij. Joh bap caput tūsstr lio 18 c° lx
Joseph preficitur egipto. ij. l. cxviij.

† Interpretes Ar bibliaz de hebreo ī grecū tūstulerūt lio vi c° xvj

tabule

Josue regit israel. iii. l. lv.
De ipocrate medico. iiii. l. liiii.
Judea regio describitur. ii. l. lxvii.
Judeorum regnum oritur. iii. l. lxix.
Judith hystoria exprimitur. iiii. l. xx.
Julius celsus claret. vii. l. v.
Julius cesar fugat pompeyum. vii. l. xxv.
Julii cesaris bella. vii. l. ii.
Julii cesaris singulare imperium. vii. l. xxxvii.
Julius cesar moritur. vii. l. xlii.
Kartaginensium bella oriuntur. iiii. l. lix.
Kartaginenses triumphant de regulo. vi. l. lxxvii.
Kartago subuertitur. vi. l. lxxviii.
Lacedemonorum regnum oritur. iii. l. lxx.
Lacedemonii leges recipiunt. iii. l. xc.
Lanificium inuenitur. ii. l. cx.
Latinorum regnum oritur. iii. l. lxvi.
Leges primo dantur grecie. ii. l. cx.
Lex moysi datur. iii. l. viii.
Libia regio describitur. ii. l. lxxvi.
Libri apocrifi numerantur. i. l. xiiii.
Libri auctentici exprimuntur. i. l. xiii.
Lidia regio describitur. ii. l. lxx.
Liddorum regnum ortur. iii. l. xcvi.
Ligurgus dat leges. iii. l. xc.
Lingue diuiduntur. ii. l. lxii.
Lycia regio describitur. ii. l. lxx.
Longinus martir patitur. viii. l. xlvii.
Macedonum regnum oritur. iii. l. xciiii.
Macedonum regnum destruitur. vi. l. lxvi.
Machabeorum hystoria incipit. vi. l. lxviii.
Marcus curius claret. vi. l. ix
Marcus uarro claret. vii. l. lvii.

Maria concipitur. vij. l. lxiiij
Maria nubit ioseph. vij. l. lxxij.
Maria moritur. viij. l. lxxv.
Marie miracula. viij. l. lxxxi.
Marsilia conditur. iij. l. cxi.
Mauritania regio describitur. ij. l. lxxvij.
Media regio describitur. ij. l. lxv
Medorum regnum oritur. iij l. xciij.
Mel primum colligitur. iij. l. liij.
Menander poeta claret. vj. l. v.
Membra hominis distinguuntur. ij. l. xxxij.
Marie natiuitas solemnitas reuelatur viij. l.
Mensura gratiam inuenitur. ij. l. cxvj. cxix.
Mercurius trimegistrus claret. v. l. x.
Mesia regio describitur. ij. l. lxxi.
Mesopotamia regio describitur. ij. l. lxv.
Metalla distinguuntur. ij. l. xxi.
Milites primo eliguntur. iij. l. ciij.
Milo crotoniensis claret. iij. l. cxij.
Moyses nascitur. iij. l. i.
Moyses moritur. iij. l. lij.
Monstrorum uarietas exprimitur. ij. l. lxxxvij.
Morum humanorum contrarietas ponitur. ij. l. lxxxvj.
Mulier formatur. ij. l. xli.
Nabathea regio describitur. ij. l. lxviij.
Natiuitas domini exprimitur. vij. l. lxxxvij.
Nectanabi militia. v. l. i.
Nectanabi interitus. v. l. xi.
Neemyas edificat ierusalem. iiij. l. xlvj.
Nicholaitarum heresis nascitur. viij. l. lxxiij.
Nocones diuine describuntur. ij. l. iij.
Noe irascitur. ij. l. lviij.
Numa pompilius regnat. iij. l. ciiij.

tabule

Numidia regio describitur. ij. l. lxxxvi.
Octauianus imperat. vij. l. xliij.
Oracius poeta claret. vij. l. lxvij.
Orcades insule describitur. ij. l. lxxviij.
Ouidius naso claret. vij. l. cvj.
Palestina regio describitur. ij. l. lxvj.
Pamphilia regio describitur. ij. l. lxx.
Panecius phylosophus claret. vj. l. xlix.
Pannonia regio describitur. ij. l. lxxiiij.
Papirius consul claret. vj. l. vij.
Parchia regio describitur. ij. l. lxv.
Passio xpi incipit. viij. l. xxxvij.
Pauline ludibriū exprimitur. viij. l. iiij.
Paulus conuertit. viij. l. lxxiiij.
Paulus uisitat petrū. viij. l. cxxij.
Peccatū primorum parentū ponitur. ij l. xlij.
Peccata distinguuntur. ij. l. xlvij.
Penitencie partes distinguuntur. ij. l. xlviij.
Pantapolis regio describitur. ij. l. lxvij.
Perfectio diuina exprimitur. ij. l. i.
Perides atheniensibus principatur. iiij. l. xlij.
Permenides phūs claret. iiij. l. xliiij.
Persida regio describitur. ij. l. lxv.
Pharus mirabilis construitur. vj. l. xiiij.
Phylemo poeta claret. vj. l. v.
Philippus macedo moritur. v. l. xviij.
Philo clarus hētur. viij. l. cxxxi.
Phoroneus dat leges. ij. l. cx.
Pictagoras phūs claret. iiij. l. xxiij.
Pylatus iude preficitur. viij. l. v.
Pylatus mexilio moritur. viij. l. cxxiiij.
Pindarus poeta claret. iiij. l. xl.

Piscium diuersitates distinguuntur. ii. l. xxvii.
Pisistratus tyrannidem exercet. iiii. l. xviii.
Pithacus militenus claret. iii. l. cxx.
Primogeniture ius consistebat in sex. ii. l. cix.
Planete distinguuntur. ii. l. xxv.
Plautus poeta claret. vi. l. lv.
Plato nascitur. iiii. l. lx.
Plato claret. iiii. l. lxxiiii.
Plato moritur. v. l. vi.
Plotinus platonicus claret. v. l. viii.
Polemo phus conuertitur. vi. l. xi.
Pompei bellum. vi. l. xcvii
Pompeius occiditur. vii. l. xxxv.
Potencie aie distinguuntur. ii. l. xxxvii.
Predicacio xpi incipit. viii. l. xii.
Protagoras sophista claret. iiii. l. lv.
Ptholomeus socer regnat. vi. l. i.
Ptholomeus philodelfus regnat. vi. l. xv.
Ptholomeus euergestes regnat. vi. l. xxxix
Ptholomeus philapator regnat. vi. l. xli.
Ptholomeus ephifanes regnat. vi. l. liiii.
Ptholomeus philometor regnat. vi. l. lxi.
Ptholomeus euergetes secundus regnat. vi. l. lxxvi.
Ptholomeus phisco regnat. v. l. lxxxix.
Remus et romulus oriuntur. iii. l. xcvi.
Resurrectio xpi describitur. viii. l. liii.
Roboam regnat cum successoribus suis. iii. l. lxxxv.
Rodus insula describitur. ii. l. lxxxi.
Roma conditur. iii. l. lxvi.
Romanum regnum restituitur. vii. l. i.
Romanum regnum interrumpitur. iiii. l. xxxi.
Romanorum regni bella formosa. vi. l. xlii.

. tabule .

Sagintina ciuitas destruitur. vj. l. xl.
Salomon regnat. iij. l. lxxvj.
Salustius regnat. vij. l. xxxij.
Samson iudicat isrl. iij. l. lxvij.
Samuel claret. iij. l. lxix.
Sapientes. vij. apud athenas claret. iij. l. cxix.
Sardana paulus occiditur. iij. l. xciij.
Sardis insula describitur. ij. l. lxxxiij.
Saul regnat. iij. l. lxix.
Sciencia distinguitur. ij. l. liij.
Scipio affricanus claret. vj. l. xlvij.
Scipio uasica claret. vj. l. lvij.
Scitarum regnum. ij. l. xcvj.
Scycia describitur. ij. l. lxviij.
Scycia inferior describitur. ij. l. lxxi
Scocia insula describitur. ij. l. lxxviij.
Semiramis regnat. ij. l. ciij.
Senatores primo eliguntur. vij. l. i.
Septuaginta interpretantur. vj. l. xvj.
Sibilla claret. iij. l. c.
Sicilia insula describitur. ij. l. lxxxij
Syciomorum regnum oritur. ij. l. xcix.
Symoniaca heresis nascitur. viij. l. lxxij.
Symonides poeta claret. iij. l. cv.
Syria regio describitur. ij. l. lxvj
Syrie regnum oritur vj. l. xij.
Socrates nascitur. iiij. l. xlij.
Socrates claret. iiij. l. lvj.
Socrates moritur. iiij. l. lxvj.
Sodoma subuertitur. ij. l. cvj.
Sogdiani regnat. iiij. l. lxx.
Solon athenienses claret. iij. l. cxx.
Sonorum consonancia inuenitur. ij. l. lvij.

Sofocles poeta claret. iiij. l. xl.
Speusippus phus claret. iiij. l. lxx.
Spiritus mittitur. viij l. lxvj.
Stacius poeta claret. vj. l. lxj.
Stephanus lapidatur. viij. l. lxxi.
Stoicorum actores et proceres. vj. l. xxvij.
Tales milesius claret. iij. l. cix.
Tempa distinguuntur. ij. l. xxv.
Terre diuiduntur. ij. l. lxij.
Testamenta patriarcharum. ij. l. cxxv.
Textilis ars inuenitur. ij. l. liiij.
Tanatos insula describitur. ij. l. lxxviij.
Taphana insula describitur. ij. l. lxxix.
Themistodes clarus habetur. iiij. l. xxxix.
Theofrastus phus claret. vj. l. ij.
Therencius poeta claret. vj. l. lxxij.
Thessalia regio describitur. ij. l. lxxiij.
Tiberius imperat. viij. l. i.
Tytus liuius. vj. l. lviij.
Tracia regio describitur. ij. l. lxxi.
Transmigracio babilonis. iij. l. cc.
Trinitas personarum in deo exprimitur. ij. l. ij.
Tripolitana regio describitur. ij. l. lxxvj.
Troiani belli causa exprimitur. iij l. lx.
Tullius claret. vij. l. vj.
Tuscia regio describitur. ij. l. lxxiiij.
Valerius maximus claret vij l. cxxiij.
Varro clarus habetur. vij. l. lvij.
Virgilius poeta claret. vij. l. lxij.
† Virtutes distinguuntur. ij. l. xlviij.
Xenocratis platonicus claret. v l. xiiij.
Xenodochia pauperum instituuntur. vj. l. lxxx.
Xenofon claret. iiij. l. lxvij.

† Visitacio maris virg. li. vij c. 84

tabule. 2a ps tabule.

Xerses filius darij regnat. iiij. l. xxxvj.
Xerses secundus regnat. iiij. l. lix.
Xpus concipitur. vij. l. lxxviij.
Xpus nascitur. vij. l. lxxxviij.
Xpus babtizatur. viij. l. vij.
Xpus predicat viij. l. xij.
Xpus patitur. viij. l. xxxvij.
Xpus resurgit. viij. l. liij.
Xpus ascendit. viij. l. lxiiij.
Ycaria insula describitur. ij. l. lxxxi.
Ydola primo fabricantur. ij. l. cij.
Ypocras medicus ~~clarus~~ claret. iiij. l. liiij.
Ysaac nascitur. ij. l. cvij.
Ysauria regio describitur. ij. l. lxx.
Ysocrates orator claret. v. l. xvj
Ytalia regio describitur. ij. l. lxxiiij.
Zasencus dat leges. iij. l. cv.
Zeno phus occiditur. iij. l. cvij.
Zeno stoicus claret. vj. l. xxvj.
Zeugis regio describitur. ij. l. lxxvj.
Zone mundi distinguuntur. ij. l. xxj.
Zorastres inventor magice artis claret. ij. l. ci.
Zorobabel cum socijs in ierlm reuertitur. iiij. l. xv

Incipit tabula secundi voluminis speculi hystori

De abdon et semen martiribus. Sal
xij. l. xlix.
De adriani imperio. xi. l. lxix.
De adriani morte. xi. l. xc.
De adriano et natalia mar. xiij. l. lxxxi.
De adriano discipulo pseudo. xv. l. xlv.
De affra et narsia mar. xiij. l. cli.
De affrade monacho. xv. l. xcix.
De aghata. mar. xij. l. xlij.

De agathone martire. xij. l. lij.
De agappe et eius sororibus. xiij. l. lix.
De agappio et secūdio mart. xij. l. lxxxiij.
De agapito martire. xij. l. cxviij.
De albano martire. xiij. l. lxxij.
De alexandro euēcio et theodolo. xi l. lxxiiij.
De alexandro et actalo martire. xi. l. c. xix.
De alexandri hierosolimitani doctrina. xij. l.
De eiusdem passione. xij. l. xxxvj.
De ~~[illegible]~~ allexandri mamee filij imperio. xij. l. xxi
De alexandrie persecucōnibus. xij. l. xxxviij.
De ambrosio mediolanen. xv. l. xcvj.
De amonio p̄sbitero xv. l. lxiij.
De amos egiptō monacho. xv. l. xvj.
De anastasia et grisogono. xiij. l. lvij.
De anastasie agone. xiij. l. lxvj.
De anatholia et audace mar. xij. l. lij.
De anadochio mar. xij. l. cxiiij.
De andrea aplo. x. l. lxvij.
De anthonia martire. xiiij. l. xli.
De antonij pij. imperio. xi l. xci.
De eiusdem morte. xi. l. xciiij.
De antonio martire. xiiij. l. xxxv.
De antonij ueri et aurelij imperio. xi l. xcv.
De eorum morte xi. l. cxiij.
De antonio monacho. xiiij. l. xci.
De morte et dictis eius. xv. l. xiiij.
De apostolorum diuisione. x. l. lxi.
De appolinare martire. xi. l. vij.
De appolinare heretico. xv. l. xlviij.
De appolonio p̄sbitero. xv. l. lxvij.
De aquila interprete. xi. l. xc.

tabule.

De argeo martire et fratribus eius. xiiij. l. lxi.
De aristarcho macedone. x. l. xci.
De arriano martire. xiij. l. li.
De arriana heresi. xiiij. l. lxij.
De arrij condempnacione. xiiij. l. lxij.
De eius reuocacione. xiiij. l. xcviij.
De eius ignominiosa morte. xv. l. ij.
De ascla et socijs eius. xiij. l. l.
De asclepiade antiocheno. xij. l. lij.
De asturio senatore martire. xij l. lviij.
De athanasij pcussione. xv l. iij.
De athenienssium conuersione. ix. l. xcviij.
De aurelieni impio. xij. l. ciij.
De eiusdem morte. xij. l. cxx.
De aurelij comodi impio. xi. l. cxiiij
De eiusdem morte. xj. l. cxxv.
De babillo et pueris eius. xij. l. cxxij.
De barbara martire. xiij. l. lxvij.
De barnaba aplo. x. l. lxxxix.
De bartholomeo aplo. x. l. lxxxiij.
De basilio doctore. xv. l. lxxviij.
De basille conuersione. xij. l. iiij.
De eiusdem passione. xij. l. lxxvj.
De benedicta martire. xiij. l. clvj.
De beniamin sene xv l. lxv.
De benigno martire. xij. l. cxj.
De blasio martire. xiij. l. xlv.
De bonefacio et aglae mar. xiij. l. xxxi.
De calixto pp. xij. l. xxiiij
De cassiano mar. xiiij. l. xlij.
De canone et filijs eius. xij. l. cxix.
De carcalle impio. xij. l. xvij.
De eiusdem morte. xij. l. xx.

De caranno carnotensi. xi. l. xxiiij.
De carpoforo ꝛ socijs eius. xiij. l. clix.
De cassio et socijs eius. xiij. l. ij.
De cathologo pntificū legaluī. x. l. iij.
De cathologo pontificū romanoꝝ. ix. l. xciiij.
De cecilia tyburcio et ualeriano. xij. l. xxij.
De celso puero. xiij. l. cxj.
De cesarienē concilio. xi. l. cxxiiij.
De cesario et iuliano. mar. xij. l. ci.
De cipriano et libris eius. xij. l. lxij.
De ciriaco et socijs eius. xiij. l. xcix.
De cirico et iulita xij. l. xxvj.
De claudia matre eugenie. xij. l. iiij.
De claudij impio. ix. l. i.
De eius morte ix. l. cij.
De alterius claudij impio. xij. l. xcvj.
De clementis ppe conuersione. et eius itinerario.
De eiusdem passione. xi. l. lij. C. x xxiij.
De clemente metensi x. l. xlij.
De colochero et parcenio xii. l. lij.
De columba martire. xij. l. cviij.
De concordie martire. xi l. cviij.
De constantini impio. xiij. l. clxi.
De constantini victoriam p sig^m crucis. xiiij. l. xliij.
De eiusdem lepra et baptismo. xiiij. l. xlvij
De honore quē exhibuit ecce. xiiij. l. xliiij.
De eiusdem morte. xiiij. l. xcviij.
De constancij et frm eius impio. xv. l. i.
De eiusdem morte xv l. xxv.
De coprete presbitero. xv. l. lxx.
De cornelio pp. xij. l. liiij.
De cosma et damiano. xiij. l. xliij.
De crescente pauli discipulo. x. l. xlix.

Tabule.

De crisante mart' xij. l'. cxxiiij.
De cronica annorum petri et pauli. ix l'. xc
De crispino et crispiano xiij. l'. cxlvj.
De crucis appicione. xiiij. l'. xliiij.
De crucis inuencione. xiiij. l'. xcv.
De cucufato mar. xiij. l'. xc
De damaso papa. xv. l'. xlix.
De decij imperio. xij. l'. xxxvj.
De eius crudelitate. xij. l'. lxxxv.
De eius morte. xij. l'. liij.
De demetrio thessalonicen. xiij. l'. cxlix.
De didimo alexandrino. xv. l'. lv.
De diocleciani et maximiani imperio. xiij. l'. i.
De deposicione imperij ab utroque. xiij. l'. clx.
De morte utriusque. xiiij. l'. i.
De dyonisij ariopagite conuersione. ix. l'. xcix.
De eiusdem passione. xi. l'. xvj.
De dionisio alexandrino. xij. l'. xxxvij.
De eiusdem obitu. xij. l'. lxxxiiij.
De domiciani imperio. xi. l'. x.
De eiusdem morte. xi. l'. xxxvij.
De domicilla et eius sororibus. xi. l'. lv.
De donaciano et rogaciano. xiij. l'. lxxiij.
De donato gramatico. xv. l'. xiij.
De donato epo. xv. l'. xxxv.
De septem dormientibus. xij. l'. xlv
De dorotheo thebeo. xv. l'. lxiiij.
De dorothea mar. xiij l'. xlvij
De alia dorothea mar. xiiij. l'. x
De dorotheo et gorgonio. xiij l' xx.
De duodecim persecucionibus ecce. x. l'. xi.
De ebione et therinto hereticis. xi. l'. xli.
De effrem syro abbate xv. l'. lxxxvj.

De egipti persecucione. xiij. l. xxiij.
De egisippo et quibusdam doctoribus. xi. l. cxij.
De eleuterio et socijs eius. xiij. l. clix.
De epapharo pauli discipulo. x. l. xlix.
De ephigenia mar. x. l. lxxvij
De euagrio et discipulis eius. xv. l. lxix.
De eufemia mar. xiij. l. lxxvij.
De eufrosina uirgine. xvj. l. lxxvij.
De eugenie conuersione. xi. l. cxv.
De eiusdem passione. xij. l. lxxvij
De eulalia martire. xiij. l. cxxiij.
De eulogio presbitero. xv. l. lxxiiij.
De eunomio heretico. xv. l. x.
De euodio martire. x. l. xci.
De eusebio uincencio et peregrino. xi. l. cxix.
De eusebio papa et quibusdam alijs dubijs. xiiij.
De eusebio cesariensi. xiiij. l. xc. l. xxiij.
De eusebio romano martire. xv. l. xij.
De ~~[illegible]~~ eusebio emisseno. xv. l. xxij
De eusebio uercellen. xv. l. lij.
De eusthacij conuersione. xi. l. lviij.
De eius passione. xi. l. lxxxij.
De entice uictorino et marone. xi l. xlv.
De enticiano papa xij. l. cxix.
De eutropio martire. xi. l. xviij.
De enurcio aurelianen. xiiij. l. lxxxiij.
De fabiano papa. xij. l. xxxvj.
De fausta martire. xiij. l. clv.
De faustino et iobita. xi. l. lxxxiij.
De felice et petro epis xiij. l. xxxvij.
De felice et adaucto. xiij. l. lxxx.
De felice et fortunato. xij. l. cxiij.
De felice martire gerundensi. xiij. l. cxxxv.

Tabule.

De felice papa . xv. l. xi.
De felicitate martire. xi. l. ciij
De fida uirgine et caprasio. xiij. l. cxxxiij.
De firmino ambianen̄. xiij. l. lxxix.
De flocello puero. xi. l. cv.
De floriano martire. xiij. l. lxviij.
De florencio confessore xiiij. l. c.
De foca martire. xi. l. lxij.
De fortunato mar. xij. l. cxiij.
De fotino mar. xi. l. xcix. lxij
De fotini heretici condempnacōne. xiiij. l.
De froncone petragorien̄. x. l. xliij.
De frumencio et edisso. xiiij. l. xcvj.
De fructuoso et socijs eius. xij. l. lxi.
De fusciano et uictorico. xiij. l. cxli.
De galbe imperio. x. l. cxx.
De galerij imperio. xiij. l. clxi.
De galerij moribus. xiiij. l. ix. xxi.
De galerij plaga et xpianor pietate xiiij l.
De galerij morte. xiiij. l. xlv.
De galieno medico. xi. l. xcij.
De galieni imperio. xij. l. lxxx.
De eiusdem morte. xij. l. lxxxiij.
De galli et uolusiani imperio. xij. l. liij.
De gallicano martire. xv. l. xxxiij.
De genesij confessione. xiij. l. ciij.
De genesio quodam alio. xiiij. l. xxxiij
De genciano mar. xiij. l. cxl.
De georgio martire. xiij. l. cxxxi.
De gerbasio et prothasio. x. l. li.
De gordiani imperio. xij. l. xxxij.
De gordiano et epimacho. xv. l. xxxvij.
De gregorio pontico. xij. l. lxxx.

De gregorio spoletano. xiij. l. liiij.
De gregorio emiseno. xv. l. lxxxv.
De gregorio nazāzeno. xv. l. lxxxviij.
De grisogono mar. xiij. l. lvij.
De guddene martire. xiiij. l. xlij. l. l.
De helene matris cōstātini cōuersione. xiiij.
De ipius peregrinacōne p̄ terre. xiiij. l. xciiij.
De heleno presbitero. xv. l. lxxv.
De helij. ptinacis ⁊ iuliani imperio xi. l. cxxv.
De helia abbate. xv. l. lxxiij.
De herasmo antiocheno. xiij. l. xxvij.
De hereticis nō rebaptizandis. xij. l. liij.
De hermagora mar. x. l. cxvj.
De hermē et libro suo qui dicit̄ pastor. xi. l. xci.
De herodis agrippe morte. ix. l. viij.
De herone et socijs eius. xij. l. lij.
De hilaria martire. xiij. l. cliiij.
De hilarij pictauieū exilio. xv. l. ix.
De hilarij reuersione. xv. l. xxiij.
De eius transitu. xv. l. li.
De hilarione abbate. xv. l. xix.
De hireneō sireneū. xiij. l. lij.
De iacobo zebedei. ix. l. iiij.
De iacobo fratre dni. x. l. iiij.
De iacobo nisibeno. xiiij. l. lxxxij.
De ianuario epō. xiij. l. liij.
De hierosolimitano concilio. ix. l. xi.
De hierusalem obsidione et euersione. xi. l. iiij.
De euersionis eius signis. x. l. lix.
De hierusalem reedificacōne. xi. l. xc.
De ignacio anthiocheno. xi. l. lvj.
De ihū filio anani. x. l. lx.
De iohannis euangeliste. exilio. xi. l. xiiij.

Tabule

De ipsius reuocacione. xi. l. xxxix.
De ipsius ewangelio. xi. l. xli.
De ipsius transitu. xi. xlix.
De iohanne martire. xiij. l. lix.
De iohanne et paulo. xv. l. xxxiiij.
De iosophat et barlaam. xvj. l. iij. Et deinceps
De iosepho et scriptis eius. xi. l. ij.
De iouiniani imperio. xv. l. xlvij.
De iudeorum calamitate. ix. l. ci.
De iuliana martire. xiij. l. xxxiiij.
De iuliano cenomanen. x. l. cxiij.
De iuliano pro quo dicitur oratio dominica. x. l. cxv.
De iuliano affricana et quibusdam phis. xii. l. xxxij.
De iuliano et basilissa. xiij. l. cvj.
De iuliano et ferreolo. xiiij. l. xxxi
De iuliani apostate. imperio. xv. l. xxv.
De impijs eius legibus. xv. l. xxx.
De licencia quam dedit iudeis. xv. l. xlij.
De ipsius morte. xv. l. xliij.
De iulio senatore. xi. l. cxx.
De iusta et rufina. xiiij. l. xxxiiij.
De iustina et cipriano. xiij. l. cxix.
De iustino phō et scriptis eius. xi. l. xciiij.
De iusto puero antissiodoren. xiij. l. cxliij.
De iusto et pastore mar. xiij. l. cxxix.
De iuuenale poeta. ix. l. cxxxvij
De katherina. xiiij. l. v.
De lactancio et scriptis eius. xiiij. l. lxxxix.
De laurencio leuita. xij. l. xciij.
De legalium cessacione. ix. l. xi.
De leduide patre origenis. xij. l. i.
De leucadia martire. xiij. l. cxxix.
De libani conuersione. xv. l. xliiij.

De liberio papa heretico. xv. l. xi.
De luca ewangelista. x. l. xc.
De luceia et auceia. xiij. l. xcvij
De luciano beluacen̄. xi l. xxv.
De luceano doctore et libris eius. xiiij. l. xiiij.
De lucia iudua. xiij. l. xxxix.
De lucia uirgine. xiiij. l. ij.
De lucifero heresiarcha. xv. l. xxix.
De lucinij augusti potestate. xiiij. l. i.
De ipīus impietate. xiiij. l. lviij.
De ipius morte. xiiij. l. lxi.
De lucio papa. xij. l. lx.
De lugdunen̄ et uienen̄ persecucione. xi. l. cxviij
De macedonio heretico. xv. l. x.
De macedonū cōuersione. ix. l. xcvij.
De macharijs. ii. monachis. xv. l. xvij.
De ipōrz exilio. xv. l. lviij.
De macra martire. xiij. l. cxliij.
De macri et gabali. xij. l. xx.
De mā̄mete puero. xij. l. cxvj.
De marcelliani et marci agone. xiij. l. x.
De eorz passione. xiij. l. xviij.
De marcellino et petro. xiij. l. lxxiiij.
De marcellino papa. xiij. l. xcviij.
De marcello martire. xi. l. cix.
De marcello papa. xiij. l. ciij.
De marcello et exuparencio. xiij. l. lv.
De marco ewangelista. x. l. lvij.
De ipīus ewangelio. ix. l. xcij.
De marco et martiniano. xiiij. l. xlij.
De marcho monacho scriptore. xv. l. lxv.
De margareta uirgine. xiiij. l. xxvij.
De maria quadā uirgine. xi. l. lxxxvj.

Tabule

De marina monacha. xvj. l. lxxiiij.
De marino puero. xiiij. l. xxxviij.
De mario et socijs eius. xij. l. xcviij.
De martha et magdalena. x. l. xcij.
De marciali lemouicen̄. x. l. xxxix.
De marciano et iacobo. xij. l. lij.
De marciana martire. xiiij. l. xxxvj.
De martina et sociabus eius. xij. l. xxvij.
De martini milicia. xv. l. xiij.
De massa candida mart̄ xiij. l. cxxx.
De matheo ewangelista. x. l. lxxiiij.
De maturino mar. xiij l. clviij.
De mauricio martire. et socijs eius. xiij. l. ij.
De mauro martire. xij. l. cxxi.
De maxcēcij imperio. xiiij. l. iiij.
De morte ipsius. xiiij. l. xliij.
De maxila et sociabus eius. xij. l. lxxxiij.
De maximino massilien̄. x. l. cxi.
De maximino coeuereu̅. xv. l. vij.
De maximini imperio. xij. l. xxxi.
De maximo claudio et socijs eorum. xiij. l. clix.
De maximino leuita. xiiij. l. xlij.
De mediolanensi concilio. xv. l. ix.
De mellono epō. xij. l. lxxiiij.
De mēna milite. xiij. l. xix.
De mēmio cathalaneu̅. x. l. xlv.
De metrano mar. xiiij. l. xli.
De moyse saracenorum epō. xv. l. lix.
De nuicio heremita. xv. l. lxxi
De narcisso epō. xij. l. xviij.
De natali confessore. xij. l. v.
De nazario celso. x. l. li.
De nereo et archileo. xi. l. xv.

De neronis impio. x. l. i.
De neronis moribus. x. l. vj.
De neronis morte. x. l. cxix.
De nerue impio. xi. l. xxxviij.
De ipsius morte. xi. l. xlv.
De nestore epo. xij. l. lij.
De niceno concilio. xiiij. l. lxij.
De niceta et aquilina. xiiij. l. xxv.
De nicolao epo. xiiij. l. lxvij.
De nichomedie persecucione. xiij. l. xxi.
De nichostrato et socijs eius. xiij. l. xiiij.
De nouacianorum heresi. xij. l. xli.
De nouato apostolorum discipulo. x. l. xci.
De nouem milibus martiribus. xi. l. lxxxviij.
De numeriani impio. xij. l. cxx.
De eius morte. xij. l. cxxix.
De olimpiade maximo. xij. l. lij.
De onesimo pauli discipulo. x. l. xlix.
De origenis puericia. xij. l. ij.
De studio et libris eius. xij. l. viij. ix x xi
De or abbate. xv. l. lxx.
De othonis impio. x. l. cxxvi.
De palestine persecucione. xiii. l. xxij.
De pambo monacho. xv. l. lxij
De panthena philosopho et quibusdam doctoribus. xi. l. cxxvi.
De pafuncio abbate. xv. l. lxxvj.
De patroclo martire. xij. l. cviij.
De patrum dictis moralibus. xvj. l. lxxix.
De pauli cum barnaba ordinacione. ix. l. ix.
Qualiter paulus petrum corripuit. ix. l. xci.
De pauli et barnabe diuisione. ix. l. xcv.
De pauli uinculacione. ix. l. c.

Tabule.

De pauli appellacione. x. l. ij.
De pauli aduentu rome. x. l. v.
De pauli passione. x. l. xvi. et deinceps.
De paulo epō. x. l. xlix.
De paulo heremita. xij. l. lxxxvi.
De paulo samosetano heretico. xij. l. xcvi.
De paulo simplice monacho. xv. l. xv.
De pelagia peccatrice. xij. l. xcvi.
De panthaleone puero. xiij. l. xcv.
De progentino et laurentino. xij. l. lij.
De permenio mar. xij. l. xc.
De persio poeta. ix. l. cxxxviij.
De petre carcere et iunculis. ix. l. viij.
De petri passione. x. l. xij.
De petronilla et felicula. x. l. xxxviij.
De petro et paulo q̄busdā martiribz. xij. l. xlvi.
De petro allexandrino. xiiij. l. xv. lvij.
De petro alexandrino et lucio arriano. xv l.
De philea epō. xiij. l. xxv.
De philemone et appolonio. xiij. l. l.
De philippo aplō. x. l. lxxxviij.
De philippo patre eugenie. xij. l. iij.
De philippi imperio. xij. l. xxxiij.
De ipius cōuersione et morte. xij. l. xxxv.
De pyamone patre. xv. l. lxv.
De pyatone martire. xiij. l. clix.
De pyonio et iustino ac socijs eorz. xi. l. xcvij.
De pyore presbitero. xv. l. lxj.
De plinio et libris eius. xi. l. lxvi.
De plutarcho phō. xi. l. xlvij.
De policarpi et papie doctrina. xi. l. xciij.
De policarpi passione. xi. l. xcvi. xvi.
De policrate et q̄busdā alijs scriptoribz. xij. l.

de policronio mar. xij. l. lxxxix.
de ponciano mar. xi. l. ciiij.
de pontico et blandina. xi. l. ci.
de poncij puericia. xij. l. xxxiiij.
de passione ipsius xij. l. lxxiiij.
de potenciana martire. x. l. xlix.
de praxede mar. xi. l. cvj.
de primo et feliciano. xiij. l. lxix.
de prisco antiquo discipulo. x. l. xci.
de prisco alio et socijs eius. xij. l. lvij.
de prisco et felice presbiteris. xij. l. cxiij.
de prisco et priscelliano. xv. l. xxxviij.
de priuato epō. xij. l. lxxv.
de processo et martiniano. x. l. liiij.
de pthi et iacincti conuersione. xi. l. cxv.
de passione eorundem. xij. l. lxxvj
de prudenti pauli discipulo. x. l. xlix.
De quadraginta septē martiribz. x. l. lvj.
De quadrato et aristide. xi. l. lxxij.
De quatuor coronatis. xiij. l. viij.
de quītiliano oratore. x. l. cxxi.
de quintino martire. xiij. l. cxxxvj.
de quiriaco et socijs eius. xv. l. xl.
de quirino et hermete. xi. l. lxxiij.
de quirino quodam altero. xij. l. xcviij.
de quirino et pamphilo. xiiij. l. xix.
de quirione et socijs eius. xiiij. l. lix.
De regina virgine. xiiij. l. xxix.
de regulo siluanectensi. xi. l. xxvij
de romano et socijs eius. xiiij. l. xvij.
de romane martire. xiiij. l. xvij.
de rufino et ualerio. xiij. l. cxlviij.
De sabellij hēretici cōdēpnacōe. xiiij. l. lxij.

Tabule

De sabina martire. xi. l. lxxxi.
De sabino epo. xiij. l. lvj.
De sacramentis ueteribz et nouis. ix. l. xvij.
De sanctino et anthonino. xi. l. xxij. l. viij.
De saporis rgis persecucione ixpianos. xvl.
De saturnino mar. x. l. cxij.
De sanna uirgine. xij. l. cvij.
De saminiano eius fratre. xij. l. cv.
De saniniano et potenciano. x. l. xli.
De sanino et basilico. xii. l. lxxxiij.
De sebastiani doctrina. xiij. l. x.
De ipius passione. xiij. l. xviij.
De secundiano et socijs eius. xij. l. l.
De secundo pho et dictis eius. xi. l. lxx.
De seleuciano concilio. xv. l. x.
De seneca et libris eius. ix. l. cij
De ipius morte. x. l. ix.
De serapia martire. xi. l. lxxx.
De serapione mar. xij. l. lij.
De serapione patre. xv. l. lxiiij.
De sergio et bacho. xiij. l. lxxvj.
De seruando et germano. xiiij. l. xlij.
De seueri imperio. xij. l. i.
De ipius morte. xij. l. xvij.
De sila socio pauli. x. l. xci.
De siluano et socijs eius. xiij. l. xcviij.
De siluano et luciano. xiiij. l. xiij.
De siluano abbate. xv l. lxvj.
De siluestro pp. xiiij. l. xlvj.
De simacho interprete. xij. l. xvj.
De simeone crucifixo xi l. li.
De symone et iuda aplis. x. l. lxxviij.
De simone mago. x. l. xij.

de simphariano martire. xij. l. cxv.
de simplicio faustino ⁊ beatrice. xiij. l. lxxxv.
de siro abbate et duobz socijs eius. xv. l. lxxiiij.
de sisinnio et saturnino xiij. l. c.
de sixto ⁊ peregrino. xi. l. lxxv.
de sixto papa. xij. l. xcij.
de sophia et filiabz eius. xi. l. lxxxiiij.
de speosippo et fratribz eiꝰ. xij. l. cix.
de spiridone epō et pastore. xiiij. l. lxv.
de stephano papa. xij. l. lx.
De taciti floriani probi et carini īpio
xij. l. cxx. lxxvij.
de thayse ~~martire~~ meretrice. xv. l.
de taurini eborien̄ p̄dicatione. xi. l. xxxiij.
De ipsius passione. xi. l. lxxvi.
de thauro pho. xi. l. xcij.
de thecla pauli discipula. x. l. xlvij.
de theodocione interp̄te. xij. l. xvj.
de theodoro martire. xiij. l. xciij.
De theodosia mar. xiij. l. xlviij.
de theodota et filiabz eius. xiij. l. lxv.
de theophilo et socijs eiꝰ. xij. l. lij.
de theogene mar. xiiij. l. lx.
de theone abbate. xv. l. lxiiij.
de tertulliano et scriptis eius. xij. l. vij.
de tertullino martire. xij. l. cxix.
de tiburcio mar. xiij. l. xvij.
De thimotheo appollinare. x. l. lv. viij
De thimotheo pauli discipulo. xi. l. xxx
de tito pauli discipulo. x. l. xlix.
de titi impio. xi l. ix.
de titico ~~[illegible]~~ diacono. x. l. xci.
de thoma aplo. x. l. lxij.

Tabule

De translacõe corporis eius. xij. l. xxi.
De torpete mart. x. l. lvj.
De traiani imperio. xi. l. xlvj.
De ipsius morte. xi. l. lxviij.
De triphone puero. xii. l. xlvij.
De trophimo pauli discipulo. x. l. xlix.
De ualentini ualentis imperio. xv. l. xlviij.
De ualentiniani morte. xv. l. xcvij.
De ualentis peruersitate. xv. l. l.
De ipsius morte. xv. l. c.
De ualeriani imperio. xij. l. lvj.
De ualeriano mar. et quibusdam aliis. xi. l. cx.
De uespasiani promocione. x. l. ult.
De ipsius imperio et moribus. xi. l. i.
De eiusdem morte. xi. l. viij.
De uictore et corona. xi. l. cvij.
De uictore papa et andeolo. xij. l. vj.
De uictore massilien. xiij. l. vij.
De uictoria uirgine. xij. l. lij.
De uictorino et socijs eius. xij. l. cxxi.
De uictorino rectore. xv. l. xxij.
De uincencio et orõcio fratribus. xiij. l. xxxviij.
De uincencio et ualerio. xiij. l. cxxiiij.
De uincencio sabina et xpiana. xiij. l. cxxix.
De uitali et ualeria. x. l. xv.
De uitali et agricula. xiij. l. xlix.
De uitellij. imperio. x. l. cxxvij.
De uito et modesto. xiij. l. lxx.
De inuencio et samaritano. xiiij. l. xcix.
De urbano papa. xij. l. xxv.
De xpina mar. xiij. l. lxxxvj.
De xpofero mar. xiiij. l. xxiiij.
De ymagine dni in cesaria. xij. l. lix.

De yonio martire. xi. l. xxiij.
De ypolito et socijs eius. xij. l. xcv.
De ypolito et berillo doctoribus. xij. l. xxx.
De ytalica persecucione. xiij. l. xxvj.
De zenone epo. xij. l. lxxxiij. lxv.
De zosima et maria egipciaca. xvj. l.

Obseruat lector quod in prologo primi uolumis extat annotatum ut si quod quesierit non statim occurrerit inimicus capitulorum non ob hoc desistat aquerendo quia per sepe diuerse materie et historie sub unico capituli titulo perstringuntur. Nec credat de esse huic speculo quod in tabulis non notatur quia singulorum librorum registra lacius indicant materias quam tabule.

Incipit tabula tercij uolumis speculi historialis

Absimarus imperat xxiiij. li. cxxxvj
Adolij tharsensis gesta. xviij. l. lxxxvij
Agapiti pp gesta. xxij. l. lxj.
Agili abbatis gesta xxiiij l. cj.
Agnetis uita. xviij. l. xxix.
Albini andegauensis gesta. xxiiij. l. cxli
Alchorani saracenorum conscriptio. xxiiij. l. li.
Alchuinus doctor claret. xxiiij. l. clxxiij.
Alexis peregrinacio. xix. l. xliij.
Amandi traiectensis gesta. xxij. l. cxix.
Amate uirginis gesta. xviij. l. xcij.
Ambrosij commendacio. xvij. l. xcvij.
Ambrosij flores. xviij. l. xxxiij.
Ambrosij quedam miracula. xviij. l. xl.
Ambrosij transitus. xix. l. xxxvj.
Amici et amelij gesta. xxiiij. l. clxij.
Amonis exemplum contra nupcias. xviij. l. lxviij.

Tabule

Amonij exēplū q̄ dignitates. xviij. l'. lxix.
Amphilochij p̄suasio q̄ arrianos. xvij. l'. xciiij.
Anastasij monachi passio. xxiiij. l'. xiiij.
Anastasius p̄mus imp̄at. xxi. l'. j.
Anastasius 2ꝰ imp̄at. xxiiij. l'. cxxxix.
Audoenꝰ cū fr̄ib3 suis clar3. xxiiij. l'. xix.
Audoeni gesta. xxiiij. l'. xcj.
Augadrisme iurginis gesta. xxiiij. l'. xcix.
Anglicoꝝ cōuersio. xxiij. l'. xj.
Anani aurelianensi gesta. xx l'. xij.
Anthiphone p̄mo transferūtur ad latinos
xviij. l'. iij.
Antidij martiris gesta. xx. l'. iij.
Arator poeta claret. xxij. l'. li.
Archadius imp̄at. xix. l'. i.
Arnulfi martiris gesta. xxij. l'. xxv.
Arnulfi metens gesta. xxiiij. l'. lxxv.
Arsenij abbatis gesta xviij li lxiij
Arthurus regnat in britania xxi li. lvj
Arthurus post triūphos nusq̄ cōpet xxij li. lxxiiij
Aselle mr̄one cōmendatio xvij li. lxxxvj
Attali abbatis gesta xxiiij li. xx.
Attila rex hunoꝝ incipit tyrāmidē xx li. xiij.
Attila gallias deuastat xxi li. xxxix.
Attila moritur turpiter xxi li. xlv.
Audomari ep̄i gesta xxiiij li. c viij.
Augustinꝰ baptizatur xviij li. xlvj.
Augustinꝰ scribit ad ieronimū. xviij li. c.
Augustini libri ante baptismū xviij li. l.
Augustini libri post baptismū xix li. liij
Augustini tr̄sitꝰ xxi li. xxviij.
Augustini ossa tr̄sferuntur xxiiij li. c xlviij
Auiti abbatis gesta xxij li. xli.

Auree v̄ginis gesta xxiiij li. lxix. xxij li. xxiij
Aurelianēse cōsiliū primū ī frācia celebrat̄
Ausberti epī gesta xxiiij li. c
Austregesili gesta bithuricēsis xxiiij li. xxvj.
Basilij cesariēsis obitꝰ xvij li. xciiij.
Basoli remēs gesta xxij li. cxvj.
Barnabe apli inuēcio xxi li. ciij.
Baltildis regine gesta xxiiij li. cxvj
Bauonis reclusi gesta xxiiij li. vj
Beda venabilis presbiter claret xxiiij li. j33
Beda morit̄ xxiiij lib. cl
Bn̄dicti abbatis gesta xxij li. liiij
Bn̄dicti abbatis q̄dā v̄tutes xxiij li. lxviij
Bn̄dicti et scholastice tn̄sla. xxiiij li. cxxij
Bn̄dicti corpꝰ reportare volēciū punicio 24 li. j11.
Bn̄dicti iunioris gesta xxij li. lxxiij
Benyamyn abbatis v̄tutes xviij li. lxvj
Bercharij remens gesta xxiiij li. cxv.
Bertini abbatis gesta xxiiij li. cx
Blesille cōmēdacio xvij li. lxxxvj
Boecius phs claret xxij li. xv.
Bonifacij epī v̄tutes xxiij li. lxiij.
Brandanꝰ in scocia claret xxij li. lxxxj
Brigide virginis gesta xxij lib. xxix.
Briccij epī gesta xix li. xlj
Britonū regnū et origo xvij li. v
Bulgarorū origo xxiiij li. cxxiij.
Burgūdionū origo xx li xi.
Calcedonū synodꝰ celebrat̄ xxi li. xxxv.
Cassianꝰ doctor claret xx li. xiiij.
Cassij epī gesta xxij li. lxvj
Cassiodorꝰ doctor claret xxij li. xlix
Cassinū mōsteriū destruit̄ xxiij li. x
Bonifacij magūtini passio xxiiij l̄ clvij.

Tabule

Cathene petri romā tr̄nsferūt xxi li. xxvij
Cerbonij epī gesta xxij li. lxvj
Claudiani poete flores xviij li. cj.
Clericorū instructio xvij li. xxvj
Clodoaldi confessoris gesta xxij li. lx.
Clodouei regis francorū gesta xxij li. iiij.
Clodoueus miraculose deuincit gothos xxij li. xiij.
Clodoueus moritur xxij li. xxvj.
Codex legū compilatur xxi li. xxxiij
Collaciones prīm xx li. xli
Colūbani abbatis gesta xxij li. cij.
Colūbani eiusdē psecutio xxiij li. iiij.
Colūbanus idē luxouiū fūdat cenobiū 23 li. xvij.
Confessiones augustini xix li. lvj
Cōpūctio cordis docetur xviij li. xlv.
Consolacōnes sup mortibus amicorū xvij li. 71
Constantinopolitana synodus celebratur xvij li. 96
Constās q̄ et cōstātinus scd's īperat xxiiij l' lxxix.
Constantinus iste psequitur ecclāz xxiiij li. clvij
Constātinus v. īpat xxiiij li. clxxv
Cronij exemplum de cōpassione xviij li. 71
Crucis exaltacio xxiiij li. xij.
Dagobertus regnat in francia 24 li. 31.
Dagobertus moritur xxiiij li. lxxx.
Dacij mediolanēsis vtutes 23 li. 78
Deicoli abbatis gesta xxiiij li. ij.
Desiderij mr̄is gesta xx li. j
Desperatorū cōsolatio xviij li. vij.
Detractorū īpugnacio xvij li. lxxx.
Dyalogus gregorij xxiij li. lix
Dyalogus seueri sulpicij xix li. viij
Didimi alexandrini virtutes xviij li. 67
Dyoclis phi cōuersi admonicio xviij l' xcj
Constātinus 3us īpat xxiiij l' cxviij.
Constantinus qrtus īpat xxiiij l' cli.

Dyonisie matrone passio xxi li. lxxxviij
Dyonisij ecclesia dedicat a xpo xxiiij li. xxxvj.
Diuiciarū vanitas ostendit xviij li. xliij
Donati epi gesta xix li. v
Dorothei tebani vtutes xviij l. lxvj
Effrem dyaconi gesta xviij l. lxxxvij.
Egidij confessoris gesta xxiiij l. c xxxix
Eleuterij virtutes xxiij l. lxxxij
Eligij nouiomens gesta xxiiij l. lxxxv
Elpidij et discipulorum eius gesta xviij l. xc.
Episcoporum ornatus describit xvij l. xxxvij
Equicij abbatis vtutes xxiij l. lxi
Ethbini confessoris gesta xxij l. cxiiij
Euagrij abbatis gesta xviij li. lxxxvj
Eugenius tyrānus occidit xviij li. cvj
Eugenij carthaginen gesta xxi l. lxxiiij
Eustasius abbas claret xxiiij l. xx.
Euticiani heretici pulchre reflectūt xxij l. iiij
Eutropius presbit claret xxi l. xxvj
Euuodius clarus habet xxij l. xxvij
Feliciana heresis cōdepnat xxiiij l. clxxv
Felicis mris gesta xix l. xxxix
Felicis cōfessoris gesta xix l. xl
Fidelitatis amicicia cōmendat xviij l. xxxix
Fermini mris inuencio xvij l. xcj
Fermini confessoris gesta xvij l. lxxxix.
Florencij virtutes xxiij l. lxxvij
Floriacense cenobiū fūdat xxiiij l. ciiij
Focas īperat xxiij l. ciiij
Fortitudo docet xviij l. xxxvj
Fortunati epi virtutes xxiij l. lxv
Fortunatus poeta claret xxij l. cxxvj
Francorum origo xvij l. iij.

Tabule

Franci primo sibi constituunt regem et leges xx l xi
Francorum rex baptisatur xxij l vj
Francorum regnum diuiditur xxij l cxvij
Franci pugnant ad inuicem xxij l cxxviij
Franci debellant austrasianos xxiij l iij
Fredegundis regine francorum malicia xxij l cxxix.
Fulgencij epi gesta xxi l .ciiij
Fursei hiberni gesta xxiiij l lxxxi
Gelasius papa claret xxi l cj
Gemellus puer nascitur xviij l lxiiij
Genebandi laudunum gesta xxij l vij
Gengulphi martis gesta xxiiij li. clix
Genouefe virginis gesta xxi l xlvj
Geremari abbatis gesta xxiiij l xcviij
Germani anthisiodorensis gesta xxi l iiij
Germani parisiensis gesta xxij l lxiij
Gertrudis virginis gesta xxiiij l cxvij
Geruasij et prothasij inuencio xviij li. xxviij
Goaris confessoris gesta xxiij l xiij
Goerici methensis gesta xxiiij l lxxiiij
Gorzie cenobium fundatur xxiiij l clviij
Gothorum regnum describitur xvij l xi
Gracianus imperat xvij l xvij
Gradalis historia describitur xxiiij l cxlvij
Gregorij linguonensis gesta xxij l liij
Gregorij thuronensis gesta xxij l cxxiiij
Gregorius magnus fit cardinalis xxij l lxxxi
Gregorij eiusdem legacio xxij l cxxxij
Gregorij eiusdem promocio in papam xxiij l ix
Gregorij eiusdem gesta xxiij l xix
Gregorij libri a combustione seruantur xxiij l cvij
Guntrani regis sompnium xxiij l ij
Helie abbatis virtutes xviij l lxxxi

Heluidij error ĩpugnat xvij l lxxvij
Heraclides scribit paradisũ librũ. xviij l. lxiiij
Heraclius ĩpat xxiiij l i
Heraclius debellans cosdroe xxiiij l xi
Heraclius labit in heresim xxiiij l xxxix
Herculani mr̃is passio xxij l lxxvj
Heremitarũ quorũdã gesta xx l xiiij
Heminigildi r̃gis passio xxij l cxxxv
Hylarij arelatens gesta xxi l xx.
Hildeũti meldens gesta xxiiij l xxv
Hyrene ĩpat xxiiij l clxxij
Honorati cõfessoris cõmẽdatio xvij l xc
Honorati arelatens gesta xxi l xxi
Honoricus rex xpianos psequit xxi l lxxv
Honoricus idẽ mirabilit morit xxi l xc viij.
Honorius ĩpat xx l i
Hunorũ origo describit xvij l xv.
Ieronimi presbiteri xvij l xviij
Ieronimus scribit augustino xviij l c
Ieronimi ĩuectio cõt rufinũ xix l xxxv
Iudoci britonis gesta xxiiij l cv
Innocẽcij p̃sbetiri simplicitas xviij l lxxxvij
Johãnis anachorite gesta xviij l iiij
Johãnes cassianus claret xx l xiiij
Johãnis baptiste caput tr̃ssert xviij l lx
Johãnes crisostimus claret xviij l xlij
Johes crisostimus fit eps xix l iij
Johes crisostimus morit in exilio xix l li
Johãnis damasceni gesta xviij l ciij.
Johãnis eleõsinarij gesta xxiij l cviij
Johãnis inclusi gesta xviij l lxxxiiij
Iouiniani error ĩpugnat xvij l lxxv
Iudeũ fictũ aq̃ baptismi fugit xx l vj

Tabule

Iudeus puer in dibanum mittitur xxij l lxxviij
Iudei cruce signati visio xxiij l lxxiij
Iusticia vera describitur xviij l xxxv
Iustina arrana persequitur ecclesiam xvij l xcv
Iustina eadem fugatur in exilium xviij l ij
Iustinianus primus imperat xxij l .l.
Iustinianus 2us imperat xxiiij l cxxvij
Iustinus senior imperat xxij l xxix
Iustinus iunior imperat xxij l cj
Karilephi abbatis gesta xxij l xli
Karlomanus fit monachus xxiiij l cliiij.
Karolus marcellus expugnat saracenos 2e l 1e9.
Karolus magnus in francia regnat xxiiij l clxi
Karolus idem vocatus a papa subicit longobardos xxiiij l clxix.
Karolus idem ad imperium sublimatur xxiiij l. clxxvj.
Lamberti martiris gesta xxiiij l cxxxv
Landelmus fundat ecclesias xxiiij l ciiij
Lannomari carnotensis gesta xxij l lxxxiij
Lenfredi abbatis gesta xxiiij l cxxviij
Leo papa sermologus claret xxi l xxix
Leo primus imperat xxi l .l.
Leo 2us imperat xxiiij l cxxxiiij
Leo tercius imperat xxiiij l cxlv
Leo quartus imperat xxiiij l clxxi
Leodegarij confessoris gesta xxiiij l cxxiiij
Leonardi lemonicensis gesta xxij l xi
Leonardi corbiginacen gesta xxij l lxxxij
Liberalitas commendatur xviij l xxxvij
Libertini simplicitas xxiij l lix
Longobardorum origo xvij l x.
Lotharij regis crudelitas xxij l xxxvj
Lupi senonensis gesta xxiiij l ix
Lupi trecensis gesta xxi l xvj

Luxouiensis cenobij fūdacio xxiij l' xvij.
Macharij vtriusq; gesta xviij l' lxx
Machumeti gesta xxiiij l' xxxix
Maclouij britonis gesta xxij l' xciij
Magdalene tr̄slatio xxiiij l' clij
Maglorij epī gesta xxij l' cxxi
Magnobodi andegauēs gesta xxiiij l' xxxviij
Maiori et sociorꝫ eiꝰ passio xxi l' lxxxix
Malchi captiui mōchi gesta xvij l' xviij
Mariani mōchi gesta xxi l' xviij
Martianꝰ īpat xxi l' xxxiiij
Martini thuronēs gesta xviij l' x.
Martini eiusdē q̄dā miracula xix l' xix.
Martini eiusdē tr̄sitꝰ xix l' xxxij
Martini eiusdē tr̄slacio xxi l' lvij
Martini solitarij virtutes xxiij l' lxxviij.
Martini pape gesta xxiiij l' lxxxiiij
Martini eiꝰdem epl'a ad amādū xxiiij l' cxiij.
Maurilij andegauēn gesta. xviij l' xx.
Maurij abbatis gesta xxij l' lxvij
Mauriciꝰ īpat xxiij l' i
Mauricij punicio ꝑ futuro xxiij l' xviij
Maxencij abbatis gesta xxij l' xxij
Maximus tyrānidem exercet xxi l' xlix
Maximꝰ idē occidit xviij l' i
Maximꝰ taurinen̄ eps claret xx l' v.
Medardi gesta xxij l' lxij
Melanie vidue gesta xviij l' lxxxix
Melanie iunioris gesta xviij l' xcij.
Melanij rodonen̄ gesta xxij l' xxiiij
Mene solitarij v̄tutes xxiij l' lxxix
Merlinꝰ vates claret xxi l' xxx.
Michael' mēoria ī mōte gargano xxi l' cij.

Tabule.

Michael memoria in mari xxiiij l. cxxxvij
Missarum virtus respectu purgatorij xxiij l. xcviij
Modestia suadetur xviij l. xxxiiij
Moysi ethyopis gesta xviij l. lxxiiij
Monachorum instructio xvij l. xx et xxxviij
Monachorum institutiones xx l. xvj.
Monachus dissolutus corripitur xvij l. li
Mulierum consortia dissuadentur xvij l. xxxvj
Mulierum amor prohibetur xvij l. lxxv.
Nathanaelis senioris gesta xviij l. xcvij
Nazarij et celsi inuentio xix l. i
Nebridij vita describitur xvij l. lxvj
Nepotiani mores xvij l. lxxiij
Nestoriana heresis oritur xxi l. ij
Nichasij remensis passio xxi l. xxxvij
Otium fructuosum describitur xviij l. xxxviij
Omnium sanctorum festum instituitur xxiij l. cvij
Orosius doctor claret xix l. vj
Ortolanus capit furem xxiij l. lx
Ostrogothorum origo et regnum xvij l. xij
Osiwaldi regis miracula xxiiij l. lxxix.
Pachomij solitarij temptacio xviij l. lxxix
Pachomij abbatis gesta xix l. xlvij
Pachomius dat regulam monachis xviij l. 82
Pampi abbatis gesta xviij l. lxviij
Paradisus heraclidis xviij l. lxiiij
Paradisus machumeti xxiiij l. lxv
Paschasius punitur in balneis xxiij l. xciiij
Pastorale gregorij xxiij l. xxvij.
Patricij hybernij gesta xxi l. xxiij
Paule vidue gesta xix l. xlviij
Pauli simplicis gesta xviij l. lxxviij
Pauli leonensis gesta xxij l. cxxij

Paulini nolani gesta xix l' xxxvij
Pelagij hesis oritur xix l' xlij
Parsarū regnū describit xvij l' ij
Petronius bononien claret xxi l' xxv
Phare et pharaonis gesta xxiiij l' xv.
Philiberti abbatis gesta xxiiij l' xciiij
Philippicus īpat xxiiij l' cxxxviij
Philoronij presbiteri gesta xviij l' lxxxviij
Pijssimi mōchi gesta xviij l' xcv
Pipinus regnat in francia xxiiij l' cliiij
Postumiani narracōnes xix l' ix.
Preiecti aruernēsis gesta xxiiij l' cxix
Presumptio reprimit p exēpla xviij l' vj Itē viij.
Priscillianistarū error dāpnat xvij l' xcvij.
Pristianus gramaticus claret xxij l' l.
Prosper notarius claret xxi l' lviij
Prudencius poeta claret xviij l' lxij
Prudēcij eiusdē flores xviij l' cij
Psalteriū corrigit xvij l' xcij
Purgatoriū patricij describit xxi l' xxiiij
Purgatorij pena relaxat xxiij l' xcviij
Quinquēnius puer dāpnat xxiij l' lxxxvij
Quintini mr̄is trāslatio xxiiij l' lxxxix.
Radegūdis regine gesta. xxij l'. lxxix
Radegūdis vita mōstica xxij l' lxxxv.
Registri gregorij flores xxiij l' liiij
Remigius remēsis claret xxi l' c
Remigius idē morit xxij. l' viij
Resbacis cenobiū fundat xxiiij l' lxviij
Richarij pontinens gesta xxiiij l' xcvj
Rogacionū institucio xxi l' lvj
Rufinus aquiliensis claret xviij l' xcix
Rufini inuectio cōtra ieronimū xix l' xxxv
Sabini epī gesta xxij l' lxvj

Sabini placen

Tabule.

Sabini placentini v̄tutes xxiij l' lxxiiij
Salaburge abbatisse gesta xxiiij l' xxx.
Samson dolensis gesta xxij l' cv.
Sanctoli v̄tutes xxiij l' lxxxiij
Sapīa p̄fert eloquētie xvij l' xxv.
Sare abbatisse gesta xviij l' ix
Saraceni miraculose submergūt xxiiij l' cxlvij
Scolastice v̄ginis virtutes xxiij l' lxxij
Septē dormientes resurgūt xxi l' xxxj
Sepultura ecc̄astica nocet ꝛ̄pbis. xxiij l. xcvj.
Serapionis gesta. xviij l' lxxxv
Sergius papa īuenit crucē xxiiij l' cxxvij
Seruuli virtutes xxiij l' lxxxvj
Seuerini abbatis gesta xxij l' xxi
Seueri sulpicij dyalogus xix l' viij.
Seueri sacerdotis v̄tutes xxiij l' lxvij
Sydoni⁹ aruernēsis claret xxij l' xlvj
Sigismūdi regis passio xxij l' xxvj
Siluie v̄gīs gesta xviij l. xcj
Symachus p̄pa in seditione creat xij l' i.
Symach⁹ patrici⁹ claret xxij l' xiiij
Symeonis anthiocheni gesta xxi l' li.
Sincletice abbatisse gesta xviij l' ix
Sysinnij et socioꝝ ei⁹ passio xix l' xxxvj
Stephani mōchi gesta xviij l' lxxx
Stephani mr̄is reliquie īueniūt xx l' vij
Stephani sacerdotis v̄tutes xxiij l' lxxix.
Stephani p̄pe gesta xxiiij l' clvj
Studiū transfert parisi⁹ xxiiij l' clxxiij
Sulpicij bituricēsis gesta xxiiij l' xxvij
Thaor v̄gīs gesta xviij l' xcij
Theodorij inquieti castigatio 23 l' 93
Theodor⁹ ep̄s claret xxi l' lviij

Tercia ps

Theodosius primus imperat xviij l. j.
Theodosius idem peccat et penitet xviij l. liiij.
Theodosius secundus imperat xxi l. i.
Theodosius tercius imperat xxiiij l. cxliiij
Theone abbatis gesta xx l. cix.
Theophili gesta xxij l. lxix.
Tyberius imperat xxij l. cxxvij
Tyconius affer claret xix l. vij.
Tunica domini inuenitur xxiij l. x.
Valentis monachi gesta xviij l. lxxx.
Vedasti attrebacen gesta xxij l. ix
Verecundia iuuenibus suadetur xviij l. xxxiiij
Victoriani passio xxi l. xc
Viduarum instructio xvij l. lxiiij
Vigilancij error impugnatur xvij l. lxxviij
Vigilij anthisiodorensis gesta xxiiij l. cxxvj
Vigilij pape afflictio xxij l. lxxv
Vigoris baiocen gesta xxij l. xxxix.
Virginitas suadetur xvij l. xlij
Virginitas nupcijs prefertur xvij l. lxxiiij
Virginitas marie asseritur xvij l. lxxiiij.
Virgo humilis reuelacione diuina manifestatur xviij l. 83
Virgo occultat athanasium fugientem xviij l. xcij.
Virgo liberatur a lupanari per iuuenem xviij l. xciiij
Virgo lapsa reprehenditur xvij l. lxiij
Virgo lapsa reconciliatur xviij l. xcv.
Virgo lapsa inculpat innocentem lectorem xviij l. xcvj
Virtutum et viciorum conflictus xxiij l. l.
Visio hominis resuscitati xxiiij l. cxx.
Viuardi remensis gesta xxiiij l. cxiiij
Vndecim milium virginum gesta xxi l. xl.
Vnitas trinitatis miraculose ondit xxi l. 39
Vter pendragon regnat in britania. xxi l. 49

3.a ps. Quarta ps tabule

Walarici mõchi v̄tutes xxiiij l' xxi.
Wandalorꝫ origo et r̄gnũ xvij l' viij
Wandregisili abbatis gesta xxiiij l' cxxix.
Wisigothorꝫ origo et r̄gnũ xvij l' xij
Wulframij senonen̄ gesta xxiiij l' cxlv.
Ymago tr̄nsfixa vestigio sanguinis inueit̄ xxij l. xcij
Ymago xp̄i lãceata mltũ sãgnẽ fudit 24 l' clx
Ypapanti dn̄i instituit̄ xxij l' lxxiij
Ysaac spolitani virtutes xxiij l' lxxv
Ysydori alexandrini dicta xviij l' lxv.
Ysidorus hispalen̄ claret xxiiij l' xxxi.
Yeno ĩpat xxi l' xxiij
Aygolãdus ĩpugnat xp̄ianos xxv l' ix.
Aldeburgẽsis ecc̄e miraculũ xxvj l' 66.
Alexij constantinopolitani gesta 30 l' 90.
Almarici heretici gesta xxx l' vij
Alpagidis v̄ginis gesta xxx l' xxiij
Anglia soluit denariũ bt̄i petri xxv l' xxxvj
Anglici subiciũt danos xxv l' xl
Anglorꝫ quorꝫdã v̄tutes xxvj l' xxxi.
Ancelmi cantuarien̄ gesta xxvj l' lxvij
Ancelmꝰ laudũnũ claret xxvij l' xxvij
Anthiochia capit̄ a xp̄ianis xxvj l' xcix
Anthonij fr̄is minoris gesta xxxi l' cxxxi
✝ Ardentis hõis curacio xxviij l' ix.
Armenorꝫ destructio xxxi l' xcvij
Arnulphus ĩperat. xxv l' l
Balduwinꝰ vsurpat flandriã xxxi l' cxxvij
Bartholomei corpꝰ transfert̄ xxv l' xj
ꝑpe Benedicti defũcti pena xxvj l' xxi
Berigarij penitencia xxvj l' xxx
Bernardus mõchat̄ xxvij l' xxiij
Bernardi flores xxix ꝑ totũ.
✝ Aq̄tanie scisma 38 l' xiij.

Bonefallis cenobiū fundat xxvij l. xliij
Bononien comitis sedicio xxxi l iij
Burgalor cōuersio xxv l xxxviij
Calixti ppe corp9 tnsfert xxv l xlvij
Camisie bte virginis miraclm xxv l xlvj
Carthusien ordo fundat xxvj l 82. etiā xxviij libro. viij.
Castri radulphi pulchr miraclm 30 l 92
Cihilberti cenomāss flores xxvj l cviij
Cistersiū fundat xxvj l xciiij
Cistersien stat9 reuelat clerico xxvj l cvj
Cistercien nouicij visio xxx l vj
Cistercien abbates mittū cont albigenses 30 l 93.
Clare vallis fūdat xxvij l xxiiij
Claremōtensis cōsiliū celebrat xxvj l xcj
Claustrū aīe descbit xxviij l xviij
Cluniacēsis ordo incipit xxv l lix
Constātinopolitani impatores nūmerāt 21 l 3.
Constātinopolis capit a francis xxx l lxv
Conradus pm9 īpat xxv l lix
Conrad9 2 īpat xxvj l xiiij
Conrad9 3 impat xxviij l xv.
Coreizantes miraculose puniūt xxvj l x.
Cornelij cenobiū cōpendij fūdat xxv l xciij
Cruce signacio occidētaliū pplor xxvj l xcij
Cruce signator cōgressus xxvj l xcvij.
Crux sancta capit a saracenis xxx l xliij
Crucis blasphematores puniūtur miraculose xxxij l liij.
Damiata capit a xpianis xxxi l lxxxviij.
Damiata capit 2o a frācis xxxij l 98.
Deodericus metensis claret xxv l 88.
Dyonisij libri parū mittūt xxv l xxvij

Tabule.

Edwardi alterius confessoris gesta xxvj l. xx.
Dnici cōfessoris puericia xxx l. xciiij
Dnici cōstancia cōt hereticos xxx l. c iij
Dnicus instituit ordinē p̄dicatoꝝ xxxi l. lxv.
Dnici tr̄situs et v̄tutes xxxi l. cx et c ix et cxij
Dunstani confessoris gesta xxv l. lxxij
Dunstani tr̄situs xxv l. xciiij
Dunstani quedā virtutes xxvj l. xliij.
Etgari regis gesta xxv l. lxxxix
Etmūdi regis gesta xxv l. lxix
Etmūdi ep̄i gesta xxxij l. lxvij
Edwardi r̄gis passio xxv l. lx.
Elfredi regis gesta xxv l. xlvj
Elyzabeth sc̄imonialis claret xxx l. iij
Elyzabeth alterius gesta. xxxi l. cxxxvj
Eleuterus mōchus volat xxvj l. xxxv
Elphegi cantuarien̄ gesta xxvj l. i
Elscholstani regis gesta. xxv l. lxiiij
Eusebij et pōciani corpa tr̄sferūt. xxij l. 38.
Feracuti gigantis gesta xxv l. xv
Ferrandus r̄pugnat r̄gi frācie 31 l. 1.
Ferrandi captiuatio xxxi l. lxij.
Flandrensis comitatus incip. xxv l. xlij
Francia dat̄ bt̄o dyonisio xxv l. xxij
Francia vastat̄ ab ip̄atore xxv l. xc
Francoꝝ r̄gnū tr̄sfert̄ xxv l. xciij
Francoꝝ regnū redit ad stirpē karoli xxxi l. cxxvj
Francisci cōfessoris cōuersio xxx l. xcvij
Francisci gesta et p̄dicaō xxxi l. xcix
Francisci tr̄situs xxxi l. cxxij
Fridericus p̄mus ip̄at xxx l. i
Fridericus 2us ip̄at xxxi l. i.
Fridericus idē cōdep̄nat̄ xxxij l. i.
Fulbertus carnotensis claret xxvj l. xv.

Georgianor destructio xxxi l' xcv.
Gerberti pape gesta xxv l' xcviij
Gilbertus porretan⁹ claret xxviij l' 86
Gloria laus cōponit xxv l' xxxv.
Gregorij pape sexti gesta xxvj l' xxij
Guilleri comitis normānie gesta xxvj l' xlix
Guilleri regis anglie pūsitas xxvj l' lxxxv
Guilleri eiusdē miserabil' iteritꝰ xxvj l' cviij
Guilleri pueri visio xxviij l. lxxxviij
Guilleri bituricens' gesta xxx l' lxij
Helene ipatricis corpꝰ trāsfert xxv l' xxxvj
Helinandꝰ claret xxx l' cviij
Hmricꝰ pmꝰ ipat xxv l' lxiij
Hmricꝰ 2ꝰ ipat xxvj l' i
Hmricꝰ 3ꝰ impat xxvj l' xviij
Hmricꝰ 4ꝰ ipat xxvj l' xxxv.
Hmricꝰ 5ꝰ impat xxvij l' i.
Hildebrāni pape gesta xxvj l' xlviij
Hildegardis virg' gesta xxviij l' lxxxvij
Histrionū reprobac xxx l' xli
Horologiū notabile xxv l' x
Hostia videt' sub specie carnis xxx l' xxviij
Hugo seraphet regnat i frācia xxv l' xciij
Hugonis cluniacēs gesta xxvij l' iij
Hugonis de scō victore flores xxvij l' xlvj
Hugonis de folieto flores. xxviij l' xvij
Hugonis gr̄opolitini gesta xxviij l' viij.
Hugonis boneuall' gesta xxx l' xxxvij.
Hūgarorꝫ cōfusio xxvj l. ix.
Iacobi apli miracula xxvij l' xxxi.
Jacobꝰ de vitriaco claret xxxi l' x.
Jherusalē capit' a xpianis xxvj l' cij
Jherusalē capit' a saracenis xxx l' xlvj

Tabule.

Joachim abbatis gesta xxx l xl
Johānes scotꝰ claret xxv l xlij
Jordanꝰ mgr̄ p̄dicatoꝝ sb̄mgit̄ xxxi l cxxxvij
Judicij futuri descr̄ptio xxij l cx.
Karolꝰ magnꝰ īpat xxv l i.
Karolꝰ idē morit̄ xxv l xxv.
Karolꝰ caluꝰ regnat ī frācia xxv l xlij
b Karolꝰ iunior īpat xxv l xliiij
a Karolꝰ caluꝰ īpat xxvj l xlij
Karoli iunioris visio xxv l xlix
Laici excludūt̄ a loco p̄sbiterij xxv l xxxvj
Lancea saluatoris īuenit̄ xxvj l c.
Laufrancij cantuarien̄ gesta xxvj l xxxvj
Lateranēse cōsiliū celebrat̄ xxxi l xij
Laudunēsis feretri miracula xxvij l xiij
Leodiensis ciuitas plagis atterit̄ xxvij l xvij
Leodien̄ mulierū deuocio xxxi l xij
Lintherius īpat xxviij l i.
Locuste īpugnāt hoīes xxv l xli
Lotharius impat xxv l xxxv
Ludowicus pius īpat xxv l xxvj
Ludowici eiusdē filij pugnāt ad īuicē xxv l xxxvij
Ludowicꝰ 3ꝰ īpat xxv l lviij
Ludowicꝰ balbus regnat ī frācia xxv l xliiij
Ludowicꝰ 2ꝰ r̄gnat in francia xxv l xxxvij
Ludowicꝰ 3ꝰ pr̄ philippi r̄gnat xxvij l x.
Ludowicꝰ idē tr̄nsfretat xxvij l lxxxiij
Ludowicꝰ qr̄tꝰ filiꝰ philippi regnat xxxi l cxxv
Ludowicꝰ vltimꝰ r̄gnat xxxi l cxxix
Ludowicꝰ idē tr̄nsfretat xxxij l lxxxix
Ludowicꝰ idē capit̄ xxxij l c.
Lupi deuorāt hoīes xxviij l lxxxvij
Magorū corpa tr̄nsferūt̄ coloniā xxx l xij

Quarta ps

Naguria ipugnat sensibilit a dyabolo xxv l. xxxviij
Naioli abbatis gesta xxv l. lxviij
Nalachie epi gesta xxviij l. cv.
Narcellini et petri corpa tnsferunt xxv l. xxxiij
Nargilij et maurilij gesta xl
Narie de oegines gesta xxxi l. xvj
Nauri corpus tnsfert ad cenobiu fossatu xxv l. 39
Nauricius eps paru claret xxx l. xxi.
Nederici abbatis gesta xxv l. xcij
Nortuus clericus apparet socio xxvj l. lxxxix.
Nulieris malefice dapnatio xxvj l. xxvj
Nulier gemella apparet xxvj l. xxviij
Nulier in igne non coburit xxvj l. xc
Nures psequunt homies xxvj l. cxvij
Nicolai tnslatio xxvj l. lxxxiij
Normanorz bella et ipetus xxv l. xlv.
Normanorz couersio xxxi l. iij
Norberti premostratensis gesta xxvij l. xlv.
Nouiciorz instructio xxvij l. li.
Nuncij pape mittunt ad tartaros xxxij l. iij.
Odilonis abbatis gesta xxv l. cij.
Odonis duniacensis gesta xxv l. lv.
Odonis eiusde qda miracula xxv l. 3e.
Otto pmus ipat xxv l. lxix
Otto 2us ipat xxv l. lxxxix
Otto tcius ipat xxv l. xcij.

Otto quintus ipat xxx l. cvj.
Palubi presbiti malicia xxvj l. xxix
Palantis corpus mirabile iuenit xxvj l. 3e
Paperoissole tyrannide excet xxxj l. 139
Papiensiu et mediolanen bellu xxxi l. vij
Parisiensis dissentio xxxi l. cxxxvij

tabule

Passagiū generale describit xxxi l lxxix
Petrus damianus claret. xxvj l lij
Petrus alphūsus cōuertit xxvj l xcviij
Petri leonis dissencio xxvij l v.
Petrus abaelardus claret xxviij l xvij
Petri tharēthasien gesta xxviij l cxxiiij
Petrus lūbardus claret xxx l i.
Petrus cōmestor claret xxx l .i. c. et xxj
Petri reclusi gesta xxviij l xi
Petri monoculi gesta xxx l xxviij
Petri mediolanēsis passio xxxij l ciij.
Philippus rex frācorum nascit xxx l xiij
Philippus idē regnat xxx l xxij
Philippus idē cruce signat xxx l xlv
Philippus idē trāsfretat xxx l l.
Philippus idē triūphat de īpatore xxxi l lxv.
Predicatorū ordo fundat xxxi l lxv.
Premōstratensis ordo incipit xxvij l xxviij
Phetissa falsa deprehendit xxv l lxxxvj
Puella ieiūnat tribus ānis ab oī cibo xxv l xxvij
Puerorum multitudo cruce signat xxxi l v.
Quintini mr̄is cenobiū edificat xxv l sa
Rabbanus claret xxv l xxviij
Reliquie de terra scā apportant xxv l liiij.
Ricardi normānorum ducis gesta xxvj l xiij.
Richardus de scō victore claret xxviij l lviij
Robertus deuotus regnat ī frācia xxv l cvij.
Rothemadorum miracla xxx l iiij
Rodani pons edificat xxx l xxi.
Rolandi comitis gesta xxv l xv.
Rollonis normāni gesta xxv l xlv.
Rūnciuallis bellū xxv l xviij
Saladini psecutio xxx l xliij

Quarta ps tabule

Stephani cystercien gesta. xxvij l. i.

Saluij mris inuentio xxv l xxiij
Saracenorum miraculosa subuertio xxvij l xlv.
Sebastiani corpus transfert. xxv l xxxiij
Symon comes montisfortis decidit. xxxi l lxxxv.
Soldanorum progenies xxxij l liiij
Solis eclipsis mirabilis xxv l x
Statua notabilis sicilie xxvj l xvij
Suessionensis marie miracla xxviij l ij
Tartarorum gesta et mores xxx l lxix Item xxxi l xcv. Item xxxij l iij.
Theobaldi heremite gesta xxvj l xxviij
Thome canthuariensis exilium xxx l xiiij
Thome eiusdem gesta xxx l xviij
Transmarinorum locorum descriptio xxxij l lviij
Triburiense consilium celebrat. xxvj l xvj
Tundali hibernie visio xxviij l lxxxviij
Turcorum descriptio xxxi l cxlij
Turpis epi gesta xxvj l xij
Vallis scolarium ordo fundat xxxi l cxxiij
Wibertus claret in lothoringia xxv l 63
Venus a iuuene desponsat xxvj l xxix.
Xpiani heremite gesta xxx l xi.
Yconia beate virginis notabilis xxxij l lxvj
Yuonis beluacen gesta xxvj libro. lxxxiiij caplo

Explicit Tabula speculi historialis anno dni 1476 tercia feria post dnicam primam aduentus dni.

Incipit liber gestorū barlaam et iosophat
seruorū dei greco sermone editus a iohāne
damasceno viro sancto et eruditō

Cum cepissent monasteria cōstrui
at monachorū congregari mul-
titudines et illorū v̄tutum et an
gelice conu̅sationis felix fama fines orbis
occuparz et vsqz ad nidos ꝑuenirz eosdē ad
sil̄ez zelum excitauit ita ꝙ multi eorū omīa
desererent ac peterēt deserta et in corpe mor
tali conu̅sationē suscipent angelorū. Re-
bus igitur sic bene se habētib⁹ et aureis vt
ita dicā penis multis in celū volantib⁹ sur-
rexit quidā rex in eadē ꝓuincia auennie no
mine magn⁹ quidē fact⁹ diuicijs et pacien-
ciā et contra adu̅sarios suos victorios⁹ et ī
bellis strēnu⁹. Erat etiā corpis magnitu-
dine ꝑiterqz vultus decore venerād⁹ oīmqz
mūdialiū rerū cito marcessenciū successib⁹
gl̄abatur. Scdm vero aīaz vltima graua-
batur inopia multis malis suffocat⁹. Gen
tilis nāqz erat ꝓfessionis nimiūqz supsticio
so errori ydolorū dedit⁹. Cunqz in multis
delicijs viueret et delectatioib⁹ atz iocūdita
tib⁹ pñtis vite ex toto dedit⁹ esset nichilqz
ꝙ vellet atz desideraret ei desset vnū tamen
videbatur eē ꝙ leticiā illi⁹ minuebat curis
ac sollicitudīb⁹ ipi⁹ aīaz affligebat videlicet

Hain 5913
GW 3397
Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

sterilitatis malum. Nā filios habere non
poterat et idcirco multū solictit⁹ erat q̄ten⁹
tali vinculo solueretur et filiorū pater vo-
caretur q̄ res multis est optabilis. Talis
itaq; rex erat et talem intencionē habebat
Gl̄osissimū vero genus xp̄ianorū et mo-
nachorū mltitudīes regis cultum vilipēden
tes et prorsus minas ei⁹ nō formidātes p̄-
ficiebant xp̄i gratia ad sermonis meliorem
plenitudinē t̄diti p̄uipēdentes regē regisq;
sermonē. Ea vero q̄ ad dei cultū p̄tinebāt
studiosi⁹ agebant. Et iō multi q̄ monachi
cū suscepant ordinē om̄s quidē equaliter
mūdi delectacōes a se repellebāt. Ad vni⁹
vero dei cultū tota intencione se contulerāt
et p̄ xp̄o mortē siciebāt eternā desiderantes
beatitudinē. Predicabāt ergo sine timore
aliquo et dilatione et valde confidenter sa-
lutare dei nomē et nichil aliud nisi xp̄m in
ore hēbant. Fluuidā vero et corruptibilē
naturā p̄ncium rerū et stabilitatē atq; in cor
ruptionē future vite apte cūctis demonstra
bant et seip̄os illis exemplū p̄bebant et p̄
dicacionis seīa spargebāt vt familiares il-
los deo efficerent q̄ten⁹ q̄ in xp̄o absconditā
est vitā mererentur. Hinc multi dulcis
simā illā doctrinā suscipientes amaras qui-
dē deceptōis deserebāt tenebras clarissimo
q̄ veritatis lumini iūgebātur a deo ꝙ q̄dā

nobiliū atꝫ senatorū omīa deponentes vite
seculi onera monachi fierēt. Rex aūt ut hec
audiuit ira maxima repletus atꝫ furore suc-
census edictū illico posuit omēꝫ xp̄ianū co-
artari vt negaret fidē xp̄i. Vnde nouas q̄
dem contra ip̄os xp̄ianos spēs tormentorū
excogitabat et studiose ꝑq̄rebat et nouos
morciū modos minabatur eis et lr̄as ꝑ vni
ūsas sibi subiectas ꝓuincias delegabat p̄n-
cibus atꝫ duabꝫ penas aduersus pios et ne
ces iniustas decernētes. Precipue vero ad
ūsus monastici ordinis ꝓpositos furēs atro
cissimū cōtra eos et in effabile excitauit bel-
lum. Tūc multi fideliū mente cōmouebā-
tur alij vero tormēta sustinere nō valentes
execrabili illiꝰ obediebāt p̄cepto. Monasti
ci aūt ordīs duces ac principes palā quidē
atꝫ in facie regis in pietatē redarguētes ꝑ
martiriū temꝑalis vite finē sorciebantur et
eternā acq̄rebant beatitudinē. Alij vero in
solitudinibꝫ et montibꝫ abscondebātur nō
ꝙ tormēta metuerēt sed dispensacōe quadā
diuina hoc agebant

Huiꝰ modi ergo obscuritate vidiā oc
cupante et fidelibꝫ quidē vndiqꝫ re
pulsis īpietatis vero mīstris oīa tenentibꝫ
cruoribꝫ et nidoribꝫ sacrificiorū etiā ip̄o ae
re iam inquinato quidā regis archisatrapa

dignitate q̄ animi cōstancia magnitudinē
atq; fortitudie et oibꝫ alijs q̄bꝫ pulchritudo
corporis et fortitudo significari potest ab
alijs omibꝫ differrebat ut audiuit īpium
illud p̄ceptū valefaciēs vane huic glie de=
orsum trahenti atq; delicijs tempalibꝫ mona=
chorū p̄positis seip̄m cōmiscuit monciū de=
serta petens ibiq; ieiunijs et vigilijs ac di=
uinorū eloq̄orū meditationi intentꝰ sensus
suos vigilanter emūdabat et aīaꝫ ab omi
liberans passibili affectu inpassibilitatis lu
mine illustrabat. Rex aūt hūc valde dili=
gebat et in honore maximo habebat. Qui
postq̄ audiuit de eo talia doluit quidē aīo
qm̄ amicū p̄diderat contra monachos vero
amplius exarsit in iram. Misit itaq; vbiq;
ad eiꝰ inquisitionē et omēꝫ lapidū ac mon=
ciū cōcaua et spelūcas ut inueniretur p̄qui
ri fecit. Pꝰ aliquātū vero tempis hij qui
ad inquisicionē illiꝰ directi fuerāt ut sense=
rūt eū in desertis habitatōeꝫ habere p̄scru=
tantes inuenerūt eum. Quē cōprehenden=
tes regis tribunali exhibuerūt. Vidēs aūt
rex sit in paupe et aspērimo vestitu illum
videlicet qui splendidis aliqñ vestimētis in
duebatur et multis affluebat delicijs nunc
vero maceratū dura anachoreseos cōuersa=
cione et hermitice vite patenter optū vestita
tis tristicia sil̄ et ira replebatur et ex ābobꝫ

sermonē miscens ait ad eū. Osculte ac mē
tis pdite cui⁹ rei gr̄a mutasti honorē in cō:
tumeliā et splendētem gl̄iaz in hūc ignoīo:
sum ac vilem aspectum. Primus in regno
meo et mee archistratigos potencie ludum
puerorū temetip̄m constituisti nō solū nr̄o
amicicie atz fiducie oblit⁹ sed et cōtra ip̄am
insurrexisti naturā et neqz ꝓpriorū filiorū
misertus diuicias et omīez vite gl̄iaz pro
nichilo reputasti et tantā inhonoratōez in
clite p̄posuisti gl̄ie. Ut quid hoc fecisti. Et
quid hinc lucraberis q̄ oībus dijs videlicet
et hoībus illū qui dicitur ihesus p̄tulisti du
rāqz etiā istā et supsticiosam cōuersacionem
delectacionibꝫ atz iocunditatibꝫ dulcissime
vite hui⁹. Hec audiēs ille homo dei hyla:
riter simul ac plane respondit. Si racionē
a me audire vis o rex inimicos tuos de me
dio p̄torij tui eice et tūc respondebo tibi de
quibuscūqz interrogare volueris illis namqz
p̄ntibꝫ null⁹ a me tibi s̄mo reddetur. Pre
ter racionem vero torque occide fac q̄ vis
michi mūd⁹ crucifixus est et ego mūdo ait
doctor me⁹. Regem aūt dicente. Et qui
sūt inimici isti quos d' medio pellere me iu
bes. Ait vir sanct⁹ ira et cōcupīa hec em̄ ab
inicio quidē coopatoria nature ab auctore
in ducta sūt et nūc sil̄iter habēt ea que nō
sc̄dm carnē conūsantur sed secundū spiritū

In vobis aũt qui toti estis carnei et nichil habetis spirit⁹ cõtraria facta sũt et q̃ mimis eorũ et hostiũ sũt agũt. Nam cõcupia m vob opatur quidẽ voluptatẽ et incitat ira vero destruit. Absedant igitur ista hodie a te assideãt vero ad audienciam dicendorum atq; iudiciũ prudẽciaq̃ et eq̃tas. Si em irã et cõcupiaz de medio tuleris et p his prudencia et equitatẽ adduxeris omia veraciter dicã tibi. Adhuc rex ait. Ecce ãnuẽs tue postulacionẽ eicio de cõcilio cõcupiaz et irã in mediũ vero adducẽs prudencia et equitatem faciã. Dic ergo mihi secure. Vnde tibi tant⁹ error fact⁹ est utq; in vana spe cõsistũt pponẽs his q̃ in mambꝰ habẽtur et oculis vidẽtur. Respondẽs aũt hermita dixit. Si inicium q̃ris o rex vnde michi factum est. Tempalia quidẽ despicere totũq; meipm etnorũ spei dedisse audi. Vn diebꝰ antiq̃s cum valde iuuenis esset audiui verbũ qddã bonũ et salutare et me fortiter huius vtus rapuit et quasi cuiusdã diuini semimis huius memoria in meo plantata est corde insepabiliter q̃ semp cõseruatur a deo vt radicata sit et exorta et quẽ cernis fructũ in me attulerit. Visum est inquid a sapientibꝰ ea quidẽ q̃ sũt despicere quasi nõ sint q̃ vero nõ sunt quasi sint apprehendere et continere. Qui ergo nõ gustat eorũ que sunt

dulcedinē nō poterit eorū que non sūt ad-
discere naturā. Ignorās aūt quō ista despi
ciet. Existenciā quidē vocauit sermo etna
et nō mutabilia non existencia vero pñtem
vitā et delicias atꝫ fallacē ꝓspiritatē quibꝫ
rex male heu cor tuū addictū est. Ego etiā
hijs aliqñ detinebar sꝫ verbi v̄tus exsupās
aīm meū indefinēter incitat mentem meā ad
id ꝙ melius est eligendū. Ilex vero peccati
resistens legi mentis mee et quasi quibusdā
fēreis cōpedibꝫ vinciēs me affectu pñcium
captiuū tenebat. Qñ aūt cōplacuit bonita
ti ac benignitati saluatoris nostri dei vt libe
raret me de seua illa captiuitate cōfortauit
mentē meam vt cōuinceret legem peccati et
apperuit oculos meos vt discernerꝫ bonū
a malo. Tūc iam consideraui et vidi et ecce
oīa pñcia vanitas est et afflictio spūs sicut
et salomon sapiētissimꝰ dicit in suis ꝑmoni
bus. Tūc sublatū est de corde meo velamē
peccati et q̄ excorporali crassitudine super-
posita erat aīe mee nigredo tetra dissipata ē
et cognoui ad ꝙ factꝰ sum et qꝛ oꝑtet me
ad auctorē meū ascendere ꝑ ipīꝰ oꝑationē
mādatorū. Vnde omīa derelinquēs secutꝰ
sum eū et grās ago ei per ihesū xp̄m dñm
nr̄m qui eruit me de latu miserie et de luto
fecis i de potestate seuissimi extīminatoris
principis tenebrarū seculi huiꝰ et ostendit

michi viā cōpendiosam et facilem p quā po
tero in hoc ficuli atz fragili corpe angelicā
ducere conúsationē. Quā apprehendere cu
piens strictā et arduā adamauī pgere viam
condēnando pnicium vanitatē et mstabilem
ipetum istorū ac reflexum. Et nescio aliq
aliud bonū vocare pter illud q vere bonū
est a quo mirrime tu o rex abruptus es et
disiūct9. Vnde te deserum9 et a tuo con-
sortio nos sepauim9 eo q incertam et evi-
dentē te pcipitasti pditionē et ad equale de
ducere nos veges piculum. Nam q diu
mūdanā exercuim9 miliciā michil eorū q de
cebat nos pterm̄isim9 sicut et ipe nob testi-
monū phibes nec in-ercie alicui9 aut negli
gencie aliqñ crimē in curim9. Qui vero
et ipm oim bonorū pncipale bonū a nob
amputare cōtendis i pietatē et deū deserere
q dāpnis oibus est pferendū et ppter hoc
honores et munera nob repmittis. Quo
bom noticiā te habere vllā recte dicere pos-
sim cum ex equo prius cōparas ipa admui
rem pietatē dico in deū et amiticiā hūanam
et glias velud aq defluentē. Quo ergo ti-
bi in hac cōmunicare possum9 et nō magis
econtrario amicitiā et honorē et affectū fili
orū et si quid aliud erat negabim9. Vide
m9 em o rex ingratū te esse deo qui et ipm
tibi esse et respirare pbuit q est xpc ihesus

dñs vniuersorū coeq̄lis et coeternus deo patri
Qui celos verbo et tram stabiliuit hoiezq3
manib9 ꝓprijs formauit et hūc in mortali-
tate donauit · regemq3 cūctorū q̄ in tra sunt
cōstituit et q̄si regalem sedē oibus pulchri-
orem paradisū ei subdidit . Qui inuidia
dyaboli decept9 · et voluptate heu ꝓchdolor
illect9 miserime ab vniūsis hijs corruit bo-
nis . Nā qui pri9 erat deo dilect9 fact9 est
miserim9 lacrimis ꝓpter suā miserima omni-
mō plangend9 . Sz qui nos formauerat et
creauerat benignis rursus aspiciens oculis
opus manuū suarū cū de9 esset nō amittēs
q̄ erat ab inicio factus est ꝓpter nos absq3
peccato q̄ sum9 nos . Et crucem sponte ac
mortem sustinēs hostem iam supradictū q̄
primū pentū nr̄m decepat deiecit et de illi9
amara seruitate nos redimēs in pstinā beni-
gnissime restituit libertatē . Et vnde ꝓpter
in obedienciam cecidaram9 illuc denuo sua
nos reduxit mīa pociori nos pstino honoē
efficiens dignos . Tu aūt illū qui talia ꝓp
ter nos passus est · et talib9 bonis nos iterū
dignos effecit ipe respuis et in illi9 crucem
offendis . Totus vero delicijs corpis dedi-
tus et extmiandis subdit9 passionib9 . De
os appellas ignoīe et cōfusionis ydola et n̄
tantū teipm celestiū bonorū hereditate alie
nū efficis sz et oīs q̄ tuis p̄ceptis obaudiūt

ab hac iam deiecisti et aīarum ꝑiculo tradi
disti. Scito igitur quia ego nō credā tibi
nec acq̄escā aut cōmunicabo in huiusmōi
contra deū ipietate neq; meū benefactorem
et saluatorem negabo etiā si me bestijs de:
uorādum ꝑicias vel gladio aut igni t̄das
q̄ nūc tue ē potestatis. Nō em̄ mortē timeo
nec amo presencia multā eorū cognoscens
infirmitatē et vanitatē. Quid em̄ in ip̄is
vtile est vel sufficiens vl̄ stabile. Nec hoc
solū sed et in ip̄o suo esse grandis est in eis
miseria et multa t̄sticia multaq; sine int̄mis
sione sollicitudīs cura. Nā leticie ip̄orum
et delectacioni oīs copulatur dolor et tristi:
cia. Diuicie ip̄orū sunt penuria et sublimi
tas eorū vltima deiectio. Et quis eorū ma
la enūabit. Que tamē ꝑ modicā verba mi
chi me⁹ theolog⁹ insinuat dicēs. Mūdus
tot⁹ in maligno posit⁹ est. Et nolite dili:
gere mundum neq; ea que in mundo sunt.
Quoniā om̄e q̄ in mūdo est cōcupia car:
nis est et cōcupīa oculorū et superbia vite
Et mūdus transit et cōcupīa ei⁹. Qui aūt
facit volūtatem dei manet in eternū. Hanc
ego volūtatem dei bonam exq̄rens dimisi
omīa et adhesi illis habētib⁹ desideriū et eū:
dem q̄rentib⁹ deū in quib⁹ non est cōtencio
aut inuidia tristicia vel sollicitudo sed om̄s
equalem agūt cursū vt ad eternas ꝑueīant

mansiones quas pauit pater lumin et dili
gentibꝰ illum. hos ego pentes hos fratres
hos amicos et notos possedi. Ab illis ve
ro qui michi aliqñ fuerūt amici et fratres
elongaui fugiēs et mansi in solitudine. Ex
spectās deū qui saluū me fecit a possillami=
tate spūs et tempestate. Hijs ita facile et
luculent a dei hoīe pnūctiatis rex quidem
cōmouebatur ab ira et amarissime sanctū
torquere volebat sed tardabatur denuo et
reuocabatur. Exorsus mq̄t ad eū. Vndiqꝫ
miser tui ipīꝰ meditatꝰ es pditionē ad hāc
put arbitror a fortuna perductus. Acuisti
nāqꝫ mentē simul et linguā tuā q̄tenꝰ fatuā
istā ac vanā fabulacionē garriendo effun=
deres. Sꝫ nisi in principio sermonis pmisi
sem tibi q̄ de medio cōcilij irā remouēt et
nūc vtiqꝫ igni tuas carnes traderē. Cm̄ vēo
anticipās talibꝰ me circūuenisti sermonibus
suffero mō tuā ptacitatē qñ et ppter priorē
erga te meā amicitiā. Surge ergo et fuge
ex oculis meis ne vltra te videam et male te
pdam. Tunc egressus vir dei secessit in de
sertum cōtristatꝰ quidē q̄ martiriū nō susti=
nuit. Martiriū tamen cottidie in consciē=
cia tollerabat pugnās adūsus principes et
potestates aduersus mūdi rectores tenebra=
rum harū contra spūalia nequicie sicut ait
beatus aplus. Illo igitur abeūte amplius

rex iratus psecutionem vehemētiorē contra monachorū meditatur ordmē ampliorq; honore pdolorum cultores veneratur atq; pontifices

Quum in tali ergo rex esset errore crudeli et seductione nascitur ei filius pulcherrim⁹. Cui ex ipo florido decore q futurum de eo erat pfigurabatur Dicebatur em nequaq; m tra illa aliquando appulsse gratissimū ac speciosissimū puerē. Gaudio itaq; rex maximo natiuitate eius gauisus. Duc quidē iosaphat vocauit. Ipe aūt ad templa pdolorum stultus abijt insipiencioribꝫ sedns m molatur⁹ et gratiarū actiones et ympnos et laudes reddit⁹ ignorās miser quis vere bonorū auctor sit oim cui spiritale optebat offere sacrificium. Ille aūt m aiatis et surdis causā pueri sibi nati ascribens vbiq; trāsmisit vt cōgregarētur multitudines ad isti⁹ pueri natalicia. Cūc videntes oēs cōfluere timore regis afferētes secū q sacrificio erāt pdonea sicut cuiq; possibile erat et mā⁹ illi⁹ m uenié poterat et regalē dignitatem docebat Maxie véo ipe eos puocabat ad solēpnitatē thauros plimos et maxios ad ymolādum afferēs. Et sic celeberrimo festo pacto cūctos honorificauit muneribꝫ tā maiores quā mnores tam nobiles q ignobiles

In ipa vero solempnitate cōuenerūt ad re
gem pelecti viri quasi q̄nquagita q̄nqz ciri
ca astronomicā caldeorū sapienciā vacātes.
Et hos ꝓpi⁹ accersitos ad se rex rogabat
edicere singulos quid futur⁹ esset puer qui
sibi nat⁹ esset. Illi vero plurima pscrutan:
tes dicebāt illum magnū esse futurū in di
uicijs et potencia et supgressurū oms qui
ante eū fuerūt reges. Vn⁹ aūt de astrolo:
gis excellencior cūctis ait. Sicut ex hijs q̄
me docuerūt astrorū cursus valeo connicē
o rex pueri hui⁹ pfectus qui nūc natus est
tibi nō in tuo erit regno sed in alio meliori
et in cōpabiliter eminēciori. Estimo vero
illā q̄ psequeris xp̄ianorū religionem fore
suscepturū nec puto q̄ sua spe ipe p̄uetur
Nec quidē astrologus dixit sicut olim ba:
alim astrologia nō vera pnūciante sed deo
p adūsarios ea q̄ sunt veritatis significante
vt omēz excusacionē adimeret. Rex igitur
vt audiuit talia grauiter hāc suscepit ānūc:
ciationē tristicia mox illi leticiā intercidit

In ciuitate itaqz seorsum palaciū edifficauit
et in ea cameras splendidas artificiose atqz
opose cōstruxit ibiqz puerū posuit ad habi
tandū. Postq̄ infancie cōpleuit etatem et
in accessibilē oibus fore impauit pedago:
gos et mīstros illi cōstituēs iuuenes etate

et aspectu pulcherimos p̄cipiēs illis vt nichil horū q̄ in hac vita tristiciā generāt manifestū illi facerent. Nō mortem nō senectutem nō infirmitatē nō pauptatē nec aliq̄t aliud q̄ eum contristaret et leticiā ei minuere posset sed omīa iocunda et delectabilia ꝓponerēt q̄tenus hijs mens ip̄i⁹ iocundata et delectata nichil aīo d̄ futuris cogitare valeret. Precepit etiā vt nec modicū verbū de xp̄o et de ip̄i⁹ dogmatib⁹ penit⁹ audiret Hoc etem̄ magis oībus occultare ei cupiebat astrologi metuēs p̄nūciationē. Siquē vero mistranciū ei infirmari cōtigisset hūc mox inde iubebat eicere aliū vero ꝓ ip̄o floridum et sanū dabat vt nichil fedū vl̄ enorme oculi viderent illi⁹ pueri. Rex ergo sic ista disponebat et faciebat. Videns nanq̄ nō videbat et audiēs nō intelligebat. Audiens aūt quosdā monachorū adhuc superesse quorū nec vestigiū remāsisse putabat furore replebatur et vehemētissime contra ip̄os agitabatur. Precones itaq̄ ꝑ vniuersas ciuitates et regiones p̄cepit discurrere clamātes vt null⁹ oīo post tres dies illorū monachorū inueniretur. Si aūt aliqui inuenirētur p⁹ determinatos dies per ignem et gladiū ꝑdictōi t̄direntur. Isti enim sunt inquit qui suadent populo vt quasi deo intendant crucifixo

interea quiddā tale accidit. Vnde seuior tru
tulencior rex efficitur et contra monachos
ardenci⁹ irascitur. Nam vir quidā erat de
nobilioribꝫ et qui inter primos illi⁹ regni
pollebat vita quidā mansuet⁹ fide pius et
sue salutis sollicit⁹ sed latebat ꝓpter timorē
regis. Vnde quidā ꝓpter familiaritatem
atꝫ fiduciā q̄ apud regem habebat medita-
bantur occidere illū et hoc facere omī solli-
citudine satagebant. Cum aliqñ ad vena-
cionē rex egrederetur cum cōsueta sibi obse
quēcium multitudine vn⁹ erat venatorum
bon⁹ vir ille. Ambulante vero ip̄o singu-
lariter ex diuina sicut arbitror dispensatōe
contigit istum. Inuenit nāqꝫ hoīeꝫ in loco
quodā nemorosū in t̄ram ꝓiectum et male
pedē a bestia habētem contritū. Qui videns
eum p̄tereūtem rogabat ne ꝑtransiret illū
sed miſreretur eius in tā malo euentu et in
suā domū deferret simul et istud adiciens qꝛ
nō inutilr tibi et omīno ī efficacit̄ inquit
inuētus sum ego. Ille aūt vir inclit⁹ dicit
ei. Ego quidē ꝓpter boni naturā suscipiā
te et curacionē tibi quātū potero exhibebo
Sꝫ qd̄ est ꝓficuū q̄ a te michi futurum esse
dixisti. Paup aūt ille et infirm⁹ ait. Ego
homo sū medic⁹ verborū. Si em̄ alñ in ver
bis aut colloquijs ledatur aliq̄s aut in tri-
bulatione inueniatur cōgruis medelis ista

curabo vt nō amplius morbus succrescat
Igitur religiosus vir ille q̄ dictum fuerat
p̄ nichilo cōputauit. Illum vere ꝓpter mā
datū dei cōducere in domū suam fecit et cō=
petentē curā ei exhibuit. Supra vero me=
morati in vidi illi ac maliciosi q̄ nup con=
cepant malignā nequiciā ad effectū p̄ducē
non differūt. Nā derogant viro apud re
gem qꝛ nō tm̄ illi⁹ amicitiā obliuiscens ne=
gauit deorū cultum et ad xp̄ianorū fidē de=
clinauit sed etiā mala adūsus ip̄i⁹ medita=
tur regnū. Turbā p̄uertēs atꝫ sollicitans
et sibimetip̄i cūctos conciliās. Sed si vis
inquiūt cert⁹ fieri nichil nos fictū dicere vo
ca eū seorsū et dic temptando velle te dere=
linquē p̄nam sectā et gl̄iaꝫ regni et xp̄ianū
fieri et monachicū sumē habitū quē quon=
dā p̄secut⁹ es quasi nō bene sit hoc a te fac=
tum. Talia nequit adūsum virū machi=
nātes nouerant ip̄i⁹ volūtatis mūdissimā
deliberationē. Quia si talia a rege audiret
illi quidē meli⁹ requisit⁹ consiliū esset datu=
rus hoc est vt nō negligeret p̄ficere q̄ bene
cogitauerat et ex hac vera dr̄e illi p̄barētur
Rex aūt erga se viri amicitiā quanta esset
nō ignorās incredibilia et falsaqꝫ dicta fue=
rant suspicabatur nec tamē sine exaīatione
fore relinquēda sed p̄bare rem ac derogati
onē cogitabat. Vnde aduocās eum seorsū

ait ei tēptās. Nosti o aīce q̄uāta mala oñdi
monachis et oībꝫ xpianis. Nūc vēo pnia
ductꝰ sup hoc et despiciens pñcia spe illiꝰ i
mortalis regni ꝙ predicāt ad aliā vitam fu
turā cupio ꝑtingere. Nā pñs vitā morte
utiqꝫ āputabitur. Non alit vero hoc a me
cōsequi posse arbitror nisi xpianꝰ fiam et
abrenūciās glie regni mei et ceteris delecta
tionibꝫ et iocūditatibꝫ huiꝰ vite hēmitas et
monachos requirā vbicūqꝫ sint quos iniu
ste ꝑsecutus sum illisqꝫ meip̄m admisceam.
Ad hec quid dicis ip̄e et quale das consili
um dic ip̄aꝫ veritatē. Noui em̄ te sup om
nes vēacē et bonū hoīeꝫ esse. Ille vero vt
hec audiuit nequaq̄ ocultum dolum intelli
gens cōpunctꝰ aīo et lacrimis ꝑfusus sim
pliciter respondit. Rex meternū viue. Cō
siliū em̄ bonū et salutaē respexisti qꝛ et si dif
ficile est ad inueniēdum celorū regnū atta
men hoc omī v̄tute est querendū. Nā qui
q̄rit et inuenit illud. Delectacō vero p̄sen
ciū et si in pñti iocūda sit et delectꝫ sed tamē
bonū est illam abicere. Nā in ip̄o suo esse
nō est et ꝙ letificat septēpliciter rursus con
tristat. Nā bona eiꝰ et tristicia vmbra sunt
infirmiora et quasi vestigiū nauis ꝑ mare
transeūtis aut auis ꝑ aerē volantis mox di
spereūt. Futurorū vero spes q̄ p̄dicāt xp̄i
ani firma est et stabilis tribulatōeꝫ tñ habet

in mūdo. Sz vestra nūc iocūditas breuis
tēpris ē vbi nichil alid nisi solā penā īueni
et tormenta per scla durata. Nā dulcedo
horū tēparalis dolores vero phemies xp̄ia-
norū aūt labor temparalis est dulcedo vero
et sacietas eterna. Dirigatur ēgo regis bo
na volūtas. Honū em̄ nimis bonū est cor
ruptibilia eternis cōmutare. Rex aūt vt
audiuit ista valde cōtristatus est. Cōtinuit
tamē irā et nichil tūc viro locut⁹ est. Ille
aūt cum esset sapiēs et subtilis ingenij cog-
nouit grauiter suscepisse regem verba sua
et q̄ in dolo temptauerat eū. Reuersus au
tem ī domū suā tribulabatur atz ḡuabatur
hesitans quali mō deliniret regem vt euade-
ret immēs sibi piculū. In sompnē itaqz to
tam noctē ducēs īmemoriā venit ei homo q̄
pedē lesū habuerat. Et huic ad se adducto
ait. Remiscor qz dixeris te verborū medi-
cum ac pcuratorē esse malorū. Ille vero in-
quit. Etiā. Et si opus habes ostendā tibi
artem meā. Senator aūt cōtinuo enarra-
uit ei q̄ ab inicio apud regem amicitiā atz
fiduciā obtinebat et paulo ante ppositū si
bi ab ip̄o rege fraudulentū colloq̄um et q̄-
mō ip̄e quidē bona respondit rex vēo gra-
uiter s̄monē suscipiēs vultus in mutacione
in ternā sibi irā ostendit. Hys auditis pau
per ille et infirmus parump deliberans in

semetipo ait. Notū tibi sit gloriosissime
qm̄ in iq̄ erga te habet rex suspicionē quasi
velis ei⁹ apprehendere regnū et temptando
te dixit ea q̄ dixit. Surge ēgo et tonde co
mā tuā et euēdo ista vestimēta splendida ci=
liciū in due sūmoq; diluculo accede ad regē
Illo vero introgante quid sibi vult habit⁹
iste. Respōdebis p hijs q̄ hestēna die locu
tus es o rex ecce adsū pat⁹ sequi te p viam
qua desideras ambulare. Nā si delicie sūt
amabiles atq; iocūde sed nō cōtingat michi
post te hijs pfrui. Virtutis em̄ via qua itu
rus es et si difficilis est et aspera tamē tecū
existenti facilis michi erit et amabilis et pla
na. Sicut em̄ me sociū habuisti pn̄ciū bo=
norū sic et tristium habeb vt et futurorum
tecū sim pticeps bonorū. Nobilis igitur
ille vir infirmi verba suscipiēs fecit iuxta q̄
ei locut⁹ est. Quē vidēs rex et audiēs sup
hoc vehemēter obstupuit et erga se verā vi=
ri intellexit amicitiā falsa vero q̄ contra illū
dicta sumerat agnoscens ampliori honore
et maiori fiducia penes se sublimauit eū
adūsus monachos vero ira denuo nimium
replebatur illorū ista esse dicēs dogmata vt
remoueāt hoīes ab huius vite delectacioni=
bus et quasi icerte sompniorū spei abdicāt

Iterum rex egressus ad venandū vidit
duos monachos p hēmū gradientes
q̄s teneri et ad se adduci p̄cepit furi:
būdeq; respiciens et quasi ignis ex oculis su
is scintillas iaculās ait. Nōne audistis o
eronei et seductores p̄cones meos apte cla:
mantes vt null⁹ vr̄e supsticionis post tres
dies in ciuitate aut regione mee potestatis
inueniretur alioq̄n igne cremaretur. Mo:
nachi aūt dixerūt. Ecce inquiūt quēadmo
dū iussisti egredimur de tuis ciuitatib⁹ et re
gionib⁹. Longa aūt nobis viā īmmēte per:
gendi ad fratres nostros necessitate huius
cibū emere vt haberem⁹ expensas ne in via
fame deficerem⁹. Rex aūt ait eis. Mortis
minas metuēs escarū mētimonijs nō adhi:
bet studiū. Responderūt monachi. O rex
bene dixisti qm̄ mortē timētes sollicitudinē
gerūt qualiter illā euadere possint. Sz qui
sūt isti nisi qui corruptibilib⁹ dediti rebus
hijs inhiantes sūt qui nullū bonū speran:
tes illic inuenire radicit⁹ inherent p̄ntibus
et ideo timēt mortē. Nos aūt qui ex mul:
to iam tempore odiuim⁹ mundum et que
in mundo sūt et strictā et arduā pgim⁹ via
ꝓpter xp̄m neq; mortē timem⁹ neq; p̄nciā
diligim⁹ sed futura tm̄ desideram⁹. Qm̄ er
go a vob̄ mors illata nobis ꝓpter testimo
niū sit eterne vite et melioris amabil̄ nob̄

magis est q̄ tribilis. Rex ergo argumē-
tacione monachos volens cōprehendē ait
Quid aūt. Nōne paulo ante dixistis vos
discedere idcirco q̄ ego iusserā. Et si mor
tem nō timetis q̄re fugā arripuistis. Ecce
et ista vane iactātes mentiti estis. Tūc re-
sponderūt monachi. Nō a te minatā mor-
tem timentes fugimus sed miseremur tui et
ne habundanciori cōdempnatōe tibi causa
efficiamur cogitauim⁹ discedere: nō q̄ tuas
vllo mō minas formidem⁹. Ad hec rex ira
tus: iussit illos igne cremari. Et consūma-
ti sūt xp̄i famuli p̄ ignē martirij palmā ad
epti. Tūc rex posuit edictū vt sicubi quis
inueniretur monachorū sine interrogatione
necaretur. Et ita null⁹ relict⁹ est hui⁹ mōi
ordis in regione illa: nisi hy qui in monti-
bus et i spelūcis et in caūnis t̄re semetip̄os
absconderāt. Hec quidē talr se habebant

Filius aūt regis de quo s̄mo abinicō
dr̄e cepit in p̄parato sibi palacio in
accessibilis existens ad etatem puenit adole
scencie. Omī ethiopū et p̄sarū disciplina im
but⁹ nō min⁹ aīa q̄ corpe fulgebat. Sapi
ens et prudēs et oībus bonis clarens: que-
stiones q̄ naturales doctoribꝫ suis p̄pone-
bat: ita vt mirarentur ip̄i de velocitate inge
nij ei⁹ et intellectu stuperē etiā rex et gratiā

vultus ei⁹ et aīe constanciā. Mādata vero
dedit hys qui cum ip̄o erant vt nichil oīno
eorū que in hac vita tristictā generāt notifi
carent ei neq; hoc ꝙ mors p̄ntes delectacio:
nes amputat. Vane em̄ incūbebat spei et
illud verbū quasi in celū sagittare conaba:
tur. Sz qn̄ naturā hoīm mors latere po:
test. Et qūo puer iste ignoraret eā qui oī
intellectu mentē exornatā possidebat. Pen
sabat vero in semetip̄o cur eū in accessibilē
fore pat̄ adiudicauerat et omni volenti ad
eum ingredi nō ꝑmittebat in troire. No:
uerat em̄ qꝛ nō sine patris sui impio istud
fiebat. Tamē verebatur introgare eū nec
oīno introgandū arbitrās. Ceri⁹ ꝙ nō in
utilia pater ei aliquo mō ꝓuideret sil̄ etiam
attendēs qꝛ si scd̄m volūtatem p̄ris res agi:
tur et si introgaret nūq̄ ei pater veritatem
apiret. Vn̄ ab alijs et nō a patre ista discē
excogitauit. Vnū vero ex pedagogis ama:
biliorē ceteris in ꝑtem traxit quē introga:
uit cur se pater infra muros reclusisset ad:
iūgens qꝛ si hoc veraciter māifestū michi fe:
ceris michi car⁹ eris pre oībus et testamen:
tum ꝑhennis amicitie disponā tecū. Peda
gogus itaq; cum esset et ip̄e sapiens et scirz
pueri intelligebilē et ꝑfectā prudētiā ne sibi
qn̄z idem puē auctor ꝑiculi fieret cuncta ei
enucleatim reserauit. Idē adūsus xp̄ianos

in dictam a rege ꝑsecutōez et p̄cipue cont
heremitas. Et qūo effugati sūt et elimina-
ti de omī in circuitu regione illa qualia q̄
in natiuitate eius astrologi p̄nūciauerunt
Ne ēgo inquit audiēs illorū doctrinā hāc
p̄ponas secte nr̄e nō multos tecū colloqui
voluit sz bene sibi ꝓbatos et fideles circa te
nos cōstituit: mūdata nob̄ tribuēs vt nich
il tibi tristiū vite notifficarem⁹. Hec vt au
diuit iuuenis nichil aliud apposuit loq̄. Te
tigit quippe illi⁹ cor sermo salutaris et pa-
cliti gratia intellectuales eius oculos apire
cepit ad verū cōductura deū ꝓut sequēs ser-
mo declarabit. frequēter vero pater eius ad
videndū puerū veniebat. Nam excellenti
amore diligebat eū. Quadā aūt die intu-
lit ei fili⁹. Discere quippe cupio a te o dn̄e
rex. Vn̄ tristicia assidua et sollicitudo conti-
nua corrodit aīaz meā. Pater vero vt hec
audiuit concussa sūt mox omīa viscera eius
et ait illi. Dic michi amātissime fili q̄ est q̄
te detinet tristicia et cōtinuo ip̄az in gaudiū
cōuertere festinabo. Qui dixit illi. Quid
sibi vult ꝙ infra muros istos et ꝑtas cōclu-
dens me in accesibilē ꝓrsus et incōtemplabi
lem cūctis cōstituisti. Tūc pater ait. Nos
lo fili vt videas aliquit ꝙ possit cor tuum
amaricare et tibi leticiā amputaē in delicijs
eīn iugib⁹ et gaudio ꝑhenni et hylaritate:

viuere te p om̄e sc̄lm desidero. Ait aūt p̄ri
filiꝰ. Vnde scias dn̄e qm̄ isto mō non in
gaudio et leticia viuo: sed in tribulatōe po
ciꝰ et angustia multa: intantū ꝙ et ip̄e cibꝰ
et potus insipidꝰ michi apparet et amarus
Videre em̄ desidero q̄ extra p̄tas ista sūt oīa
Si ergo vis ne doloribus deficiā iube quo
voluēo ꝓcedere vt animo queā delectari cō:
templatōe rerū quas hactenꝰ nō vidi. Con
tristatꝰ est igitur rex vt audiuit talia ꝑpen
debat et si denegaret ei ꝙ petebat amplio:
ris ei tristicie et sollicitudīs auctor existeret
Tūc ait illi. Et ego fili tuo desiderio satis
faciā. Electos igitur equos adduci cōtinuo
et obsequiū regale et ydoneū p̄cedere eum
imꝑans quocūqꝫ vellet ꝑgere ꝑmisit dili:
genter p̄cipiēs mīstris eiꝰ vt nichil fedū in
occursū ei venire omī cautela sathagerent ꝫ
om̄e bonū et iocundū ei demonstrari. Cho
rosqꝫ plaudētes in canticis et omī genē mu:
sicorū eum antecedere et varia delectatōis
spectacula facerent vt hijs mens eiꝰ vacaret
et iocūdaretur. Igitur sic frequētas ꝓcessi
ones regis filius vidit die quodā cl̄a mini
stris duos viros quorū vnꝰ quidē leꝓsus
cecꝰ vero alter erat. Quos vidēs contrista
tus est aīo et dicit hijs qui secū erant. Qui
sūt isti et qualis horū fedꝰ aspectꝰ illi nō va
lentes ꝙ ad aspectū illius venerat ocultare

dixerũt. Passiones iste sũt hũane. q̃ ex materia corrupta et corpis mala cõplectione hominibus solent accidere. Et ait adolescens Omnib⁹ hoibus ista nũq̃d cõtingere solent. Dicũt illi. Nõ oibus sed quib⁹ subutitur sanitas: ex hũorũ malorũ habũdãtia. Rursus ergo interrogauit puer. Si nõ hoib⁹ istꝺ oibus contingere solet sed quibusdã: ergo noti sũt quos apprehensura sũt ista mala an indefinite et ipuise supuenũt. Responderũt illi. Et q̃s hoim futura pũidere potest et diligenter cognoscẽ. hoc em̃ humanã naturam supgreditur: solisq; hereditariũ est dps in mortalib⁹. Et cessauit quidẽ filiꝰ regis interrogare. Super hoc vero q̃ viderat doluit corde: et in mutata est spẽs voltus eiꝰ ꝓpter incõsuetudinẽ rei. Post multos vero dies rursus pgrediẽs repit senẽ in veteratũ dierũ multorũ rugosam habẽtem faciẽ: dissolutis brachijs: et decorsũ inclinatũ: et toto capite cano carentẽ dentib⁹: et balbuciendo loquẽtem. Stupefactꝰ igitur assumit eum et ꝓpiꝰ adducẽs interrogat: discere cupiens visionis miraculũ. Presentes aũt dixerũt Iste iam plurimorũ existit ãnorum: paulatim q; imminuta: sibi vtute: et egrotantibus membris: ad hanc q̃ crimis puenit miseriã Et quis est inquid huiꝰ finis. Illi aũt dixerũt ei. Nichil aliud q̃ mors istũ suscipiet

Sed et oībus inquid hoībus istud īminet
an aliquib⁹ tm̄. Responderūt illi. Nisi
mors p̄ueniens hinc transferat hoīez īpossi
bile est ānis succedentib⁹ non ad isti⁹ veniē
status expienciā et ait puer. Igitur in q̄t
ānis supuenit alicui et si penit⁹ mors īmi
net et nō est ars euadendi hanc q̄n ad hanc
p̄ueniatur misereā. Dicūt ei in octoginta
quidē vl̄ centū ānis ad hāc senectutē deueni
ūt hoīes deinde moriūtur nec aliter fieri po
test. Debitū namq; naturale mors est ab in
īcio in dictū hoībus et in euitabilis huius
aduēt⁹ est. Hec omīa vt vidit et cogitauit
sapiens ille et prudēs iuuenis in gemiscens
de p̄fundo cordis ait. Amara est vita ista
et omni dolore et amaritudine plena. Si
hec ita se habēt quō secur⁹ poterit esse aliq̄s
mortē incertā p̄stolādo cui⁹ aduētus nō tm̄
euitabilis sed et incert⁹ est dicitis. Et abijt
ista infra se seruās et incessanter cogitans et
frequēter habēs de morte memoriā et ob h̄
in doloribꝰ et defectionibꝰ iuuenis cōtinuā
habebat tristiciā. Dicebat em̄ in semetip̄o
Ergo ne aliq̄n me mors apprehendet. Et
quis erit memoriā mei faciens post mortem
tempora oīa obliuioni tradēte. Et si mori
ens in nichilū dissoluar aut est aliqua vitā
et ali⁹ mūdus. Hec et hijs similia incessan
ter cogitās pallid⁹ tabescebat. In presentia

aūt patris qn̄ cōtingebat venire illū ad eū
fingebat hylaritatē et leticiā nolens ad noti
ciam p̄ris sua meditata ꝑuenire. Desidera
bat aūt incōprehensibili quodā desiderio et
estuabat inuenire aliquē qui posset sibi cor
certificare et sermonē bonū auribꝫ eiꝰ infū
dere. Sepe vero memoratū pedagogū rur
sus interrogabat si alicubi cognosceret virū
aliquē qui posset ei auxiliari ad id ꝙ deside
rabat et mentē illiꝰ cōfirmare. Male in co
gitacionibꝫ fatigatū et nō valentē repellere
harū sollicitudinē. Ille aūt p̄dictorum de
nuo recordatꝰ dicebat. Dixi tibi iam pridē
qūo pater tuꝰ sapieates et heremitas illos
semꝑ de talibꝫ philosopātes alios quidē in
tēmit alios vero cum ira ꝑsecutꝰ est et non
cognosco mō quēq̄ talē in hac regione re
mansisse. Multa igitur sup hijs tristicia il
le repletꝰ et in aīo male sauciatꝰ et assimula
batur viro qui magnū thesaurū ꝑdurat et
ad eiꝰ inquisitōez totā mentē suā conūterat
huic in agone assiduo et sollicitudine viue
bat et oīa delectabilia et iocūda mundi erāt
in oculis eiꝰ quasi in q̄namēta quedā et ab
hoīacio. Sic ergo habēte se iuuene et desi
derāte scd̄m aīaz bonū inuenire vidit eū q̄
cuncta c̄nit oculis nec despexit qui vult oīs
saluos fieri et ad agnitōez veritatis venire
Sz solitam suā benignitatē et in hoc oñdēs

notam fecit ei viam q̄ua oportebat eum ambulare modo tali

In illo tempore fuit quidā monachus diuīā sapiens vita et sermone ornat⁹ qui ad summam toti⁹ ꝑfectionē monastice ꝓfessionis ꝑuenerat. Vnde vero venerit et ex quo genere fuerit nō habeo mō dicere. In deserto aūt quodā t̄re sennaar sibi cellā fecerat et sacerdotij decorabatur gratia. Harlaam huic seni nomē erat. Hic ergo reuelatōe diuinitus sibi facta cognouit ea q̄ circa iosaphat agebātur. Qui egressus de heremo ad seculū descendit et mutato habitu suo vestamentisq; secularib⁹ indut⁹ ascendit nauem ad ꝑtes indie ꝓfectur⁹ et negociatorē se eē simulās applicuit ad ciuitatē in qua regis fili⁹ palaciū habebat. Ibiq; multis dieb⁹ cōmorat⁹ diligent̄ inq̄rebat de eo et d̄ hijs qui mīstrabant ei. Vt aūt didicit supradictum pedagogū int̄ reliquos plus ei familiarem esse accedens ad eū seorsū ait illi. Cognoscere te volo dn̄e mi qm̄ negociator ego sū et de remota valde huc veni regione. Et est michi lapis p̄ciosus cui sil̄is aliqn̄ inueniri non possit et nulli vsq; mō hūc manifestaui. Tibi vero iā manifestū facio sapiētem te atq; prudētem te cōsiderās vnū rogās vt introducas me ad filiū regis et tradam

illum ei. Oibus em̄ bonis incōpabiliter
excellit. Valet quippe et cecis corde lumen
cōferre sapiētie surdorū aures apire mutis
vocem reddere et sanitatē infirmātibus ex:
hibere stultis sapiētiā dare demōes effuga
re et totū q̄ bonū est et amabile largiter se
possidēti tribure. Dicit ad eum pedagog⁹
Video te hoīez stabilis et ꝓuecte prudencie
Verba tn̄ tua in mensū te gl̄iari insinuāt: la:
pides em̄ eximios et preciosos margaritas
mīme tibi possū enarrare q̄ viderim. Ha:
bentes vēo tales quales dixisti v̄tutes neq;
vidi neq; audiui tamen ostende michi ip̄m
Et si est secūdum verbū tuū mox inferam
hūc ad regis filiū et honores q̄ maximos
et munera suscipies ab ip̄o. Priusq̄ tn̄ c̄tif
ficē veraci oculorū visione īpossibile est m̄
dn̄o meo regi de re nō manifesta hec eximia
nūciare. Barlaam vero ait. Benedixisti
neq; vidisse aln̄ neq; audisse te tales v̄tu:
tes et opationes. Nā s̄mo qui a me ꝓm:
tus est nō de re qualicūq; est sed de mirabi:
li quadā magnifica. Q̄m vero petisti vidē
istum audi verba mea lapis iste p̄ciosus cū
p̄fatis opationib⁹ et v̄tutib⁹ adhuc et istā
habet v̄tutem. Nō valet eū cōtemplari for
tuitu q̄ sanā nō habet oculorū visionē et in
tegrā castū etiā corp⁹ et nullomō inquina:
tum. Si em̄ aliq̄s ista duo nō bene habet

temerarie inspiciet lapidē istum p̄ciosum. et
ip̄az iam q̄ habet visibilē v̄tutē et mentem
p̄det. Ego vero cū expers nō sim artis me
dicinalis cōsidero tuos oculos sanos nō eē
et v̄eor ne et hui⁹ q̄ habes visionis p̄uatio
nē in curras et ego tibi tanti mali auctor ex
istā. filiū aūt regis audiui vitā ducere pudi:
cā oculos vero pulcherrimos et sanos et cla
re videntes habere. Qua p̄pter illi ostende
re thāurū istum cōfisus sū. Tu ergo nō ne
gligenter de hoc disponas. neq; re tali dn̄m
tuum priues. Ille aūt dixit ad eum. Si sic
ista se habēt. noli michi lapidē ostendē. In
peccatis etem̄ multis vita mea sorduit. neq;
visionē oculorū in colūmē sicut dixisti ha:
beo. Sz ego tuis fidē adhibēdo s̄monibus.
notificare ista dn̄o meo regi nō pigritabor
Dixit ista et ingressus diligenter oīa filio
regis ānunctiauit. Ille aūt vt audiuit sui
verba pedagogi. gaudio quodā et leticiam
spūali sensit cor suū aspiratū. et aīa illi⁹ di:
uinit⁹ illustrata est iussit itaq; statī introdu
ci virum

Igitur postq̄ introiuit. Barlaam salutauit
eum. Tūc p̄cepit eū sedere. et pedagogum
abscedere. Quo discedente dixit iosaphat
seni. Ostende michi lapidē p̄ciosum. de quo
quedā magnifica et mirabilia te dicē meus

enarrauit pedagog⁹. Tūc barlaam sic fari
cepit ad illū; iniustū est. o rex: falsq ac teme-
rarie aliud me dr̄e tue excellenti gl̄ie. Cūc-
ta etem̄ q̄ tibi de me manifestata sūt: vera ex
istūt et indubitabilia. Sed nisi pri⁹ expi
mentū tue prudencie capiā: incōgruū est tibi
hoc misteriū manifestare. Ait em̄ dn̄s me⁹
Exijt qui seminat seminaē. Et dū seminat
alia q̄dem ceciderūt sec⁹ viā: et venerūt vo-
lucres et cōmederūt illa. Alia vero cecide-
rūt in petrosa vbi nō erat t̄ra multa et con-
festim exorta sūt: eo ꝙ non hērent ꝓfūdam
t̄ram. Sole vero exorto estuauerūt: et quia
nō habuerūt radicē aruerūt. Alia vero ce
ciderūt inter spinas: et surgentes spine suffo
cauerūt ea. Alia ceciderūt in t̄ram bonam:
et dederūt fructum centuplū. Si ergo t̄ram
in corde tuo inuenero fructifferā et bonam:
nō tardabo diuinū ibi seminare semen: et
magnū misteriū tibi reuelare. Si vero pe-
trosa et spinosa est et via cōculcabilis omi
volenti meli⁹ ē nequaq̄ hoc salutaē in illa
spargere semē: et in direptione ip̄m ponere
volucribꝫ et bestijs ante q̄s oīno nō ꝓicere
margaritas mūdatū accepi. Sed cōfido de
te meliora et viciniora salutis: q̄r et lapidem
videbis p̄ciosū: et radio lumīs eius lux et
ip̄e mēberis effici: et fructū afferes centesimū
Propter te em̄ sustinui laborē et longam

pagraui viā vt ostendā tibi q̄ nūq̄ vidisti
et doceā te q̄ nō audisti. Dixit aūt ad eum
iosaphat Ego quidē venerāde senex deside:
rio quodā et amore incōprehensibili quero
sermonē audire nouū aliq̄ et bonū qz ig:
nis intrinsecꝰ in corde meo exardescit fortit
vrēs me et incitās ad discendas quasdā ne
cessarias q̄stiones. Nō em̄ actemꝰ hoīez re
peri qui de hijs me potuerit instruere. Sz
si muenéo sapientē aliquē et audiero ab eo
verbū salutis nequaq̄ volucribꝫ put estio
siue bestijs istud dabo neqz petrosa aut spi
nosa t̄ra sicut dixisti apparebo sed gratāter
accipiam et sapienter seruabo. Tu vero si
q̄d tale nosti nō abscondas a me sed indi:
ca michi. Nā qm̄ audiui te de t̄ra longin
qua venisse sensit aīa mea et bone spei factꝰ lū:
est qz p te iā q̄ diu desideraui assequar. Et
idcirco mox ingredi feci te ad me libent̄qz
suscepi quasi aliquē de familiaribꝫ et coeta:
neis meis si tamē nō d̄ mea spe fallar. Tūc
barlaam ait hoc bene fecisti dignūqz fuit re
gali magnificencie qm̄ nō apparēti intendi
sti puitati sed recūdite factꝰ es spei

Nam quidā rex fuit magnꝰ et gl̄iosꝰ
et factū est pcedente illo in curru de
aurato cū regali obseq̄o obuiasse illi duos
viros attritis et sordidis indutos vestibus

attenuatos macie et pallidas facies habētes
Rex aūt illico cognouit eos maceratōe cor
poris et exēcicij sudoribꝫ carnē cōsumptā ha
bentes. Vt ergo vidit illos desiliēs cōfesti
de curru et in tram pcedens adorauit et sur
gens amplexatꝰ est eos et affectuose oscula:
tus magnates vero illius ac pcēs valde in
dignati sūt arbitrātes eū fecisse indigna re:
gali gl̄ia nō tamē ausu in faciē illiꝰ repre:
hendere germano fratri eiꝰ suggesserūt vt ei
loqueretur ne excellencie dyadematis tan
tam in ferret cōtumeliā. Qui cū fratri ista
dr̄et et regis inutilē vt sibi videbatur humi
liacionē reprehenderet et rex responsū dedit
q̄ tamē ille nō intellexit. Cōsuetudo aūt
erat illi regi qn̄ sm̄az mortis cōtra aliq̄z dic:
tabat p̄conē ante ianuā illiꝰ cum tuba huic
officio deputata mittere cuiꝰ voce cognosce:
bant om̄s mortis reū illū existere. Vespē
igitur veniēte misit rex buccinā mōtis tubi
cinare an̄ ianuā domꝰ fr̄is sui. Vt ergo au:
diuit ille tubā mortis de sua salute despera:
uit et tota nocte sua disposuit. Sūmo vēo
diluculo nigris ac lugubribꝫ indutus vesti
bus cum vxore et filijs ꝑgit ad fores pala
cij flens et lugens. Quē rex ad se ingredi
fecit et vidēs eū ita lugentē ait illi; o stulte
et insipiēs si tu sic timuisti preconē germa:
ni fr̄is tui adūsus quē teip̄m nichil deliq̄sse

cognoscis: quō michi reprehensionē intuli
sti qz in hūilitate salutaui et osculatus sum
p̄cones dei mei sonorabili⁹ tubā m̄ mortē
significātes et t̄ribilem dn̄i occursū cui mul
ta et magna meip̄m peccasse cōsci⁹ sum. Ec
ce deniqz tuā arguēs insipientiā isto vsus sū
mō. Nūc vero et illorū qui te ad meā sub
miserūt reprehensionē: stulticiā argure cura
bo. Et ita instruēs fratrē suū: domū remisit
Precepit aūt fieri de lignis arcellas iiij. Et
duas quidem auro vndiqz cooptas: ossaqz
mortuorū putencia mittēs in eis aureis ob
firmauit seris. Alias vero duas pice et bi
tumīe liniēs: repleuit lapidib⁹ p̄ciosis et in
estimabilib⁹ margaritis et oīm vngento
rum odoribus: funiculisqz cilicinis astrixit
Deinde accersiri fecit reprehensores suos ma
gnates videlicet illos ac p̄cēs: et posuit ante
eos ip̄as quatuor arcellas vt estimarent q̄n
toq̄dem iste q̄to vero ille precio sunt digne
Illi itaqz duas q̄dem deauratas: qz p̄cij ma
gni sūt iudicauerūt. Expedit em̄ inquiūt
in ip̄is dyadebita reponi. Que vero illita
pice et bitumīe fuerāt: vili quodā et exili p̄
cio dignas dixerūt. Rex aūt dixit ad illos
Sciebā et ego talia vos esse dicturos. Ex
terioribꝫ em̄ oculis exteriora cernitis. Et ta
mē nō ita optet facē si interi⁹ oculis intrin
secus recōdita expedit videre siue honorem

seu contumeliā. Et mox p̄cepit vt apirentur arcelle deaurate. Reseratis igitur illis dyr⁹ quidā fetor exalauit et fedissim⁹ vis⁹ est aspect⁹. Ait ergo rex. Iste tip⁹ est qui splendidis q̄dem et gl̄iosis induūtur vestimentis multa vēo gl̄ia et potencia sūt elati: sed intrinsec⁹ mortuis ac fetentibus malignisq; opibus referti sūt. Deinde picatas bitumiatasq; p̄cipiens dissolui et apiri cūctos qui adderāt letifficauerāt eorū qui int⁹ reposita erant: splendore et odore. Tūc ait ad illos. Scitis quib⁹ sil̄ia sūt ista humilibus illis qui vilib⁹ opti erāt vestimentis q̄rum vos exteriorē attendētes habitū contumeliā putastis meā aīr faciē illorū in t̄ram adoratōez. Ego vera intellectualib⁹ oculis reuerenciā illorū et decorans cōsiderās aīaz glorificat⁹ sum quidē horū tactu omiq; corona et vniūsa purpura regali p̄ciosiores istos existimaui. Illos igitur ita cōfundens docuit ne ērarent in hijs qui foris apperent sed in t̄na attenderent. Sed'm illū itaq; piū ac sapientē regē: tu q̄z fecisti bona spe suscipiens me q̄ te nō decipiet sicut ego estimo

Dixit aūt ad eū iosaphat. Ista quidē oīa bene et cōuenienter dixisti. Sz illud volo discere. quis est dn̄s tu⁹ q̄ īmicō sermonis de semine illo dixisti asseruisse.

Rursus ergo repetens sermonem barlaam
dixit. Si meū vis dn̄m agnoscere: dn̄s est
ihesus xp̄c vnigenit⁹ fili⁹ dei benedictus: et
solus potes rex regn̄et dn̄s dn̄anciū. Qui
solus habet in mortalitatē et lucē inhabitat
in accessibilē: cum p̄re et spū sancto gl̄ifican
dus. Nō em̄ sum ego de illis qui multos
istos et in ordinatos deos inuocāt: et in aīa:
ta hec et surda colūt ydola: sed vnū deū cog
nosco et cōfiteor in tribꝫ p̄sonis glorificand
dum: p̄re inquā et filio et spū sancto in vna
vera natura et substācia: in vna gl̄ia et reg:
no indiuiso. Ita ergo ī tribus p̄sonis vn⁹
de⁹ sine inicio est: et sine fine: eternus sempit
nus: increat⁹ incōuertibilis: in corpe⁹ inuisi
bilis: ī circūscript⁹: in estiabil: bon⁹ et iust⁹
sol⁹. Qui cūcta d̄ nichilo cōstituit visibilia
et īuisibilia. Primū quidē īuisibiles virtu
tes et celestes innūabiles quasdā multitudi
nes et incorpabiles: administratorios spūs
magnitudinis dei. Deinde visibile mūdū
istum celum videlicet et t̄ram: et mare quē et
luce illuminās exornauit. Celū quidē sole
et luna et stellis. Terrā vero varijs v̄gul:
tis et diuersis aīalibꝫ: mare iterum multiplici
natatiliū genere. Hec oīa ip̄e dixit et facta
sūt: mandauit et creata sūt. Deinde forma
uit hoīem manibꝫ suis: puluerē quidē sumēs
d̄ t̄ra ad formationē corpis: aīaꝫ vero rōnalē

et intellectualē ꝑpropriā insufflatōez ei tri-
buens. Que secūdum ymaginem quidem
et similitudinem dei creata fuisse scribitur;
Scdm ymaginē quidē ꝓpter intellectū et li
berū arbitriū. scdm similitudinē vero ꝓpter
vtutis ꝓut possibile est similitudinē. Nūc
hoiez libero arbitrio et in mortalitate hono
rifficās regem sup tram cōstituit. fecit aūt
exipo feiaz adiutricē sibi sikez. Plantauit
etiā padisū voluptatis in oriente. leticia et
omni delectacōe plenum. Et posuit in illo
hoiez q̄ formauerat. oīm quidē ibi diuina-
rum arborū p̄cepit liber ꝑticipari. d vna ve
ro sola ne penit⁹ gustarent mādatum posu
it. Quod lignū ꝯnoscencie boni et mali vo
catur sic dicens. Quocunqz die gustauēi-
tis ex ea morte moriemini. Vn⁹ vero de p̄-
dictis angelicis vtutibꝫ vni⁹ exēcitus p̄latus
neq̄q̄ in seipo a creatore malicie naturalis
habens vestigiū. sed ī bono fruct⁹ libēa arbi
trij volūtate conūsus est de bono ad malū
Et elat⁹ supbia rebellare voluit contra deū
et dn̄m suū. ꝓpter q̄ deiect⁹ est de ordīe suo
et dignitate. et ꝑ beata gl̄ia illa et angelica
nūcupacione dyabol⁹ vocatur. et sathanas
noiatur. Proiecit em̄ illū deus seu indig-
num supna gl̄ia. Euulsa est aūt cum eo et
deiecta multitudo magna ordīs angelorum
qui subipo erant. Qui mali effecti ꝓpria

voluntāte et bono derelicto apostasiā imi-
tātes principis sui demones noiati sūt ve-
lud eronei et deceptores. Abnegans ego
oīno bonū dyabolꝰ et malignā arripiens
naturā inuidiā suscepit adūsus hoīez cnens
seipm quidē de tali glia expulsū illū veo ad
huiꝰ mōi honorē sublimatū quo puarz eū
beata illa cōuersatione. Serpentē igitur in
strumētum sue deceptionis arripiēs p ipm
locutꝰ ē mlieri et suadēs ei cōmēdere de phi
bito ligno illo spe deifficatōis p ipm dece-
pit et adam. Sic pthoplasto seducto et cō
medente de ligno inobediētie extmiatus est
de padiso deliciarum a creatore et p beata
vita illa et felici cōuersatōe in miseriā hanc
et erūpnosam heu michi vitā corruit et mōr
te demū cōdempnatꝰ est. Hic vtutē dyabo
lus accipiēs et victoria elatꝰ multiplicatis
sup tram hoībꝰ omiez malicie viā eis indi
dit. Amputare multā peccati enormitate
volens oīpotens deꝰ diluuiū induxit super
tram disperdiditqz oīez aīaz viuā. Vnū ve
ro solū inueniēs iustum in generōe illa hūc
cum vxore et filijs in archa quadā saluans
solū super tram cōstituit. Cum aūt cepissz
iterū in multitudine genus hoīm dilatari
et crescere obliti sunt deū et in deteriorē pfici
entes īpietatem diūsisqz irretiti sceleribꝰ ac
execrabilibꝰ corrupti īpietatibus in omnē

prsus erorem dispersi sūt. Alij nanq; cūcta sponte sua ferri putauerūt. et sine puidēcia regi quasi nullo existente dño. Alij fortunā putauerūt fato totū cōcedentes. Alij plures deos malos et viciosos coluerūt. vt haberent eos suorū viciorū et malarū accionū auctores. Quorū et formas figurantes erexerūt statuas. surdaq; et i sensata ydola. Et cōcludentes ea in templis adorauerūt. seruiētes creatuē pocius q̄ creatori. Alij vero sole et lune et stellis que posuit deus ad lucem p̄bendā t̄reno huic mūdo. cum sint inaiata et insensibilia puidencia creatoris illuminata et gubernata. Alij aūt igni et aq̄s et ceteris elemētis t̄re in aīatis et insensibilibus seruierūt. et nō erubuerūt aīati et ratōnales talia colere. Alij bestijs et reptilibꝫ et pecudibꝫ et q̄drupedibꝫ cultū exhibebāt. irratōnabiliores hijs q̄ colebant semetip̄os ostendentes. Alij vero quorūdā hoīm turpiū et infirmorū ymagines fecerūt. et istos deos vocauerūt. Alios quidē eorū masculos quosdā aūt feias noīante quos idem ip̄i exposuerūt adulteros fuisse. et hoīcidas iracūdos et inuidos et furibūdos p̄icidas fratricidas fures et raptores claudos et debiles venefficos et furiosos. Et horū quosdam quidē ꝓpria morte defūctos. quosdam vero fulmīe ictos et in aīalia trāsformatos.

ad execrabiles et turpes vsus exercendos. Vnde assumentes homines exempla et occasiones ad ys suis sine timore contaminabantur omni in mundicia. Et tetra tegebat obscuritas genus nostrum in illis temporibus et non erat qui intelligeret non erat qui requirent deum;

Abraham autem quidam in illa generatione solus inuentus est qui sensus anime habebat in columes qui contemplatione creature cognouit creatorem. Considerando enim celum et terram mare solem et lunam et cetera admiratus est congruentissimum ornatum istum. Videns autem mundum et que in illo sunt omnia non per semet ipsa facta fuisse et conseruari existimauit neque elementis terre neque in animatis ydolis causam talis ornatus attribuit sed verum deum per ista cognouit et ipsum esse auctorem omnium et creatorem intellexit. Suscipiens autem hunc gratanti et recto iudicio deus manifestauit ei semetipsum non secundum substantiam suam. Deum enim videre humane nature impossibile est sed dispensatis quibusdam theophaniis sicut nouit ipse et perfectior est scientiam ponens in anima eius glorificauit et familiarem sibi famulum effecit Qui et per successiones hijs qui ex eo nati fuerunt transmittens fidei pietatem eos verum cognoscere edocuit propter quod et in multitudinem innumerabilem semen illius crescere domino bene

cōplacuit. et ꝓplm peculiarē sibi noīauit et
de ꝯuitute eos egipciaca et potestate phois
cui⁹dam tyrāni signis et ꝓdigijs t̄ribilib⁹
et p̄cipuis eduxit ꝑ moysen et aaron. viros
sanctos et gratia ꝓphetie glorificatos. Per
quos egipcios efflixit digne satis ob illorū
maliciā. et israhelitas sic em̄ ꝓplus ille qui
de abraham stirpe descenderat vocabatur.
ꝑ mare rubrū quasi ꝑ arridā trāsduxit di
uisis aq̄s et q̄si mur⁹ a dextris et a sinistris
existentib⁹. Philosophonē vēo et egipcios
post vestigia ip̄orū ingressos v̄uerse aq̄ su-
bito ꝓdiderūt. Deinde miraculis eximijs
et diuinis manifestaciōb⁹ ꝑ ānos q̄dragin-
ta deducens ꝓplm in deserto et pane celesti
alens. legē dedit. In tabulis lapideis. diui-
nitus scriptā. Quā dedit in manu moysi su
per montē typū et figamur futurorū habē
tem ab ydolis quidē et oībus malis actib⁹
hoīes ꝓhibentē. Solū namq; docet verū de
um colere. et bonis opibus inherē. Talia
igitur ꝓdigia opando ītroduxit eos in bo
nam q̄ndam t̄ram. q̄ olim p̄riarche illi abra
ham ꝓmiserat se daturū et semini ei⁹. Non
gum est aūt enarraē. q̄nta eis oñderit mag
nalia et miracula gl̄osa et p̄cipua q̄rum nō
est nūs. per que omīa id studij fuerit vt ab
omni execrabili ydolorū et seruitute et acti
one hoīm genus abstraheret et ad antiquū

statū reduceret. Sed et adhuc spontanea
volūtate regnauit mors in hoibꝫ tyrānide
dyaboli cōdempnatione in fermi oia trans
mittens. In talē ergo erūpnā et miseriam
cum deuenissem⁹ nō despexit nos ille qui d
nichilo creauerat neqꝫ dimisit i finem pire
opus manuū suarū sed p volūtatē dei pīis
vnigenit⁹ fili⁹ et verbū dei qui est in sinu
pīis cōsubstāncialis et coetnus ei et spiritui
sancto. Qui erat in principio apud deum
et de⁹ erat condescendit huius huis cōdescensi
one in effabili et in cōprehensibili. et de⁹ exi
stens perfect⁹ de spū sancto et maria semper
vgine dei genitrice sine semie viri ac coniūctio
ne infra vginis intacta viscera cōceptus sed
de spū sancto sicut et ante cōceptionē vnus
archāgelorū missus est ānūcians vgini ext
neā cōceptionē illā et ineffabilē ptum. Sic
ne semie em cōceptus est de spū sancto dei fi
lius et cōpingens sibi metipi in vtero vgi;
nis aiatam carnē. Alia rōnali et intellectua
li pcessit in vna psona ⁊ in duabꝫ naturis
perfectus deus et perfectus homo. Incorrupc
tam vgīitatē genitricis etiā post ptū custo
diens et in oibus nobis similis passibilis fac
tus absqꝫ peccato infirmitates nras suscep
pit et lāguores portauit. Illā qz p peccatū
mors introiuit in mūdum optabat eum q
redemptur⁹ erat mūdum sine peccato esse

et nō morti p peccatū addictū. Per trigī-
ta ānos vero cū hoībꝫ est cōuersatꝰ et bapti
zatus est in iordanis flumīe a iohāne viro
sancto et oībus ꝓphetis excellēciore. Bap-
tizato vero ipo vox delata est celitus a deo
pr̄e dicens. Hic est filiꝰ meus dilectus in
quo michi bene cōplacui: spūs etiā sanctus
in sp̄e colūbe descendit sup ip̄m. Et ex tūc
cepit signa facere magna et mirabilia mor-
tuos videlicꝫ suscitādo cecos illūinando de-
mones effugando surdos et mutos et debi
les curando leprosos mūdano et nr̄aꝫ in ve
teratā naturā interiꝰ et exterius renouando
Opibusqꝫ erudiēdo et docendo v̄tutis viā
a corruptione quidē remouēdo et ad eternā
vero vitā pducendo. Vn̄ et discipulos ele
git xij quos et apl̄os vocauit et oībus pre
dicare celestē conūsacionē p̄cepit q̄ venēat
sup t̄ram ostendere et nos hūiles et t̄renos
sua dispensatōe celestes pficē. Inuidia ve-
ro mirabilis illiꝰ et deo digne conūsatōis
et innūabiliū miraculorū pontiffices et pri
cipes iudeorū inter quos conūsabatur con
tra illū īsamētes quibꝫ p̄dicta miriffica sig-
na faciebat in mēores oīm morte eum con-
dēpnauerūt. Vnū discipulorū eiꝰ ad tradi
cionē rapientes tenuerūt dn̄m et gentibꝫ tra
diderūt vitā videlicꝫ oīm qui hec oīa spon-
tanea volūtate suscepit. Venit eñ ꝓpt̄ nos

omnia pati vt nos in passionibus liberaret
Multa vero in ipm exēcentes ad vltimū in
cruce suspenderūt. Et oīa sustinuit natura
carnis q̄ ex nobis accepit. Duarū nāq; na
turarū erat diuine scilicet et hūane. Hūa:
na quidē natura passa est diuina vero ī pas:
sibilis extititit et in mortalis. Crucifixus
est igitur carne dn̄s noster ihesus xp̄c sine
peccato peccatū em̄ nō fecit nec inuētus est
dolus in ore eius. Propter peccatū em̄ si:
cut p̄dixi mors introiuit in mūdum. Nā
ꝓpter nos carne mortuꝰ est vt nos redime:
ret a mortis tirānide. Descendit in infer:
num et hūc cōterens a seculo cōclusas illic
aīas liberauit. Positꝰ in sepulchro t̄cia die
resurrexit supando mortē et nobis victoriā
donauit adūsus eā. Et in corruptibili car
ne resurgens in corruptōis largiter appa:
ruit discipulis pacē donās illis et per ip̄os
oī hūano generi. Post dies aūt q̄dragin:
ta celos ascendit et ita sedet in dextera p̄ris
Inde venturus est iterū iudicare viuos et
mortuos et reddere vnicuiq; scd̄m opa eiꝰ
Post gl̄iosam vero suā in celos ascensionē
misit paclitū spiritū super sanctos discipu:
los suos in specie ignis et ceperunt varijs
liguis loqui ꝓut spūs sanctꝰ dabat eis pro
nūrciare. Exinde gratia illiꝰ dispersi sūt in
omnes gentes et p̄dicauerūt orthodoxam

fidem baptizātes eos in noīe p̄ris et filij et
spiritꝰ sancti et docentes seruare oīa man-
data saluatoris. Illuminauerūt ergo gen
tes q̄ priꝰ érabāt et supsticiosum érorē ydo-
lorū destruxerūt. Non ferens igitur hostis
Antiquꝰ suā deiectōez bella etiā nūc adūsus
nos xp̄i fideles extitat suadens stultos et in-
sipientes adhuc sequi ydolatriā. Sz ūtus
eius infirmata est framoe illiꝰ defecerūt in
finē xp̄i ūtute. Ecce tibi meū dn̄m et deum
saluatorē ꝑmodica verba notifficaui ꝑfecti
us vero cognituꝰ es si gr̄az illius suscepis
in aīa tua et seruꝰ illiꝰ fueris factus.

Et ergo audiuit verba ista regis fili
us: lūmē illustrauit eiꝰ aīaz. Qui
surgens de throno suo p̄gaudio: amplexa-
tus est barlaam: et ait ei. Forte iste est sicut
ego existima reuerēdissime hoīm lapis ille
p̄ciosissimus: q̄z in misterio cōuenīēter satis
cōtines: nō oī volenti cernere ostendens: sed
quibꝫ sani sunt aīe sensus. Ecce em̄ vt hec
verba suscepi auditu: lūmen dulcissimū in
gressum est in cor meū: et graue illud t̄sticie
velamē multo tempore sup̄ positum menti
mee stati sublatū est. Si ergo bene ista per-
pendi: nūcia michi. Si aūt et meliꝰ aliq̄d
illis q̄ dixisti cognoscis: ne differas cōfestim
manifestare michi.

Rursus ergo barlaam. Respondit;
Etiā mi dñe rex hoc est magnum
misteriū q̄ absconditū est a seculis
et generatōis nouissimis vero temporibus
manifestatū est generi hoim. Cui⁹ mani=
festatioēz olim p̄nūciauerūt multi ꝓphete
et iusti spūs sancti gratia illuminati multi=
farie multisq3 mōis. Et oīs interiorē sa=
lutē a longe speculātes desiderabāt hāc pñ=
tem videre et non videreruṫ sed nouissima
generatio ista munēit suscipe saluatorē. Igi=
tur qui crediderit et baptizat⁹ fuerit saluus
erit qui vero nō crediderit cōdempnabitur

Iosahpat vero ait. Oia q̄ dixisti indubitanter
credo et quē ānūcias glorificabo deū tan=
tum enucleaci⁹ michi ista exponē et quid
me opteat facere diligenter edoce nec nō
etiā baptistū q̄t sit q̄ fideles suscipiendum
duxisti cōsequēter in sinua

Barlaam vero respondit. Sācte hu
ius et in maculate xp̄ianorum fidei
radix et stabile fundamētum diuini baptis
matis est gratia cūctarū a natiuitate pecca
torū emūdationē faciens et pfectissimā ab=
solucionē subintranciū malicie pollucionē
Sicut em̄ saluator mādauit vt p aq̄ regna
remur et spiritum et in antiq̄ reuertamur

dignitatē p oēz videlicz et ipi⁹ saluatoris
inuocatōez spiritu sancto aque supuemente
Baptizamur itaqz iuxta sermonē dñi i no-
mine p̄is et filij et spūs sancti: sicqz spirit⁹
sancti gratia habitat m aia baptizat: eā illu-
minādo: et ad dei ymaginē et similitudinē
renouādo. Tūc oia vetere neq̄cie opa abi
cientes cōpaginamur deo: et miciū p̄oris cō
uersatōis facim⁹ vt et coheredes sim⁹ ad m
coruptōez regnarat oz ū et etnam salutē ca-
piam⁹. Sine baptismate vero null⁹ bonā
valet spem adipisci: etiā si cūctis bonis pol-
leat opib⁹. Hic eñ ad saluationē generis
nostri: homo factū dei verbū dixit. Amē di-
co vobis: nisi renati fueritis ex aqua et spū
sancto: nō intrabitis in regnū celoz ū. Ideo
eñ oia rogo te q̄tenus in aia tua fide suscep
ta accedas sine moza ad baptismū: toto mē
tis desiderio et nullo mō hoc agere differas
Periculosa eñ est dilatio: eo q⁹ incertus est
mortis termin⁹.

Iosaphat aūt dixit ad eū. Et q̄ est bona spes
illa: q⁹ dixisti sine baptismate nō adipiscen-
dam. Quid ve est illud: q⁹ regnū celoz um
appellas. Vñ etiā in carnati dei verba tu
audisti. Cuius aūt est incert⁹ termin⁹ de quo
sollicitudo multa cordi meo in fixa et trist-
cia et doloribꝫ cōsumit carnes meas etiāqz

ip̄orū assumi fortitudinē cōmedit. Vtrū
morientes in nichilum dissoluamur hoīes
aut si nō alia q̄libet vita postq̄ hinc exitur.
Hec et hys sil̄ia discē: vehemēter cōcupisco.

Barlaam vero tales hijs responsiōes
dedit: Bona quidem spes quā dixi
regni celorū: hec tamen ligue hūane p̄rsus
extat ineffabilis. Ait em̄ scriptura. Que
oculos nō vidit nec auris audiuit et in cor
hoīs nō ascendit: que p̄pauit deꝰ diligenti
bus se. Cū vero digni effecti fuerimꝰ depo
nere hunc carnis corruptitatē et crassitudi-
nē ac beatitudinē illā assequi: tūc ip̄e q̄ hāc
nobis spē tribuit docebit et notifficabit bo
norū illorū gl̄iam: q̄ sensum supat omēz et
ineffabile lumē ac ꝑpetuā vitā et cū ange-
lis conuersatōez. Si em̄ deo coniūgi digni
fuerimꝰ inq̄ntum hūane possibile est natuē
oīa cognoscemꝰ ꝑ ip̄m: q̄ modo ignoramꝰ
Hoc em̄ ego ex dinitꝰ in spiratarū scriptu
rarū instructꝰ doctrina oīm maxime regnū
celorū facio ꝓpinq̄us esse contēplatōi sanc-
te et indiuidue t̄nitatis et inaccessibili lumi
ne eiꝰ illustrari: clariusq̄z et limpidiꝰ reuela-
ta facie gl̄iaz illiꝰ speculari. Si em̄ possibi
le esset gl̄iaz illā et lūcē et ineffabilia bona
illa exhibere v̄bo: nichil esset mirabile. Sz
neq̄z esset magna et p̄cipua si nobis t̄renis

et corruptibilibꝫ ac g̃uem istam et passibilē
carnē gestantibꝫ liceret cogitacōe cōprehen
dere aut verbo demōstrare. Hijs ergo sic
cognitis fide sola suscipe indubitant̃ nichil
fictū habere et ꝑ oīa bona festina ad ī mor-
tale regnū ꝑuenire ad q̃ꝫcum ꝑueneris ad
disces ꝑfectōez. De hoc vero ꝙ interrogasti
qūo nos in carnati dei verba audiuimꝰ per
sacra euangelia noueris nos hec oīa didicis
se. Sic em̄ sanctꝰ ille liber vocatur qm̄ vti
qꝫ in mortalitatē et in corruptionē vitā eter
nam et peccatorū remissionē et regnum ce
lorū nobis mortalibꝫ et corruptibilibꝫ et
terrenis euāgelizat. Quē cōscripserūt illi q̄
viderūt et mīstri s̄monis fuerūt quos supi-
us dixi qꝛ discipulos et apl̄os saluator nr̄
xp̄c elegit et tradiderūt nobis inscripto pꝰ
gl̄iosam illiꝰ in celū ascensionem sup̄ t̄ram
videlicet ip̄iꝰ conuersationē doctrinamqꝫ et mi
racula q̄ntum ex hys scripture tradi suffici-
ebat. Sic em̄ in fine sermonis p̄cipuꝰ di-
uinorū illorū euāgelistarū dixit. Sūt inq̄t
et alia multa q̄ fecit ihesus q̄ si scribantur
ꝑ singula nec ip̄m arbitror mūdum capere
eos qui scribendi sunt libros. In isto ergo
diuinorū euāgeliorum libro continetur in
carnatōis demōstratōis miraculorūqꝫ ip̄ius
hystoria spū dei scripta. Deinde et deuene-
randa ip̄iꝰ passione q̄ꝫ sustinuit ꝓpter nos

dñs sanctaq; tercia die facta resurrectõe et
in celos ascensione insup et de gl̃iosa ac ter:
ribili ip̃i⁹ scdo aduentu. Ventur⁹ est etem̃
iterũ filius dei in t̃ram cũ gl̃ia ineffabili et
multitudine celestis exercit⁹ iudicare gen⁹
nostrum et reddere vnicuiq; scdm opa sua
Hoiez nanq; ab inicio de⁹ de t̃ra formans
sicut et antea dixi inspirauit in eum spiracu
lum vite q̃ aĩa rõnalis et intellectualis ap:
pellatur. Qm̃ vero in mortẽ cõdempnati
sum⁹ om̃s morimur et null⁹ est hoim qui
hũc calicem euadere possit. Est aũt mors
aĩe sepatio a corpe. Illud ergo corpus
de t̃ra formatũ sepatum ab aĩa in t̃ram reũ:
titur de qua sumptũ est corruptũ dissolui:
tur. Aĩa vero ambulat vbi creator p̃cipit
magis aũt sicut ip̃a sibi hospicium sibimet
ip̃i prepauit cũ adhuc esset in corpoẽ. Mã
quẽadmodũ quis cõuersabitur hic receptu
rus est ibi. Deinde post plurimos ãnos ve
niet xp̃c de⁹ noster in maiestate t̃ribili et in
enarrabili vt videlicet mũdum cui⁹ timore
v̄tute scelorũ mouebũtur et cũcti exercitus
angelorũ cũ tromoẽ stabunt in conspectu
eius. Tũc in voce archãgeli et tuba dei re:
surgent mortui et assistent illi⁹ throno t̃ri:
bili. Est aũt resurrectõ coniũctõ aĩe rurs⁹
et corpis. Ip̃m ergo corp⁹ q̃ corrũpitur
et dissoluitur idip̃m resurget in corruptum

Et nulla incredulitatis tibi deh subintret
hesitacō. Nō em̄ est īpossibile ei qui ab in
icio de t̄ra formauit illud denuo cōuersum
in t̄ram de qua sūptum est scd̄m eiusdē con
ditoris sentenciā iterū resuscitare. Si em̄ cō
siderare volueris quanta de nichilo fecit deꝰ
sufficiēs erit tibi ista demōstratio. Et em̄ ter
rā accipiens fecit hoīez t̄ramq; priꝰ nō erat
Qūo ergo t̄ra facta est homo. Qūo michi
ip̄a cum nō esset creata est. Quale aūt sub
se fūdamētum habet. Qūo vero ex ip̄a ir
rationabiliū ꝓdierūt innúabilium genera
totq; seminet atq; arborū spēs. Sed etiā nūc
ꝓpende nr̄aꝫ generonē cuiꝰ semē breue fun
ditur in vlnā suscipiētem illud. Vn̄ igitur
tanta huiꝰ aīalis formatio. Ei ergo qui d̄
nichilo creauit hec omīa et adhuc creat im
possibile nō est de terra mortua et in pulue
rem redacta resuscitare corpa vt vnꝰ quisq;
recipiat scd̄m opa sua. Opatōis em̄ inq̄t
pn̄s tempꝰ est futurum vero retribucionis
Qm̄ vbi iusticia dei mōstraretur nisi resur
rectō futura esset. Multi em̄ cū iusti essent
plurimū in pn̄ti seculo tribulati et vexati
demū violenter necati sūt. Nōnulli vero
cum fuissent impij et iniqui in deliciis et ꝓ
speritate pn̄tem vitam pegerūt. Deus aūt
qm̄ bonꝰ est et iustus statuit diē resurrecti
onis et iudicij ut resumat queq; aīa ꝓpriū

corpus · malus quidē qui hic bona recepit
illic ꝑ hijs que hic deliq̄d torq̄bitur . Bo
nus vēo hic ꝑ peccatis suis afflict⁹ illic bo
norū heres efficietur . Audiēt inquid dn̄s
hy qui in monumētis sunt vocem filij dei et
ꝓcedent q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite
qui vero mala egerūt in resurrectōez iudicij
Cū et sedes ponentur et antiqu⁹ dierū qui
creator est oīm sedebit et libri apientur oīm
nr̄m actiones sermones cogitatōes descrip
tas habētes et fluuius ignis curret et omīa
occulta reuelabūtur . Null⁹ ibi aduocat⁹
vel ꝑsuasor verborū aut falsa excusacio vel
dignitatū excellencia aut accepcio munerū
q̄ rectum ꝑūtere solēt iudiciū sed iust⁹ ille
et verus iudex lance iusticie oīa decernet et
actum et sermonē et cogitatōez . Et ibunt
qui bona fecerūt in vitā eternā cum angel
letaturi et ineffabilia bona recepturi . Qui
vero mala fecerunt in dampnationem eter
nā q̄ gehenna dicitur et tenebre exteriores
et vermis qui nō dormit et stridor dencium
et alia plurima tormēta . Atrocissimū vero
oīm erit alienari a deo et ꝓici a dulcissimo
vultu eius et gl̄ia illa ꝑuari in enarrabili et
ostentui corā omī creatura fieri et confundi
confusione finē nō habitura . Mā post da
tam illā tribilem sentenciā oīa in camūtibi
lia manebūt et in mutabilia neq; iustorum

splendida conuersatio vlterius finem habitura neq; peccatorum miseria atq; cruciatuū pena terminū sortitura neq; iudex post illum celsior neq; p opa bona satisfactō nō tmi⁹ alterius regenéatōis nō alia q̄libet ars tūc subueniet cruciandis pseuerante illis cruciatu Cum hec ita se habeāt quales nos oportet esse in scis cōuersationib⁹ et pijs actib⁹ ut effugere mereamur futuras minas et stare a dextris filij dei ipa est em̄ stacio iustorum Peccatorib⁹ vero a sinistris misrima pars deputatur. Deinde iustos quidē benedictos pr̄is vocando dn̄s in regnū sempitnum introducet. Peccatores vero cū ira et maledictione eiciendo a facie sua mansueta quidem et quieta in amarissimū piter et seuissimū p̄cipitabat tormētum eternum.

Tunc iosaphat dixit ad eū. Magnificas quasdā atq; mirabiles res michi dicis o homo multo timore piter et tremore dignas. Si hec ita sunt et est rursus p⁹ mortē et in cinerem et puluerem dissolucio resurrectio atq; generatō bonorūq; gl̄ia et malorū pena rogo q̄ est horū assercio. Et qūo nūc ꝙ nūc videtur dicentes sic manifeste sic constanter et indubitanter creditis Nam ea que iam facta sunt et si ipsi non vidistis attamē ab hystorio g̃phis audistis

Quo vero de futuris talia magna et immē
sa p̄dicantes firmam de ip̄is habetis certitu
dinem ꝛc.

Et ait barlaam. Ex p̄teritis hēm⁹ fu
turorū certitudinē. Qui em̄ ista p̄
dicauerūt in nullo a veritate deuiauerūt s̄
signis et ꝓdigijs et varijs v̄tutib⁹ q̄ dixe
rant astruentes ip̄i de futuris narrauerunt
Sicut ergo hic nichil factuū aut fictum do
cuerūt sed oīa splendidiora sole fulserūt q̄
cunq; fecerūt et dixerūt sic et ibi vera docue
runt quia et ip̄e dn̄s noster et dn̄ator ihesus
xp̄c verbo et opere cōfirmauit. Amen in
quit dico vobis qm̄ venit hora qn̄ mortui
audient vocē filij dei et qui audierit viuent
Et iterū venit hora in qua om̄s qui in mo
numētis sūt audiēt vocē filij dei et ꝓcedent
qui bona fecerūt in resurrectōez vite qui ve
ro mala egerunt in resurrectōez iudicij. Et
iterū ait. De resurrectōe mortuorū non ler
gistis q̄ dictū est a deo dicente. Ego sum
deus abrahā de⁹ ysaac et deus iacob. Non
est de⁹ mortuorū sed viuorū. Sicut em̄ col
liguntur zizania et igni cōburuntur sic erit
in cōsumatione hui⁹ scl̄i. Mittet filius dei
angelos suos et colligent oīa scādala .i. eos
qui faciūt iniquitatē et mittent eos in cami
nū ignis ibi erit fletus et stridor dencium

Tūc iusti fulgebūt sicut sol in regno p̄ris
eorum. Hec dicens addidit. Qui habet
aures audiendi audiat. Talib9 quidē s̄mo
nibus et alijs plib9 corp̄m nostrorū resur:
rectōez dn̄s declarauit. Ope etiā s̄mones cō
firmauit multos resuscitādo mortuos. Nā
circa finē sue in terra cōuersatōis etiā q̄dri:
duanum iam putrefactū et fetentē lazarum
quēdam amicū suū de monumēto vocans
et quasi dormientē excitatus viuentē exhi:
buit. Cum hys aūt et ip̄e dn̄s p̄micie per:
fecte et nō vlteri9 morti subiciētis resurrecti
onis carne mortem gustando. Resurrexit
aūt tercia die et mortuorū p̄mogenit9 fac:
tus est. Surrexerūt etiā quidā alij ex mor
tuis sed iterū mortui sūt et nō poterūt yma
ginē vite future vere exhibere. Sol9 aūt il
le resurrectōis illi9 princeps factus est resur
gens prim9 in mortali resurrectōe. Ista et
qui ab inicio ip̄i viderūt et mīstri fuerūt ser
monis p̄dicauerūt. Ait em̄ beatus. Pau:
lus cui9 vocatio nō ex hoībus sed de celo
facta est. Notū vobis facio fratres euan:
geliū q̄ p̄dicaui vobis. Tradidi em̄ vobis
q̄ et accepi q̄ xp̄c ihes9 mortu9 est ꝓp̄t pec
cata nostra scd̄m scripturas et q̄ sepultus ē
et quia resurrexit scd̄m scripturas. Si aūt
xp̄us p̄dicatur q̄ resurrexit a mortuis q̄uo
dicūt quidā q̄ resurrectio mortuorū nō est

Si enī mortui nō resurgūt neq; xp̄us resurrexit. Si aūt xp̄us nō resurrexit vna est fides nostra. Adhuc estis in peccatis vestris Si in hac vita tm̄ sperātes sum⁹ in xp̄o miserabiliores sum⁹ oībus hoībus. Nūc aūt xp̄c resurrexit a mortuis p̄micie dormiētiū Quīquidē p hoiez mors et p hoiez resurrectō mortuorū. Et sicut in adam oīs moriūtur sic in xp̄o oīs viuificabūtur. Et p⁹ pauca. Oportet enī mq̄t corruptibile hoc induere incorruptōez et mortale hoc induere imortalitatē. Cū vero icorruptibile h̄ induerit incorruptōez et mortale hoc induéit imortalitatē tūc cōplebitur sermo q̄ scriptus est. Absorpta est mors in victoria. Vbi est mors aculeus tuus. Destruetur enī pfecte vitus mortis et depibit michil vlterius actura sed im mortalitas de reliquo et i corruptio dabitur hoīb⁹ etna. Erit pfecto éit indubitanter mortuorū resurrectō et h̄ fideliter credim⁹. Iam et gēhaz iustorū et penas impiorū nō dubitam⁹ in die tremenda aduentus xp̄i futuras in qua celi igne soluētur et elemēta ardencia liquescent sicut ait quidā sanctorū. Nouos aūt celos et nouā tram scōm p̄missionē illi⁹ exspectam⁹. Illā quia retributiones sūt bonorū et malorū opm michilq; ibi remanebit in discussiū sed et de opibus et cogitacōib⁹ atq; sermonib⁹ ratio

sit reddenda testatur dn̄s dicens. Quicūq;
potū dederit vni de mīmis istis calicē aque
frigide tm̄ in noīe discipuli nō ꝑdet merce:
dem suam. Et iterū dicit. Cum venēit fili
us hoīs in maiestate sua et oīs angeli cū
eo tūc sedebit sup sedem maiestatis sue et cō
gregabūtur ante eum oīs gentes et sepa
bit eos ab inuicē sicut pastor segregat oues
ab hedis. Et statuet oues quidē a dextris
suis hedos aūt a sinistris. Tunc dicet rex
hys qui a dextris eius erūt. Venite benedic:
ti p̄ris mei possidete ꝑatum vobis regnum
a constitutōe mūdi. Esuriui em̄ et dedistis
michi māducare. Sitiui et dedistis michi
bibē. hospes erā et collegistis me. Nudus
et cooꝑuistis me. Infirm⁹ et visitastis me
in carcere erā et venistis ad me. Cur hoc di
cit nisi qꝛ misericordiā q̄ꝫ indigentibꝫ ꝑbe:
m⁹ in semetip̄o suscipit. Et alibi dicit. Oīs
qui me confessus fuerit corā hoībꝫ confite:
bor et ego eū coram p̄re meo qui in celis ē
Ecce ex hys oībus et alys pl̄ibus mōstra:
uit firmas esse et stabiles retribuciones bo
norū oꝑm. Sꝫ et adūsarijs tormēta resta:
re p̄nūctiauit ꝑ ꝑabolas mirabiles ac pre:
cipuas quas fons sapientie enarrauit aliun
de quidē diuitē quendā introducens pur:
pura et bijsso indutū et epulantē cottidie
splendide tenacē vero et in mīordoꝫ contra

egenos exñtem ita vt et quēdam paupem
lazarū noīe ante ianuā illi⁹ iacentem sper
neret et neq; ex ipis q̄ de mensa illi⁹ cadebāt
micis daret illi. mortuo igitur vtroq; pau
per quidē ille et vlcerosus deptatus est mq̄
in sinū abrahe iustorū requiē ita m sinuās
diues vero sepultus est m inferno m flāma
et tormentis. Ad quem et abraham dixit
Recepisti tu bona m vita tua et lazar⁹ sim
mala. Nūc aūt rōsolatur tu vero cruciaris
Alibi vero cōpat celorū regnū hoi regi q̄
fecit nupcias filio suo futurā letitiā at; splē
dorem ita m sinuās hoibus namq; hūilib⁹
et frena sapientib⁹ de cōsuetis eis et cogni
tis dabat pabalas nō tn nupcias et mēsas
futuras esse in illa etrnitate demonstrabat
sed illorū condescendens crassitudini talib⁹
noīb⁹ vtebatur nota facere eis futura volēs
Oms igitur mq̄ muitauit rex excelsa pdi
catōe vt cōuenīret ad nupcias et saciaren
tur meffabilib⁹ bonis illis. multi vero ex il
lis qui erant muitati negligentes nō vene
rūt sed subtrahentes semetipos. Alius qui
dem in villā abijt ali⁹ ad negotiacōē suam
ali⁹ adducendā vxorē et ita seipos puaue
rūt splendore sponsi illis vero volūtarie ali
enatis a delectabili iocūditate alij vocati sūt
et replete sūt nupcie discūbentiū Ingres
sus aūt rex vt videret discūbentes vidit ibi

hoīez non vestitū veste nupciali. Et ait illi
Amice qūo huc intrasti nō hn̄s vestē nup:
cialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex
mīstris. Aligatis pedibꝫ eiꝰ et manibꝫ mit:
tite eū in tenebras exteriores. Ibi erit fletꝰ
et stridor dencium. Illi ergo qui venire re
nuerēt et ꝓrsus inobediētes exliterunt sunt
hij qui ad fidē xp̄i nolūt venire sed siue in
ydolatria seu in aliqua heresi ꝑseuerāt. Il:
le vero qui vestem nō habebat nupcialem
fidelis quidē est sed sordidis actibꝫ intellec:
tualem vestem polluit qua veste ꝓicitur de
gaudio nupciarū. Et aliam ꝑabolā huic
cōsonātem addidit decem quasdā virgines
figurās. Ex quibꝫ erant q̄nqꝫ quidē prudē
tes quinqꝫ vero fatue. Que fatue acceptis
lampadibꝫ nō sumpserūt oleum secū. Sa:
pientes vero sūpserūt oleū secum. Per ole
um bonorū oꝑm possessionē significat me
dia aūt inquit nocte clamor factus est. Ec:
ce sponsus venit exite obuiā ei. Per medi
am noctem incertitudinē diei illiꝰ insinuat
Tūc surrexerūt om̄s v̄gines ille et q̄ ꝑate
erant exierūt obuiā sponso et intrauerūt cū
eo ad nupcias et clausa est ianua. Que ve
ro ꝑate non erant quas cōuenienter fatuas
appellauit extinctas lampades suas cernētes
ierūt ad emendū oleū. Reūse vero clausa
iam ianua clamabant dicentes. Dn̄e dn̄e

api nobis. Ille aũt respondẽs dixit. Amẽ dico vobis nõ noui vos. Ex hys ergo oĩ bus manifestum est futurã esse retributõez malorũ actõnum nec nõ et verborũ et ip̃a: rum cogitacõez. Dixit em̃ saluator. Dico vobis qz oĩe verbũ ociosum qcunqz locu: ti fuerit hoies reddent de eo rationẽ in die iudicij. Et iterũ. Oĩ vero inquit et capilli capitis oĩs núati sũt. Per capillos minu tissima q̃que cogitationẽ et intẽncionẽ de: mõstrans. Consona vero hys et beatus do cet paul9. Viu9 est mq̃t sermo dei et efficax et penetrabilior oĩ gladio anceps et ptin: gens vsqz ad diuisionẽ aĩe et corpis cõpa: gum q̃z et medullarũ et discretor cogitacti onẽ et intẽncionẽ cordis et nõ est vlla crea: tura inuisibilis in cõspectu ei9. Oĩa aũt nu da et apta sunt oculis ei9 ad quẽ nobis ser mo. Nec et ꝓphete ante multa tempa spi: ritus sancti illuminati gratia manifestissime annũciauerũt. Ait em̃ ysayas. Ego opa illorũ scio et reddã eis. Ecce cõgregare ve mo oĩs gentes et liguas veniet et vide: bũt gl̃iam meã et erit celum nouũ et fra no ua que ego facio mané corã me. Et veniet oĩs caro vt adoret in cõspectu meo dicit dñs. Et exibũt et videbũt cadauera hoim qui p̃uaricati sũt in me. Illã vmis eorũ nõ morietur et ignis eorũ nõ extinguetur

Et erũt vsq; ad sacietatẽ visionis omni car
ni . Et itrũ de die illa dicit . Et inuoluetur
celũ sicut liber et oĩs stelle cadent sicut fo
lia de vnea . Ecce eĩ dies dñi venit plena
furore et ira vt ponat orbẽ totũ desertũ et
peccatores pdat ex eo . Nã astra celi et ori
on et omis oriat⁹ celi lumẽ suũ nõ dabũt
Et obtenebrabitur dies orto iam sole et lu
na nõ dabit lumẽ suũ. Et rursus dicit. Ve
qui trahitis iniq̃tatem in funiculis vanita
tis et quasi vinculũ plaustri peccatũ ve qui
dicitis malũ bonũ et bonũ malũ ponentes
amarũ in dulce et dulce in amarũ . Ve qui
potentes estis ad bibendũ vinũ et viri for
tes ad miscendã ebrietatẽ qui iustificatis
ipium p muneribꝰ et iusticiã iusti aufertis
ab eo . Qui declinatis iudiciũ paupm et
diripitis substanciã egenorũ vt sit vobis
vidua in rapinã et orphan⁹ in prędã . Et
quid facietis in die visitacõis et ad cui⁹ fu
gietis auxiliũ et ibi derelinq̃tis gl̃iaz vr̃am
Et hys cõsonans ali⁹ pphęta ait . Juxta est
dies dñi magna iuxta et velox nimis. Vox
diei dñi amara tribulabitur ibi fortis dies
ire dies illa dies tbulacõis et ãgustie dies
calamitatis et miserie dies tenebrarũ et cali
ginis dies nebule et turbis dies tube et clã
gozis super ciuitates munitas et sup̃ ange
los excelsos. Et tribulabo malignos et

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0119
DFG

ambulabūt vt cece qꝛ dño peccauerūt. Et effundetur sanguis eorū sicut humꝰ et corpus eorū sicut stercora. Sꝫ et argentū eorum et aurū eorū nō poterit liberare eos ī die furoris dñi. In igne zeli eius deuorabitur oīs tra qꝛ cōsumatōez cū festinatōe faciet cūctis habitantibꝫ tram. Cū hys et dauid rex et ꝓpheta clamat. Deꝰ manifeste veniet deꝰ noster et nō silebit ignis in cōspectu eius exardescet et in circuitu eius tempestas valida. Aduocauit celū de sursum et tram discernē ꝓplm suū. Et iterū. Surge inq̄t deus et iudica tram qm̄ cogitacō hoīs confitebitur tibi et tu reddes vnicuiqꝫ scdm opa sua. Multa vero et alia huiꝰ mōi tam psalmographꝰ q̄ꝫ et oīs ꝓphete dīno edocti spū de futuro iudicio et retributōe p̄dicauerūt quorū sermones et saluator firmiter stabiliens docuit nos credere resurrectionē mortuorū et retributōez defūctorū vitāqꝫ immortalem futuri seculi.

Hys auditis iosaphat vehementer cōpūctus corde totisqꝫ lacrimis pfusus ait ad senē. Apte michi oīa nota fecisti luculent̄ porasti tribilē hanc atꝫ mirabilem narratōez. Hys ergo ī minētibꝫ nobis q̄t optet me facē vt euadā p̄paratas peccatoribꝫ penas et mēar pfrui gaudio iustorū

Barlaam respondit. Scriptum est qꝛ docente petro ꝓpl̄m qui et princeps vocatꝰ est apl̄orū cōpuncti sūt corde sicut et tu hodie. Et dicentibus illis q̄d faciemꝰ ait ad eos penitēciam agite et baptizetur vnusq̄sq; vr̄m in remissionē peccatorum et accipietis spūs sancti donū. Vobis est em̄ ꝓmissio et filijs vr̄is et omībus qui longe sūt quoscūq; aduocauerit dn̄s deus noster. Ecce igitur et in te effudit habūde misericordiā suā et vocauit te cū ab eo longe esses voluntate et alienis deseruiēs non dijs sed demonibꝫ et simulachris surdis et insensibilibꝫ. Propter q̄ an̄ oīa accede ad eū qui vocauit te a quo accipies visibiliū et inuisibiliū verā noticiā. Si vero et ꝑtꝰ vocatōez venire nolueris aut tardauēis iusto dei iudicio ex heredaberis. Sicut em̄ et ip̄e apl̄us petrꝰ ad quēdā discipulorū dixit. Ego aūt credo qꝛ et obaudisti vocacōi et adhuc manifestiꝰ obaudies tolles crucē et sequeris vocantē te dn̄atorē deū qui vocat te de morte ad vitā et de tenebris ad lucem. Nā dei ignorācia veracit̄ tenebre sūt et mors aīe. Et seruire ydolis ad nature ꝑditōez omī michi videtur esse stolliditate deteriꝰ. Quos cui assimulabo et qualē ymaginē istorū fatuitatis tibi exhibebo. Sed tamē exemplum tibi ꝓferam a quodā viro

sapientissimo michi dictū. Aiebat eñ quia
sil̄es sunt ydolorū adoratores viro sagitta
rio. Qui cōprehendit vnā de minutissimis
auiculis philomenā hanc vocāt. Arripien
te eo cultellū vt occideret eā et cōmederet da
ta est philomene vox articulata et ait ad sa
gittariū. Quid tibi o hō ꝓficuū est necis
mee. Nō eñ de me tuū implere ventrem
poteris. Sed si me a vinculis liberaueris
tibi tria mādata dabo que si custodieris ex
hys magnā ꝑ totā vitā tuā vtilitatē conseq̄
ris. Ille vero stupefact⁹ illi⁹ loq̄la ꝓmisit
ꝙ si quid nouū audiret ab ip̄a mox eam a
vinculis liberaret. Cōuersa itaq; philome
na dicit hoī. Nūq̄ aliquid coneris appre
hendere eorū q̄ apprehendi nō possent et ne
doleas de re ꝑdita q̄ recupare nō potes et
verbū incredibile ne credideris aliunde hec
tria mandata custodi et tm̄ tibi erit. Ad
miratus aūt vir ꝑspicuā verborū intelligen
ciam soluēs eā a vinculo ꝑ aerē misit auola
re liberā. Philomēa igitur volēs ꝓbare si
recognouit vir dictorū sibi verborū v̄tutē
et lucrat⁹ est aliq̄ ex ip̄is vtilitatē dicit ad
eum volitans in aere. Ve tibi homo quā
malū cōsiliū habuisti et qualē thesaurū ho
die ꝑdidisti. Est eñ in viscēib⁹ meis mar
garita q̄ structōis ouū sua vicit magnitu
die. Vt hoc audiuit sagittarius cōtristat⁹ ē

valde. Penituit namq; eum quod euaserat
philomena illa de manu sua et denuo tep:
tans illam apprehendere dixit. Veni in do:
mū meam et homnē humanitatem tibi ex:
hibebo deinde honoriffice te dimittā. Tūc
ait philomeā. Nūc cognoui certissime te
fatuū esse. Sucipiēs namq; q̄ tibi dicta sūt
a me ꝓmte et libenter audiens nullū ex eis
ꝓficuū assecutus es. Dixi tibi ne dolores de
re ꝑdita et irrecupabili. mādaui tibi ne tēp
tares īcōprehensibilia cape et temptasti me
cōprehendere cū nō valeas itinē meo ꝑgere
Cum hys etiā verbū incredibile ne credēs
tibi mādaui. Sed ecce credidisti in visceri
bus meis esse margaritā sup gredientē mē
surā ventris mei et non valuisti intelligere
qm̄ ego tota nō possū ꝑtingere ad magni:
tudinē oui structōis et qūo margaritā talē
capem in me. Sic ēgo stulti sūt et illi q̄ cō
fidūt in ydolis. Opantur ea manibꝫ suis
et adorāt q̄ fecerūt digiti eorū dicētes. Isti
sūt qui plasmauerūt nos. Qūo ēgo plas:
matores suos ab ip̄is plasmatos et factos
existimāt. Sed et seruātes in custodia ne a
furibꝫ rapiantur custodes vocant sue salu:
tis. Et quāte insipiētie est non cognoscere
qm̄ qui non sufficiūt semetip̄os adiuuare
et custodire qūo alijs potuerūt hoc prestaē
Euacuant thauros suos statuas demonibꝫ

et ymagines erigendo et amētes dicūt ipos
datores bonorū q̄ neq; possederūt nec ali:
quando sūt possessuri. Ideo scriptū est. Si
miles illis fiāt q̄ faciūt ea. Qui mercede cō
ducentes aurifficē fecerūt opa manuū et p
cidentes adorauerūt ea. Deinde tollūt ea su
per humeros suos et ambulāt. Si aūt po
suerint ea in loco manēt in eo nec mouētur
Et q̄ntūcūq; clamauerīt ad ea nō exaudiēt
nec a malis liberabūt eos. Ideo cōfundan:
tur cōfusione q̄ cōfidunt in sculptibilib; q̄
dicūt fusilib; vos estis dy nostri. Immola
uerūt inq̄t demonijs et nō deo dys q̄s ig:
norabāt. Noui recentesq; venerūt q; gene
ratō puersa est et nō est fides in eis. Ex hac
generōe ēgo mala et infideli vocauit te dn̄s
dicens tibi. Exi de medio eorū et separe:
et in mūdū ne tetigeris sed saluare de gene:
racōe ista. Surge et vade quia non est tibi
requies in ea. Mā multiplices apud vos
sūt dij et in ordinati atq; seditōsi et oīno di:
scordes. Apud nos vero nō sunt dij multi
et dn̄i multi sed vn⁹ deus pater exquo oīa
et nos in ip̄o. Et vn⁹ dn̄s ihesus xp̄c per
q̄; oīa et nos p ip̄m qui est ymago dei inui
sibilis p̄mogenit⁹ oīs creature et oīm secu
lorū qm̄ in ip̄o creata sūt omia q̄ in celis
et q̄ in t̄ra visibilia et inuisibilia siue thro:
ni siue dn̄atōes siue p̄ricipat⁹ siue potestates

Oia per ip̄m et sine ip̄o factū est nichil. Et
vnus spūs sanct⁹ in quo oia dn̄s et viuiffi
cans de⁹ et deificans spūs bon⁹ spūs rect⁹
spūs paclit⁹ spūs adoptionis harū trium
psonarū vnaq̄q; de⁹ pfectus est sed nō tres
dij. Qualis pater talis fili⁹ talis spūs sanc
tus. In hys tribꝫ psonis vna natura vnū
regnū vna virtus vna gl̄ia vna substancia
diuisio tm̄ in psonis sed vnitas in deitate
Vnus em̄ pater cui ꝓpriū est ingenitū esse
vn⁹ vnigenit⁹ filius cui⁹ ꝓpria est natiuitas
vnus vero spūs sanct⁹ et ꝓpria eius ꝓcessio
Sic em̄ nos de lumine p̄re lumē videntes
filiū in lumīe spū sancto sanctifficamur. In
tribus psonis vnā glorifficantes deitatē et
ip̄e est ver⁹ et solus de⁹ in trinitate cognit⁹
qm̄ ex ip̄o et per ip̄m et in ip̄o sunt omnia
hui⁹ gratia et ego missus sū cognoscens de
te vt docerē te q̄ didici et seruaui vsq; ad ca
niciē meā. Si ergo credideris et baptizat⁹
fueris salu⁹ eris. Si vero nō credideris cō
dempnaberis. Mā ista q̄ cernis hodie et in
quibꝫ exultas idest gl̄ia delicie et diuicie et
oīs vite seductō cito transeūt eiciūtq; te eti
am hinc nolentē et corp⁹ quidē cōcludetur
puo monumēto solū derelictū omīq; desti
tutū amicorū et cognatorū affectu. Abicie
entur vēo delectacōes mūdi et multa fedi
tas et putreda corruptio pro p̄nti decore et

bono odore inducetur. Aiaz vero tuā mittēt
in cōdempnatōez inferni vsqz ad vltimā diē
resurrectōis qñ rursus aīa suo sumpto cor-
pore eicietur a facie dñi et tradetur igni ie-
henne sine fine arsura. Hec tibi contingēt
et multo hijs deteriora si remāseris in infi-
delitate. Si vero vltroneꝰ obaudieris ei q̄
te vocat ad salutē et accesseris ad eū deside-
rio et gaudio et lumine illiꝰ signatꝰ fueris
et toto corde eū secutus fueris oīa quidem
respuēs et illi soli adherens q̄les habebis sta
bilitates et delectacōes audi. Si sederis se
curus eris si dormieris iocūde soporatꝰ qui
escis et nō formidabit trorem supuenientem
neqz impetꝰ seuorū demonū intentatos sed
ambulabis cōfidēs sicut leo et viues cū leti
cia et inetnum exultabis. Nā sup capud
tuū exultacō et laus et leticia cōprehendet te
aufugiet dolor et tristiciā et gemitus. Tūc
erūpet q̄si mane lumē tuū et sanitas tua ci
cius orietur. Et ante ibit faciē iusticia tua
et gloria dñi colliget te. Tūc inuocabis et
dñs exaudiet clamabis et dicet ecce assum
Ego em̄ sum qui delio iniq̄tates tuas et ñ
mēorabor. Tu vēo memor esto et iudice-
mur. Dic tu iniq̄tates tuas vt iustifficeris
Si fuerīt peccata tua ut coccinū q̄si nix de-
albabūtur. Et si fuerīt rubra q̄si vmiclus
velud lana alba erūt. Os em̄ dñi locutū est

Dicit ad eum iosaphat. Omnia verba tua bona et admiranda sūt que credidi et credo. Oiez quidē ydolorū seruitutē ex corde odiēs etiā priusq̄ tu intres ad me. qz inuitus et dubitans erga hec se habuit semp aiꝰ meus. nūc vero pfecto odio odiui discens a te vanitatē illorū: et insipienciā illorū qui seruiūt eis. Desidero aūt verus dei seruꝰ fieri: si tamē non repulerit me indignū ꝓpter meas iniq̄tates. Sed confido: qz dimittet michi omīa peccata: qm̄ benignꝰ et misericors ē sicut tu doces. Iam ergo patus sum baptisma suscipe: et oīa q̄cunqz dixeris michi custodire. Quid vero oporteat me facē postq̄ baptizatus fuero: et si hoc solū sufficit ad salutē credere videlicet et baptizari: an alia oportz aliqua subsequi manifesta.

Tūc ait ad eū barlaam. Audi q̄d te oportet facere pꝰ bap̄tm. Ab omī quidē peccato et ab omī vicio abstinē. Edificare vero supra fūdatum recte fidei virtutum opatōez. Qm̄ fides sine opibus mortua est: sicut et opa sine fide. Ait em̄ apl̄us Spiritu ambulate et desideria carnis nō pficietis. Manifesta aūt sūt opa carnis que sūt adulteria fornicatō in mūdicia luxuria ydolorū ꝟuitꝰ beneficia inimicitie cōtencōes

emulatões ire rixe dissenhiones secte mui=
die homicidia auaricia maledictões amor
voluptatum ebrietates cõmessatões et hijs
similia q̃ p̃dico vob̃ sicut p̃dixi q̃m qui ta=
lia agũt regnũ dei nõ cõsequẽtur . Fructus
eñ spũs est caritas gaudiũ pax lõganimi=
tas bonitas benignitas mansuetudo fides
modestia cõtinencia sanctifficatõ aĩe et cor=
poris hũilitas cordis et contricio elemosi=
na ĩ memor mali hũanitas vigilie diligẽs
penitẽtia oĩm p̃teritorũ peccatorũ lacrime
cõpunctõis luctus tã pro peccatis suis q̃p
et p peccatis primorũ et hijs similia q̃ ve=
lud quidã gradus et scale iũcte et subinde
aucte ĩ celũ aĩaz subleuãt . Ecce ista man=
damꝰ post baptismũ fortiter tenere a con=
trijs vero abstinere . Qui aũt pꝰ acceptã veri
tatis cognitõez priora p̃sus mortua appre
hendẽimꝰ opa et sicut canis ad vomitũ re=
uersi fuerimꝰ contiget nobis q̃ a dño dic
tum est . Cum eñ imũd spũs ĩ mũdꝰ exie=
rit ab hoie gratia videlicz baptismatis am=
bulat p loca ĩ aquosa q̃rens requiẽ et nõ
inuenit . Illõ ferens aũt diuciꝰ sine domo
et sine tecto érare dicit . Reũtar ĩ domũ
meã vnde exiui . Et veniens inuenit scopis
mũdatam et ornatã ĩ vacuã et vacantẽ seu
q̃ gratie nõ suscepit opatõez nec seip̃az vtu=
tum diuicijs ditauit . Tũc vadit et assumit

septem alios spūs nequiores se et ingressi
habitant ibi. Et fiūt nouissima hoīs illi⁹
peiora prioribꝫ. Nā baptism⁹ oīm quidē
p̄teritorū peccatorū cyrographa pfecte tra:
dit pditōi et deinceps mur⁹ est nobis fir:
mus et ante murale et arma forcia aduers⁹
inimici prelōi. Nō aūt destruit liberū ar:
bitriū neqꝫ iterū baptismū peccatorū habet
indulgenciā neqꝫ scdaꝫ in piscinā descensio:
nem. Vnū em̄ cōfitemur baptismā et ideo
opus est omī custodia seruare semetip̄os
ne rursum polluātur q̄n poti⁹ dñi mūdata
cōprehendāt. Dicens em̄ ad apl̄os. Eun:
tes docete om̄s gentes baptizātes eos in no
mine p̄ris et filij et spūs sancti nō hic resti:
tit sed addit docentes eos ꝑuare oīa q̄cunqꝫ
mādaui vobis. Mādauit em̄ paupes qui:
dē esse spū quos beatos esse dicit et regno
celorū dignos appellat. Deinde lugē in p̄:
senti subdidit vita ut futura cōsolatōe dig:
ni efficiamur mitesqꝫ esse et semp esurientes
et sicientes iusticiā mīordes et facile tribuen
tes miseratōm habentes et cōpassionē mun
dos corde abstinētes ab omī pollucōe car:
nis et spūs. Pacifficos contra pximos et
contra aīaꝫ suā subicientes videlicꝫ deterius
meliori et interip̄os ptinax bellū recto iudi
cio pacifficātes. Sustinere etiā omēꝫ pse:
cutōeꝫ et omēꝫ tribulatōeꝫ et obpbriū ꝓpter

iusticiā pro noīe ei⁹ nobis illatum ut eter-
num gaudiū insplendida distribucōe adi-
pisci meamur. Sed et in eodem euangelio
p̄cipit dicēs. Sic luceat lux vr̄a coram ho
mībus ut videāt opa vr̄a bona vt glorifi-
cent pr̄em vr̄m qui in celis est. Nā lex mo
ysi que quondā data fuit israhelitis n̄ occi
des dicit nō mechaberis nō furaberis nō fal
sū testimoniū dices. Crist⁹ vēo ait. Quia
omīs qui irascitur fratri suo sine causa re⁹
erit iudicio. Quicūqz dixerit fatue reus ēit
iehenne ignis. Et qr si offers mun⁹ tuū ad
altare et ibi recordat⁹ fueris qr frater tu⁹ ha
bet aliq̄t adūsum te relinque ibi mun⁹ tuū
mī altare et vade prius recōciliari fratri tuo
Et qr omīs qui viderit mulierē ad cōcupi-
scendā eam iā mechat⁹ est eam in corde suo
pollucōez aīe et vicij cōsensum adulterium
vocans. Sed et lege piurū phibente xp̄us
nec oīo iurare preter est et non mandauit
Oculū p oculo dentē pro dente ibi hic aūt
Quicunqz te pcusserit in dextrā maxillam
p̄be ei et alterā. Et ei qui vult tecū iudicio
contendere et tunicā tuā tollere dimitte ei et
pallium. Et q̄cunqz te angariauerit mille
passus vade cum illo et duo. Qui petit a
te da ei. Et volentē mutuari a te ne aūtas
Audistis qr dictū est diliges primū tuū et
odio habebis inimicū tuū. Ego aūt dico

vobis. Diligite inimicos vr̄os benefacite
hys qui oderūt vos et orate ꝑ ꝑsequentib⁹
et calūpniātib⁹ vos ut sitis filij pr̄is vr̄i q̄
in celis est qui solem suū oriri facit super
bonos et malos et pluit super iustos et in-
iustos. Nolite iudicare ut nō iudicemini
Dimittite et dimittetur vobis. Nolite the-
saurizare vobis thesaurū in tra vbi tinea de-
molitur et vbi fueres effodiunt et furantur
Vbi em̄ est thesaur⁹ tu⁹ ibi est et cor tuum
Thesaurizate vobis thesauros in celo vbi
neq; erugo neq; tinea demolitur et vbi fu-
res non effodiūt nec furantur. Vbi em̄ est
thesaur⁹ tu⁹ ibi est et cor tuū. Ne solliciti
sitis aīe vr̄e q̄t manducetis neq; corpi vr̄o
quid induamī. Scit em̄ pater vester celestis
qm̄ hys oībus indigetis. Qui ergo aīaz
dedit et corpus dabit ꝓrsus et cibū et vesti-
mentum. Qui volatilia celi nutrit et lilia
agri tali exornat pulchritudine. Querite
vero primū regnū dei et iusticiā eius et oīa
ista adicienter vobis. Nolite sollicite esse
de crastino. Nā crastin⁹ dies sui ip̄i⁹ sollici
tus erit. Oīa quecūq; vltis ut faciant vo-
bis hoīes sic et vos facite illis intrate ꝑ an-
gustū portā qr̄ lata porta et spaciosa via q̄
ducit ad ꝑdicōez qr̄ et multi sunt qui intrāt
ꝑ eam. Quā angusta porta et stricta via q̄
ducit ad vitā et pauci sūt qui īueniūt eam

Non oīs qui dicit michi dñe dñe intrabit in regnū celorū ꝫ qui facit volūtatem p̄ris mei qui in celis est. Qui diligit p̄rem aut matrē plusq̄ me nō est me dignus. Ecce ista et hys similia mādauit saluator apl̄is ut docerēt fideles. Et hec omīa debemus custodire si desideram⁹ ꝑfectionē consequi et in corruptibilem coronā iusticie ꝓmereri q̄ reddet dñs in illa die iust⁹ iudex oībus diligentibus se.

Dicit ei iosaphat igitur q̄ntū ex hac dogmatū subtilitate ꝑpēdere valeo si hanc mūdam conūsatōez post baptisma vni⁹ vl̄ duorū t̄ngressione mādatorū istorum violare me cōtigēit ab oī mea corruā intencione et omīs spes mea irrita fiet.

Respondit ei barlaam. Noli sic ista ꝑpendere. Nā ꝓsaluatōe generis nostri homo factus de⁹ verbū sciens infirmitatē multam atꝫ miseriam nature nostre. Nec in hac ꝑte dimisit nos sine medicina languor sed sicut sapientissim⁹ medic⁹ lubrice nr̄e atꝫ peccatrici volūtati conmiscuit antidotū penitētie p̄dicans ista in remissionē peccatorū. Post acceptā etem̄ coquicinē veritatis et sanctifficatōez ꝑ aq̄ et spiritū omīsq̄ peccati facilē emūdatōez si cōtigerit

in aliquos peccatorū casus nos corruē non
est quidē ꝑ baptismū scd̄a regenēatio in aq̄
p̄stine ꝑ spm̄ sanctifficata q̄ ꝑfecte renouat
baptizatos. Hoc quippe donū sel̄ datur ꝫ
ꝑ penitētiā laboriosam et lacrimarū habū-
dantiā erūpnas atꝫ sudores fit emūdatio et
remissio culparū per viscera mīe dei nostri
Baptism⁹ em̄ vocat⁹ est etiā fons lacrima-
rum scd̄m gratiā dn̄i ꝫ labore et dolore in-
digens. Multosqꝫ de pl̄ibꝫ peccatis libēa-
uit eo ꝙ peccatū nō valet dei supare benig
nitatē si tamē occūramus penitētiā agere et
lacrimis delictorū sordes abluere ne mors
p̄ueniēs hinc sordidos eiciat. Non est em̄
ī inferno penitētia vel cōfessio. Dū em̄ viui
m⁹ fūdamēto tn̄ recto fidei stabili ꝑmanen
te et si aliq̄t trabium vl̄ tectorū dissoluatur
licet ꝙ putrefactū est negligētia penitētia re
nouare. Nā multitudinē miserationū dei
nūare et magnitudinem mīe illius metiri ī-
possibile est. Peccata vero q̄ntacūqꝫ sint
atꝫ delicta mensure subiacent et nūabilia eē
constat. Ergo mensure et nūo subiacentia
peccata nostra in mensam mīaꝫ et innūabi-
les dei vincere neq̄unt miserationes. Qua
ꝓpter non debem⁹ in multitudine desperare
peccatorū quorū remissio nobis adiacet be
nignitate xp̄i qui ꝑ peccatis nostris suū ef-
fudit sanguinē. Vbiqꝫ vero per scripturas

penitētie virtutem discim⁹ et maxime ex p̄ceptis et pabolis dñi nostri ihesu xp̄i. Ex tūc enim ait. Cepit ihesus docere et dicere Penitētiam agite appinq̄bit enī regnū celorū. Hz et i pabola filiū quendā nazarat q̄ accepit p̄is substanciā et abijt in regionem longinquā ibiq̄ totā dissipauit viuēdo luxuriose. Deinde fame in regione illa facta abijt et adhesit vni malignorū ciuium regionis illius peccatis. Qui et misit illum ut pascēt porcos asperimū et abhominabile sic vocans peccatū. Multū enī tribulatus et ad extremā deuemens miseriā intimitū vt nec de siliquis q̄s porci mādducabāt suum posset implere ventrē. Tandē aliūde suā in se reuersus sensit cōfusionē lamentansq̄ seipm dicebat. Quanti mercenarij in domo p̄is mei habūdant panib⁹ ego aūt hic fame peo. Surgam et ibo ad p̄rem meum et dicā illi. Pater peccaui in celū et coram te et iam nō sum dignus vocari filius tuus fac me sicut vnū de mercenarijs tuis. Et surgens venit ad patrē suū. Cum aūt adhuc longe esset vidit illū pater ipi⁹ et mia motus est et accurens cecidit sup collum ei⁹ et osculat⁹ est eū. Et in priorē restituens illum honorē solempnitatē letabūdam fecit in eius muencōe occidēs vitulū pascualem Ecce pabolam hāc de peccatorib⁹ ad pīnaz

reuertentibꝫ nobis narrauit. Sed et pasto
rem quendā bonū qui centū oues habuit
et vna ꝑdita dimisit nonagīta nouē et ad
q̄rendam illam exiuit donec inuenit eā. Et
inuentā in humeris suis leuauit et alijs q̄
non erauerant cōiunxit vocauitqꝫ amicos
et vicinos ad epulas in eius inuencōe. Sic
inq̄t saluator gaudiū erit sup vno peccato
re pñiaꝫ agente: q̄ꝫ super nonaginta nouem
iustos qui nō indigent pñia. Princeps eti
am apl̄orū petrꝰ fidei petra circa ip̄m tem
pus passionis xp̄i ad modicū derelictus di
spensatiua q̄dam discretione ut agnosceret
hūane fragilitatis pussillanitatē et miseriā
negatōis crimē incurrit. Deinde statim dñi
v̄borum recordatꝰ exiuit foras et fleuit ama
re lacrimisqꝫ illis deiectōis verecūdiam ꝓte
statꝰ victoriā reportauit. Nā cum esset ar
te bellandi ꝑitus et si cecidit nō tamen est
dissolutꝰ neqꝫ semetip̄m desperauit sed resili
ens amarissimas de corde contribulato pro
duxit lacrimas statimqꝫ hostis cernēs hoc q̄i
flāma vehementissime facis succensus reces
sit fugiēs longiꝰ et dirissime euilans. Pri
ceps aūt apl̄orū petrꝰ inde fuit et postea ma
gister orbis ordinatꝰ. Sic iam et pñie for
ma effectus est. Post resurrectionē vero suā
xp̄us dicendo ei petre amas me t̄nam nega
cionem correxit ip̄o apostolo respondente

Etiam dñe tu scis qꝛ amo te. Ex hys ergo
oībus et alijs pl̄ibus et nūm supantibus
exemplis discim⁹ virtutē lacrimarū et pñie
tm̄ ut modus hui⁹ digne et rōnabiliter fiat
ex affectu ab hoīando peccatū et odiēdo atꝫ
cōdempnādo lacrimas etiā fundendo sicut
ait ꝓpheta dauid. Laboraui in gemitu meo:
lauabo ꝑ singulas noctes lectū meum: lacri
mis meis stratū meum rigabo. Et ita pec=
catorū emundatio fiet per sanguinē xp̄i in
magnitudine mīe illius et multitudine mi
seracionū dei dicētis qꝛ si fuerint peccata vr̄a
sicut fenicium quasi nix dealbabūtur. Si
aūt fuēint vt coccinū: quasi lana alba erūt
Hec quidē ita sūt et ita credim⁹. Oportet
itaqꝫ ut post acceptā noticiā veritatis et re=
generatōis et adoptōis filiorū dei dignita=
tem et misteriorū gustū diumorū omī v̄tu=
te obseruare ne ruam⁹. Illā cadere nō expe
dit certanti qm̄ iam multi qui corruerūt re=
surgere nō potuerūt. Alij vicijs q̄dem ia=
nuam apientes et insepabiliter eis adheren
tes: vlteri⁹ ad penitētiam venire neq̄uerunt
Alij vero morte p̄uenti et non occūrentes
ꝑ pñiaꝫ seip̄os a sordo peccati abluere con=
dempnati sūt. Propterea piculosum est in
q̄licunqꝫ vicio cadere si vero contigerit sta=
tim resilere oportet et rursus in bono stare
certamīe. Et quociensc̄ūqꝫ illud accidit et

illud mox fiat .i. resurrectio et stacio vsq; ad mortem. Nam conūtimini ad me et ego conūtar ad vos dicit dn̄s deus

Ad hec iosaphat dixit. Qūo ergo q̄s custodiet seip̄m post baptisma mūdum ab oī peccato. Nā si restat delinquentib; pn̄ia sed tamē in labore et dolore fletu et planctu q̄ non facilia multis fore michi videtur. Et ideo mallem inuenire viam vt custodirē diligenter p̄cepta dei vt nō declinarem ab eis ne post indulgenciā priorum malorū ad irā p̄uocarē iterū dulcissimum dominū deum

Tūc barlaam ait vnde dixisti dn̄e mi rex. Nā hoc et michi desiderabile ē Sed laboriosum est et valde īpossibile iuxta ignem cōuersari aliquē et nō fumigari Difficile est ergo et nimis arduū sc̄laribꝫ iūctum negocijs et eius curis īplacitum et cōturbatōibus et indelicijs atꝫ diuicijs viuēteni mūdatorū dei viā indeclinabiliter pgē et mūdum seip̄m conseruare. Dn̄s em̄ ait Nemo potest duobꝫ dn̄is seruire. Aut em̄ vnū odio habebit et alterū diliget aut vnū sustinebit et alterū condempnet. Nō potestis deo seruire et mā mone. Scribit aūt et dilectꝰ eiꝰ discipulꝰ iohānes euāgelista

et theologus in epl̄a sua sic. Nolite diligē
mūdum neq; ea que in mundo sunt. Qm̄
om̄e q̄ in mūdo est cōcupiscencia carnis ē
et cupīa oculorū et ambicō scl̄i: q̄ nō est ex
patre sed ex mūdo est. Et mūdus transit
et concupīa ei⁹. Qui aūt facit volūtatem
dei manet in eternū. Ista ergo d̄mi et deiffe
ri p̄res nostri et apl̄m audiētes q; per mul-
tas tribulatōes oportet nos introire in reg-
num celorū: festinauerūt post sanctū baptis-
mū imaculatā et ipollutā incorruptōis ser
uare tunicam. Unde quidā illorū et aliud
addiderūt baptismū suscipe per sanguinē
dico et martiriū: baptismū em̄ et hoc noīa-
tur et valde p̄ciosum atq; laudabile. Sedis
nāq; peccatorū nō polluitur sordib⁹. Qd̄
et dn̄s p nobis suscipiens baptismū decen-
ter vocauit. Hinc ip̄ius imitatores effecti
pri⁹ quidē sui discipuli et apl̄i. Deinde ve
ro et omīs sanctorū martirū chor⁹ cultori-
bus ydolorū regibus et tyrānis semetip̄os
p noīe xp̄i obiciētes: om̄e genus tormento
rum sustinuerūt videlicq; bestijs p̄iecti et ig-
nibus exusti atq; gladys interempti: bonāq;
confessionē confessi cursum cōsumauerūt fi-
dem s̄uauerūt iusticieq; brauiū sunt adepti
angelis associati et xp̄i coheredes effecti sunt
Quorū virt⁹ intm̄ resplenduit q̄ in omēz
t̄ram sonus eorū exijt et in fines orbis t̄re

verba eorū . Illorū nō tantū verba et opa
sed sanguis et ossa omī sanctitate sūt plena
Demones namq; potent eiciūt: insanabiliū
vero languorū sanitates fide accedentibus
prestant . Vestimēta vero et si quid aliud p
ciosis iporum appiauit corporib; creature
omī semp sunt venerāda . De quibus lon;
gus erit sermo si per singula vtutes eorum
referre voluerim⁹ . Postq; vero crudeles il;
li et attroces tyrānī mali male pierūt et p
secutō queuit regesq; fideles p vnūsum or;
bem regnauerūt: suscipientes alij et imitan;
tes zelum illū et diumū dēsideriū martirum
dico: et eodē amore in aio wlnerati diligent
satagebāt mūdam aiaz et corpus ipolluti
dño exhibere: omisq; illecebras vicioru cir;
cūeūtes et ab omī pollucōe carnis et spi;
ritus seipos emūdantes . Cum vero nō ali
ter hoc q; per custodiā mandatorū xpi effici
posse noūerant custodiam aūt mandatorū
et opatōez vtutum difficile in medio mūdi
alīū tumultuū fieri posse considerabāt: aliā
quādam vitā pegrinā et sibimet ī solitam
ducere studuerūt: et scom dīnaz vocem oīa
derelinquētes videlicz pentes filios amicos
cognatos diuicias atz delicias et oīa que in
mūdo sunt odientes: deserta q;si fugiti adi;
erūt egentes angustiati afflicti quib; dign⁹
non erat mūdus . In solitudinib; erantes

et in montibꝫ et in ſpelūcis et caūmis terre
Ab oībus fremis delectatōibꝫ et refrigeriis
ſeipos elongātes ipm etiā victum et veſti
tum valde tenuē habētes . Iſta duo nego
ciantes ut viderēt materias viciorū radicit⁹
ipōrum cōcupias de aīo euulſerūt et eorū
delentes mēorias amorē et deſideriū diuino
rum et celeſtiū in ſemetipīs plantauerunt
Adhuc etiā p macēatōez carnē ſuā affligen
tes et mātres volūtate effecti ne ꝑuarentur
gēia eorū qui p effuſionē ſanguinis ſui cō
ſūmati ſūt ſed imitatores et ipi xpi paſſio
nū q̄ntum in ipīs eſt effecti et phēnis reg
mi principes . Sic ergo vtutibus adornati
ſolitariam et quietā ducebāt vitā. Alij qui
dem ſubdiuo abſq; tecto pdurātes ſolis eſ
tu et rigoribꝫ frigoris et ymbribꝫ et turbi
nibus ventorū affligebātur . Alij vero tu
guria figentes aut ſpelūcis aut antris lati
tantes degebant . Sic vero vtutem vtutibꝫ
cumulantes omī crudeli cōſolatōi penit⁹ ab
renūctiauerūt oleribꝫ crudis et herbis aut
glandibꝫ ſeu pane arido et valde ſicco tan
ſiebant dietā . Nō ſolū qualitati delectati
onē abrenūctiantes ſed etiā ipi tenori abſti
nencie ex ſua pte ſemp aliq̄d addebāt . Nō
tantū de ipīs vilibus et abiectis ſumebant
eſtis ut ſolā viuere poſſent . Quidā nam
eorum tota ebdomoda ieiuni pmanentes

dñica die cibum sumebāt. Alij vero bis i
ebdomoda huiꝰ mēoriā habebant. Alij aūt
post duos dies vespere edebāt tm̄modo mo
dicū gustantes oꝫombusqꝫ et vigilijs vaca
bant. Angelorū vitā imitātes auri argen:
tiqꝫ possessiombꝫ emptōmbꝫqꝫ et venditōi:
bus abrenūciantes inter hoīes se esse obli:
uiscebātur. Inuidia vero atꝫ supbia que
maxime bona opera cōmitari solent in eis
locum nō habebāt. Nā neqꝫ qui in comú:
sione miꝰ erat adūsus eū qui amplꝰ polle
bat inuidie cogitatōeꝫ vllomō in semetipo
suscipiebat. Nec rursus magnifice agen:
tem adūsus infirmiores in supbiā extolle:
bat arꝛogātia: vt sperneret pximū aut gl̄ia:
retur in sua sanctitate aut magnifice sapet
in vtutibus. Nā qui plus vtutis habebat
non ꝓpriis laboribꝫ sdei gratia totū ascribe
bat in hūilitate depmens semetipm nichil
oīno reputās qꝫ agebat. Juxta qd ait dñs
Cum feceritis oīa que p̄cepta fūt vobis di:
cite serui inutiles sumꝰ qꝛ qꝫ debuimꝰ facere
fecimꝰ. Illi vero nec fecisse aliūde que pre
cepta fūt confidebāt seipos sed plura sibi d
esse arbitrabātur q̄ fieri oporteret. Et rur
sus qui in cōuersatōe debilioꝛ erat despicien
do se miserū clamitabat negligencie volūta:
tis non nature infirmitati qꝫ derat iputans
Sic ergo aliꝰ alio et oībus erāt hūiliores

Cenodoxie vero vl placendi hoībus viciū
qūo esset in illis qui ideo de mūdo fugerāt
et desertū inhabitabant ne hoībus sed soli
deo v̄tutum suarum opatio nota fieret a q̄
et bonorū opm retributōes sperabāt bene
scientes qz que ꝓpter vanā gl̄iaz bona pfici
ūtur opa sine mercede remanēt. Nā ꝓpt
laudem hoīm fiūt et nō ꝓpter deum. Vnde
et dupliciter hui⁹ mōi detrimētum paciūtur
corp⁹ quidē macerātes et mercede carentes
Illi vero supne gl̄ie inhiantes et hāc toto
corde desiderantes omēz t̄renam et humanā
laudē spreuerūtz habent aūt habitacula sua
aly quidē in omīmodo recessu et solitudine
agonē pcurrentes elongātes seip̄os ab ho-
minū cōmoratōe p totū tempus vite sue et
deo appinquāt. Quidā vero longe abin-
uicem cellas habētes dn̄icis diebꝫ ad eccl̄iaz
vnā cōueniunt et diuina misteria sumūt sa-
crificiū dico intacti corpis et p̄ciosi sanguī-
nis xp̄i q̄ fidelibꝫ in remissionē peccatorū
illumīationēqz et sanctificatōez aīe et corpo
ris dn̄s donauit instruentes alterutrū exēci
ciis dīnorū eloquiorū et sollitis āmonicio-
nibus occulta colluctatorū bella publican-
tes vt nullus d̄ hijs detineatur luctādi artē
nesciens. Deinde domū vnusq̄sqz reuerti-
tur mel v̄tutum in fauis cordiū diligenter
reponentes et opantes fructū dulcissimū et

celesti mensa dignissimū. Alij vero cenobi-
alem ducūt vitā. Qui plres in sil congre-
gati sub vno p̄lato ab oībus differente de-
gunt omēz volūtatem suam obediencie gla
dio occidentes et q̄si seruos empticios volū
tarie se reputantes nō sibimetip̄is viuūt sz
cui ꝓpter xp̄i amorē semetip̄os subdiderūt
Familiari⁹ aūt est magis dicere qz nō vi-
uūt sibi: viuit vero in eis xp̄c quē sūt secuti
oīa deserentes. Hoc em̄ est mūdi successio
volūtariū odiū et nature negatō eorū que
supra naturā sūt desiderio. Hij ēgo q̄si an
geli in t̄ra conūsantur psalmis et ymnis
deum laudātes et cōfessores laboribꝫ obedi
encie appent in quibꝫ et dn̄ic⁹ sermo adim-
pletur. Ait em̄. Vbi sūt duo vel tres cōgre-
gati in noīe meo ibi sū in medio eorū. Nā
hac mensura in noīe ip̄i⁹ congregatōez cir
cūducentes sed p duos vl tres indet̄miatū
nūm demōstrat. Siue em̄ pauci siue mul-
ti ꝓpter nomē sanctū eius cōgregentur ar-
denter ꝑuientes eius desiderio ibi hūc adesse
credim⁹ in medio ꝑuorū suorū. Hijs exē
plis et talibꝫ conūsatōibꝫ atz ordinibꝫ t̄reni
et lutei vitā imitati sūt celestiū in ieiunijs
et orōnibꝫ et in vigilijs in lacrimis feruenti
bus et in cōsolabili luctu in pegrinatōe et
recordatōe mortis ī mansuetudine et lenita
te in silencio labiorū in egestate et in opia

in castitate et ĩpudicitia in hũili sensu et trã
quillitate in caritate pfecta erga deũ et pxi
mũ pñtem pegerũt vitã quasi angeli mori:
bus effecti. Unde deꝰ miraculis et signis
et varijs vtutibꝫ ipos exornauit ut sonum
admirande cõuersatõis eorũ in omẽꝫ tram
effudit. Et si tibi vitã vniꝰ ipoꝛum p par
tes enarrauero qui et auctoꝛ fuisse manachi
ce conũsatõis dicitur. Anthoniꝰ vero no:
men fuit ei cognosces vtiqꝫ ex vna arboꝛe
reliquarũ q̃ eiusdẽ sũt generis et speciei dul
cedinẽ fructuũ et quale posuit ille machoꝛe
seos fũdamentũ. Qualẽ etiã structurã sup
edifficauit et q̃lia meruit a saluatoꝛe adipi
sci karismata. Multi vero et alij post illum
simili agone decertantes silꝫ adepti sũt co:
ronã glie beati isti et ter beati qui deũ amã
do ꝓpter caritatẽ illiꝰ oĩa despexerũt. Fle:
uerũt et luctũ habuerũt diebus ac noctibꝫ
vt futuro etnam haberẽt cõsolatõeꝫ humili
auerũt seipos volũtarie vt illic exaltarẽtur
Afflixerunt carnes suas fame et siti et vigi:
lijs vt ibi suscipiãt eos delicie et exultacio
padisi. Tabernaculũ facti sũt spũs sancti
mũdicia coꝛdis sicut scriptũ est ĩhabitabo
in eis et in ambulabo. Crucifixerũt semet:
ipos mũdo vt a dextris crucifixi stent in die
iudicij. Precinxerũt lumbos suos in veri:
tate et paratas habebant semper lampades

ĩmortalis aduẽtum sponsi p̃stolantes. In-
tellectualib⁹ em̃ mentis oculis p̃uidebãt assi
due t̃ribilem horã illam contemplationẽ q̃
futurorũ bonorũ et eterni cruciatus cor eo
rum repletũ semp erat ut phennẽ gl̃iaꝫ acq̃
rent̃. Facti sunt ĩpassibiles sicut angeli et
nũc cũ illis letantur quorũ in vitã ĩmitati
sunt. Beati estis et ter beati qui oculis in-
terioribꝫ nõ fallentibꝫ cõsiderauerũt p̃nciũ
vanitatẽ et humane actionis instabilitatem
et lubricitatem et hãc abnegãtes eterna sibi
thesaurizauerũt bona et nũq̃ casuram neqꝫ
morte ampittandã vitã acquisierũt. Nos
ergo mirabiles et sanctos viros et nos de-
spicabiles et indigni imitari satagimus nõ
q̃ ptingere valeam⁹ ad altitudinẽ celestis
conũsatõis eorũ sed scd̃m posse infirme no
stre et misere v̄tutis eorũ vitã figuram⁹ et
habitu eorũ opti sum⁹ q̃uis opibus non
impleam⁹. Nam ista diuina repmissio a
peccandi volũtate nos retrahit et ad in cor
ruptionẽ q̃ nobis indiuino baptismate da-
ta est nos astringit. Vnde sermones beato
rum illorũ sequentes valde abhorrem⁹ cor
ruptibilia hec et mortalia vite negotia in q̃
bus nichil potest inueniri firmũ neqꝫ pla-
num neqꝫ in seip̃is stabile sed vanitas sũt
oĩa et afflictio spũs multas inpũcto seren-
tes transmutatões. Sompno em̃ et vmbra

et aura p aerē flante fūt fragiliora mīmāq; ineſt eis gratia et neq; gratia ſed éror quidē et ſeductio malicie mūdi q̄ nō diligere ſed potiꝰ odire ex corde p̄cipimur. Et ſcdm veritatem odibilis iſte mūdus et abhomīabilis. Nā q̄ntacūq; donat amicis ſuis cū ira denuo diripit ea nudatoſq; omi honore et cōfuſione indutos oībuſq; ḡuibus p̄grauatos eterne īnſmittat tribulatōi. Quos mō exaltat ſubito vltima miſeria hūiliat ſubdens eos pedib; oīm inimicorū ſuorū. Tales ergo gratie ip̄iꝰ talia ſūt et dona inimicus eſt em amicorū ſuorū et hoſtis oīm qui faciūt eius volūtatem. Diſcerpit crudeliter incūbentes ſup ſe et eneruat illos qui confidunt in eo. Fedus poſuit cum inſipientib; et p̄miſſiones falſas eis pollicitus eſt ad hūm vt trahat eos ad ſe. Illis ſibi acq̄eſcentib; ingratꝰ ip̄e et fallax demonſtratur nichil eorū cōplendo q̄ p̄miſerat. Hodie nanq; epulis delectabilib; eorū gulā illicit deuorādos inimicis cras eos totos picit. Hodie regē conſtituit et cras ſuitutis iugo ſuppomit. Hodie multis affluentem bonis cras mendicantem reddit. Hodie coronā gl̄ie eius vtici mponit ſed cras voltū illiꝰ in terram picit. Hodie exornat collū illius ſplēdidis dignitatū torquib; cras hūiliat ferreis vinctum compedib;. Amabile hūc ad

modicū oībus efficit odibilē vero paulo
p⁹ facit et abhoīabilē. Hodie letifficat et
cras lamētis eū et fletib⁹ afficit. Qualē ve-
ro hijs et finē īponit audi. Habitatores
iehenne dilectores suos pficit miserime. Ta-
lem habet intencōez semp taleqz ꝓpositum
Neqz recedentes hinc lamētatur neqz rema-
nētium miseretur illos em̄ male seducit et
retibus suis cōcludit. Ad istos vero rurs⁹
artem suā transferre conatur nolens aliquē
suos effugere seuos laq̄os. Itaqz qui tali
seruiūt duro et maligno domino et a bono
ac benigno mente pdita semetipos elongāt
et pñtibus inhyant negocijs et eis tenētur
astricti et nullā futurorū habent mēoriam
sed delectatōes corpales incessanter deside-
rant. Alias vero suas dimittentes fame tha-
bescere et innūabilib⁹ affici malis sibes ar-
bitror esse hoī fugientis a facie furētis vni-
cornis. Qui nō ferēs sonū vocis illi⁹ et tri-
biliū mugituū fortiter fugiebat ne deuora-
retur ab eo. Dū ergo velociter curreret in
magnū qddam baratrū. Dum aūt caderet
manib⁹ extensis arbustā q̄ndam apprehen-
dit et fortiter tenuit et in base quadā pedi-
bus īpressis visū est sibi in pace de reliquo
fore et stabilitate. Respiciens ergo vidit
duos mures albū quidē vnū altrū vero ni-
grū corrodentes incessant radicē arbustule

q̄ appr̄henderat et iam ꝓpe erant ut eam ab-
scinderent. Cōsiderās etiā ipi⁹ baratri fun-
dum vidit draconē aspectu tribilem ignē
spirantē et feralib⁹ oculis aspiciētem os q̄
tribiliter apientem et deuorare eum cupien-
tem. Intuēs vero rursus basen illā q̄ su-
pra pedes habebat firmatos cōtemplat⁹ est
q̄tuor aspidū capita de piete ꝓdeūcia vbi
cōsistebat. Eleuās aūt rursum oculos vi-
dit de ramis illi⁹ arbustule exiguū mel di-
stillans. Dimittēs ergo cōsiderare que cir-
cūdederāt eū mala scilicet qūo sursum qui-
dem vnicornis horribiliter insaniens quere-
bat hūc deuorare. Deorsum vero amarissi-
mus draco inhyabat deglutire eum. Arbu-
stula vero q̄ apprehenderat p⁹ modicū erat
excidenda pedes super lubricā et infidelē ba-
sen statu erat et tantorū ac talium malorū
oblitus seip̄m dulcedini illius modici mel-
lis tradidit

Hec similitudo eorū est qui seductōi
p̄ntis scl̄i adheserūt. Cui⁹ expositi-
onē mox dicā tibi. Vnicornis quidē figura-
mur tenet mortis qui semper ꝑsequitur et
cōprehendere desiderat gen⁹ hūanum. Ba-
ratrū vero mūdus est iste plen⁹ oībus mal̄
et mortifferis laqueis. Arbustula aūt que
a duobus mūneib⁹ incessant̄ incidebatur q̄

apprehendim⁹ vite vim⁹ c⁹ cūqz nr̄m mēsura
est/q̄ consumitur et diminūitur p horas di
ei et noctis/et mcisioni paulatim appmq̄t
Quatuor vero aspides de quatuor fragili=
bus et instabilib⁹ elemētis constitutōez hu=
mani corpis figmficant. Quib⁹ mordma
tis et cōturbatis corpis cōpago dissolui=
tur. Cū hys et igne⁹ ille atz crudelissimus
draco/tribilem figūrat ventrē inferni cupi=
ens suscipe eos qui pūtes delectatōes futu=
ris ꝓponūt bonis. Stilla vero mellis dul
cedinē figmficat delectionū mūdi per quā
seductor ille suos amicos nō simit ꝓpriam
puidere salutem

Hac ergo ioasaphat valde libenter su
scepta pabola ait. Quā verus est
ille sermo et quā bene coaptat⁹. Ple queso
pigriteris tales michi semp typos subro=
gare vt sciam diligenter qualis est vita no
stra et quorū amicis suis auctor sit malorū

Senex vero dixit. Kursus similes
sūt amatores secularīū delectatōnū
et qui harū dulcedine illiciūtur atz futuris
et stabilib⁹ fluida et fragilia ꝓferūt hoi qui
tres amicos habuit quorū quidē duos pre=
cordialiter et affectuose honorabat ac vehe
menter eorū caritate afficiebatur et vsqz ad

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0149
DFG

mortem ꝑ ip̄is agonizās et ꝑiclitari deside-
rans. Adūsus vero terciū multo ferebatur
despectu neqꝫ honore neqꝫ decenti eū aliūde
gratifficans dilectōe nisi modicā q̄ndam et
exiguā ad eū sil̄ans amicitiā. Venerūt ēgo
die q̄dam tribiles quidā ac p̄tipue mili-
tes festinātes celeritate multa: hūc ad impa-
torem ducere rationē redditurū ꝑ debito
decem milia talentorū. Coartatus vero il-
le q̄rebat adiutorem ad subueniēdum sibi
in tribili rōnis positōe apud regem. Cur-
rens igitur ad p̄mum suū et p̄ oībus alijs
kūm amicū dicit ei. Nosci amice qūo sem
per aīaꝫ meam pro te posui. Nūc auxilio
tuo indigeo detinēte me necessitate. Kūo
ergo michi auxiliari nūc ꝑmittis. Et que
apud te reposita michi spes est dilectissime
Respondens ēgo illo ait. Non sū amicꝰ
tuꝰ o homo neqꝫ scio quis sis. Habeo eīm
alios amicos cum quibꝫ optet me hodie le-
tari et amicos istos āmodo possidebo. Pre-
beo tamē ecce tibi ciliciola duo ut habeas
ea in via qua ambulas q̄ tamen michil tibi
ꝑderūt et nullā aliam spem a me p̄stoleris
Hec audiens ille et diffidens de auxilio q̄
sperauerat ab eo ad secūdum ꝑrexit amicū
Cui ait. Recordare amice q̄ntum a me re-
cepisti honoris et gr̄e. hodie vero intribula-
tōeꝫ corruēs et adūsitatē maxīaꝫ auxiliatoē

opus habeo. Quātum igitur vales michi
subuenire nūc indica michi. Ille vero ait
Nō vacat michi hodie vt tecum subeā ago
nem. Curis etem̄ ego ac sollicitudīb; cir:
cūdor et intribulatōe sū. Modicū tn̄ tecum
pgam q̄uis nō sit tibi pficuū et statim do:
mū reuersus ppriis vacabo negotijs. Va:
cuis ego mamb; homo inde reuersus et vn
diq; destitut⁹ lamētabatur seip̄m de vana
spe ingratorū suorū amicorū et de inutilib;
laborib; quos p illorū sustinuit dilectiōe
Pergit etiā ad terciū amicum de quo nūq̄
curā habuit nec sociū leticie sue aduocauit
Et ait ad eum confuso et in terrā vultu de:
misso. Nō habeo os loquēdi ad te. Cog:
nosco em̄ diligenter q; nūquā tibi bene feci
nec amicabiliter erga te me habui. Sz qm̄
adūsitas apprehendit me durissima et nullā
spem salutis in ceteris amicis meis repi ve:
ni ad te rogans si est tibi possibile quotlib;
auxiliū vel modicū impendē ne tardes me:
mor ignorancie mee. Tūc ille. Respondit
ei hylari ac sereno vultu. Certe amicū meū
kn̄m cōfiteor te esse. Et modici illi⁹ benefi:
cij tui non immemor cū vsura retribuā tibi
Ne timeas ergo neq; formides. Ego omī
p̄cedam te ego intercuniā p te apud regem et
nō tradam te in mamb; inimicorū tuorum
Confide ergo dilectissime et ne contristeris

Tūc cōpunctus ille dicebat cum lacrimis
Heu michi q̄d p̄i⁹ lamētabor aut q̄d potius plangā. Vanū affectū meū reprehendā q̄p ingratis et falsis exhibui amicis an amiciam meā plangā q̄ huic vero et germano amico nullā ostendi familiaritatē.

Iosaphat aūt et istū cū āmiratōe sermonem suscipiens expositōeq̄ de eo requirebat

Dūc ait barlaam. P̄i⁹ amic⁹ vtiq̄ est diuiciarū possessio et amor pecuniarū p̄ quibꝰ homo multis subiacet periculis et p̄imas sustinet miserias. Veniente vero vltimo mortis t̄mīo nichil ex oībus illis nisi que ad sepulturā p̄tinent mutiles accepit pāniculos. Sedꝰ aūt amic⁹ vocatur vxor et filij et cetri cognati et amici q̄rum affectui adhærentes inseparabiliter tenemur ip̄aq̄ aiaq̄ et corp⁹ p̄pter illorū spernentes amorē. Q̄q̄ nullā ex eis alic̄p vtilitatem cōsequitur in hora mortis nisi q̄p t̄m modo vsq̄ ad monumētum secū p̄gunt. Deinde mox reūtentes suis vacant curis ac sollicitudinibꝰ nō mi⁹ obliuiom mēmoriā q̄p cor⁹ aliūde amici opientes sepulchro. Amicus vero tercio despect⁹ et grauis nō familiaris sed exosus et q̄si aūs iustorū opm chor⁹ est. videlicq̄ fides spes et caritas elemosina et

humanitas et ceteroꝝ vtutum cõgregatio
q̃ potest p̃cedere nos cum exim⁹ de corpe et
p nobis apud deũ intercedẽ et de inimicis
et crudelibꝫ exactoribꝫ liberare qui calũpni
am et amarã rõis exactionẽ nobis cõmo
uẽt i aere nos cõprehẽdere temptãtes. Iste
ist grat⁹ amic⁹ et bon⁹ qui et modicũ bo
nũ opus nr̃m i memoria fert et cũ vsura no
bis integrũ restituit.

Rursus ergo iosaphat ait. Vnde sit
tibi a dño deo tuo o sapientissime
hoim. Letifica namq; aiam meã cõgruis et
dignis sermonibꝫ tuis. Rogo etiã ut de
pmgas michi adhuc pmaginem vanitatis
mũdi et qũo p eã aliquis liber ac sine im
pedimẽto trãsire valeat.

Assũpto vero sermone barlaam ait
Ciuitatẽ quãdam didici magnam
fuisse e⁹ ciues talem habebãt antiquit⁹ cõ
suetudinẽ ut assumerent extraneũ aliquẽ et
ignotũ hoiez michil legum ciuitatis sue et
traditõnem pemit⁹ scientẽ et hũc sibi regem
cõstituebãt. Cui omez potestatẽ accipie
bat et suarũ volũtatũ pficiẽdarum facultã
tem habebat vsq; ad vm⁹ ãni cõpletõez. De
inde i omni securitate eo pmanẽte delicisq;
ac suauitatibꝫ sine vlla formidine et secum

semper pmāsurū regnū existimante r̄epentē
surgentes ciues illi contra eū regali ablata
stola nudū p totam t̄hentes ciuitatē exulem
t̄nsmittebāt ad longi⁹ remotā insulam. In
qua neqꝫ cibū inueniēs neqꝫ vestimētum in
sufame et nuditate male atterebatur p̄ter
spem cōcessis sibi delicijs et gaudio ī tristi
cia rursus p̄ter spem om̄eꝫ et exspectationē
trāsmutat⁹. Interea iuxta morū cōsuetu
dinē ciuiū illorū est ordinat⁹ est quidā vir
in regno qui nō exiguo mentis intellectu vi
gebat. Qui tanta ac tali ex inpuisu accidē
te sibi habūdancia mox nō est dissolutus
nec ab ea raptus neqꝫ eorū qui ante eū reg
nauerāt et miserime eiecti fuerūt in curiam
secut⁹ est sed sollicitudinē gerebat et labora
bat aīo qūo se et sua bene disponeret. Dū
ergo assidua meditacōe diligencius ista p
tractabat cognouit per quendā sapientissi
mū cōsiliariū suū consuetudinē ciuiū et lo
cum phennis exilij et qūo opteret semeip̄m
custodire sine ērore edoctus est. Nec ergo
vt agnouit et qꝛ oporteret eū post paululū
ad illā applicare insulā hoc q̄ꝫ caducū reg
num et pegrinū regnū alienigenis rursus
derelinquē aptis thauris suis quorū tūc li
berā habebat facultatē et de illis q̄ vellet fa
cē accepit pecūiarū multitudīeꝫ auri videlicꝫ
et argenti ac lapidū p̄ciosorū amplissimum

pondus et fidelissimis cōmittēs famulis in illam pmisit ad quā ducēdus erat insulam Peracto igitur āni termio in seditōez ōsi ciues nudū sicut illos qui aī eum fuerunt in exiliū transmiserūt. Tūc ceteri stulti et tempales reges male fame cruciabātur. Ille vero qui diuicias ante posuerat ibi in habūtācia perpetua viuens et delicias īfinitas habens timoze q̄ prozsus in cusso īfidelibz et maligns ciuibz sapientissimo seipm beatificaunt concilio.

Quiuitatem ergo intellige vanū istum et deceptozem mūdum. Ciues aūt principes et potestates demonū mūdi rectozes tenebzarū scti huiꝰ qui illiciūt nos dulcedine voluptatū et fugerūt vt corruptibilia velud incorruptibili et moztalia sicut immoztalia et semp nobiscū mansura cōsiderem⁹. Sic ergo nobis seductis et nulla sollicitudinē destabilibz et eternis gerentibus neqz nobis ipsis aliquid in illa vita recōdentibz repente nobis iminet pdicō moztis. Tūc iam tūc nudos nos hinc maligni et amari suscipientes tenebzarū ciues cum quibz totū expendiꝰ ducūt nos in tram tenebzosam et caligenosam in terram tenebzarum etnarū vbi non est lux neqz vita hoīm Consiliarius aūt bonus qui oia vera nota fecit et salutaria edocuit studia sapientē ac

prudētem regem meam estima paruitatem
qui bonā et rectā viam veni demōstrare ti-
bi introducens te ineterna et infinita bona
Ubiq; te omia cōsulens reponere abstractū
ab erore mundi hui⁹ quē et ego aliquādo
infeliciter diligebam et ip̄ius delectacioni-
bus detinebar atq; iocūditatibus donec ve-
racibus mentis oculis cōsideraui quomō
in istis oīs hoīm vita atteritur. Alijs qui-
dem venientib⁹ alijs vero decedentib⁹ et nul
lis firmū statū habentib⁹ neq; diuitib⁹ indi
uitijs neq; potentib⁹ īpotencia neq; qui ꝓ-
sperantur ī ꝓsperitate sua neq; qui delicijs
affluūt in iocūditate sua neq; putantib⁹ fir
miter se viuere in vana sua et infirma stabi
litate sua neq; in aliquo eorū que laudan-
tur in hac vita sed oīa similia sunt torrenti
impetu magno īprofundū maris ruēti flui
da nāq; sic sūt oīa p̄ncia et tempalia. Hīc
intellexi q̄ vniūsa ista vana et in quib⁹ vti-
litas est nulla sic obliuiōi tradūtur ꝑpetue
et absentātur siue gl̄iaz dicas siue regnum
siue splendorē dignitatū siue potentatuum
magnitudinē siue tirānorū crudelitatē siue
q̄libet taliū ī futuris temporib⁹ obtenebra-
būtur. Ex quib⁹ cū et ego vnus sim con-
suete nimirū mutationi subiaceo et quēad-
modū mei p̄decessores iocūdari p̄ntib⁹ nō
obmiserūt ita erit et ī me. Noui em̄ q̄liter

hoīes tyrānus iste ac turbulent⁹ agitat mū
dus hīcinde eos transferēs hos quidē de di:
uicijs ad inopiam illos vero de pauptate
ad gl̄iaꝫ quosdā quidē subtrahēs vite. Ali
os vero rursus inducens nōnullos quidē
sapientes et prudētes reꝓbās quosdā cōtu
meliosos scilicet et exiguos honorabiles et
splendidos faciēs. Alios etiā insipiētes et
fatuos in sede collocās gl̄ie honorabilesqꝫ
ignoīosos et obscuros demōstrans oībꝫ. Et
est videndū qūo gen⁹ hoīm nequaq̄ an̄ fa
ciem ip̄i⁹ crudelis tyrānidis habet statum sꝫ
est sicut columba q̄ fugiēs acq̄lam vl̄ acci:
pitrē mutat se de loco ad locum nūc quidē
huc infidens arbori inde rursus mota immer
git se vepribꝫ deinde statim cauīnis petrarū
et diūsis spinarū densitatibꝫ semeip̄m con:
mittens nusq̄ tutū inueniēs refugiū īmotu
et defectōe tribulatur assidua. Sic sūt qui
p̄ncia ꝑdere metuentes et subīpetu quidē ir
rationabili miserime laborātes nichilqꝫ pe:
nit⁹ tutū vl̄ firmū tenentes neqꝫ sciētes ad
qualē ꝑuenturi sūt finem et quo eos vana
defert vita cui subdiderūt seip̄os valde infe:
liciter et miserime. Mala em̄ ꝓ bonis appe
tūt ꝓ bonitate maliciā exēcentes et ignorāt
quis frigidos multorū et g̃uium suorū la:
borū susceptur⁹ sit fruct⁹ siue domestic⁹ si:
ue alien⁹ et multociēs neqꝫ amicus oīo vel

not⁹ sed hostis et inimic⁹. Hec oīa et hys
sil̄ia diiudicās in p̄torio cordis mei odiui
p̄ntem vitā q̄ inuanitatib⁹ tota cōsumitur
q̄ olim et ego deducebā t̄renis laboribus
addict⁹. Abiciente vero me de aīo meo ho-
rum affectū et longi⁹ p̄iciente apparuerūt
michi ea q̄ veraciter sūt bona sūt idē deū ti-
mere et facere ei⁹ volūtatem. Hoc em̄ cog
noui cūctorū bonorū capud esse hoc et ini
cium sapiencie dicitur et etiā p̄fecta sapien-
cia. Nam vita est sine tristicia et sine tēpta
cione secura atq; quieta et incūbentib⁹ super
se quasi sup̄ rectissimā viā mandatorū dn̄i
et agnoscens subtiliter nichil ei tortuosum
aut infractuosū inesse neq; defossū vel ardu
um sed spinis et tribulis carentē et tanta fa tam
cilem penit⁹ et gratā atq; planā delectantem
quidē oculos ambulācium per eam splen-
dissimis cōtemplatōib⁹ speciosos exhibens
pedes et calciās in prepatōe euāgelij pacis
vt secure et expedite gradiātur. Quā oīb⁹
merito p̄posui et edifficare cepi deiectā aīe
mee et corruptā domū. Sic ergo me eaq;
apud me erant disponēte et defectū mentis
corrigente verba audiui cuiusdā doctoris
sapientis talia michi p̄cipientis. Exite mq̄t
qui saluari desideratis separate vos a vanita-
te mūdi. p̄terit em̄ figura eius q̄ntulūcunq;
et ecce nō erit. Exite in declinabilit nō sine

dote et mercede. sed expensas ferentes eterne
vite. Longam em̄ iturī estis viā multarū
expensarū censū opus habētem et puemētes
ad etnum locū duas habētes regiones que
multas in se māsiones habēt. Quarū qui
dem vnā ꝓpauit deꝰ hys qui diligūt eum
et eius mādata custodiūt oībus bonis ple-
nam q̄ ꝓmerentes in incorruptōe victurī
sunt durabili atz ꝑpetua phēnē accepturi i
mortalitatē vbi aufugit dolor et tristicia et
gemitꝰ. Secūda vero regio plena est tene
bris atz tribulatōibꝫ et doloribꝫ q̄ pata sūt
ꝑpabolo et angelis eiꝰ in qua mittentur et
illi qui per opa mala hanc sibimet acquisi
erūt. et qui incorruptibilia et eterna ꝑ pre-
sentibꝫ cōmutarūt. et se totos cibū ignis ef
ni fecerūt. Hāc ergo vocem audiēs et vēi
tatem illiꝰ recognoscens, ad illā puenire ha
bitationē studui q̄ ab omī quidē dolore et
tristicia libera est tanta securitate talibusq̄z
bonis repleta. Quorū sc̄ētiam nūc quidē
ex ꝑte in me est adhuc etate spūali puulo
et ꝑ speculū et enigmata q̄ sibi sunt vidēti
Cum aūt venerit q̄ ꝑfectū est et cognoscam
facie ad faciem. tunc q̄ ex ꝑte est destruetur
Rogas ago deo meo per ihesum xp̄m dīm
nīm. Hā lex spūs vite in xp̄o ihesu libera-
uit me a lege peccati et mortis et apuit ocu
los meos ut absq̄z errore viderē. q̄z prudētia

carnis mors est prudencia vero spūs vita et pax. Igitur sicut ego pñciū recognescēs vanitatē ea pfecto odiui odio sic et te cognoscere et odire fideliter moneo. et vt quasi aliena et mox defitura reputes ea. et auferēs hinc oia thesaurizes tibimetipi in seculo in corruptibili thesaurū securū diuiciasq; indeficientes. vt cum pueneris egenꝰ nō his sed diuicijs plenꝰ sicut horū tibi similiā supra depinxi ymaginē;

Dicit iosaphat seni; Cūo ergo possum thesauros pecuniarū et diuiciarum illuc pmittere. ut securā ipōrū et incorruptibilē iocūditatē abiens repiam. Et qualiter demōstrē aduſus pñcia odiū meum et amorē etnorū. plane queso mi sinua michi.

Et ait barlaam. Diuiciarū quidē ad etnum locū pmissio. mambo fit egenorū. Aut eñ quidā pphetarū daniel sapientissimꝰ regi babilonis. Propterea orex consiliū meum placet tibi et peccata tua elemosinis redime et iniquitates tuas miserationibo egenorū. Dicit aūt et saluator facite vobis de mām̄ona iniq̄tatis āicos. vt cū defeceritis recipiāt vos eternā tabernacula Elongum supius huis sermonē dñs de elimosina et largitione pauperum facit. sicut.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0160
DFG

in euāgelio dicim⁹. Sic ergo tutissime val
de. p̄mittes illuc oīa egenorū manib⁹. Quā
ta em̄ hys feceris sibi dn̄s attribuēs multi:
pliciter tibi restituet. Vincit em̄ semp do:
norū retributōib⁹ diligentes se. Hoc ergo
modo nūc thesauros scl̄i isti⁹ quasi furtim
diripiendo a dn̄o suo cui et tu miserime ser
uisti bene ex hys in futuro sūptum tibi re:
pones et ab alieno auferens tibi cūcta re:
condēs et p fluida ista ac tempalia stabilia
atz manētia cōpabis. Deinde deo tibi co:
opante puidebis instabilitatē atz prauita:
tem mundi et valedicens oīb⁹ ad futura cū
affectu multo trāsuolabis. p̄tergrediēs qui:
dem t̄nseūtia sperādis vēo ac stabilib⁹ inhe:
rens et deserens tenebras cū vmbra mortis
Odiēs vero mūdum et mūdi rectorē et cor
ruptibilē carnē inimicā tibi reputās. Cur:
rens ad lumē in marcessibile et crucem sup
humores tollens seq̄ris eū indeclinabiliter
et cum ipso gl̄ifficeris et eterne vite heres
ostendaris.

Iosaphat vero ait: Cūcta ergo de:
spicere et ista assumere laboriosam
vitā sicut dixisti supius traditio est
antiqua ab apl̄orū descendens doctrina an
mō nouiter sic vobis visum est mentis vr̄e
sciā quasi melius elegentib⁹ istud ꝛc

Respondēs senex ait. Nō legem re-
center introductā doceo te. Absit
hoc a me sed ab antiquo nobis tra-
ditam. Dixit enī dñs cuidā diuiti qui in-
rogauit eum q̄t faciendo vitā eterna possi-
deret et gl̄anti omia custodisse que scripta
erant in lege vnū mq̄t tibi dest. Vade et q̄-
cunq; habes vende et da paupib; et habe-
bis thesaurū in celis et veni seq̄re me tollē-
do crucē. Ille vero audiēs hec tristis effec-
tus est. Erat enī diues valde. Videns eum
dñs contristatū ait; Quā difficile q̄ pecu-
mias habent intrabūt in regnum celorū facti
lius enī est camelū p foramē ac⁹ trāsire q̄p
diuitē intrare in regnū celorū. Hoc ergo
mandatū cūcti audierūt sancti et separari ab
omni tali diuiciarū difficultate studuerūt;
cūcta sua dispergentes in paupum erogati
onē et diuicias sibi etnas reponentes tule-
rūt crucē et secuti sūt xp̄m. Alij quidē mīo
ficut iā dixi tibi consūmati alij vero hermit
te agonizātes et nichil eorū q̄ ad consūlati-
onē hun⁹ veracis phie ptinēt emiserūt. Da-
tum igitur esse noueris xp̄i regis nostri
et dei quod nos ab amore tēpalium rerū
retrahit et etnorum participes efficit.

Quum igitur mq̄t ioſaphat sic antiqua
ac necessaria hui⁹mōi sit philosophia
tur nō hodie hanc multi secūtur ꝛc

Senex vero ait. Multi quidē imitati sūt et imitātur: plimi vero pigri remanēt et negligentes. Pauci em̄ sūt sicut ait dn̄s qui strictā et artā pagant viā amplā vero et latā plures. Qui em̄ sel ab auaritia et voluptate malorū capiūtur mani ac vane dediti glie ī extricabiliter ipsis astricti tenētur et quasi seruos semetipsos volūtarie venūdātes alieno dn̄o et ex adūso stātes ista p̄cipienti deo et vincti ab eo tenētur. Aīa em̄ q̄ semel de sua salute desperat alienasq; suas irrationabilib; laxat cupiditatib; vbiq; fertur, ꝓpterea deflens ꝓpheta c̄cumfusam stulticiā hui⁹ mōi aīab; et adiacentis ei⁹ caligins crassitudinē deflēs dicebat, filij hoīm vsqueq̄ g̃ui corde et queritis mēdacium. Ita et quidā nr̄orum sapientū et doctorū rōnabilis vir cōtinēs et q̄dam a seip̄o adiciens clamabat. oībus velud de euidēti et altissima specula filij hoīm usqueq̄ g̃ui corde vt q̄t diligitis vanitatem et quēitis mendaciū. Magnū quid vitā istam et delicias atq; mudicā gloriolā et humilē potenciā et falsam ꝓsperitatē arbitrantes. Que nō eorū sūt q̄ videntur vl putāt se habere illā. Sz sūt sicut puluis agitat⁹ et ab alio ad alios ventilata traiciūtur aut sicut sum⁹ defluencia et sompnia illudencia et velud vmbra īania neq; absēcia despata

nō habentibꝫ neqꝫ pn̄cia defixa possidētibꝫ
Si ergo saluatore mādante ꝓphetis etiam
et apl̄is p̄dicātibꝫ ac sanctis oībus ope et
sermone ad v̄tutis viā rectissimā nos exhor
tanbꝫ et et si pauci ꝑ hanc gradiūtur cum
pl̄es speciosā et q̄ ad ꝑdicōm ducit eligant
nō ex hoc conūsatio diuine huiꝰ admichila
tur sapientie. Nā sicut sol ad illuīatioeꝫ oī
bus ortꝰ sine inuidia suos radios porrigit
cūctosqꝫ illūiari ꝑmittit: ita et vera sapiētia
sui appetitores more solis illīat et illustrart
et splendidos oñdit. Si aūt quidē clauden
tes oculos videre eiꝰ fulgorē nolūt nō idcō
co reprehendendꝰ est sol vel a ceteris despici
endus aut gl̄ia sui splendoris per illorū in
honorabitur stulticiā: sed illi potiꝰ se lumi
ne eiꝰ p̄uantes quasi ceci palpabūt ꝑietes
et in multis cadent foueis pl̄ibusqꝫ lacera
būtur facies eorū spinis. Et quēadmodū
sol in suo splendore ꝑmanēs illūiat reuela
ta facie fulgorē suū speculātibꝫ: eodēmō et
lux xp̄i splendet quidē oībus ditissime lar
giens eis suā claritatē. Participatur vero
vnusq̄sqꝫ iuxta q̄ desiderat et appetit. Neqꝫ
eñ desse alicui volenciū se ītueri sol iusticie
neqꝫ tamē cogit sponte sua tenebras eligen
tes: sed ꝓprio vnusq̄sqꝫ relinq̄tur arbitrio
et p̄electioni. q̄ diu in hoc seculo est.

Iosaphat aūt scissitante q̄d est libe-
rum arbitriū et q̄d p̄electio. Re-
spondit senex; liberū quidē arbitriū
est aīe rōnalis volūtas sine ꝓhibitōe cui⁹ q̄ꝫ
mota ad q̄dcunq; voluerit siue ad bonū si
ue ad malū sic ab auctore cōcessum. Rur
sus liberū arbitriū est intellectualis aīe mo-
tus sui iuris. Preelectō vero est cōsultū de-
sideriū eorū q̄ in nobis sūt aut cōsiliū deside
rabile. Q̄d em̄ p̄iudicatū est ex cōsilio te-
nem⁹ elegentes. Cōsiliū vero est desideriū
pq̄rens de hys q̄ a nobis sūt facienda. Cō-
siliatur em̄ quis si debeat rem pagē vel nō
deinde iudicat ꝙ meli⁹ est et vocatur iudici
um. Exinde appetit et amat ꝙ ex consilio
iudicatū est et dicitur deliberatō. Si em̄ iu
dicat et nō affectat q̄ iudicatū est idē dili-
git illud nō dicitur deliberatō. Deinde p⁹
disposicionē fit p̄electio. Nā p̄electio du-
orū ꝓpositorū vnū eligere p̄altero. Et h̄
manifestū est q̄ cōsiliū est p⁹ iudiciū vl̄ pre
electōez. Et ex ip̄a ethymologia p̄electum
quippe est vnū p̄ altero electū. Null⁹ vēo
aliq̄d an̄ iudicādum est videat neq; p̄elegit
nisi ante iudicet. Non em̄ oīa q̄ videntur
nobis ad effectū deducere cogitam⁹. Tunc
p̄electio et p̄electum fit ꝙ an̄ iudicatū est ex
consilio q̄n̄ accipit appetitū. Et sic colligi
tur p̄electōez esse desideriū cōsultū eorū que

in nobis sūt. Nā qd̄ ante iudicatū est ex
consilio desideram⁹ p̄eligentes. Om̄e em̄ cō
siliū fit ꝓpter illud ꝙ agendū est. Et sic an̄
om̄ez p̄electionē cōsiliū est ante om̄ez vero
actōez p̄electio. Idcirco nō solū actōes sed
et ea q̄ scd̄m intentionē p̄electōes exhibent
et corone et tormēti iure causa fiūt. Prin
cipiū em̄ peccati et iuste actōis p̄electio est
ex hys q̄ a nobis sūt inducta. Quorū em̄
in nobis affect⁹ sūt horū et actōes. In no
bis vero scd̄m v̄tutem opatōes sūt in nob̄
vtiqz et v̄tutes ꝓprie nāqz in nobis sūt aīa=
ta oīa et ea de quib⁹ consiliātur. Sic ꝑ li=
berū arbitriū considerantib⁹ hoib⁹ et ip̄m
idem p̄eligentib⁹ quāto quis p̄elegit tanto
ꝑticipatur diuini luminis et ꝓficit ī ph̄ie stu
dys. Differētie em̄ p̄electionū sunt velud
quidē fontes aq̄rum de venis t̄re scaturien=
ciū. Alij quidē in suꝑficie t̄re oriūtur qui=
dam vero paululū ꝓfundi⁹ nōnulli aūt ꝓ=
fūdissime. Harū quippe aq̄rum nōnulli
quidē indesinētr fluūt et gustu dulces sunt
q̄dam vero de ꝓfundo ꝓdeūt aut amare sūt
aut sulphuree. Alij aūt largit̄ fluentes alie
vero modice distillāt. Sic et in p̄electioni
bus intellige alias quidē veloces esse et val
de feruētes quasdā vero torpentes et frigi=
das et alias quidē ad bona ictū habentes
nōnullas vero ad cōtrarium omī virtute

declinātes. Ergo iuxta affectus earū et ad
actiones secūtur impetus.

Tūc ait iosaphat seni. Sūt ergo et alij
qui et ea q̄ tu p̄dicas p̄dicent aut so
lus es hodie qui ista doces et sic odibilem
p̄ntem vitam astruis

Respondens aūt barlaam dixit in ve
stra infelicissima regione ista neiez
esse cognosco. Nā p̄ris tui tyran
mea crudelitas innūabilib⁹ hos mortibus
tradidit et sategit ne penit⁹ audiatur in vo
bis diuine noticie p̄dicatio. In ceteris vēo
omnib⁹ linguis cantātur ista et glorifficā:
tur alys quidē rectissimo sermone alijs ve
ro distorto hoste nr̄arum aīarū declinare
eos a rectitudine faciente et alienis monēte
glorijs et dicta quedā scripturarū aliter et
nō scdm cogruū sensum interp̄tari docente
Vna aūt est veritas q̄ p̄dicata est a gl̄osis
apl̄is et deiferis p̄ribus et in catholica eccl̄ia
a finibus vsq; ad finea orbis sole splendi:
di⁹ choruscans cui⁹ ego p̄dicator et doctor
missus sum tibi.

Dixit aūt iosaphat ad eū. Nūquid nō
aliq̄d ex hijs me⁹ aliqñ didicit p̄. Et
ait senex. subtilit̄ et cōuenienter nichil didi
cit. Clausis em̄ mētis sensib⁹ bonū ñ volt su
scipe ad malū vēo p̄cipiti ruit īpetu. Sed
vellē mq̄t iosaphat etiā illum ista didicisse

Ait vero senex. Apud hoīez īpossibi
lia sūt ista apud deū oīa possibilia
sūt. Quid em̄ scis si tu saluū faci
es p̄rem tuū et modo mirabili genitor tui
efficiaris genitoris. Audiui em̄ regē quen
dam fuisse multū bene suū regnū disponen
tem mansuete q̄ ac leniter erga suū se habē
tem ꝓpl̄m. Hoc aūt solū sibi derat qꝛ non
habebat diuine noticie illuīationē sed ero
re ydolorū detinebatur. Habebat aūt quē
dam consiliariū bonū et ꝑfecte exornatum
tanq̄ ad deū ꝑtinet pietate q̄ et omī reliq̄
vtutum sapientia. Qui multū g̃uabatur
et tristis erat eo ꝙ rex in tali ꝑmaneret ero
re. Volebatqꝫ eum qn̄qꝫ redargure sed ab
impetu isto reuocabatur metuens ne forte
auctor malorū sibimet et suis oībus fieret
et que ꝑ eum multis ꝓueniebat vtilitatem
amputaret. Querebat tm̄ tempꝰ optunū
ut traheret eū ad bonū. Dixit itaqꝫ rex ad
eum. Veni et egrediamur et ꝑambulemꝰ
ciuitatē sicubi forte aliq̄t vtilitatū inueniāꝰ
De ambulātibꝫ vero eis in ciuitatem vide
rūt lucis fulgorem ꝑ qddam foramē relu
centē et huic oculos miciētes aspiciūt subi
raneum specꝰ habitaculū. an̄ ꝙ sedebat vir
vltima degens inopia qui vili quodā ac di
lacēato amictꝰ erat indumēto assistebat ei
vxor sua ꝓꝓmatura. Quo vitreo calice in

mamib⁹ suscipiente dulcissimū cantādo me
los illa iocūditatē ei exhibebat saltās et vi=
rum laudib⁹ extollens . Tūc hp qui ēca re
gem aderāt diuci⁹ ista considerātes mirabā
tur qm̄ tali inopia ḡuati qui nec domū ha=
bebāt et vestimētis carebāt ita locupletā ac
securā vitā ducebāt . Tūc ait rex cōsiliario
suo . O miraculū aice q̄ michi et tibi nūq̄
sic placuit nr̄a vita q̄ tantis delicijs ac tan=
ta refulget gl̄ia sicut vilis hec et mis̄rima
sua vita hos stultos letificat et iocūdatur
leuis eis et suauis appns cum sit odibilis
et aspera . Optunū itaq̄ nact⁹ hoz̄ ptolmi
bolos ait . Reuera o rex qualis tibi vide=
tur esse hoz̄ vita . Cui ait . Dim q̄ aliq̄
vidi amarissima et infelicissima ab homia=
bilisq̄ et aūtenda . Tūc dicit ad eū ptolmi
bolos . Ita ego bene scias o rex q̄ multo
amplio⁹ miseram et infelicem deputāt vitam
nostram cōtemplatoz̄es ac narratoz̄es etne
gl̄ie illi⁹ et bonoz̄ū q̄ oīnez superant sensum
Nam auro splendētia palacia nr̄a et splen=
dida ista indumēta stercoz̄ib⁹ et ceno fetētio
ra vidētur oculis cōtemplātiū in enarrabilē
pulchz̄itudinē in celis nō manu factoz̄ū tha
bernaculoz̄ū stoleq̄ diuinit⁹ texte et incoz̄=
ruptibiliū dyadematū q̄ prepauit deus di=
ligentib⁹ se . Quēadmodū em̄ despe nobis
isti visi sūt eodem modo et eo amplius nos

qui in hoc mūdo ēram⁹ et sufficiētiā nobis
esse putam⁹ in ista falsa gl̄ia et inutilib⁹ de-
licijs lamētationib⁹ digni sum⁹ et lacrimis
in oculis eorū qui gustauerūt dulcedinem
bonorū et̄norū. Rex aūt hys auditis stu-
pefact⁹ ait. Qui sūt ergo illi qui meliorē
nostrā vitā obtinēt. Oīs inq̄t ꝓtosmibo-
les qui et̄na ꝓponūt tempalib⁹. Rursus
ergo rege scire cupiente que eterna ait vir
Regnū sempit̄num et vitāq; morti nō sub
iacet et diuicias que nūq̄ metuūt egestatē
gaudium q̄; et leticiā toti⁹ exptem tristicie
et g̃uitatis et pacē ꝑhennē liberā ab omī in
imicitia et contētione. Qui ista merebun-
tur accipe beati erāt. Et hoc certissimum ē
Sine dolore em̄ et sine tristicia viuēt ineter
na vita oīa delectabilia et iocūda q̄ sunt in
regno dei absq; labore ꝑcepturi et cū xp̄o
sine fine regnaturi. Et quis dign⁹ erit ista
ꝑcipe ibi dicēte rege. Ille respondit. Oīs
qui vitā tenēt illuc ducentē facilis em̄ est in
troit⁹ volentib⁹ tm̄. Tūc rex ait. Et que ē
semita illuc ꝑducens. Respondit ei vir no
bilis. Cognoscere solū verū deū et ihesum
xp̄m vnigenitū ei⁹ filiū et sanctū ac viuificā
tem spm̄. Rex igitur regalē habens intel-
lectū ait ad illū. Et q̄d ꝓhibuit te haetn⁹
ista michi nota facere. Nō em̄ abiectōe et
despectu michi videtur esse ista si vera sunt

Si aūt ambigua studiose oportet q̄rere do
nec ꝙ certū est inueniam⁹. Nō negligen:
cia inq̄t vir aut mercia detentus ista tibi no
tifficare distuli cū vera sūt et oīo indubita:
bilia sed excellenciā metuēs tue gl̄ie ne for
te tibi genararē molestiā. Si ergo iusseris
tuo famulo ut āmodo de hys aliqua reco:
mēoret ꝑ oīa tuo obsecūdabor impio. Eti
am inq̄t rex nō ꝑ singulos dies tm̄ sed etiā
ꝑ singulas horas horū memoriā assidue re
noua. Nō negligēter em̄ oportet hys at:
tendere sed frequēti⁹ et studiosi⁹. Audiui⁹
namq; ait barlaam pie regē istū vixisse po:
stea et trāquille p̄ntem duxisse vitā nec fu:
tura p̄uatū esse beatitudīe. Si ergo et p̄ri
tuo talia quis optuno suggescit tempoē:
forsitā intelliget et cognoscet q̄ntis obsess⁹
est malis et ab hys declinans eliget bonū
Nūc em̄ cec⁹ est vero se p̄uans lumīe spō:
teq; sua impietatis agit tenebras.

Dixit aūt iosaphat ad eū. De patre
meo faciat dn̄s sicut ei placz ip̄i em̄
sicut iam dixisti possibilia sunt omnia que
apud hoīes impossibilia sūt. Ego vēo ex
tuis sacris sermonib⁹ p̄ncium cognoscens
vanitatem discere quidem penitus cogito
et tecum reliquū vite mee ducere ne ꝓpter
temporalia ista et fluida ob eternorum et

incorruptibilium excidam refrigerio ꝛc

Cui senex respondit. Si hoc feceris similis eris cuidā iuueni sapientissimo de quo audiui qꝛ filiꝰ fuit ditissimorū pentum cui pater suꝰ desponsauit filiā cuiꝰ dam nobilissimi et p̄ oībus locupletissimi viri nimis pulchérimā. Mouit aūt sermonem cū puero de nuptijs et qūo facere meditabatur ānūctiauit. Quod ille audiens et quasi rem malā ac nefariā respuens relicto p̄re fuga elapsus est. Ambulās aūt declinauit in domū cuiusdā senis paupis ꝓpter estū diei semetip̄m repausaturꝰ. Tūc filia senis v̄go q̄ erat ei vnigenita sedēs ante ianuā opabatur manibꝫ ore véo suo deum laudauit assidue gr̄as agens ei deymo cordis. Huiꝰ aūt laudes iuuenis ascultās ait Qd̄ est illud tuū o mulier studiū. Cuius aūt ei gr̄a cū ita sis paup et tenuis q̄si pro q̄busdam magis donis gr̄as referendo sic laudas datorē. Que respondēs ait ad eū Nescis qꝛ sicut exigua medicina de magis languoribꝫ sepe liberat hoīez ita et in p̄uis dei donis gratiarū actio magnorū auctrix efficitur bonorū. Ego quidē filia sū senis paupis gratias tamē refero deo ꝓ modicis istis donis et benedico dn̄m certa qm̄ q̄ hec cōtulit et maiora valet dare. Et ista. Quid

de hys q̄ extrinsec⁹ sūt et nostra nō sūt ex q̄
bꝰ neqz multa possidētibꝰ lucrū aliqd̄ pro-
venit vt nō dicā qz et sepius dampnū susti
nēt neqz miora actipientibꝰ accidit detmen-
tum eamdē vtriusqz viā pgentibꝰ et ad eun-
dem puenientibꝰ finē. Horū vero q̄ magis
sūt necessaria et pfectissima multa et maxia
accepi dei dona q̄ innúabilia et mestimabi-
lia sūt. Nā scdm ymaginē dei facta sū et
ip̄i⁹ noticiā habere merui et ratione pre oī-
bus aialibꝰ sū p̄dita et ab ipo deo imutata
sū ad vitā p viscera mie ci⁹ cui⁹ et misterio-
rum particeps esse pmerui et padisi ianua
apta est facile si voluero introitū michi p̄-
bitura. Pro tantis igitur et talibꝰ domi-
que indifferēter diuites pcipiūt et paupes
ut dignū est gratias agē pemi⁹ est ipossibi-
le. Si aūt et modicā istā laudatōez largi-
torū bonorū non obtulor qualē excusatōez
habeo iuuenis itaqz eximiū illi⁹ stupens in
tellectū eius prez accersuit cui et dixit. Da
michi vxorē filiā tuā. Adamauī em̄ illam
ꝓpter intellectū eius ac pietatē. Cūc senex
ait. Non licet tibi accipe paupis filiā cū
diuitū puntum sis filius. Rursus aūt iuue-
nis ait Etiā hanc accipiā si tamē nō nega-
ueris michi eā. Nobiliū quippe et diuitū
grundā filia michi fuit desponsata sed hanc
respuens fugā inp. Filiā vro tuam ꝓter

pietatē q̄ habet in deū et p̄clarū intellectū
adamās copulari michi eā pre oībus cogi
taui. Senex aūt dixit ad eum. Nō possū
tibi hanc dare vt ducas in domū p̄ris tui
et ab vlnis meis sepes eā. Vnica em̄ michi
est. Sz ego inq̄t iuuenis apud vos mane
bo et vr̄az suscipiā conūsatōez. Deinde et
splendidū deponēs vestimētum senis habi:
tum postulās induit. Tūc ille senex in mk̄
tis tēptans eū et varijs ip̄i⁹ examīans cogi
tatōez postq̄ cognouit firmamēti illi⁹ stabi
litatē et qz nō amore insipiencie detent⁹ pe:
cijt ei⁹ filiā sed pietatis amore elegit paupi
me viuere hāc p̄ponēs sue gl̄ie et nobilitati
tenēs eū manu introduxit in suū cubiculū
et ostendit ei diuicias multas ibi repositas
et īmensū pond⁹ pecuniarū quantū nō vi:
derat aliqn̄ iuuenis ille et ait ad illum. Fili
hec oīa tibi do eo q̄ elegisti mee fieri heres
substancie. Quā tenēs hereditatē ille oīs
supgressus est gl̄osos t̄re et diuites

Dixit aūt iosaphat ad barlaam. Cōue:
menter satis et ista me tāgit narratio
vn̄ et a te ista dicta esse de me existimo. Sz
que est exaīatio p quā cognoscere firmita:
tem mentis mee queris.

Qui senex ait. Ego quidē exaīaui iā
et cognoui q̄ sis prudens et firme
mentis et animi vere rectissimi. Sz

finis tue actōis vtinā ista corroborz. Huius
rei gratia flecto genua ad deū nostrū in tri:
nitate glorifficādum oīmqz creatorē visibi
lium et inuisibiliū qui semp est et erit nec
vnq̄ initiū habuit sua deitas nec habitura
finē tribilem et oīpotentē bonū et miordē
vt illuīet oculos cordis tui vt det tibi spm̄
sapiencie et reuelatōis in agnitōez ip̄ius vt
videas q̄ est spes vocatōis eius et que diui
cie gl̄ie hereditatis ei⁹ in sanctis et q̄ super
eminēs magnitudo v̄tutis illi⁹ in nos qui
credim⁹ ut iam nō sis pegrin⁹ et aduena sz
ciuis sanctorū et domestic⁹ dei sup edifficatus
sup fūdamētum apl̄orum et ꝓphetarū
ip̄o sūmo angulari lapide xp̄o ihesu. In q̄
oīs edifficatio constructa crescit in templū
sanctum in dn̄o

Iosaphat aūt nimiū cōpunctus corde ait hec
oīa et ego desiderās scire p̄cor te vt ea nota
michi facias diuicias scz dei et super eminē
tem magnitudinē v̄tutis eius. ꝛc

Tūc dixit ei barlaam. Ora deum ut
ista doceat te et sciētiam talium in:
figat aīe tue quia apud hoīes ip̄i⁹
enarrare gl̄iaz et potenciā prorsus est īpos:
sibile et si oīs q̄ modo et aliū de fuerūt ho
minū lingue vna fierēt. Deū inq̄t euange:
lista et theolog⁹ nemo vidit vnq̄ vnigēit⁹

qui est in sinu p̄ris ip̄e enarrauit inuisibilē
aūt inestimabilē gloriā et magnifficētiam
quis poterit t̄rigenarum cōprehendere nisi
cui ip̄e reuelauit quātum volt sicut ꝓphetis
suis et ap̄lis reserauit. Nos vero et ex pre
dicatōe eorū et ip̄a rerum natura iuxta ꝙ
possibile est nob̄ didicim⁹. Dicit em̄ scrip=
tura. Celi enarrant gl̄iaꝫ dei et op̄a manu=
um eius ānutiat firmamentum. Et inuisi=
bilia eius a creatura mūdi per ea que facta
sūt intellecta cōspiciūtur sempit̄na que vir=
tus et diuinitas. Sicut em̄ aliquis cernēs
domū splendidissimā et artificiose fabricatā
cui⁹ formā ingeniose cōpacta est edifficato
rem et architectum mox cōsideraus mirabi
tur ita et ego de nō extātibus formatus et
ad hoc ꝙ sum adduct⁹ et si plasten atꝫ facto
rem videre nō possum si tamē ex bene com=
pacta et mirabili fabrica mei ip̄i⁹ ad notici=
am veni sapiencie ei⁹ nō sc̄dm ꝙ est sed si=
cut potui intelligere quia nō a meip̄o veni
nec meip̄m feci sed ille plasmauit me sicut
voluit. In principio q̄dem om̄s fecit cre
aturas q̄rum aliquas diminutas et contri=
tas rursus meliori īnouatōe reformat. De
inde subleuās hic diuino suo imp̄io ad ali
am trāsfert vitā infinitā et et̄nam. In nul
lo horū possum resistere fortitudini ip̄sius
ꝓuidencie nec aliq̄d adicere michipsi neqꝫ

demere siue scdm staturam seu iuxta forme
speciē nec in veterata in me renouare p̄ua:
lens nec corrupta reintegrare. Nullus em̄
horū hoīm aliq̄t potuit aliūde pficere neq;
rex neq; sapiēs neq; diues neq; potēs neq;
aliq̄s alius hūana pagens studia. Null⁹
em̄ regem ait quidā aut eorū qui in subli:
mitate sūt aliud habuit natiuitatis exordi:
um. Vn⁹ em̄ oīm introit⁹ ad vitā exitusq;
sil̄is. Ex hys ergo que c̄ca me sūt ad scien
ciā creatoris magnifficētie pduct⁹ sum. Cū
hys aūt et bene cōpactam fabricā et conser
uationē creature toti⁹ cōsiderans et vidi q̄
ip̄a oīa scdm seip̄a quidē conūsationi subia
cent et mutationi. Intellectualia quidem
scdm liberū arbitriū et in bono pfectū sensi
bilia vero iuxta genēatōez et corruptionū
augmentūq; et detrimentū et iuxta qualitatē
trāsmutacōm et localē motōez et ex hys p̄:
dicant vocibus effabilib⁹ ab increato et in
mutabili facta esse deo contineriq; conser:
uari et semp puideri. Rūo ēgo contrarie
nature ad vni⁹ mūdi cōpletōez in simul cō:
uenerūt et indissolubiles pmanserūt nisi q̄
dam oīpotens v̄tus ista cōmiscuisset et sem
per indissolubilia conseruaret. Rūo em̄ ali:
quid maneret nisi ip̄e voluisset. Aut qd̄ n̄
vocatū est ab eo qūo seruaretur. Ait scrip
tura. Sicut em̄ nauis sine gubernatore nō

potest subsistere sed mox submergitur et do
mus modica nūq̄ stabit sine puisore mū
dus quo constat tanto tempe creatura sic
magna sic bona et mirabilis sine glorioſa
q̄dam et magnifica atz mirabili guberna:
cione et sapientissima puidētia. Ecce enim
celū q̄ntum temp⁹ habet et nō denigratum
est tre vtus nō est lassata et tanto creata tē:
pore fontes nō deficrūt fluere ex quo facti
sūt mare tot et tanta suscipiēs fluia nō sup
greditur mēsuram. Cursus solis et lune nō
mutātur ordinēs diei et noctis nō perūtūtur
Ex oibus istis ineffabilis dei vtus et magi
nificencia nobis declaratur testificata a p:
phetis et aplis sed nemo digne cōsiderare
vel laudaé gl̄iaz ei⁹ potrit. O ia namqz visi
bilia et inuisibilia aplus qui xp̄m habebat
in seipo loquētem considerās dixit. Ex pte
cognoscim⁹ et ex pte pphetam⁹. Cū aūt ve
nēit q̄ pfectum est euacuabitur q̄ ex pte est
Ideo stupens inestimabiles diuicias eius
apte clamat. O altitudo diuiciarū sapiētie
et scientie dei q̄ instructabilia sūt iudicia ei⁹
et in vestigabiles vie eius. Si aūt ille qui
vsqz ad tcium raptus est celum tales emisit
voces quis filius mei oio audebit abyssum
tantorū misteriorū non solum nō dicere ꝛ
nec etiā cogitare digne nisi ei ip̄e largitor
sapientie infuderit et insipientium corrector

gratiam suā infuderit. Nā in manu ei⁹ et
nos et sermones nr̄i oīsq; sapiencia et disci
plina ab ip̄o est ip̄e em̄ dedit nobis horū q̄
sūt sciētiam verā vt sciam⁹ dispositōez orb̄
trarum et v̄tutes elemētorū iniciū et consū:
matōez et medietatē tēporū vicissitudīes p:
mutaciones oīm horarū et q: oīa in nūo et
mensura et pondere ordinauit. Nā mag:
nifice posse ei exhibuit semp et fortitudīez
brachij illi⁹ quis sustinebit. Quia sicut ic
tus statere totus mūd⁹ in conspectu eius et
sicut stilla roris mane ꝑtrāsiens. Misere:
tur vero oīm q: oīa potest et dissileat pecca
ta hoīm ꝓpter penitēciam. Nemīez quippe
hoīm abhoīabitur neq; aūtit ad se curren:
cium. Sol⁹ bon⁹ et amator aīarū dn̄s be:
nedictū sit nomē eius et laudabile et sup
exaltatum in secula. Amen

Dixit aūt ad eū iosaphat. Si multo
tempore meditareris sapientissime
q̄ten⁹ ꝓpositarū enodatōez questionē nob̄
dissolueres nō meli⁹ id facere posse m̄ vide
ris q̄ talia dicendo q̄lia paulo ante ꝓtulisti
Auctorē em̄ cūctorū et datorē bonorū deū
docuisti esse incōprehensibilē etiā cogitacio
nib; hūanis gl̄iaz magnificētie eius sermo:
nib; euidētissimis ostendisti et quia nō alit
quis valet apprehendē nisi ip̄e de⁹ quantū

sibi placet reuelauerit ꝓpterea ꝙ tuā valde
rōnabilē sapiētiam admirat⁹ sū vehementer
Hys ēgo ꝑtermissis dic michi beatissime
qd̄ ānorū ipe es et ī quibꝫ locis conūsaris
quosqꝫ hui⁹ phie socios habes. Fortiter
em̄ aīa mea ex tua pendet et nequaq̄ a te oī
tempore vite mee volo separi.

Qui senex ait. Annorum sum sicut
oppinor q̄dragintaq̄nqꝫ in desertis
em̄ tre senaar degens agonizātes mecū hēo
eos q̄ in cursu supni itinēis laborat cōtinue

Quō īquit iosaphat ista michi dicis am
plius em̄ michi appares septuaginta ānorū
esse. Quid igitur sermo sibi vult q̄druagi
ta ānorum nō videris michi in hoc verum
debere. ꝛc

Dixit aūt ad eum barlaam. Si qui:
dem a natiuitate ānos meos queris
discere bene hos estimasti amplius
septuaginta esse ānorū. Sꝫ nullomō a me
in mensura vite cōputātur q̄tqd̄ in vanita:
te mūdi expensi sūt. Quādo em̄ viuebam
carne seruiēs peccatis mortu⁹ erā interiore
hoīe. Annus igitur mortis nūq̄ vite no:
minabo. Ex quo em̄ michi mūd⁹ crucifix⁹
est et ego mūdo et deposui veterē hoīeꝫ qui
corrūpitur scd̄m desideria ēroris non iam

viuo in carne sed viuit in me xp̃c. Quod
aũt viuo in fide viuo filij dei q̃ tradidit se
metip̃m p me. Nos merito et ānos vite
et dies salutis vocabo q̃s cca quadraginta
quinq; cõputo ānos scdm ordinẽ tibi et ñ
scdm opinionẽ horũ ānorũ dixi nũm. Et
tu ego talẽ habeto cogitatõez semp nequa
q̃p viuere arbitrãs eos qui mortui fũt qui
dem in bono ope viuũt aũt in peccato et
mũdi rectori seruiũt deorsumq; tracti in vo
luptatib; et desideriis malis vitã expendunt
sed mortuos istos esse non ambigas defũc
tos efficatie vite. Nã peccatũ mortẽ mor
talis sapiẽs quidã pulchre appellauit. Ait
aũt et aplꝰ. Cum serui eratis peccati liberi
fuistis iustitie. Quẽ ego fructũ tũc habu
istis in illis in quib; nũc erubescitis. Nã
finis illorum mors est. Nũc aũt liberati a
peccato serui aũt facti deo habetis fructum
vẽm in sanctificatõe finẽ vero vitã etnam
Stipendia aũt peccati mors: gratia aũt dei
vita etna in xp̃o ihesu dño nostro.

Dixit itaq; iosaphat ad eum. Numquid
vita carnalis nõ iure vita vocatur er
go nec mors tẽpalis mors debet appellari

Qui senex respondit. Indubitanter
et de hys ita sencio nequaq̃ hanc
tempalem mortẽ timens nec mortem ipa

62

penitus appellās. Nā si me in via manda-
torum dei ambulātem cōprehenderit transi-
tus est magis de morte ad vitā scilicz meli
orē et pfectorē et in xp̄o absconditā quā de
siderātes assequi sancti magnū vite pn̄tis
tediū paciebātur ppt̄ q ait apl̄us. Scim⁹
qm̄ si t̄restris dom⁹ nostra hui⁹ habitatōis
dissoluatur q edifficatōez ex deo habeam⁹
domū nō manufactā et̄nam in celis. Nam
et in hoc in gemisci⁹ habitatōez nostram q̄
de celo est sup̄indui cupientes si tn̄ vestiti
et nō nudi inueniamur. Nā et qui sum⁹
in hoc tabernaculo in gemisci⁹ grauati eo
q nolum⁹ exspoliari sed sup̄ vestiri vt ab-
sorbeatur q mortale est a vita. Et iterum
Miser inq̄t ego homo quis me liberabit
de corpore mortis hui⁹. Et rursus. Cupio
dissolui et esse cum xp̄o. Propheta etiam
qn̄ veniā inquit et apparebo ante faciem dei
Quia et ego oīm seruorū dei mi⁹ istā tem-
poralē mortē nullomō formidē vales hinc
indubitāter ppendere quā cōtempnēs p̄ris
tui minas absqz timore ad te veni et salutis
tibi verbum ānūctiaui cum diligent̄ noue-
rim qz si ei in noticiā ista venirēt mille me
vt possibile est ei mortib⁹ subiciet. Sz ego
oībus verbū dei p̄ponēs et ip̄m desiderans
assequi neqz paueo tempalē mortē neqz ta-
li appellatione dignam ip̄az p̄rsus iudico

dñico vero obediẽs mãdato dicentis. Nolite timere eos qui corp⁹ occidũt aĩaꝫ vero non possũt occidere sed magis eũ timete q̃ potest et aĩaꝫ et corpus perdere in ihehennã

Ista ergo inq̃t iosaphat veracis vestre phie exercitia nimis supgrediũtur naturã treno rum vite pñtis radicit⁹ inherenciũ. Heati estis vos qui tam virilẽ atꝫ constãtem habe tis volũtatẽ. Sꝫ vnde et qualis tibi et hijs qui tecum sũt in huiusmõi deserto vict⁹ vñ etiam in dumenta et qualia veraciter queso michi insinua.

Qui barlaam ait. Vict⁹ quidẽ nob est ex hijs q̃ inueniri possũt fruct⁹ videlicet arborũ et herbe quas here m⁹ desert rore irrogata celesti et p̃cepto cre atoris obediẽs ꝑ quibꝫ null⁹ nos ĩpugnat vel nobiscũ cõtendit plus q̃rens diripe aua ricie causa vel lege cupiditatis. Sine mui dia em̃ oĩbus adiciet illabẽata esca et vltro prepata mensa. Si vero aliũde et vicinorũ aliquis fideliũ fratrũ panis offerat benedic cionẽ quasi diuina ꝓuidencia trãsmissũ su scim⁹ illũ ꝑ benedictione fideliter offerenci um. Indumẽta vero lanea et cilicina et me latoria in veterata et aspera sũt atterencia in firmã carnẽ istam idip̃m namqꝫ nobis est oportoriũ estate et hyeme ꝙ nullomõ exq̃

induim⁹ exuere licet donec in veratatū peni
tus corrūpātur. Sic em̄ frigoris et ardoris
necessitatib⁹ vexati futurorū in corrupcōis
vestimētorū meremur nob̄ ip̄is opimenta

osaphat vero ait. Vnde igitur hoc tuū est
quo indueris vestimētum.

Respondit senex in vsu illud a quo:
dam fideliū nostrū suscepi: iter ad
te factur⁹. Nō em̄ cōgruebat cum
cōsueta veste huc venire feci em̄ sicut quidā
qui habebat dilectissimū sibi cognatū capti
uū in alienā gentē ductū et hūc volens edu
cere deposito habitu suo et adūsariorū īdu:
to abijt in regionē et multimode domesti:
cum de amara liberauit tyrānide. Eodem
mō et ego que circa te sunt agnoscens hoc
indut⁹ habitu semē diuine p̄dicatōis ī tuo
corde veni serere: et de seruitute crudelissimi
mūdi rectoris liberare. Et nūc ecce diuina
v̄tute quātū ī me meū mīsteriū cōpleui diq;
noticiā ānūctiaui tibi ac ꝓphetarū et ap̄lorū
p̄dicatōez nūctiaui: ostendiq; simul veracit
et sine erore p̄ncium vanitatem et q̄ntis ac
qualibus malis mūdus est plenus crudeli:
ter seducens obediētes sibi atq; multis mōis
eos illaqueans. De cetero me oportet re:
dire vnde veni quo cum ꝑuenero alieno
habitu deposito ꝓprium resumam.

Rogat igitur senē iosaphat ostēdi sibi ab eo consuetum vestimentum.

Tūc barlaam exuta qua indut⁹ erat veste forinseca apuit iosaphat visio horibil. Erat em̄ tota carnis q̄litas cōsumpta denigrata q̄ cutis ab ardore solis et ossibus herens et tensa ac si pellib⁹ subtilib⁹ tendatur calamis laneo vero quoidam pāno discisso et valde aspero p̄cinct⁹ erat a lumbis vsq; ad genua. Simuliq; huius pallio circa humeros optus erat.

Admiratus est itaq; nimiū iosaphat hui⁹ dure laborē conūsatōis et perseuarātie stupuit emmentiā et in gemiscēs lacrimat⁹ est. Et ait seni. Qm̄ me de dura et amara seruitute dyaboli liberare me venisti finē cōgruū tuo iponēs beneficio educ aiaz meā de carcere isto et me tecū sumpto. eam⁹ hinc vt pfecte redēptus de mūdi ērore signū tūc suscipiā salutaris baptismatis et socius tibi admirabilis hui⁹ phie et eximie conūsationis fiam. ꝛc

Dixit aūt barlaam ad cū. Nimulū capree nutriebat quidam diuitum Que cum creuisset deserta desiderabat naturali tracta affectu. Egressa igitur die q̄dam inuenit gregē caprarū pascentē et iuncta hys c̄cuibat per campos et siluas

Reuſa tñ ad veſperũ denuo ſũmo dilucu-
lo famulorũ negligentiã exibat et ſiluestri-
bus aggregata capreis paſcebatur cũ eis
Quibꝫ longiꝰ ad paſcendũ recedẽtibꝫ ſub-
ſecuta eſt et illa. Miſtri diuitis hoc ſencien
tes aſcenſis equis abierũt poſt eam. Et ſuã
quidẽ capreã capientes et reducentes domũ
de cetero exire ꝓhibuerũt. Reliquũ vero
ꝑſecuti ſũt gregẽ alias quidẽ occiderũt alias
vero male diſperdiderũt. Eundẽ nanqꝫ mo
dum timeo fieri in nobis ſi me ſubſecutus
fueris. Nã et tuo conſorcio carebo et mlꝫ
torũ malorũ fratribꝫ meis auctor exiſtã. Sꝫ
hoc te volt dñs nũc quidem ſignari ſigno
baptiſmatis et manẽ in regione iſta oĩeꝫqꝫ
firmiter tenere pietatem et mandatorũ xp̃i
opatõeꝫ. Cum aũt hoc auctor dederit oĩm
bonorũ tũc venies ad me et reliquũ pñtis
vite ſimul habitãtes ducemꝰ. Cõfido vero
in dño qꝛ et in futura ſeculi conuſatõe iũcti
erimꝰ et aſſociati.

Rurſus lacrimatus ioſaphat ait ad ſe
nem. Si dño iſta placent volũtas
eius fiat. Cõſuma ergo dereliquo
me diuino baptiſmate et aſſũptis a me pe-
cunijs et veſtibꝫ ad victum tui atꝫ tuorũ fra
trũ vade in locũ conuſatõis tue ĩ pace adeo
conſuatꝰ vt me ne deſeras ſemꝑ orando ut
non excidam de ſpe mea ſed citiꝰ valeam ad

te puenire et in secura quiete a te percipere
profectus mei vtilitatem

Cui barlaam ait. Xpi quidē suscipi-
endi signū ꝓhibitō nulla īmo cō-
gruit de cetero temetipm domino
cooꝑante cōsumari. De hys aūt que dix-
isti a peccunias michi et meis te daturum
qūo erit illud vt tu pauꝑ diuitibus ꝑbeas
elemosinā. Diuites namqꝫ egenis semꝑ be
nefaciūt nō in opes locupletibꝫ. Extremis
em̄ oīm meorum dicior te īcompabiliter ē
Sed cōfido in miseratōibus dei et te paulo
post ditari et tūc misericors non eris.

Dixit aūt iosaphat ad eum. Enuda
michi sermonē qūo vltimꝰ oīm tu
orū supat me in diuicijs quos in multa vi
uere in opia et nouissima tribulari egestate
Paulo em̄ dixisti. Qūo etiā pauꝑem me
vocās sed qn̄ locupletabor nō mīordē fore
dicis nūc etiā mīordem existantem.

Barlaam respondit. Non egestate
dixi hos tribulari sed diuicijs dixi
hos habūdare indeficientibꝫ. Nā
semꝑ pecuniaas addere pecunijs et nō ab h̄
impetu frenari sed ampliꝰ hys in saciabili-
ter in hyare illud extreme inopie est et vlti-
ma pauꝑtas. Pn̄cia vero cōtempnentes
desiderio etnorū et q̄si stercora ista estimātes

vt xp̄m solū lucrifaciant omēz q̄ ciboz̄ et
vestimētoz̄ deponētes sollicitudinē et in do
mino hanc pcientes letātes vero mopia si
cut quiuis amatoz̄ mūdi nūq̄ letatur di-
uicijs et pecunijs onerat⁹ et vtutum diuici
as sine muidia cōgregātes spe q̄ indeficien-
ciū saginatos bonoz̄ merito diciores te et
omī regno freno vocaui . Vero aūt coopā
te accipies et ipe hui⁹ spūalem substātiam
q̄p diligenci⁹ seruās et ampliare semp meri
to desiderās nūq̄p poterit aliquit hui⁹ vacu
ari . Hec em̄ vera substātia . Tempalium
vero ī menstas diuiciarū suos poti⁹ ledit
amicos q̄p pzosit eis . Merito igitur extre-
mam inopiam has vocaui quib⁹ amatoz̄es
celestium bonoz̄ pemit⁹ abzenūciant eas
fugiētes sicut refugit aliquis a facie colubzi
Si véo hosten quē iam necauerūt et sub pe
dibus cōculcauerūt cōfratres mei et cōmili
tones hūc denuo viuentem a te suscipiens
eis inferā et auctoz eis bellozū ac viciozum
fiam eroq̄ pculdubio angel⁹ malus q̄p ab-
sit a me ut faciā . Eadē q̄z et de vestimentis
intellige . Hā exuta vetustatis corruptione
et inobediencie vestimētis q̄ntum in ipis ē
depositis xp̄o vero q̄si vestimēto salutis et
indumēto leticie ab eis induto quo mō co-
gam eos iterū pelliceas induere tunicas et
cōfusionis opiri amictū . Oz meos quidē

omis nullo taliū indigē cognoscens heremi
vero contentos exēcitio et delicias hoc re:
putātes verissimas pecunias et vestes quas
eis te velle p̄here dixisti egenis tribue the:
saurūq; tibimeip̄i in futuro securū deo pro:
curante illorum orōnibꝫ repone. Sic em̄
magis coopantibꝫ diuicijs ad bona vteris
Deinde et armaturā spūs assumēs et lum:
bos in veritate habens p̄cinctos indutusq;
lorica iustitie et galea salutis assumpta pe
desq; ī prepatōe euāgelij pacis calciatus et
manu fidei assumpto clipeo et gladio spūs
qd̄ est verbū dei et vndiq; fortiter armatus
atq; munitꝰ sic confidēter ad bellū contra im
pietatē egredere ut hac in fugā a te conūsa
et illiꝰ principe dyabolo ī t̄ram ꝓstrato vic
torie corona adepta ornaberis viuiffica dex
tra dominatoris. ꝛc

Talibꝫ ergo dogmatibꝫ et v̄bis salu:
taribꝫ īstruēs barlaam filiū regis
et ad diuinū baptismū prepans ie
iunare q̄q; et orare ei mādans ꝑ pl̄imos di:
es nō deseruit ei sed frequēter ingressus to:
tā exintegro seriē orthodoxe fidei insinuans
et diuinū euāgeliū recitās ei insup et apl̄i:
cas ammonitōnes et ꝓphetica dicta expo:
nens. Nam vir ille adeo doctus totam in
ore veterē et nouā scripturā ferebat diuino
afflatꝰ spū illuīauit eū ad verā dei noticiā

In ipa itaqꝫ die quando baptizandus erat
intulit ei dicens. Ecce xpi debes accipe sig
naculum et luie signari voltus ei⁹ et fili⁹ dei
fieri et tēplum spūs sancti. Crede igitur in
pr̄em et filiū et spm̄ sanctū sanctā et viuiffi:
cam trinitatē in trib⁹ psonis et vnā deitatē
gl̄ifficādam diuisamqꝫ in psonis et psona
rum ꝓprietatib⁹ vnitā vero in substātiam
Vnū quidē cognosce deū pr̄eꝫ ingenitū fili
um vnigenitū dn̄m nr̄m ihesū xp̄m lumen
de lumine deū verū de deo vero natū ante
oīa secula. Nā de bono pr̄e bon⁹ natus ē
fili⁹ de lumine vero tanto resplenduit lumē
sempitn̄ū et de vera vita fons viuifficās p:
dijt et de v̄tute pr̄is filij virt⁹ apparuit qui
est splendor gl̄ie et v̄bum substantie ꝙ ēat
in pr̄icipio apud deū et sine inicio ē et sine
fine ꝑ quē oīa facta sūt oīa visibilia et in:
uisibilia et vnū scias spm̄ sanctū ex pr̄e fi:
lioqꝫ ꝓcedentē deū ꝑfectum et viuifficantē
et sanctifficatōis largitorē sue volūtatis sue
q̄ potestatis substātiuū. Ita ergo adora pa
trem et filiū et spm̄ sanctū in trib⁹ psonis i.
ꝓpetatib⁹ et d̄initate vna. Vna nāqꝫ ē triū
deitas et vna eorū nat̄a et vna substancia
vna gl̄ia vnū regnū vna v̄tus vna potestas
Cōmune aūt est filio et speritui sancto de
patre esse. Proprium est autē pr̄is ingeni:
tum esse filij vero natiuitas spūs v̄eo sancti

ꝓcessio. Sic ista crede. Cōprehendere vēo
modū natiuitatis vel ꝓcessionis nō queras
Inconp̄hensibilis em̄ est sed in rectitudine
cordis accipe qꝛ pater et filiꝰ et spūs sanctꝰ
ꝑ oīa vnū sūt exceptis ꝓprietatibus quas
paulo ante dixi. Et qꝛ vnigenitꝰ filius et
v̄bum dei et deꝰ ꝓpter nostrā salutē in t̄ram
ex volūtate p̄ris et cooꝑatione spūs sancti
sine semīe virili conceptus est in vtero v̄gi:
nis et dei genitricis marie ꝑ spm̄ sanctū et
ex ea natꝰ est homo ꝑfectus ex duabꝫ et in
duabꝫ intellectualibꝫ naturis et in vna ꝑso:
na. Et ista indubitāter accipe et fideliter
crede nec velis discutere qūo semetip̄m ex:
inaniuit filiꝰ dei et homo factꝰ est de v̄gina:
li sanguine sine virili semīe et sine matris
corruptione. Fide em̄ edocti sumꝰ tenere di
uinitus nobis ex diuina scriptura tradita
Modū ignoramꝰ nec dicere valemꝰ. Cre:
de filiū dei ꝑ viscera mīe sue factū hoīez om
nesqꝫ suscepisse q̄ sūt humanitatis natura:
les et in euitabiles passiones. Esurijt em̄
et sitiuit et dormiuit et laborauit et in agonia
fuit natura hūanitatis et ꝑ nobis impijs
ductꝰ est ad mortē crucifixꝰ est mortēqꝫ gu:
stauit et sepultꝰ est deitate tamē impassibili
et conūtibili ꝑmanente. Nichil em̄ oīo
passionū īpassibili attribuimꝰ nature sed
corpore cognoscimꝰ eū passū et sepultum

et diuina maiestate a mortuis resuscitatum in incorruptione et ad celos ascendisse et iterum cum gl̄ia venturum iudicare viuos et mortuos et reddere vnicuiq; scd̄m opa sua Resurgēt quippe mortui et exurgent qui in monumētis sūt. Et quidē qui xp̄i mandata suauerūt et in recta fide pstiterūt hereditate possidebūt vitā eternā. Illi vero qui in iniquitatib⁹ et peccatis semetip̄os corruperūt et a recta via declinauerūt in suppliciū ibūt etnū. Noli credere substāciam aliquā mali esse aut regnū necq; principiū illud eē suspiceris aut a seip̄o subsistere vel a deo factū sed nostrū op⁹ hoc esse et dyaboli q̄ nostra superbia irrepserit nobis ac p liberū arbitriū nos illud fecisse et ꝑpria volūtate elegisse siue bonū siue malū. Cū hys confitere vnū baptisma ex aqua et spū remissionē peccatorū. Accipe et preptōez illibatorum xp̄i misteriorū et crede in veritate corpus et sanguinē esse xp̄i dei nostri q̄z dedit fidelib⁹ in remissionē peccatorū. Nā nocte qua tradēdus erat suis discipulis et ap̄lis et p eos oībus in se credituros dixit. Accipite et manducate hoc est corp⁹ meū q̄ p vobis tradetur in remissionē peccatorum Similiter et calicē accipiēs dedit eis dicens Bibite ex eo oēs. Hic est sanguis meus noui testamenti qui pro vobis effundetur

Hoc facite in meā cōmemoratōez. Ipe est
em sermo dei viu⁹ et efficax et oīa vtute sua
pagens facit et conūtit diumo verbo suo
pams et vmi oblatōez m corp⁹ et sanguinē
suū supueniēte spū sancto in sanctificatōez
et illuiationē cū deuocione pcipienciū. Ad
ora cū fide osculādo veneramdā pmaginem
dñici caractris ppter nos in carnati dei ver
bi ipm te putās creatorē te cernē in pma
gine sua. Reuerētia nāq; pmaginis ait q;
dam sanctorū ad exemplar eiusdem tramfit
pmagims. Exemplar vero est ex quo ipa
pmago diriuatur. Nā in pmaginē figu
ram mtuentes mentis oculis ad verū tram
sim⁹ illi⁹ aspectū cui⁹ pmago est pie adorā
tes ppter nos in carnati effigine non deum
facietes ꝫ pmaginē dei in carnati osculātes
deiderio et amore q seipm exinaniuit ppt
nos vsq; ad formā serui. Similiter etiam
et figurā viuifice et venerāde crucis adorā
do cole ppter eū qui in ea carne pependit
p salute generis nostri scilicz xpm et salua
torem mūdi qui dedit nobis h⁹ ptectionē
contra insidias dyaboli. Pauescit em ipe
et tremit nō sustinēs ad horā ipi⁹ vtutē in
hui⁹ documētis et in tali fide baptizabiris
in cōuertibilem hūc et puris ab omi hereti
custodiēs vsq; ad vltimā exspiratōez. Diez
veo doctnam et totā dogmaticā vocem huic

im maculate fidei contrariã abhoiare et alienationem cogita esse a deo . Ait em aplus Quia et si nos vel angel9 de celo euãgelizauerit pter id qp accepistis anathema sit . Nõ est em aliud euãgeliũ vel alia fides preter illam que ab aplis fuit pdicata et p sanctos pres m diuſis synodis extitit cõfirmata et ecclie katholice tradita .

Hec dicens barlaam et fidei symbolũ expositũ i nicena synodo docens regis filiũ baptizauit eũ im noie pris et filij et spũs sancti im piscina aque q erat i padiso eius veniqz super eũ gratia spũs sancti . Reuersus aũt ad hospiciũ suũ sacrã missam celebrauit tradiditqz ei im tacta xpi misteria et exultabat spũ gliaz referẽs xpo deo et dño nostro dixitqz ad iosaphat . Benedict9 de9 et pater dñi nostri ihesu xpi qui scdm magnã misericordiã suã regenẽauit te in specie viuã in hereditatẽ incorruptibilem et im marcessibilẽ conſuatam in celis in eodẽ xpo dño nr̃o per spm̃ sanctũ . Hodie namqz liberat9 a peccato seru9 aũt factus dei pign9 accepisti eterne vite et tenebras deserens lumẽ induisti adoptatus in libertatem glie filiorũ dei . Quotqd em recepũt eum dedit eis potestatem filios dei fieri hys qui credũt im noie eius . Itaqz iam nõ es seru9 sed fili9 et heres dei per xp̃m in spũ sancto

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0194
DFG

Ideo kme festina mūdus et in maculatus
ei inueniri bonū opando sup fūdamentū
fidei. Fides em̄ sine opib⁹ mortua est nec
non et opa sine fide: quēadmodū et antea
memī me dixisse tibi. Deponens ergo de
cetero om̄ez maliciā et oīa opa veteris hoīs
odiens q̄ corrūpitur scd̄m desideria éroris
quasi mō genit⁹ infans rōnabil̄ et sine do-
lo lac virtutū cōcupisce et ut eo crescas et
puenias ad agnitōez mandatorū filij dei in
virū pfectum in mēsuram etatis plenitudīs
xp̄i ut nō iam puul⁹ sensib⁹ fluctues et cir-
cumferaris om̄i vento éroris sed malicia p-
uul⁹ esto et ad bonū stabilē et firmū habe-
to sensum vt digne ambules vocatōe qua
vocatus es in custodia mūdatorū dn̄i. Re
pellens a te et alienās vanitatē prioris con
ūsatōis quēadmodū gentes ambulāt in va
nitate sensus sui obscuratā habentes intel-
lectū et alienati a gl̄ia dei subdūtur deside-
rijs et irratōnabilib⁹ motibus carnis. Tu
vero sicut accessisti ad deū viuū et verū ita
vt fili⁹ lucis ambula. Fruct⁹ em̄ spūs est
in om̄i bonitate et iusticia et veritate et no
uū q̄z hodie induisti hoīez ne vlteri⁹ priori
corrūpas vetustate sed renoua de die in diē
in iusticia et sanctitate veritatis. Possibile
est em̄ omī volenti sicut audisti q̄z potestatē
dedit filios dei fieri. Itaq̄z iā non possum⁹

dicē q̄ impossibilis est nob̄ vtutum possessio
Facilis est via et plana et si stricta et arta
vocetur ꝓpter corpis maceratōez tñ desidera-
bilis est et recta ꝓpter spem futurorū bono
rum eis qui non insipienter gradiūtur sed
diligenter attendūt q̄ fit volūtas dei et ar-
maturā illi⁹ induūt ad p̄liandū contra vsu
cias dyaboli et in oz̄one et obsecratōe in idip-
sum vigilātib⁹ in om̄i pacientia et spe. Tu
ergo sicut audisti a me et dedicisti firmum
pone fūdamētum et in ipo habūda crescēs
et pficiēs et bonā exēce miliciā habēs fidem
et bonā cōsciencia p bona testificata sectan
do iusticiā pietatē fidē caritatē paciētiā mā-
suetudinē vt cōsequaris etnam vitā ad q̄m
vocat⁹ es. Omnez vera voluptatē et viciorū
libidinē nō solū opatōis effectu elonga a
te sed etiā mētis cogitatōe vt in pollutā aiaz
tuā deo repzesentes. Nō solum em̄ actōes
nr̄e sed et cogitatōes cozone nob̄ seu pene
causa fiūt. In cordibus mundis habitare
xp̄m cū p̄ze et spū sancto credim⁹. Econtra-
rio sicut firm⁹ apes sic maligne cogitatōes
fugāt spūs sancti gratiā. Qua ꝓpter dili-
gent hoc attendendo om̄ez cogitatōez possibi
litatis er aia tua dele et beneplacitoz inse
cogitat⁹ tēplum teip̄m faciendo spūs san-
cti. A cogitatōib⁹ em̄ ad effectū opatōis p
uenim⁹ et om̄e opus a mēte et cogitatione

originē ducens. Paruū quidē est inicio sz
paulati augmētum capiendo magnū effici:
tur ꝓpterea nullomō tui dñari cōsuetudinē
ꝑmittas malā sed dum adhuc moderna est
euelle de corde tuo radicē ꝑuā ne forte ex:
orta et in ꝓfūdo fixis radicibꝫ mora ꝑiter
ac labore vt eradicetur indigeat. Idcirco
eñ semꝑ maiora peccata supueniūt nobis
et vim inferūt aīabꝫ nostris qꝛ mīora nō vi
tantur vt sūt cogitatōes male sermones in
cōgrui colloquia praua q̄ sollerti egent cor
rectōe. Sicut eñ in corporibꝫ q̄ modicas
despiciūt plagas putredinē ac mortē sepius
incurrūt. Sic et aīabꝫ q̄ modica spernūt vi
cia et peccata maiora subripiūt eis crimīa
Que cum inhabitū duxerit aīa cōtempnit
Nā impiꝰ inq̄t cum in ꝓfundū malorum
venerit cōtempnit et de reliquo sicut sus in
volutabro luti lota delectatur. Infelix q̄ꝑpe
aīa malis cōsuetudībꝫ detenta nec etiā pecca:
torū fetorē sentit sed potiꝰ oblectatur in ip
sis et gaudet quasi bonū aliq̄t maliciam de
putans. Que licet tandē aliūde resipiscēs
in sensum venerit labore tñ multo et sudo:
re liberatur ab hijs q̄ ꝑegit vltro semetipaꝫ
subiciēs seruituti maligni cōsuetudīs ꝓpter
q̄ omī v̄tute elonga temetip̄m ab oī praua
intencione et cogitatōe maligna et vniūsa
viciosa cōsuetudine. Potius temetip̄m in

vtutibꝫ exēce inhabitū harū opatōez indu-
cito. Si em̄ modicū laborauerīs in eis et
inhabitū ducere p̄ualueris de reliquo sine
labore dei coopatione pficies. Nā vtutū
habit⁹ aīe insert⁹ quasi naturalem cognati
onem habēs erga eā et deū coopatorē possi
dens in diuulsus pmanet et valde stabilis
sicut cernis q̄ et fortitudo et prudētia tem-
porantiaqꝫ et iusticia vtutes sūt insepabiles
Habit⁹ em̄ aīe sunt et q̄litates et opatōes
in pfundo illi⁹ dimisse. Si em̄ passiones
malicie cum nō sint in nobis naturales sed
extrinsec⁹ adueniūt dū inhabitū venerint
vix abici possūt quāto magis vtus natura
liter nobis inserta ab auctore et ip̄m pcu-
ratorē habens si modicū laborantibꝫ radica
ta fuerit ī aīa indiuulsa pmanebit. Vnde
quidā hui⁹ opator michi narrauit qꝫ p⁹ q̄
accepi cōtemplatōez diuinā inhabitu firmis
simam et hui⁹ meditatōe īpugnatā habui
aīaꝫ volui aliūde cōsuetudinē hui⁹ abicere
sed detinebar mente mea nō pmittēs eā ab
asueta meditacione discedē. Et cognoui
illā contristatā grauiter ferentem et ad ip̄aꝫ
incōprehensibili inhyantē desiderio et nullo
mō ad contrariā aliquā cogitatōez declinaē
valentē. Cum aūt modicū laxarem habe-
nas velocit mox recūrebat ad suā opatōez
Sic ait ꝓpheta. Quēadmodum desiderat

coruus ad fontes aquarū ita desiderat aīa
mea ad deū fontē viuū. Ostensū est igitur
ex hys oībꝫ quia in nobis est possessio vtu-
tum et nos huiꝰ dñi existimꝰ si tamē velimꝰ
hanc tenere et peccatū respuere. Qui em̄
malicie seruiūt radicitꝰ ei inherent quēad-
modū supiꝰ dictū est. Tu aūt de cetero li-
beratꝰ ab ea p viscera mīe dei nr̄i et xp̄m in
dutꝰ spūs sancti gratia totū temetip̄m trās-
fer ad dñm nullo q̄ pacto vlteriꝰ vicijs ap
ias ianuā sed bono odore et splendore vir
tutū exornando aīaꝫ tuā tēporibꝫ istā sancte
trinitatis facito et eiꝰ cōtemplatōi om̄s mē-
tis tue vtutes adhibe. Si em̄ aliquis cum
rege treno conūsans et ei familiariter collo
quēs beatꝰ oībus esse videtur mēte deum
cernere et cū eo esse ip̄m q̄ contēplari assi-
due quāte beatitudīs est et ei iūgi quante
dulcedīs secūqꝫ colloqui p orōnē et dep̄ca-
cionē et ei appinquare. Nā amore feruen
tissimo et corde mundissimo p̄cando et ab
oī materialiū quidē et trenorum amore cor
penitꝰ elongando et cū timore ac tremore
dep̄catōeꝫ suā afferendo talis appiquat deo
et quasi facie ad faciē loquitur cū deo. Adē
nāqꝫ vbiqꝫ bonis deꝰ nr̄ et dñator exaudi-
ens illos qui puro corde et sincero inuocāt
et dep̄cantur eū sicut ait ꝓpheta. Oculi dñi
super iustos et aures eius in preces eorum

Et ideo sancti p̄res ꝑ or̄onem cōiungi hō:
mmē deo posse dicūt et opus angelorū hāc
vocāt futureqꝫ leticie ꝓhemiū. Nā eā reg:
ni celorū appinq̄tionē et cōtemplatōeꝫ sanc
te t̄nitatis esse plus oībus alijs bonis iu:
dicant. Ad hanc verō deuotōis intencio
mentē ducit. Cōuenienter igitur ꝓhemiū
et quasi p̄ymaginatio illiꝰ beatitudis voca
tur ista. Non tñ oīs or̄o talis est sed que
appellatōe ista veracit̄ est digna deū videlicꝫ
habens magistrū qui tribuit or̄onē deprecā:
ti sup oīa q̄ in t̄ra sūt subleuata et dño deo
mūde p̄ñtata hanc tibimetip̄i sollert̄ acq̄re
et ad hāc agoniza ꝑficere. Sufficiens em̄
est de t̄ra ad celos te subleuare. Nō em̄ ī
ꝓuide et quasi casualiter ꝓficies in ea. Sꝫ
ab oībus vicijs aīaꝫ tuā purifica et ab vni
ūsa maligna cogitatōe illā ablue et velud
mūdum et p̄clarissimū fias speculum. De
corde tuo etiā irā et indignatōeꝫ eice. Nā
hec plus oībꝫ or̄ones nostras ad deū ascen:
dere ꝓhibēt. Qua ꝓpter oībꝫ in te peccan:
tibꝫ ex corde dimitte offensas et de elemosi:
nis et miseratōibꝫ paupū ip̄i or̄oi alas faci
endo offer eam deo cum feruētibꝫ lacrimis
Sic or̄ādo poteris dibere ꝙ et beatꝰ dauid
Dic em̄ cum rex esset et plurimis distrahe
retur sollicitudībꝫ ab oībus tamē aīaꝫ suā
purifficans dicebat deo. Iniquitatē odio

habui et ab hoīat⁹ sū legem aūt tuā dilexi
Septies in die laudē dixi tibi super iudicia
iusticie tue. Custodiuit aīa mea testimo:
nia tua et dilexit ea vehementer. Appīquet
depcatio mea in cōspectu tuo dñe iuxta elo:
quiū tuū da michi intellectū. Sic ergo vo
cifferāte dñs exaudiet et adhuc loquēte dicz
ecce assū. Unde si talē orōnē possideris be:
atus eris. Inpossibile est em̄ hoīez cum tali
deuotione orātem et obsecrātem deū nō cot
tidie in bono pficere et cūctos inimici laq̄:
os p̄teruolare. Nā calefaciendo mentē su:
am sicut quidā sanctorū ait et aīaz resuscitā:
do et ad deū semetip̄m trāsferendo et ita do:
mmū suū inuocando memorqz peccatorum
suorū et p indulgencia eorū postulādo et
et lacrimis feruentissimis exorando ppiciū
sibi fieri deū nō esse dubiū. Nā p cōsuetu
dine sermonū et cogitatuū istorū omēz de:
ponit sc̄larem sollicitudinē et hūanis passi
onibus celsior fit vt dei collocutor vocare
mereatur. Quo quid beati⁹ aut quid sub
limi⁹ est. Dignū ergo te faciat dñs huius:
mōi adipisci beatitudinē. Ecce em̄ ostendi
tibi viā mādatorū dñi et nō subterfugi q̄n
annūciarē tibi om̄e consilium dei. Et ego
quidē iam erga te misteriū meum cōpleui
De reliquo ipse p̄cinges lūbos mentis tue
sc̄dm illū q̄ vocauit te sanctū et ip̄e sanctus

in omi conuſatõe tua eſto . Sancti em̄ eſto
te qm̄ et ego ſanct⁹ ſum: dicit domin⁹ deus
Scribit aũt et princeps apl̄orũ petr⁹ . Si
p̄rez inq̄t inuocatis eũ qui ſine acceptõe per
ſonarũ iudicat ſcd̄m opus vniuſcũqz cum
timore incolat⁹ veſtri tẽpore conuſami ſciẽ
tes quia nõ corruptib⁹ auro vel argento re
dempti eſtis de vana veſtra conuſatõe p̄na:
rum traditionũ: ſed p̄cioſo ſanguine quaſi
agni in cõtamiati et imaculati . Hec igitur
oĩa in corde repoſita ſine intmiſſione reco:
le ante mẽtis oculos ſemp habendo timorẽ
dei et tribile illud iudiciũ: claritatẽ q̄ iuſto
rum quã accepturi ſũt in illo ſcl̄o nec non
et cõdempnatõez peccatorũ in tenebris p̄fũ
diſſimis fragilitatẽqz et vanitatem p̄ncium:
et futurorũ etnitatẽ . Quia oĩs caro fenum
et oĩs gl̄ia hoĩs: ſicut flos feni . Exſiccatũ
eſt fenũ et flos ei⁹ decidit: verbũ aũt dñi me
ternũ manet . Hec meditare ſemp et pax
dei tecum ſit et illuĩet te atz intellectũ tribu
at tibi ad viãqz ſalutis p̄ducat te omez vo
luntatẽ malã longius a tua mente repellat
muniendo aĩaz tuã ſigno crucis: ut nichil ti
bi appiet ſcandalorũ maligni: ſed merearis
in omni p̄fectione v̄tutum futurũ adipiſci
infinitum et in ſucceſſibile regnũ: et illuſtra
ri lumine ac beate et viuiffice trinitatis in
patre et filio et ſpiritu ſancto glorifficande

Talibꝫ ergo moralibꝫ sermonibꝫ instruēs
p̄ciosissimꝰ senex filium regis in suū abijt
hospicium . ꝛc.

Ministri vero iuuenis et pedagogi fre
quētem ip̄iꝰ barlaam introitū ī pa:
lacium c̄nentes mirabātur . Vnus
aūt qui inter eos pollebat q̄ꝫ quasi fidelissi
mū sibi atꝫ gratissimū rex constituerat ī pa
latio filij sui zardan noīe ait ad filiū regis
Nosti vtiq̄ dn̄e me quātus p̄ris tui timor
in est michi et quāta mea erga eum fides est.
Ideoq̄ me quasi famulū fidelissimū vt tibi
seruirem p̄cepit . Nūc aūt virū hūc extraneū
frequēter videns colloquētem tibi veror ne
forte sit secte xp̄ianorū aduersus q̄ valde ho:
stiliter se habet pater tuꝰ . Et si hoc est mor
tiffere cōdempnandus subiacebo sentencie
Nūc ergo vel regi de ip̄o notifica aut am
moda ab eiꝰ cessa collocucōe . Si aūt illud
nō vis facere eice me a facie tua ne sim rep̄
hensibilis et aliū loco mei postula p̄rez tuū
huc introducē filius aūt regis ait ad eum
Hoc ante oīa zardan fac ingredere tu infra
cortinā et audi ip̄iꝰ ad me sermocinatōez et
et postea dicā tibi q̄t te opteat facere . Ven
turo itaq̄ barlaam ad eū introduxit zardā.
et post cortinā posuit eū et dixit seni . Re:
capitula m̄ diuinā doctrinā tuā q̄tenꝰ cordi
meo forciꝰ ī figura. Exorsus itaq̄ barlaam

multa de deo et fidei pietate pnūctiauit et
quo ipm solū oportet diligere ex tota men
te et custodire mādata eius cum timore piter
et amore et qz ipe factor oim visibiliū et in
visibilium. Cum hys et primi hoīs plas
matōez recōmemorauit datūqz sibi manda
tum et p preuaricatōe a plasmatoē condēp
natōez. Deinceps etiā bona enūauit quo
rum spernētes mādatum nosmetipos pua
mus. Et rursus memorauit tristiū quanta
post illorū āmissionē nos miserabilit com
prehendere. Cū hijs etiā nō tacuit quo cre
ator noster salutaris sollicitudinem gerens
benignitatē ipendit. Nam misit pphetas
vnigeniti sui i carnatōez pdicare et postea il
lius descensionē in carnatōez beneficia miracu
la p nobis ingratis passiones crucē lance
am spontaneā mortē finē restaurationē no
strā reuocatōez in statū bonum. Post hec
suscepturum dignos celorū regnū repositū
malis suppliciū videlicz ignē in extīguibilē
tenebras indeficiētes īmortalē vmē et quā
tācunqz aliā penā sibimeipis peccati serui
thesaurizauerūt. Ista ptrāsiens et in mora
li doctrina sermonē suū cōsumans multaqz
de mūditia vite disputās et pnciū vanitatē
demonstrās miseriāqz eorū qui istis addicti
sūt redarguēs et ad oratōez conūsus exora
bat deum ut iosaphat non conūteretur ad

priorem erorem sed im declinabilem teneret
orthodoxe fidei confessionē imaculatā vitā
et mūdam conúsationē finitaq; oratione
ad hospicium iterum abijt .

Regis atq; filius zardam accersiens et
ipi⁹ tēptams dilectōez ait . Audisti
qualia michi seiator verborum iste
dixit seducē me vanis suis moliens pſuasi:
ombs et alienare a iocūda ista delectacōe et
refrigerio et extraneo seruiē deo zardam ve
ro ait . Quid tibi visū est dñe mi rex tēp:
tare famulū tuū. Noui em pfundi⁹ im cor
de tuo descendisse hui⁹ viri ſmones. Nisi
em hoc esset nō vtiq; tā libenter et meessanē
cum eo loq̄reris . Nec etiā ignoram⁹ nos
hanc pdicatōez . Sed ex quo pater tu⁹ per
secutionē seuā adūsus xpianos excitauit et
ipi hinc effugati sūt silūit pdicatio eorum
Si vero mie beneplactū tibi dogma eorum
apparet et duriciam illius ac laborem susci
pere puales dirigatur voluntas tua im bo:
num . Ego vero quid faciam . Ad huius:
modi quidem austeritatem nec etiam respi:
cere valens timore vero regis animo meo
in doloribus et in angustijs posito sollicit⁹
sum quid respondeam ei . Nam negligen
eius preceptis eius in vigilans hunc ad te
pirum permisi .

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1851014446/phys_0205
DFG

Tūc ait ad eum regis filiꝰ. Ego qui
dem maxime tue ... ga me beniuolē
cie nullā aliā magis cōgruam recō
pensatōez agnoscens hanc dignā tuo bene=
ficio repi vt opus illud bonū manifestum
facerem tibi vt scires ad quid factꝰ es et cre
atorem tuū qui te fecit recognosceres q̄tenꝰ
derelinquendo tenebras ad lucem cūreres
moxqz vt audires incōprehensibili desiderio
illā sequēris sed sicut video spes mea fefellit
me. Nam cerno te durū ad ea q̄ dicta sunt
atz stellidū Si vero ista regi patri meo ma=
nifestauēis nichil aliud efficies q̄ curis atz
tristitia illiꝰ aīm replebis. Sz si illi gratiā
vis īpendere nullomō vsqz ad tēpus optū=
num q̄tq̄ de hijs annūcties. Talia quidē
ad ip̄m loquens in aquis visus est semīare
Nam in aīaz stultā nō introibit sapiencia

Sane ergo barlaam veniens de ꝓfec
tione sua loquebatur iosaphat aūt
huiꝰ nō ferens sepatōez aīo tristabatur et
lacrimis oculi eiꝰ replebātur. Multa tunc
ei senex locutꝰ est et vt in motꝰ ꝑmaneret
in bono cōstestabatur vbisqz cōsolatorijs
cor illiꝰ stabiliuit et vt se alacriter dimitte=
ret p̄cabatur sic et p̄dixit qz nō post longū
tempus denuo sociarentur ip̄i societate inse
parabili. ꝛc

Tūc regis filiꝰ nolens ampliꝰ sem̄ la-
bores incuttere et ab itiné ꝙ deside
rabat ꝓhibere simꝫ etiā metuēs ne
manifesta de ip̄o zardan ille regi faceret et
tormētis ip̄m subiceret dicit ad eū. Quo-
niāquidē visum est pr̄ spūalis et magistro-
rum optime ac michi boni totiꝰ auctor me
sic derelinquere et cū mūdi vanitate adhuc
conūsari tu vero ad spūalis quietis tue lo-
cum vis ꝓgere vlteriꝰ te detiné et impedire
nō audio. Vade igitur in pace adeo custo-
ditꝰ et mee miserie in sanctis orōnibꝫ tuis
memor esto ꝓpter dn̄m vt valeā venire ad
te et venerādam faciē tuā semper videre sed
fac vnā peticōez meā. Qm̄quidē noluisti
accipe ꝓ cōfratribꝫ tuis suscipe saltem ꝓ te-
metip̄o modicatur aliquā pecuniā ad victū
et vestitū. Ille aūt respondit ei. Si ꝓ fra
tribꝫ meis a te q̄tq̄ nō accepi n̄ em̄ illi indi
gent mūdi materias suscipe a quibꝫ volen-
tes elongauerūt se qūo michimetip̄i assu-
mā ꝙ illis denegaui. Si em̄ bona esset pe-
cuniarū possessio illis vtiqꝫ potiꝰ q̄ michi
eas tradidissem. Qm̄ vero fragilem noui
ip̄orū possessionē esse neqꝫ illos neqꝫ meip
sum talibꝫ suppono laqueis. Quia vero
in hoc obedire nō acquieuit barlaam rur
sus scd̄m peticōez facit iosaphat ne penitus
ip̄iꝰ dep̄cationē spernerat et in omni illum

dimitteret defectione sed relinqret ei laneū illud vestimētum et asperū palliū et tam in memoriā religionis magistri q̄p ad monimētum sibi contra oīez sathane opationē suscipet a se aliud p ipo vt vtiqz a me datum mq̄t cernens meā semp in memoriā feras humilitatem ,

Senex vero ait . Vetus quidē ac fastum tibi dare et nouū vestimentum accipe nō decet ne modici laboris mei retributionē in hac vita recipiam . Vt aūt tuā deuocionē nō amputē vetera et que nichil a meis differāt q̄rantur cilicicola et illa suscipiā . Quesita sūt igitur et data sunt sem . Cui9 iosaphat et ipe indumētum suscipiens vehementer gaudebat oi purpura regali et veste coccinea preciosq̄ illud incōparabilit existimās . Tūc sanct9 barlaam p9 paululū discessur9 nouissimā ei doctrinam adhibuit dicens . Frater dilectissime et fili dulcissime quē p euangeliū genui scito cui militas regi et apud quē cōfessiones tuas deposuisti . Optet ergo vt firmas istas custodias et milicie deuot9 cōpleas q̄ntacūqz promisisti in carta cōfessionis oim dño pūti celesti exercitu et testificāte necnō et describente confessiones tuas quas si custodieris beatus eris . Nichil igitur pūcium deo et ipi9 pferas bonis . Quid em̄ sic tribile est

in hac vita quo ē iehenna ignis eterni ardē
tis nec prsus lucē habentis cruātis et nūq̄
deficientis. Quid aūt rursus mūdi bono-
rum taliter letifficat sicut deꝰ idē ipe diligē
tibꝫ se donatꝰ. Cuiꝰ pulchritudo quidē in-
effabilis potencia vero inexpugnabilis et
gl̄ia sempitna cuiꝰ bona aīacis suis reposi-
ta oībus visibilibꝫ icompabiliter sup emi
nēt que oculus nō vidit nec auris audiuit
nec in cor hoīs ascenderūt quorū heres fore
merearis dei manu potentissima cōseruatꝰ
Tūc filius regis lacrimis pfusus merore et
luctu detinebatur a patre tā amabili et ma-
gistro optimo dereliqui nō sufferens aiebat

Quis michi pater vicē tuā supplebit
aut vbi talē pastorē et ducem salu-
tis aīarum reperiā. Quod vice tui amoris
solacium capiā. Ecce malū ꝟuū et aposto
tam deo recōciliasti et in filij et heredis ordi
ne constituisti et qui pierā et erauerā et oī
bestie expositꝰ erā ad deuorādum me requi
sisti et eis q̄ nō erauerāt dei ouibꝫ copulasti
et ostendisti michi cōpendiosam viam edu-
cens me de tenebris et vmbra mortis et pe-
des meos trāsferens de lubrica et mortiffe-
ra et distorta atꝫ praua via magnorū m̄ et
mirabiliū factus es auctor bonorū quorū
nullus sufficiet sermo excellenciam referre

magnorū et ip̄e ꝓpter me puū efficieris p̄ticeps dei bonorū: et ꝙ mee idē gratiarum actioni compleat dn̄s qui solus vincit donorū retribucionib⁹ diligentes se.

Barlaam itaq; lamētatōe; illi⁹ amputare volēs surrexit et in orōne stās eleuatis manib⁹ suis ad celum dixit. Deus pater dn̄i nostri ihesu xp̄i. qui illuminasti q̄ obscura pri⁹ erant et visibilē istam et inuisibilem creaturā de nichilo fecisti et tuū plasma ad te conūtisti et non pmisisti nos post insipienciā nr̄a; abire gratias agim⁹ tue v̄tuti et sapiencie dn̄o nr̄o ihesu xp̄o: p q̄; et scl̄a fecisti nosq; q̄ cecideram⁹ resuscitasti et delinquētibus peccata dimisisti erantes reduxisti captiuos redemisti mortuos viuifficasti p̄cioso filij tui sanguine. Te ergo in voco et vnigenitū filiū tuū et sanctissimum tuū spm̄ respire super hanc rōnabilē ouem tuā accedētem p me indignū ad sacrificium tuum: et sanctiffica amplius aīa; tua virtute et gratia et conūte vineā istā tuo sancto plātatā spū et da ei ferre fructū iusticie: confortа illā disponendo in ea testamētum tuū et eripe eam a dyabolo: sapiencia boni spūs tui. Doce illum facere volūtatem tuam et auxiliū tuū ne auferas ab eo. Dignare eū mecū in digno famulo tuo etnorū bonorū

tuorū heredem fieri: qm̄ benedict⁹ es et glo-
sus in scl̄a dn̄e. Cōsumata ēgo orōne con
ūsus osculat⁹ est filiū iam celestis p̄ris pacē
et salutē in precando exijt de palatio ybat
gaudēs et gratias agens deo: qui ꝓsperam
fecit viā illius in bonum.

Iosaphat postq̄ barlaam egressus in orōnē
semetip̄m dedit et lacrimis feruētissimis di-
cebat. De⁹ in adiutoriū meū ītende dn̄e ad
adiuuandū me festina. Qm̄ tibi derelict⁹
est paup̄ pupillo tu eris adiutor. Respi-
ce in me et misere mei qm̄ om̄s vis saluos
fieri et ad agnicōez veritatis venire. Saluū
me fac et conforta indignū vt ambulem ꝑ
viā mandatorū tuorū qm̄quidē ergo debil̄
sum et infirm⁹ et ad faciendū bonū in suffi
ciens sed tu me potes saluū facere: qui oīa
visibilia et inuisibilia contines et sustines
Ne dimittas me p⁹ volūtates carnis ma-
las ambulare sed tuā doce facere volūtatem
et conſua me ieterna et beata vita tua p̄ris
et filij et spūs sancti consubstātialis et indi-
uisa deitas te inuoco et te gloriffico. Te
enim laudat omnis creatura et te gloriffi-
cant intellectuales et corporalium virtutes
in secula. Amen. ꝛc

Et tūc itaqz ioſaphāt omni cuſtodia attendebat ſibimetipi puritatē aie pitr et coꝛpis vigilanci⁹ ſeruans in abſtinetia viuens et oꝛombꝫ totis noctiꝫ bus. Diei nāqz ſepi⁹ ptem amputabat eo⁹ rum qui ſecū erant cōmoꝛatōe ꝑpedit⁹. Fiebat aliūde ei et regis ad illū aduentu et ei⁹ ad ipm regem vocatio. Sed noꝛ ei q̄ deerat diei ſupplebat in oꝛonibus et lacrimis vſqz ad auroꝛā eo pſeueraṅte et deum inuocante. Vnde ꝓphetic⁹ ille ſermo in eo cōplebatur·in noctibꝫ extollite man⁹ vꝛas ī ſanc̄ta et benedicite dominum.

Zardam vero ille talem illius ſenciēs conúſatōeꝫ triſticia replebatur cuꝫ riſqz malis in aīo agitat⁹ neſciebat qualiter euaderet ad quē finē puenire poſſꝫ Triſticia vero repꝛehenſus in domū ſuam abiit et egrotare ſitauit. Vt aūt in noticiā illud regi puenit aliū ꝑ illo mīſtrare filio direxit. Ipe ſalutis zardam ſollicitudinem gerēs medicum ei mittit ꝓbatiſſimū et multum curatōis ſtudiū ei iubet īpendere. Ode dicus itaqz ſciens qz zardam ſic regi carus erat vigilanter ei intendebat. Qui cum de illo certi⁹ agnouiſſet regi ꝓtin⁹ nūciauit dicens. Ego quidē nullius infirmitatis cām in hoīe iſto inuenire valeo. Exiſtīo tamen q̄ defectione quadā obſeſſus ſic infirmetur

Rex aūt hys auditis suspicat⁹ est grauiter
ei filiū indignatum fuisse et hui⁹ rei gratia
cōtristatū zardan ab eo discessisse. Discere
aūt rem volens mādauit illi qꝛ crastina die
inquit ad te visendū veniam vt que tibi ac
cidit egritudinē cognoscā. Tūc zardan hoc
audito nūcio sūmo diluculo induēs se ve:
stimēto suo ꝑgit ad regē. Et ingressus ad:
orauit eum sup̄ tram. Rex aūt ait. Quaē
vim tibimetipsi intulisti vt venires ad me
Nā ip̄e volebā te visitare amicitiā q̄ erga
te habeo oībus demonstrare. Cui ip̄e ait
mea o rex infirmitas nō est de hys que so:
lent oībus cōtingere egritudīb⁹ ꝫ ex tristi:
cia et angustia aīe et corde dolente cōdoluit
et corpus. Stulticia magna esset cū ita sim
si nō ad tuū vtpote seru⁹ venissem impium
sed tuum regnū exspectarē fatigari vsqꝫ ad
me famulum tuū. Rege ergo scissitante q̄
defectionis tue est causa respondit zardan
Magnū michi īminet et maximis ego dig
nus sum tormētis multarūqꝫ etiam morciū
reus existo qꝛ tuis p̄ceptis negligenter ob
audiēs tristicie tibi multe causa paulo ante
effectus sum. Iterū rex interrogauit. Et q̄
est ista negligencia vel quis est timor q̄ cir:
cundedit te. Respondit ille. Circa dn̄m
meū filiū tuū negligenci⁹ vigilaui. Nam
quidā malign⁹ hō et magus veniens locut⁹

est ei que ad sectā xp̄ianorū ptinēt. Deidē
narrat minutati regi ea q̄ filio ei⁹ a sene dic
ta sūt et cū q̄nta delectacōe et desiderio idem
fili⁹ sermonē suscepit et qūo tot⁹ xp̄i effec:
tus est insuper et senis vocabulū significat
barlaam hūc vocari dicens. Audierat aūt
pri⁹ rex de barlaam et de sūma abstinentia
eius. Ut aūt in aures ista ꝑuenerūt regis
mox conturbatus est et obriguit repletusq;
est furore et mentis insania agitabatur. Fe
citq; accersiri statim arachim quēdam noīe
qui secūdus erat a rege et prim⁹ ei in oīb;
consilijs aderat simul etiā astrologice artis
sciencia nimiū pollebat. Qui ad se vocato
rex q̄ sibi contigerat cū defectione multa
et aī destitutōe narrat. Ille ergo conturba
cionē illi⁹ et cōfusionē animi cōsiderans ait
O rex noli turbari et contristari. Nō em̄
despero me posse suadere ei q̄ volo sed cer
te cerci⁹ cognosco stati ip̄m negaturū illi⁹
seductoris doctrinā et tue consensurū volū:
tati. Hys ergo sermonib; arachis regem
aīeq̄oret reddidit. Dinde ēgo negocij me
ditatōez et consideratōez se totum contulit
Et ait. Ante oīa rex illud faciam⁹. Malgi:
num barlaam cōprehendere festinem⁹. Et
si hūc consequi poterim⁹ nostra intencione
nō priuabimur neq; a spe nostra decidemus
Sed idem ip̄e aut verbis ꝑsuasoribus aut

diuersis tormentorum generibus coactus etiam no-
lens confitebitur falsa et eronea se dixisse et
dnm meum filium tuum ad sequendum patrneum
dogma suadebit. Si vero illum comprehendere
nequerimus alium ego cognosco senem heremi-
tam solitarium nachor vocatur sil'ez barlaam
p oia q3 no est facile dinoscere illum barlaam
non esse. Sz iste de nostra secta est et ma-
gister meus in lrarum eruditone fuit. Hunc ego
allocuturus abibo nocte cunctaq3 ei p singu-
la notifficabo. Deinde captum esse barlaam
diulgantes hunc exhibebimus qui et barlaam
semetipm noiabit et dogmata xpianorum
tueri se simulabit. Qui post multam dispu-
tacoez quasi responsione deficiens potenter
supabitur. Cum ista regis filius viderit quia
barlaam quidem victus erit nostris vera victo-
res victoribus oio palmam dabit libenterq3 tu-
um regnum timebit et tibi que grata sunt fa-
cere non tardabit. Conuertetur insup et ille
qui psonam barlaam simulabit et erasse se
metipm confitebitur. Hys igitur auditis
rex gauisus est nimis et optimum repisse
arachim consilium arbitratus est. Vane etem
spei incumbebat. Quia vero barlaam noui-
ter discessisse cognouerat apprehendere eum
festinabat insidiatoribus igitur et lancearijs
missis plures exitus viarum occupauit. Vnam
vero exipis omibus metuebat ipe ascensis

equis indeclinabilit tenens celeri⁹ p̄ocupaē
eū ꝓculdubio sperabat. In totis vero sex
diebus laborās vane fatigatus est. Deinde
ip̄e quidē in quodā regaliū palaciorū in vil
la posito restans arachim cum militib⁹ non
paucis usq; ad sennaratidē heremū ad inq̄-
sitōē; barlaam direxit ꝓueniēs itaq; ille ad
locum om̄s vicinos cōturbauit. Quib⁹ nō
vidisse se virū asserentib⁹ ad deserta ip̄e pri
ceps pios venaturus exijt multoq; heremi
transmisso spacio montes circūdedit et val
les in vias et per p̄rupta q̄dam pedibus et
manib⁹ reptando cū turba q̄ secum erat ad
crepidinē montis cuiusdā ꝓuenit sup quā
stans videt subip̄o monte cuneū heremita-
rum ambulantē et statim precepto p̄ricipis
om̄s sup eos vnanimit irruūt. Ali⁹ aliū
cursibus p̄uenire contendētes et ꝓueniētes
circūdederūt eos quasi canes mlti aut bestie
quedā feroces et inhumane et tenent viros
spē et habitu venerādos et signa heremitice
conūsatōis ferentes ī vultu et hos trahentes
exhibēt principi nō tumultuātes oīo nec q̄t
q̄ꝫ pauidū aut triste ostendētes vl ꝓnūcian-
tes. Ille vero q̄ p̄cedebat eos sicut abbas
perā portabat laneā plenā reliquijs quorū-
dam sanctorū patrū. Considerās vero ip̄os
arachis postq̄ nō vidit barlaam agnosce-
bat quippe eū contristat⁹ est valde et dixit

ad eos. Vbi est erone⁹ ille q̄ filiū regis se
duxit? Tūc ille qui pera gestabat respon-
dit. Nō est inter nos absit. Fugit em nos
xpi gratia repulsus sed ī vobis habitatōes
habet. Ait primceps. Cognoscis ergo illū
Etiā inq̄t heremita. Noui seductorē dictū
qui est dyabol⁹ qui ī medio vestri habitat
et apud vos latitat et ibi pcuratur. Pri-
ceps aūt dixit. De barlaam ego te requisi
ui et discere cupiens vbi sit interrogaui te
Monachus aūt dixit. Et cur aliud p alio
locut⁹ de illo q̄ seduxit filiū regis introgati
onē intulisti? Si em barlaam q̄ris optabat
vtiq; dicere. Vbi est qui de erore conūtit
et liberauit filiū regis. Ille em frater noster
est et sancte conūsationis: sed ex mltis iam
diebꝫ nō vidi⁹ eū. Et ait primceps habita-
culū michi illi⁹ ostende heremita respondit
Si videre vos voluisset ille vtiq; in occursū
vestrū exisset. Nobis vero nō licet cellam
illi⁹ vobis demōstrare. Furore igitur sup
hoc repletus primceps dixit ad eū iracunde-
piter et ferociter eum respiciens. Extranea
quidem morte vos interficiā nisi continuo
barlaam exhibueritis michi. Et quid inq̄t
heremita mūdialiū cernis q̄ tenaciter amā-
tes pñtem timeam⁹ vitā āmittere et a te in-
tentā formidem⁹ morte. Poti⁹ em tibi gra
cias cōfitebimur si nos vtutum amatores

presenti subduxeris vite. Non mediocrit̄
em̄ finis nostri timem⁹ incertitudinē igno:
rātes quō illū fim⁹ consecuti ne volūtatis
lubricū vel temptatōe dyabolica p̄electōnis
statum pūtat aut talia facere aut sape q̄ q̄
deo ꝓmisim⁹ suadeat. Unde vos adipisci
q̄ speratis penit⁹ desperātes: ne tardetis facē
q̄ estis facturi. Neqꝫ em̄ adeo dilecti fra:
tris nostri habitaculū scientes demonstrabi
m⁹: neqꝫ aliqua alia vos latencia monastēia
ꝓdem⁹. Sic mortē effugere pessimū iudi:
cam⁹ optimū vero nobis erit si moriamur
surdores v̄tutis pri⁹: et nūc strenuitatis sāg
uinē deo offerentes: ita cōfidenter loquētes
non sustinēs miser sed adūsus fortitudinē
prudencie celérime cōmot⁹: multas eis īpo:
suit plagas et tormenta q̊rum magnanimi:
tas et fortitudo etiā tirāno digne miraculo
vise sūt. Ut aūt post multos cruciatus sua
dere nō potuit. vt aliquis eorū cellam bar:
laam sibi vellet onstendere. assumens istos
ad regem iubet cesos ducere: gestātes etiam
perā reliquiarū. Post dies nō modicos ve
nerūt ad regem: cui arachis de illis nota fe:
cit oīa. Deinde pñtat eos ante faciē regis
atrociter furentis. Quos cū vidisset furoē
succensus est: et furiose sil̄is cedi illos in mi
sericordit̄ iubet. Postq̄ aūt vidit eos cru
deliter plagis lacēatos vix a mtl̄a respirās

insania quiescere cedentes iubet. Et ait ad illos. Cur ossa ista defunctorum circufertis Si ego illos amantes ossa eorū baiulatis hac hora ponā et vos cum ipis vt desidera tos adepti grates nobis exinde referatis. Di uine illi cohortis princeps et magister p nichilo regis mias cōputās ac si michil tri ste contigisset ei libera voce et sereno vultu et habitantē in se fignificās gratiā ait. Ossa ista munda et sancta circūferi. o rex illorum repsentātes amorē ōrum fuit mirabiliū viro rū et exercitij eorū adeo dilecte conūsatōis immēoriā nosmetipos reducētes requiē ōz speculantes et delicias in quib modo conū santur. Nos quidē beatificam. et mucem nosmetipos exhortamur et eorū sequi vesti gia satagimus. Insuper et mortis nobis metipis assidue memoriam pūtam. valde vtilem existentem et ad sancte cōuersatiomis agones deuotius erigentē et sanctificatōez nobis horū tactu hauri. Rursus aūt rex ait. Si vtilis est mortis memoria sicut di citis cur nō in corpozū vōrum ossibus h accipitis mēoriā ppijs vestris et paulop corrūpendis si alienis istis et iam coruptis assumitis. Tūc monach ait. Cum ego q dem causas quiqz fuisse dixerim cur sancto rum reliquias circūferam. ad vitā eorū re spondēdo subsanare videris. Sz luce clari

nosti q̄ ossa mortuorū: mortis exhibēt meo
riam viuentib⁹. Et qm̄ ista sic esse cogno
scis et ī carne tua ossa tibi mortē significāt:
cur nō et ip̄e paulop⁹ venture memor mor
tis bene que tua sūt disponis sed oībus q̄:
dem tuā aīaz tradidisti īpietatis, violenterqz
et in mīorditer inf̄ficis seruos dei qui in nl̄:
lo te ledūt neqz p̄nciū aliquid tecū diuidūt
aut auferre contendūt. Cui rex inq̄t. Ma
lo suo ꝓpl̄os seducitis et monetis: vt a de:
lectationib⁹ seculi discedant et ꝑ dulcedine
vite et desiderantissima quiete cōcupiscencia
et voluptate durā et sordidā istam ac mise
rā eligere conūsatōnem cogitis: et deorū ho
norē ihesu deferendū esse p̄dicatis. Ne ēgo
vr̄m sequētes ērorem ꝓpl̄i desertā t̄ram dere
linquāt et a p̄nis dys recedētes alieno seri
uiant tormētis vos et mortib⁹ subicē equū
iudicaui. Cui monach⁹ ait. Si oīs ꝑti:
cipari honorū vite desideras cur nō oībus
equaliter largiris delicias atz diuicias sed
multo pl̄ibus inopia laborātib⁹ tu q̄ eorū
sūt diripiēs tuis apponis. Non ergo pro
multorū sollicit⁹ es salute sed tuā īpugnas
carnē materiā p̄parans ūmiū deuoratōi ꝓp
terea et oīm abnegās deū eos qui nō sunt
deos appellas totius sceleris inventores vt
tu scd̄m imitatōez eorū luxuriādo et scele:
ra exercēdo imitator appellari deorū tuorū

valeas. Qualia namq; dij vestri egerūt cur
nō et obedientes eis hoīes agent. Erroē igi
tur magno ēras o rex. Metuis em̄ ne aliq̄s
de pl̄is suadeam⁹ nobis cōsencientes disce:
dere de manu tua. et oīa cōtinenti offeramus
manui. Vis em̄ multos esse qui tue ꝓuiāt
auaritie vt ip̄i quidē miseri sint tuo vero q̄
eorum sunt lucro ꝓueniant. Quēadmodū
aliquis canes nutrens et accipitres venandi
gnaros ante captionē quidē blandiri eis vi
detur: cum aūt venatōis aliq̄d cōprehenderit
violenter de ore ip̄orum q; captum est extra
hit. Sic et tu multos habere volens reddi:
tus tibi et vectigalia atq; censū de t̄ra et ma:
ri afferentes dicis quidē ip̄orū sollicitudiē;
te gerē salutis ꝑditōē; vero eis p̄paras eter
nam ante om̄s ꝓculdubio timetip̄i vt solū:
mō tibi q̄si stercorū et sceni inutilitatis flu:
ant diuicie. letargiā paciens tenebras ꝑ lu:
mine aꝓpbas. Sz euigila de graui somp:
no isto et api clausos oculos tuos et vide
vbiq; splendētem oībus dei nostri gl̄iaz et
tu aliq̄n teip̄m seruū illi⁹ facito. Intelligite
em̄ insipientes in ꝓpl̄o. et stulti aliq̄n sapite
Intelligite ergo q; nō est de⁹ sicut deus nr̄:
et nō est salus nisi in ip̄o. Tūc rex ait. Ab
hac tua stulta nugatitate quiescens barlaā
illico ostende michi aut expieris tormētorū
genus. quorum nūq̄ expienciam accepisti

Sapientissim⁹ ergo et cōstantissim⁹ heremi
ta et celestis amator phīe nullomō minas
illi⁹ formidabat: sed intrepid⁹ ꝑmanēs di:
cebat. Non ea q̄ tu īpas facere o rex iussi
sum⁹ sed p̄cepta dñi dei nostri qui sobrieta:
tem nos docuit et a pñtib⁹ delectatōib⁹ et de
sideriis abstinē et fortitudinē exēcere: et oīez
tribulatōez ꝑ iusticia sustinē. Quāta ergo
nobis pro pietate deteriora intuleris: tanto
p̄stanci⁹ beneficiū exhibebis. Fac igitur q̄
vis. Nobis em̄ extra q̄ cōuenit agere aliq̄t
nō est cōgruū: nec vllo peccato dabim⁹ as:
sensum. Nō aūt hoc ꝑuū putes esse pecca
tum: si cōfratrem nr̄m et cōmilitonē in tuas
tradideri⁹ man⁹. Sz de nobis hāc derisionē
nūq̄ facies: etiā si innūabilib⁹ nos sbieceris
mortib⁹. Nō em̄ ita debiles sum⁹ vt formi
dine tormētorum tuorū nr̄az ꝑdam⁹ phīaz:
et indignū aliq̄d agam⁹ dīna lege. Quid
pla. Quodcūqz nosci tormētorū gen⁹ exhi
be: nobis em̄ viuere xp̄us est: et mori ꝑ eo
lucrū optimū. Sup hijs ergo furore suc:
census tyrānus iussit diuinas quidem eorū
abscindi linguas: erui vero oculos man⁹qz
simul ac pedes detrūcari. Data igitur sm̄a
apparitores quidē circūstantes atz lictores
in hūane et in mīordit sūmitates mēbrorū
detrūcabāt: et linguas quidē eorū vnccinis
detrahentes crudeliter abscidebāt: oculos vēo

ferreis vnguibꝫ eruebāt pedes et manꝰ se-
curibꝫ abscindebant. Beati igitur illi et oī
reuerencia digni aīo cōstanti q̄si ad epulas
inuitati viriliter accedebāt ad tormēta muis-
semetipos exortantes et ad mortem ꝓpter
xp̄m sine timore accedētes. In talibꝫ ergo
et tā duris tormētis ꝑseuerātes sacri heremi
te aīas suas illi dn̄o tradiderūt decem et sep
tem nūm ꝑficientes. Manifestum est ergo
ꝙ rectorē passionū piꝰ aīꝰ sicut q̄dā n̄ nr̄o-
rum ait. Agones referentes cuiusdā senio
ris sacerdotis septem iuuenū matre cōsenciē
te agonizanciū ꝑ patrnis legibus. Quorū
ꝑseuerātie et magnimitate isti similes exti-
terūt admirandi p̄res et supne iherusalem
ciues heredes.

Hys ita pie cōsūmatis rex portho cō
silario suo arachi dixit. Primo ir
rito facto ad scd̄m respice cōsilium:
et nachor illum accersire. Arachis itaq; in
tempesta nocte illiꝰ spelūcā adyt. Nā inde
sertis habitauit diuinationū vacās artibꝫ
Tūc oībus eis cōsiliariorū ad inuentōibꝫ
reseratis ad regem sūmo diluculo redyt et
equitibus ab ip̄o rursus postulatis et ac-
ceptis ad ꝑscrutandū barlaam egredi simu
lauit. Exeūti vero et deserta circūeunti appa
ret vir quidā de valle quadā egrediens il-
loq; ad ꝑsequēdum eū p̄cipiente cōsecūtur

eum veloti⁹ et cōprehendētes ad se adducūt
Illo vero scissitante et quis esset et cui⁹ p:
fessionis et quis vocaretur. Ille quidē xpi:
anum semetipm vocauit: barlaam vero no
mīauit sicut doct⁹ fuit. Gaudio itaq; reple
tus arachis sicut apparebat hoc assūpto ce:
leri⁹ ad regem reūtitur: et iussus ad regem
intrare. Et ait rex in audiencia oīm. Tu
es demonis īpator barlaam. respondit ille
dei opator sum. et nō demonū. Noli ergo
malū dicē michi. Multas em̄ michi grati
as agere debes. q; filiū tuū deū colere docui:
et ab omī ērore liberaui: et vero recōciliaui
deo et oī ūtutum spē adornatū reddidi illū
Rursus aūt rex quasi irat⁹ ait. Iustum es:
set equidē vt sermonis piter et respōsionis
tibi facultate sublata absq; vlla infrogatio
ne morti tradideris: sed suffero te ꝓpter natu
ralem michi hūanitatē vsq; ad cōstitutam
diem. Perscrutabor nāq; de te et siquidem
obedieris michi indulgencia dign⁹ eris: sin
aūt male pibis. Sic locut⁹ arachi illū tra
didit custodiri diligentissime mandās. Se
quēti igitur die surgens inde ad suū rediit
palatiū. Et auditū est esse barlaam pueitq;
fama vsq; ad regis filiū. Qd̄ cum audisset
vehemēter aīo doluit et nullomō a lacrimis
abstinere potuit. Gemitib⁹ etiā et lamenta
cionib⁹ deum exorabat et in auxilium senis

inuocabat eum. Nō despexit vero illū nec
diutiꝰ ꝑmisit affligi benignꝰ ac misericors
deus. Presto nanq; est oībus inuocantibꝫ
eū in die tribulatōis: et cognoscit eos qui
colūt illū. Qui et iuuenī ꝑ visionē noctur
nam notifficat et fortitudinē illi inmittit et
ad pietatis cōfortat agonē et fiduciā ꝑstat:
gaudioq; plenū et cōfidencia et lumīe dul:
cissimo paulo aīī cōtristatū et doloē plenū
cor suū repit. Rex aūt ista sic ꝑagens et
ita cōsiderās gratulabatur bene ꝓuidisse ex
istimās et arachi īmensas reddebat gratias
Sed mentita est iniq̄tas sibi sicut sanctꝰ da
uid ait. Et iusticia vincit iniq̄tatē ꝑfectius
ipaꝫ deiectura et memoriā illiꝰ disperditura
cū sonitu ꝓut insequentibꝫ ꝑmo declarabit

Post duos aūt dies ꝑgit rex ad pala
cium filij sui. Et hūc in occursum
eiꝰ egressū nō osculatꝰ est pater vt solebat:
sed ī dignato et quasi irato silis ingressus
est regale cubiculū et mestꝰ sedit. Deinde
filiū aduocans ait. Fili mi q̄ est ista fama
que auribus meis insonuit et defectionibꝫ
aīaꝫ meā cōburit. Nullꝰ eīn hoīm tanto
fuit repletꝰ aliqn̄ gaudio in filij natiuitate
ꝓut arbitror quāto ego in tua neq; rursus
cōstristatū esse puto sicut tu me nūc intristi
ciam deposuisti et meā in honorasti canicīs

lumē ꝙ abstulisti oculoꝝ meoꝝ et meoꝝ
vires excidisti neruoꝝ. Timoꝛ enī quē ti-
mebā de te euenit michi et qđ verebar acci-
dit michi et factus sum in derisum inimicis
meis et in deluſionē. In disciplinata mēte
et infantili cōsilio seductoꝝ verba ob audi
ens et cōsilium male sapiencīū meo p̄ferens
consilio et nostroꝝ deoꝝ cultū der eliquēa
aliēo fuisti deo. Quaé fili hec fecisti hic. Et
quē sperabā cū oī nutrire et educare custo e
dia et senectutis habere baculū et fortitudi-
nem regisq; succeſſorē optimū derelinquē
ea q̄ mimicoꝝ et hostiū sūt ñ erubuisti ñ
ostendere in me. An nō oportebat te mihi
amplius obedire et mea sequi dogmata ꝙ
doloſi et putridi senis obaudire fatuitati et
stultiloquijs amarā tibi p dulci suggerēti
vitā et p amātissimis delicijs durā et aspe-
ram pgere viā ꝙ filiꝰ marie ambulare p̄ce
pit. Nō timuisti etiā maximoꝝ deoꝝ m-
dignatōez ne fulmīe te īterficiāt aut hyatu
re absorbeāt qui tanta nobis bona fecerūt
vt diuicijs et potēria et dyadēate regni nos
ornaret et gentes inimicas nobis subicerent
et te p̄eter spē p oratōez meā et dēp̄cationē
nasci facerent et dulcissimo isto ptcipari
lumīe concederēt hostes cōtempnēs atq; dēspi
ciens crucifixo adhesisti seductꝰ inanibꝰ ver-
bis famuloꝝ illius qui nescio q̄t fabuloſe

dicũt futura ſecula et mortuorũ corpũm re
ſurrectõrz delirãt et alia plurima ad ſeducti
onẽ ſtultorũ introducentes. Sed nũc fili
kme michi patri tuo acquieſce et longe ab
iſtis deliramentis ſecedendo pem et ſacrifica
dps pps et manſuetis centũ thauros ſi for=
te libaĩmbꝰ eos placare poterimꝰ vt vemã
tibi offenſionis pbeant. Mã potentes ſũt
et fortes et tam ad faciendũ qꝫ ad inferenda
ſupplicia. Et tibi dictorũ exemplũ nos eẽ
poſſumꝰ qui eorũ mia ad hũc pncipatum
pueiꝰ. Ideoqꝫ grata illis ſeruicia rependiꝰ
eorũ cultoribꝰ honores et eis ſacrifficare cõ
tempnẽtibꝰ tormẽta exhibentes. Multa er=
go talia vaniloqa rege peurrente et noſtra
quidẽ irridente ac reſpuente ydola vera eſſe
rente atz laudante videns ſanctiſſimꝰ iuue=
nis qz nõ oportteret iam rem in angulo et i
occulto ſed ſup candelabrũ et in excelſo po=
ni ut manifeſta fiat oĩbus cõfidencia ſimul
ac conſtancia repletus ait. ꝛc

Quod circa me actũ eſt dñe pr nũqꝫ
negabo. Tenebras effugi ad lumẽ
cucurri. Erorem deſerui veritati acqui
eui et demonibꝰ abrenũctiaui xpoqꝫ federatꝰ
ſum dei pris et filio et vbo p qz totũ qꝫ eſt
factum eſt qui et hoiez de limo tre formauit
et vitalem et flatum indidit et i padiſo deli
ciarũ poſuit conſtari. Preuaricante vero

mandatū illi⁹ et morti addictū potestatiq⁹
dyaboli rectoris tenebrarū subditū non de
seruit sed oīa faciendo et ad antiquū hono⁹
rem volens eum reducere toti⁹ factor creā
ture et nostri generis auctor homo fact⁹ est
et ꝓpter nos de vgine sancta natus in tra cū
hoīb⁹ conūsatus est et ꝑ nobis indignis et
ingratis famulis suis dñs mortē suscepit.
et mortē crucis. q̄tenꝰ solueretur peccati di
uinū et prima cōdempnatio destrueretur et
celorū ptē rursus nobis panderetur. Illuc
em et nr̄az eleuauit et in throno gl̄ie collo⁹
cauit regnūq⁹ phenne diligentib⁹ se dona
uit et bona meliora verbo et auditu cōtulit
Ipe est em fortis et solus potens rex regū
et dñs dñanciū. cuiꝰ ipium inexpugnabile
et potencia inestimabilis. solus sanctus et in
sanctis requiescens cū patre et spiritu sanc
to glorificandꝰ in cuiꝰ noīe baptizatꝰ sum
et cōfiteor et glorifico vnū deū in trib⁹ pso
nis cōsubstātialē in creatū et īmortalē eter
num et inestimabilē i circūscriptū et in cor
poralē īpassibilē et inconūtibilē imutabilē
et infinitū fontem bonitatis et equitatis et
lucis eterne oīm creaturarū visibilium et i
visibiliū factorē cōtinētemq⁹ oīa et conser
uātem oīm puisorē tnētem oīa et regentē
Neq⁹ em factū est aliquid eorū que sunt si
ne illo nec absq⁹ illi⁹ puidentia consistere

quippiam valet. Ipe em̄ vita oim̄ stabili-
tas cūctorū et illumīatio oīmodo dulcedo
et auiditas in saciabilis et oīm desiderabili-
um sūma. Derelinquē ergo sic bonū sic sa-
pientē sic potentem deū et demonibꝫ in mū-
dis et oīm scelerū auctoribꝫ seruire et ydol
surdis et mutis cultum exhibere q̄ nūq̄ fu-
erūt aliq̄t nec futura sunt quante esset vtiqꝫ
pater insipiencie atꝫ stulticie. Qñ em̄ audi-
ta est aliqua loquela aut ſmo ab ipis. Qñ
vel puā responsionē exorantibꝫ se dederunt
Qñ ambulauerūt aut sensum aliquē osten-
derūt. Neqꝫ em̄ stantes sessionis aliūde re-
cordati sunt neqꝫ sedentes surgere visi sunt
Quorū turpitudinē et fetorē atꝫ in sensuali-
tatē necnō et in eis opanciū et p illa vos
seducētiū demonū fragilitatē et infirmitatē
a viro sancto discens et eorū malitiā cōspu-
ens et pfecto odio odiēs eo viuenti et vero
deo adhesi et illi seruiā vsqꝫ ad finē vite mee
et vt in manu eiꝰ veniat spūs meꝰ. Igitur
cum tā in enarrabilibꝫ bonis michi occūrē-
tibus gauderē quidē q̄ de malignorū spiri-
tuū ſuitute demonū liberatꝰ et de dura cap-
tiuitate reductꝰ essem et lumīe vultus dñi
illustratꝰ dolebā tñ q̄ aīaꝫ meā dimidiā p-
didissem eo q̄ tu dñs et pater meꝰ talium
esses pticeps bonorū. Sꝫ considerās tue p-
tinatiam voluntatis cōtinebā in memetipo

tristiciam nolens te ad iracūdiā ꝓuocare de
um vero incessant exorabā vt traheret te ad
se et de longinquo reuocaret exilio cui⁹ tu
auctor tibimetipi heu michi fugitiu⁹ es fac
tus pietatis et malicie mister toti⁹ et ipieta
tis. Quo vero tu ipe opa in manifestū q̄
circa me erāt adduxisti ꝑfectionē mei ascul:
ta consilij. Nō violabo fedus ꝙ cōposui
cū xp̄o nō ꝑ illum qui me redemit de serui:
tute p̄cioso suo sanguine et si milies me op
teat mori pro eo. De me igitur sic certus
factus noli frustra laborare qm̄ nunq̄ me
poteris a bona cōfessione reuocare. Sicut
em̄ tibi ipossibile est celi altitudinē manu
tangere aut marinū siccare pelag⁹ i efficax
vtiq; coriatus est iste et inutilis sic et illud
esse cognosce. Si ergo ipo meo acquiescē
volueris cōsilio xp̄o recōciliaberis et q̄ su:
per mentē hūanam sunt expienciā accipies
bonorū sotijq; adinuicē erim⁹ sicut nature
ita et fidei aut a tua discedā bene scias filia:
cōe et deo meo seruiam mūda consciencia

Rex igitur ut audiuit hec oīa statim
cōmotus est et furoē incōprehensi:
bili arrept⁹ iracūde ei loq̄batur et amarissi
me dentib⁹ frendens et furioso sil̄is ait. Et
quis horū michi auctor ē malorū nisi ego
ipe qui sic te disposui et talia tibi feci q̄lia

nullꝰ aliūde pātrū fecit filio suo. Qua ꝓpt̄
prauitas tue volūtatis et cōtinencia īpuden
ter effrenata adūsus capud meū īsanire fe
cit. Merito igitur in tua natiuitate astro=
logi dixerūt te malignū fore virū ac pessi=
mū arrogātemq; et inobediētem. Nūc ve
ro si meo nō obaudieris cōsilio et a mea di
scesseris filiatōe pro p̄re inimicꝰ effectꝰ illa
faciā tibi q̄ nec etiā hostibꝫ aliq̄s ostendit.

Tūc iosaphat respondit. Cur rex ita
succensus. qm̄ ego talium ꝑticeps
effectꝰ sum bonorū tristaris. Et quis vnu
q̄ꝫ pater in filij felicitate cōtristatꝰ apperuit
Aut qūo pater iam talis et nō ut inimicus
reputabitur. Nō ēgo p̄rez de reliquo vo=
cabo te s̄ discedā a te sicut aliquis fugit a
serpente. si cognouēo te inuidere saluti mee
et ad ꝑditioēz me coartari vis lenta manu
Quod si contra me tyrannice et hostiliter
egeris sicut et dixisti. quid aliud lucraberis
nisi qd̄ p̄re tyrānus et homicida dū taxat
vocaberis. Et quia facilꝰ est tibi acq̄le ve
stigia in sequi et ꝑ ip̄m aerem volitare. quā
q̄ in xp̄o est fidē meā mutare et quā ei con=
fessus sum bonā cōfessionem ꝑūtere. ab hoc
conatu quiesce. Sz potiꝰ intellige pater et
albuginē atz caliginē d̄ mentis oculis tuis
excute. vt cernē valeas dei mei splēdidissimū

lumen et ipo aliūde illustrari dulcissimo lu
mine isto merearis. Quare em̄ totus dedi:
t⁹ es carnis passionib⁹ et voluptatib⁹ et re:
spect⁹ nō est in te. Scito q⁹ oīs caro fenū
et oīs gl̄ia hoīs vt flos feni. Ex siccatū est
fenū et flos ei⁹ decidit. Verbū aūt dn̄i mei
q̄ euāgelizatū est oīb⁹ manet ī etnum. Cur
ergo sic insane tenes ac defendis more ver:
naliū florū marcesscēdam et pituram gl̄iaꝫ
atꝫ abhoīandas fetidasqꝫ delicias et ventris
et sub ventre īmūdissimas passiones q̄ ad
temp⁹ quidē delectāt sensus stultorū postea
vero amariores felle faciūt retribuciones
Qn̄quidē vmbre ipe et sompnia vana per
trāsibūt vite in dolore vero phenni ignis ī
extinguibilis et obscuri cōcludētur horum
amatores et iniq̄tatis oparij vbi v̄mis eos
nō dormiēs sine fine cōmedit et ignis assi:
due et in extinguibilit̄ in secula exuret nul:
lum exitū habituros cum quib⁹ heu michi
et ipe cōclusus et atrocissime cruciatus mul:
tum quidē conscia malorū cōsiliorū multū
vero requires pn̄tes dies et meorū verbo:
rum sed vtilitas penitētie nō erit. Nam in
inferno confessio et pn̄a nō est sed pn̄s tē:
pus opacionis est futurū vero retributōis
erit. Si em̄ pn̄tes iocūditates nō pditioni
subicerēt et fluxui sed phennit̄ forent pman
suri cū dīnis suis nec sic opteret xp̄i donis

et eternis bonis ista p̄ferre. Quanto em̄ sol
nocte ꝓfūda splendidior est et lucidior. tan
to et eo ampli⁹ bona ꝓmissa diligentib⁹ de
um omī t̄reno regno et gl̄ia gl̄osiora sunt
et magnificētiora. Et oīo cōuenit maio:
ra minorib⁹ ante ferre. Quo vero et fluxui
oīa et corruptibilitati subiacent et quasi vi
sio et sompniū et vmbra p̄tereūt peunt et
aure poti⁹ est credendū nō statim et nauis
pontū p̄ter labentis vestigijs q̄ hoīm ꝓspe:
ritatib⁹. Quāte em̄ inꝓuidētie vel poti⁹ ve
cordie et īpudencie corruptibilia et morta:
lia infirma et fragilia incorruptibilib⁹ p̄fer
re et eternis īmortalib⁹ et infinitis et tempali
horū refrigerio in successibili ꝑuari bono:
rum illorū refectōe. Nō intelligis ista p̄
Cur nō ꝑtrāsibis trāseūcia et adherebis ꝑ:
manētib⁹. Nō p̄feres habitatōez in colatui
lucē tenebris eternā vitam vmbre mortis
Nō dissoluēda fluidis. Nō fugies a du:
ra seruitute mali rectoris nequissimi inquā
dyaboli et bono atz clemēti et multū mīor:
di nō recōciliaberis dn̄o. An nō a multo:
rum discedens et falsorū deorū ꝑuitute, vni
seruies vero et viuēti deo. Nā et si peccasti
ei diuitijs blasphemādo eiusqz famulos di:
ris tormētis ꝑmiendo suscipiet te tamē pro
culdubio qz benign⁹ est si conūtaris ad il:
lum et oīm tuorū īmemor erit delictorum

Nō em̄ vult mortē peccatoris. sed vt conū-
tatur et viuat. Qui de inenarrabili altitu-
dine descēdens ad inquisitōez nostri qui er-
rauēam⁹ crucem flagella. mortē pro nobis
sustinuit. et suo nos precioso sanguine rede-
mit venūdatos sub peccato. ip̄i gl̄ia et laus
in secula. Amen ꝛc

Rex aūt stupefact⁹ est p̄iter et ira re-
pletus tam intellectū pueri et v̄bis
quib⁹ contradici non valebat. q̄ et
ex hoc q̄ nō dimserat filius eius q̄tq̄ q̄ ad
deorū derogationē p̄tinē potuerit. sed totā
eorū subsanauerit et derisit vitā. Sermo-
nis tamē claritatē ob etnā tenebrarū crassi
tudinē nō p̄cepit. et punire illū aut mali ali
quid de illo disponē p̄pter naturalē amorē
non potuit. Perūtere se illū minis posse
oīno desperabat. et īsup metuebat ne si am
plius moueret erga illū sermonē illo fidu-
cialiter acturo ampliori furoē succēderetur.
et cogeretur aliq̄d mali irrogare ei. Cum
ira igitur surgēs discessit et dixit. Vtinam
nūq̄ nat⁹ esses vel in lucē istā p̄cessisses. tal̄
futur⁹ blasphemator deorū et paterne spre
tor aīticie amonicionis. Sz nō in finem in
victos subsannnabis deos. nec in longum
gaudebūt adūsarij. aut horū p̄ualebūt ma-
leficia. Nisi em̄ obediens fueris michi et
dys gratus extiteris. multis prius et varijs

afflictū tormētis male te iterficiam nō sicut filium te tractās sed quasi hostem quendā et apostatam .

Hec patre mināte et cū ira discedente ī suū cubiculū filiꝰ ingressꝰ ad suum adiutorem oculos eleuans orauit . Dñe deꝰ de pfūdo cordis clamaui dulcis spes et vera pmissio tu refugium ad te cōfugiētium vide contricionē cordis mei ꝓpicio et mansueto oculo et ne derelinquas me et neqz despicias me neqz discedas a me sed sedm verā pmissionē tuā adesto michi indigno famulo tuo . Te enī cognosco et cōfiteor factorē et puisorē oīs creature . Ipe ergo me confortа vt in ista bona cōfessione pmaneā vsqz in finem vite mee . Respice in me et misere mei et assiste michi de vniúsa me dyabolica illesū seruās opatione . Respice rex in flāmata est enī fortiter aīa mea tuo desiderio et amore et exarsit quasi insiti ardoris in iaquoso te desiderās fontē imortalitatis . Ne tradas bestijs aiaz confitentē tibi et aiaz paupis tui ne obliuiscaris in finē . Sz concede michi peccatori in oī vita mea ꝑ tuo noīe et confessione oīa pati et totū meipm sacrificare . Te enī vires subministrante et infirmi fortes efficiūtur qz tu solꝰ es adiutor i supabilē et deꝰ misericors quē benedicit omnis creatura

glorifficandum in secula. Amen. Sic orā
do diuinā sensit cōsolatōez in cor suū descen
disse et constancia repletus pseuerauit tota
nocte in orōne.

Rex aūt arachi amico nota faciens de
puro et durā illi⁹ ptinatiā et imu:
tabilē signifficans volūtatē. Cōsi:
liū ab ea accepit cum eo amabilē potius et
suauē esse faciendā q̄ seuā et asperā collocu
cionē blandicijs sperans penit⁹ esse trahen:
dum. Venit igitur rex sequēti die ad filiū
Et sedens ꝓpinqus aduocauit eū deinde cir
cūplectēs osculatur eū māsuete subingredi:
ens et lenit et fili dulcissime dicēdo et amā:
tissime honora tui caniciē p̄ris et meā audi
endo dep̄catōez accedens offē sacrificia dijs
Si em̄ clemētes illos habebis et longitudi
nem dierū gl̄ieqz oīs et regni et oīm bono
rū pticipationē accipies ab ip̄is. Michiqz
p̄ri tuo eris grat⁹ per totam vitā et oībus
hoībus venerandus atz laudabilis. Patri
em̄ obaudire magna laus est et maxime in
bono et erga deos dilectōe. Cur ergo fili
visum est tibi q̄ volens de bona declinando
via contrariā ambulare p̄elegi aut ignorā:
cia et inexpiencia boni pdicōi meip̄m dedi
Sz si volentē me putas vtilitati p̄ferre ma:
lū et vite p̄ferre mortē multum michi vide
ris fili a recto deuiare iuditio. An nō vides

quanto labori et fatigationi meipm trado
expeditōibꝫ cont̄ inimicos vl̄ alijs q̄busdā
rei publice vtilitatibꝫ vacans famē etiam et
sitim itinēis pedū fatigatōeꝫ et in t̄ra nuda
cubationem qn̄ necessitas incūbit sustineo
Diuiciarū aūt atꝫ pecuniarū tantus michi
cōtemptꝰ mest atꝫ despectꝰ vt sepe nūo satis
ꝓdige oīa ꝓmptuaria palatij tui euacuaue:
rim vt edifficarē maxima tēpla deorū: et me
is exēcitibꝫ largiter dispensaueri thesauros
pecuniarū. Cū igitur tante sim ꝑticeps lar
gitatis et laborū et ꝑseuerancie si gallileo:
rum cognouissem sectam meliorē nr̄a esse
qūo illā omī studio et festinatōe nō appre
hendissem cūcta deserēdo et spernēdo causa
salutis mee. Si aūt ignorātiam meā et in
expienciā boni reprehendis attendo q̄ntas
sepiꝰ noctes in sompnes duxi q̄stione aliq̄
ꝓposita et sepe nō multū netessaria nō tamē
indulgebam m̄metipi penitꝰ requiē ꝑus q̄ꝑ
questionis aptam et cōgruētissimā inueni:
rem solucionē. Si ergo harū rerū tempa:
liū nec mīmū aliq̄d despectui habui sed oīa
diligent ad vtilitatē vniūsorū inuestigaui
intantū q̄ inꝑscrutatione atꝫ scīa etiā īeffa
biliū que sub sole sunt sicut arbitror nulli
scd̄s fuerī qūo conseq̄ns est et diuina q̄ co
li et venerari oꝑtet despicienda iudicarē et
non oī studio oī v̄tute tota aīa et tota mēte

ad eorū vacaueri inq̄sicionē ut inuenirent
verā et cōpetentissimā. Nā et q̄siui labori
osi⁹ plurimas noctes et dies in hys expen
dens multosq; sapientes et eruditos ad istd
cōsiliū cōuocaui. nōnullis etiā xp̄ianorum
sepi⁹ locut⁹ sum et viuaci conq̄sitōe et expi
entissima pscrutatione inuenta est a me ipa
via veritatis q̄ a sapientib⁹ tā rōnabilitate
q̄ intellectu preditis testifficata est. q; nō est
alia nisi p q̄ hodie ābulam⁹ maximis dys
seruientes et dulcissimā vitā atq; iocūdam te
nētes oībus hoib⁹ ab ip̄is distributā que
delectacōe et leticia plena est. Quā gallile:
orū p̄ricipes et pontiffices īpudenter repu:
lerūt. qui et dulce lumē illud et iocūditates
om̄s quas ad refrigerium nobis dy largiti
sūt spe cuiusdā alteri⁹ incerte vite sponte re
iciūt. nesciēte quid dicūt vel de quib⁹ affir:
māt. Tu aūt fili kīne p̄ri tuo acquiesce di:
ligenti et verissima pscrutatōe īdubitanter
bonū inuenienti. Ecce em̄ oñsū est quia
neq; volens neq; ignorancie mō detorsi a
bono. sed inueni et accepi. desidero etiā et te
nō vecorditer ērare sed me sequi. Verere
igitur p̄rez tuū. An nescis quale bonū est
p̄ri obedire. et eum in oībus letifficare. sicut
econtrario q̄ testabile est et malignū p̄rem
exacerbare. et ip̄i⁹ mādata pnichilo cōpu:
tare. Qd quot em̄ hoc fecerūt male pierūt

cum quibꝫ tu fili nõ ãnũeris sed p̃rez letifi
cãs adipiscaris bona oĩa et heres fias mee
benedictionis et regni.

Prudentissimꝰ vẽo et vere nobilis iu
uenis p̃ris supflua locutõe et stlta
oppositõe audita et agnita tortuosi
draconis v̄sucia qũo adextris pedibꝫ illius
pauit laqueũ cape deifficam aĩaz artificiose
tẽptans et ad ꝓpositum ĩpedire brauiũ dñi
ante oculos posuit p̃ceptũ nõ veni mittere
pacem dicentis sed gladium. Veni em̃ se
pare filiũ a p̃re suo et filiã a matre sua. Et
qm̃ qui diligit p̃rez aut matrẽ plus q̃ me n̄
est me dignꝰ. Et quicũqz negauerit me co
ram hoĩbꝫ negabo eũ et ego corã p̃re meo
qui est in celis. Nec cogitando et diuino
timore aĩaz erudiendo desiderioqz et amore
confortando salomonis illud verbũ nimiũ
gaudẽs assumpsit dicentis. Tempꝰ amãdi
et tempꝰ odiendi tẽpus belli et tẽpus pacis
Et primũ quidẽ in mẽtem orãs illud daui
ticum dixit. Miserere mei deus misere mei
qm̃ in te cõfidit aĩa mea. Et in vmbra ala
rũ tuarũ sperabo donec transeat iniquitas
Clamabo ad deũ altissimũ deũ qui benefecit
michi et cetera psalmi. Deinde dixit ad regẽ
Procurare p̃rez et illiꝰ obedire p̃ceptis cla
ritate q̃z et amicitia mĩstrare oĩs nos edocet
dñs naturalẽ nob̄ huiꝰ mõi inserens amorẽ

Quãdo vẽo pentũ affect⁹ et amicitia ip̃aꝫ
aĩaꝫ fert ad piculũ et ab auctore remouet
abscidere hãc penitus iubemur et nullomõ
obedire debere sepantibꝫ nos adeo sed odiẽ
istos et aũtere etiam si pater sit q̃ execrabilia
p̃cepit et si mater vel rex et si vite ip̃i⁹ dñs
Nã ꝓpter affectũ patrnum deũ pdere ĩpossi:
bile michi est. Qua ꝓpter noli tibimetip̃i
laborẽ incutere vl̃ michi sed potius crede et
viuo et vero vtrũqꝫ seruiam⁹ deo. Que em̃
nũc colis ydola sũt manuũ opa hoĩm flatu
carencia et surda nichil penit⁹ aliud q̃ solã
pditõeꝫ et cruciat⁹ etnos se se colent ibꝫ ex:
hibencia. Si vero illud facere nolueris fac
de me q̃ tibi videtur. Seru⁹ em̃ sum xp̃i et
neqꝫ blandicijs neqꝫ tormẽtis ab illi⁹ disce
dam caritate sicut in antrioribꝫ dixi tibi in
medio ponẽs hui⁹ nomẽ dñi et firmissime
verbũ astruẽs. Quia vero neqꝫ volens dixi
te male agẽ neqꝫ ignorãtia a bono declinaẽ
sed multa et laboriosa inquisitõe hoc cog:
nouisti veraciter bonũ esse ydolis seruire et
libidibꝫ passionũ affigi malũ quidẽ te exin
dustria agẽ nolo dicẽ. At multa tibi circũ
fusa est caligo ignorãcie et quasi in tenebris
palpãdo ambulãs penit⁹ nõ videns lumĩs
vl̃ modicũ quẽlibet radiũ. Vnde rectitudĩe
pdita p p̃cipicia mala et de vera ẽrabũdus
nõ recte graderis. Hoc et ego indubitant̃

scio et te pater cognoscē volo. Ideo tenē
bras pro lūmīe tenēs et mortē pro vita ap
probās putas tibi bene cōsultū esse et vtili-
ter ꝓuidisse. Sz nō est ita. Neqz q̄ colis
dy sunt sed statue demonū. oēz illorū execra
bilem cultū ītrinsec⁹ habentes neqz quā vo
cans dulcem et iocūdam vitā delectatōe ac
leticia putas repleri. Hui⁹ mōi est nature
sed poti⁹ abhomīabilis habetur ista scdm
veritatis sermonē et execranda. Tempalit
em̄ gulā lenit et postea amariores felle facit
retributōes sicut me⁹ magister ait et acutio
res gladio ancipiti. Et quomō tibi hui⁹
narrabo mala. Enūabo ea et sup harenā
multiplicabūtur. Nam⁹ em̄ est dyaboli p̄
sens vita opta ab hoīabili voluptate veld
esca ꝑ quā seductos ad ꝓfūdum ꝑtrahit in-
ferni. Sed a dn̄o meo ꝑmissa bona q̄ tu ī
certe vite spē noīasti vera sunt et mutabilia
finē nesciūt corruptōi nō subiacent. Ser
mo nō est qui referre magnitudinē glie il-
lius et delectatōis valeat gaudij q̄z ineffabi
lis et leticie ꝑhennis. Om̄s em̄ sicut ip̄e cer
nis morimur et nō est hō qui viuet et non
videbit mortem. Rursus aūt resurrecturi
sum⁹ qn̄ venēit dn̄s noster ihesus xp̄us fili⁹
dei in maiestate ineffabili et v̄tute tribili so
lus rex regū et dn̄s dn̄anciū cui om̄e genu
flectetur celestiū trestriū et infernorū et tm̄

frorem tūc incuciet ut ip̄e etiā celestes v̄tu-
tes timeant. Astabūt vero ei cum tremore
milia miliū et decies centena milia angelorū
et archangelorū et cūcta timore et tremore
erūt plena. Vn⁹ aūt archangelorū tuba ca-
net et mox celū in voluetur sicut liber terra
aūt dirupta emittet corpa hoīm q̄cunq; fue-
rūt exquo adam p̄m⁹ homo fact⁹ est vsq;
ad diē illā. Et tūc om̄s a seculo mortui in
ictu oculi viui astabūt tribunali īmortalis
dn̄i et vnusq̄sq; redditur⁹ est rationē opū
suorū. Tūc iusti fulgebūt sicut sol qui cre-
diderūt in p̄rē et filium et sp̄m sanctū et in
opib⁹ bonis finierūt p̄ntem vitam. Quo
vero tibi enarrabo q̄lem illic tūc suscepturi
sūt gl̄iaz. Nā et si solis cōparem claritati
splendorē eorū et fulguri choruscāti nichil
splendore illo dignū referā. Oculꝰ em̄ nō
vidit et auris non audiuit nec in cor hoīs
ascendit q̄ p̄parauit deꝰ diligētib⁹ se in reg-
no celorū in luce inaccessibili in gl̄ia ineff-
fabili et infinita. Et iusti quidē tali adipi-
scentur bono talēq; beatitudinē. Illi aūt q̄
verū deū negauerūt plasmatorē et creatorē
ignorātes demones vero voluptates q̄ va-
ne hui⁹ vite amauerūt et more peccorū in
sceno viciorū volūtati sūt et toti⁹ neq̄cie se-
tinā aīas suas fecerūt stabūt nudi et miseri-
cō fusi et deiecti et habitu et re ip̄a obp̄briū

facti omi creature. Cūcta eñ que egerūt ī
verbo in ope in cogitacōe añ faciem illorū
venient. Deinde post cōfusionē illam di-
rissimā et opbriū illud intollerabile pcipi-
tabūtur in ignē in extinguibilē et tetrimū
in tenebras exteriores vbi erit fletus et stri-
dor denciū et vmis īmortalis cōmedet car-
nes eorū. Hec est ps eorum et hereditas in
hys p scla sine fine cruciabūtur eo q bo-
na de deo pmissa despecientes ppter tempa
lem peccati voluptatē et dāpnatōez etnam
elegerūt pro istis. Itaqz p ineffabili quidē
gaudio adipiscēdo et inestimabili glia per
fruenda vt lucē cū angelis et bono dulcissi-
mo dño cū fiducia assistē mēamur. Ama-
rissima vero et infinita tormēta et execrabi-
lem illā cōfusionē possum⁹ euadere dignū
est nō tm̄ pecunias sed corpa et ipas aias ī
pendē. Quis eñ ita vecors est et absqz sen
su qui potu⁹ nō velit mille sustinere tempa-
les mortes vt ab eterna liberatus et infinita
morte vitā possideat beatā et īmortalē et lu
ce resplendeat indiuidue trinitatis.

Hys auditis rex sermonib⁹ et infir-
mitatē atz stabilitatē puēi conside-
derās q neqz blādiciis delinit⁹ ser-
moni obedire noluerit neqz penarū minis
mirabatur quidē in psuasione verbi et acu
tissimis ei⁹ responsionibus et arguebatur

a ꝓpria conscia vera dicere illū et iusta. Sꝫ
rethebatur a mala cōsuetudine et exusu cō:
firmatis ī eo vicijs a quibꝫ quasi chamo et
freno cōstringebatur. nō ꝑmissus lucē cer:
nere veritatis. Vnde oīmodā obliuionem
sermonis faciēs detinebatur veteri intencio:
ne p̄meditatū a se cū arachi cōsiliū ad effec
tum ꝑducē volēs. Et ait puēo. Oꝑtebit
te quidē fili meis obedire p̄ceptis in oībus
Sed qm̄ durꝰ existens et inobediēs ita for:
titer resistis michi tuā potiꝰ q̄ꝫ meā cupiēs
facē volūtatē. Veni vt postposita ꝑtinacia
et vana cōtencione ambo ꝑiter cedamꝰ ve
ritati. Et qm̄ barlaam qui te seduxit ferro
vinctꝰ apud me tenetur cōgregabo eccl̄iam
magnā et om̄s nostros et gallileos in vnū
cōuocabo p̄cones q̄ manifeste clamare p̄ci:
piā vt nullꝰ xp̄ianorū metuat. sed om̄s sine
timore cōueniant et sic quī cōsiderabimus
deliberatōe et aut suadentes nos cum vestro
barlaam assequimī q̄ optatis vel suasi a no
bis vltronea volūtate p̄ceptis nostris obedi
re cōsentite.

Prudens vero iuuenis ꝑ visionē di:
uinitꝰ sibi demōstra tā precognita
regis fictione ait. Volūtas dn̄i fiat
et sic quēadmodū iussisti. Ip̄e em̄ bonus
dn̄s et deꝰ p̄stet ne a veritate deuiēꝰ. Nam
in ip̄o confidit aīa mea et ip̄e miserebitur

mei. Tūc iubet rex om̄s cōgregari ydola
tras videlicet et xp̄ianos litteris quidē vbiq;
transmissis p̄conibꝫ que ꝑuniūsas ciuitates
et villas clamātibꝫ ut nullꝰ xp̄ianorū time:
at se aliq̄t mali q̄ nō sperat passurū sed se:
cure om̄s ꝑ tribus et cognatōes in vnū cō
ueniāt ad spontaneā et nō coactā veritatis
cōquisitōez futurā cum p̄ricipe suo et duce
barlaam. Similit vero pontiffices et cul:
tores ydolorū et sapientes caldeorū et nido
rum qui in toto regno illiꝰ et p̄ricipatu re:
piri poterūt cōuocauit et quosdā augures
et magos et diuinos. Cōuenit itaq; ad re
gem multitudo magna de sua execrāda sec:
ta xp̄ianorū vero vnꝰ inuentus est solus in
auxiliū veniens illiꝰ qui putabatur esse bar
laam noīe barachias. Alij nanq; fideliūm
mortui erant ab insania p̄rincipū qui ꝑciui
tates erant occisi. Alij vero in speluncis et
in montibꝫ latitabāt timore īminētium ma
lignorū nōnulli timebāt mmas regis et n̄
audebāt in apto pere ꝫ noctm̄i erāt dei cul:
tores latenter xp̄o seruiētes et nequaq̄ con
fidenter agentes. Ille aūt solus cum esset
fortis animo ad agonem ꝓcessit veritatis

Presidente igitur rege ī tribunali ex:
celso et eleuato consedē sibi filium
iussit. Ille vēo ob p̄ris reuerētiā et honorē

hoc noluit facē sed in t̄ram ꝓpe illum sedit
Astiterūt aūt eruditi sapiētia q̄ deꝰ stultam
fecit quorū insipiens cor ērauit sicut dicit
apl̄us. Putātes se esse sapientes stulti fac
ti sūt et in mutauerūt gl̄iaꝫ incorruptibilis
dei in sil̄itudinem mortuorū hoīm et q̄dru
pedū et serpenciū. Hy vero cōuenerūt ser
monē facere adūsus filiū regis et eos qui se
cum erāt et cōpleta est in eis illa ꝑabola qꝛ
adūsus leonē caprea pugnam inyt. Ille
nāqꝫ altissimū posuit refugiū suū et in vm
bra alarū illiꝰ sperauit. At illi in p̄ricipibꝫ
cōfidebāt scl̄i huiꝰ destruendis ac p̄ricipe te
nebrarū cui semetip̄os miserabiliter et infe
liciter subdiderūt. Adducitur ergo nachor
simulās se barlaam esse. Et quidē q̄ erant
circa regem talem habebant intencionē sed
sapiens ꝓuidencia desuper ordinabat alia
Assistentibꝫ itaqꝫ oībꝫ hys ait rex rethori
bus suis et philosophis īmo ꝓpl̄i seducto
ribꝫ et stultis corde. Ecce certamen nobis
adiacet et agonum magnitudo. De duobꝫ
em̄ alterū fiet vobis hodie. Aut vestra tenē
tes ērare barlaam et eos qui cū eo sunt red
arguētes et gl̄iaꝫ maximā et honorē a nob̄
et ab oī senatu cōsequimī et coronis victo
rie coronabimī vl̄ sepati cum oī cōfusione
pessime morti trademī et omīa vr̄a ꝓpl̄o da
būtur et ut oīo deleatur mēoria vr̄a de t̄ra

Corpa etiã vestra bestijs ad deuorandũ et fi
lios vestros phenni cõdempnando seruituti
Hijs itaqꝫ dictis a rege filiꝰ illꝰ q̃ꝫ ait. Iu-
diciũ tuũ hodie iustũ iudicasti o rex. Cor
roboret dñs hãc volũtatẽ tuã. Sꝫ et ego
eadem dico magistro meo. Et conũsus ad
nachor dixit. Nosti o barlaam in quali me
gl̃ia inuenisti et delicijs. Sꝫ verbis pluri-
mis suasisti michi vt a paternis quidẽ disce-
derem legibꝫ et moribꝫ et ignato seruirem
deo. In effabilium quorũdam et eternorum
bonorũ ꝓmissionibꝫ t̃hendo mẽtem meam
ad sequẽda dogmata et meũ exacerbando
dñm et patrẽ. Nouit ergo quasi in lance
existima temetip̃m stare. Nã si viceris ĩmi
nẽtem luctã vera esse dogmata tua ostendes
q̃ me docuisti, ẽroneosqꝫ redargues qui con
tra nos hodie dimicaturi sũt et tu glorifica
beris plꝰ oĩbus qui aliũde fuerũt et p̃dica-
tor veritatis vocaberis. Ego q̃ꝫ in tua per
manebo doctrina et xp̃o seruiã vsqꝫ ad finẽ
vite mee. Si vero supatꝰ sui veritate cõfu
sionis michi hodie auctor extiteris statim
cõtumeliã meã vĩdicabo ĩ te manibꝫ meis
cor tuũ et linguã tuã extrahens. canibꝫ que
ad deuorãdum ista cetero corpe tuo tradam
vt discãt oñs ꝑ te ne p̃sumãt filios regum
in ẽrorem mittere. Hijs auditis nachor ser
monibꝫ tristis effectus est valde et deiectus

videns semetipm decidisse in foueā q̄ fecit
et laqueo quē abscondit esse cōprehensū et
gladiū suū in cor ei⁹ esse ingressū. Aiadu-
tens ergo in semetipo cognouit sibi meli⁹
esse regis filio adherere et ptem illi⁹ defende
re q̄ten⁹ euaderet preparatum sibi piculum
Sciebat em̄ qm̄ erat ei facillimū tormētis
se tradere si vel modicū illum exacerbaret
Totū tamē fiebat ex diuina puidencia sa-
pient etiā p adūsarios nr̄a tuente.

Et em̄ ad v̄ba vtriq; venerūt cultoēs
scilicz ydolorū et nachor quēadmo
dū ille barlaam qui sub balach ali
qn̄ maledicē israhel pposuerat sed ecōtrario
multis philosophis restitit. Sedente itaq;
rege in trono suo cōsedente q̄z filio sicut iā
diximus astiterūt et insipientes rethores qui
quasi gladiū linguas suas exacuerūt ad de-
structōez veritatis. In quibus īpletum est
illud q̄ scriptū est. Concepūt dolorē et pe
perūt iniquitatē. Cōuenerūt et innūabiles
ppli ad spectaculū hui⁹ cētamis vt discerēt
q̄ ps victoria potiretur. Tūc vn⁹ rehor sa-
piencior oim dixit ad nachor. Tu es bar-
laam qui īpudēter sic et in verecūde dys no
stris cōtumeliā et om̄e dedec⁹ infers et dilec
tissimū regis filiū in ērorem induxisti et cru
cifixo seruire docuisti. Cui nachor respon
dit. Ego sū barlaam qui deos quidē tuos

sicut dixisti despicio. filiū aūt regis nō in er
rorē misi sed ab érore liberaui. et vero recō
siliaui deo. Et rethor ait. Cū eximij et mi
rabiles viri qui omē; sapiencie artē inuene
rūt deos excelsos et imortales illos noīaue
rūt et qui cūcti in t̄ra fuerūt et sunt reges et
gl̄osi et nobiles eos adorauerīt et coluerīt
qūo tu linguā adūsus eos cōmoues et oīo
sibilare audes talia. Que autē assertio est
hos deos nō esse sed crucifixū. Suscipiēs
ergo nachor rethorē quidē illū nullomō re
sponsione iudicauit esse indignū. Manu
aūt multitudini silenciū indicens et apiens
os suū sicut asina. barlaam q̄ nō ꝓposuéat
dicé illa locutus est et ait ad regem. Ego
rex ꝓuidēcia dei veni in mūdum et conside
rans celum t̄ram mare solē et lunā et cetera
admirat⁹ sū ornatū eorū. Cernēs aūt mū
dum et q̄ in ea sūt oīa quia scdm necessita
tem mouentur. intellexi mouētem et tenentē
eē deū. Om̄e em̄ mouēs forcior est moto. et
tenēs forcior est tento. Ip̄m ergo dico esse
deū q̄ cōstituit oīa et tenz. q̄ sine inicio ē et si
ne fine imortalis et̄n⁹ nullo egens supior
oībus passionib⁹ et diminutōib⁹. i. ira ob
liuione ignorātia et ceteris. Per ip̄m véo
oīa sunt cōstituta nō indiget sacrificio et li
bamīe nec aliquo cūctorū apparētiū. Om̄s
vero illo indigent hys ita de deo prolatis

ſicut p̄miſit me de ſe dicē veniam⁹ et ad ge
nus hoīm q̄ten⁹ videam⁹ qui eoꝝ p̄ticipes
ſint veritatis et qui ēroꝝis . Manifeſtū eſt
nobīs o rex quia tria genera ſūt in hoc mū
do quoꝝ ſūt apud vos qui dicātur deoꝝ
adoꝛatoēs et iudei et xp̄iani. Ip̄i aut rur⁊
ſus qui multos colūt deos ī tria diuidūtur
genēa caldeos videlicz et grecos et egiptios
Nā iſti fuerūt p̄ncipes et magiſtri ceteris
gen tib⁹ in multoꝝū deoꝝū cultu et adoꝛatōe
Videam⁹ igitur hoꝝū qui ſint p̄ticeps veri⁊
tatis et qui ēroꝝis . Chaldei namq⁊ neſcien⁊
tes deū ēraverūt poſt elemēta et ceperūt co⁊
lere creaturam vt poti⁹ q̄p ſuum creatoꝛem
Quoꝝū et p̄magines quaſdā facientes no
miauerūt figurā celi et tre maris ſolis et lu
ne et ceteroꝝū elemētoꝝū et lumīariū . Et
cōcludentes in tēplis adoꝛauerūt deos vocā
tes eos quos ſeruāt diligenter ne rapiātur
a furib⁹ et nō intellexerūt q⁊ oīe q̄p ſeruat
mai⁹ eſt ſeruato et faciens mai⁹ eſt facto . Si
cūm in validi ſūt dp eoꝝū circa ſuā ſalutem
quo alijs ſaluatōez exhibebūt . Eroꝛe igi
tur magno ēraverūt chaldei colētes ſtatuas
moꝛtuas et mutiles et mirari ſatis nequeo
o rex quo qui dicūtur phi eoꝝum nullomō
intellexerūt q⁊ et ip̄a elemēta coꝝruptibilia
ſūt et ſubdita neceſſitati quo ſtatue q̄ facte
ſūt ad honoꝛē illoꝝū dp exiſtūt. Veniamus

o rex ad ipa elementa ut ostendam⁹ de eis
qꝛ nõ sũt dy sed corruptibilia et mutabilia
de nichilo creata p̃cepto dei q̃ est incorrup-
tibilis et immutabilis et ĩuisibilis. Ipe em̃
cuncta cernit et quẽadmodũ wlt ĩmittat et
transponit. Quid ergo dico de elementis

Qui putãt celũ esse deũ ẽrant. Nam
videmus ip̃m esse volubilẽ et scd̃m
necessitatẽ motũ et ex multis constitutum
ꝓpter q̃ cosmos vocatur. Cosmos aũt fa-
brica est alic⁹ artifficis. Quod aũt fabrica
tum est iniciũ habet et finẽ. Mouetur aũt
celũ cum suis lumĩaribꝫ scd̃m necessitatem
Nã astra ordine et spacio ferũtur de signo
in signũ et nũc quidẽ occũbunt nũc aũt ori-
ũtur et scd̃m tẽpora iter ꝑagũt vt ꝑficiant
estatẽ et hyemẽ sicut ordinatũ est eis a deo
et ꝑtranseũt ꝓprios t̃mĩos scd̃m euitabilẽ
nature necessitatẽ cũ celesti ordinatu. Vñ
manifestũ est nõ esse celũ deum sed op⁹ dei

Qui aũt putãt t̃ram esse deã ẽrauerũt
Videm⁹ em̃ illam ab hoĩbus cõtu-
meliã paciẽtem et dñacõi eorũ subiacentem
defossam et cõspersam et inutilẽ factã. Nã
si igne torreatur efficitur mortua sicut vide
m⁹ q̃ de testa nichil oritur. Insuper et si
paulo amplius infundatur corrũpitur et

ipa et fructꝰ eiꝰ. Cōculcatur aūt ab hoībꝫ
et ceteris aīalibꝫ sanguine infectorū inq̄na-
tur effoditur impletur mortuorū techa fit
Hys itaqꝫ se habētibꝫ nō sequitur tram es
se deam sed opus dei ad vtilitatem hominū

Qui aūt putāt aq̄ esse deū erauerunt
Nā et ipa ad vsum hoīm facta est
et dnacioni subiacet illorū polluitur corrū
pitur et imutatur calescit et tingitur colo-
ribus frigore cōgelatur et cruoribꝫ inqui-
natur et ad cūctorum sordiū ablutōeꝫ assu-
mitur. Idcirco īpossibile est aquā esse deā
sed opus dei. ꝛc
Illi vero qui arbitrātur ignē esse deum erant
Nā ignis factꝰ est ad vsum hoīm et subia-
cet illorū dnatōi circūfertur de loco ad locū
et accenditur ad elisandas et assandas car-
nes diūsas adhuc aūt et mortuorū corpa
cōburenda. Multis etiā modis corrūpitur
ab hoībus et extinguitur ꝓpter q̄ non est
cōgruū ignē deū estimarꝫ sed opus dei.
Qui aūt credūt ventorū flatū esse deum
erant. Manifestū est qꝛ seruit alij et
gratia hoīm prepatꝰ est a deo ad conductū
nauiū et ad ventilatōeꝫ segetū et ad ceteras
hoīm vtilitates scdm p̄ceptum dei. Qua ꝓp
ter non est equū ventorū flatum esse deum
sed opus dei.

Opinantes vero solem esse deū erant
Videm⁹ em̄ illū agitatū scd̄m ne=
cessitatem et volubilē et trāslatum
de signo in signū occūbētem et oriētem cale
faciētem pullulātia plantaria ad vsū hoīm
insup et diuisionē habentē cū ceteris astris
et multo mīorem celo existētem et defectum
luīs paciētem, et nullā in se potētiam haben
tem. Qua ꝓpter nō existimes solem deum
esse sed opus dei.

Qui aūt putant lunā esse deā errant
Videm⁹ em̄ illā scd̄m necessitatem
motam et conūtibilē et translatā
de signo in signū occūbentēq; et resurgētem
ad vtilitatē hoīm et mīorem esse solē, crescē
temq; et diminutam et eclipsim pacientem
Ideoq; non debem⁹ lunā putare esse deum
sed opus dei.

Qui aūt putāt hoīez esse deū erant. Vi=
dem⁹ quippe illū esse motū scd̄m neces
sitatē et enutritū ac senescētem etiā se nolen
te. Et aliūde quidē letatur, et aliūde trista=
tur. Indiget cito potu et vestitu. Est et ira
cūdus et inuid⁹ et auid⁹ et penitēs, et mīo=
ratōes multas habens. Corrūpitur etiam
multis modis ab elemētis et aīalib⁹ vl̄ imi
nente sibi morte. Non cōuenit ergo ho=
minē esse deū sed opus dei. Errore igitur
magno erauerūt chaldei p⁹ oppīones suas

Colūt corruptibilia elementa et mortuas statuas, et nō senciūt ista deos facientes.

Veniam⁹ itaq; ad grecos vt videam⁹ q̄t forte de deo senciāt. Greci nāq; dicentes se esse sapientes stulti facti sūt deteri⁹ chaldeis itroducētes plurimos deos factos esse, alios quidē masculos alios vero femīas oīm viciorū cūctarūq; auctores iniquitatū. Vnde ridicula et fatua et īpia induxerūt greci o rex verba. Eos qui non sūt deos appellātes scdm maligna desideria sua vt aduocatos istos et patres nos habentes sue nequicie adulterentur, rapiant occidant et oīa mala faciant. Si em̄ dy illorū talia fecerūt, qūo et idē ipi eadē nō facient. Ex hys igitur ērorū adinuētionib⁹ accidit hoīb⁹ bella habere frequētia et occisiones et amaras captiuitates. Vnde sūmū quēq; deorū suorū si voluerim⁹ sinōe ptāsire, plurimā intueberis eorū maliciā. Inducitur em̄ ab eis ab oībus saturn⁹ et huic sacrifficāt filios suos. Qui genuit filios mētos de rea et insaniens cōmedit eos. Aiūt aūt iouē abscidisse sibi virilia et piecisse ea in mare, vnde ven⁹ fabulose dicitur fuisse nata. Alligās vero suū pr̄ez iupiter piecit in tartarū. Cernis ērorem et luxuriā quē inducūt adūsus deum suum. Cōuenit ergo deum esse vinctū et desertum. O insipiencia

Quis mentem sanam habenciũ hec dixerit
Secũdus inducitur iupiter q̃z ferũt regem
esse aliorum deorũ et transmutatũ fuisse in
aĩalia, vt cũ mortalibꝫ mulieribꝫ adulteria
cõmitteret. Inducũt em̃ hũc trãsformatũ
in thaurũ ꝓpter europã et in aurũ ꝓpter da
nen et in agnũ ꝓpter lidam et in satirũ ꝓpt̃
antiopen et in fulmẽ ꝓpter semelen. Et ita
genuisse ex hys filios multos liberũ videli
cet et sitũ et ãphionẽ et herculẽ et appollinẽ
et arthemia et ꝑseũ castorẽq̃z et pollucẽ et
helenã et minoã et radamantim et sarpido:
nã et nouẽ filias quas appellauerũt musas
Deinde inducũt de ganimede. Cõtingit er
go o rex hoĩbus imitari hec oĩa vt fiant ad
vlteri et masculorũ cõcubitoẽs et aliorũ ma
lorum operũ patratores, scdm imitatõez dei
sui. Quõ creditur deũ esse adulterũ aut so
domitã vl̃ parricidã. Cũ hoc vero et vulca
nũ quẽdam inducũt deũ esse et istũ claudũ
et tenẽtem malleũ et forcipes et ferrariã artẽ
exẽcentẽ victꝰ gratia. Ergo egenus erat q̃ nec
cõuenit deũ esse nec claudũ. Deinde mercu
riũ inducũt deũ esse cupidũ et furem et aua
rum et magũ et v̄sipellẽ et sermonũ nit̃pre
tem. Sed nõ cõuenit deũ esse talẽ. Ascle:
pium etiã inducũt eẽ deũ medicũ et potior
nes conficientem et amplastra cõponentem
victus gracia indigenciam em̃ paciebatur

fulmine

Nouissime vero flumīe ictus a joue ꝓpter
darie lacedemonij filiū intijt. Si ēgo ascle:
pi⁹ de⁹ est et fulmīe ict⁹ nō valuit sibimet:
ipi auxiliari. qūo alijs auxiliabitur. Mars
aūt inducitur deus esse belligerator et zelo:
tes cupidus ouiū et aliarū q̄rundā rerum
Nouissime vero adulterio ꝑpetrato cū ve:
nere ligatū esse ferūt a ꝑuulo cupidine et
vulcano. Qūo deus ergo erat cupidus et
belligerator et vinct⁹ et adult. Bachū vēo
inducūt deū esse nocturnas agentē festiuita
tes et mgr̄m ebrietatis et euellentē vxores
ꝓximorū et furiosū et fugitiuū. Nouissime
aūt tytanis occisus est. Si ēgo bach⁹ oc:
cisus est et nō potuit semetip̄m adiuuare
qui et ebriosus fuit et furiosus et fugitiuus
qūo erat deus. Herculū vero inducūt ebri
osum fuisse et insanū et suos occidisse et ad
vltimū igne cōsumptū intisse. Sed qūo de
us erat ebriosus et intfector filiorū et cōbus
tus. Aut q̄ ratione alios adiuuabit qui si:
bimetip̄i auxiliū p̄bere nō potuit. Appolli
nē q̄z inducūt deū esse zelotē insuper arcū et
pharetrā gestātem. Aliūde vero citharam
et tybiā et diuinātem hoībus mercedis gra
tia. Ergo indigebat. Sz nō cōuenit deum
indigentē esse et zelotē et cijtharistam. Dy
anā vero inducūt sororē illi⁹ fuisse venera:
tricē et arcū habuisse cum pharetra et hanc

erare in mōtibus solā cum canibꝫ vt caperꝫ
ceruū aut capreā. Quō ego erit de ea tal
mulier venatrix et ꝑ montes vagabūda cū
canibꝫ. Venerē aūt dicūt etiā deā esse ad:
ulterā. Nam aliūde habuit mechā martē
aliūde vero anchisen et aliūde adonidē cui⁹
et mortē deflet q̄rens amasiū suū. Quā di
cūt etiam ad infernū descendisse ut redimēt
adonidē a ꝑ serpina. Vidisti dn̄e maiorē
hac demētiam deū inducere adultrantem et
lamētantem atꝫ flentē. Adonidē etiā indu:
cūt deū esse venatorē et hūc violenter mor:
tuū esse ab apro plagatū et nō potuisse aux
iliari miserie sue. Quō ego om̄eꝫ sollicitu
dinē habebit mechus et venator atꝫ biotha
nat⁹. Hec oīa et multa plura turpiora et
maligni inducūt greci o rex de dys suis: q̄
neqꝫ dicē cōgruit neqꝫ ī memoriā oīo defer:
re. Vnde sumētes om̄s occasiōeꝫ a dys suis
ꝑpetrāt om̄eꝫ iniq̄tatem et luxuriā et īpieta
tem. polluentes t̄ram et aerem actibꝫ prauis
suis. Egiptij vero sceleratores et solidioēs
hys existentes deteri⁹ oībꝫ gentibꝫ ērauerūt
Nō em̄ cōtenti fuerūt chaldeorū et grecorū
cultibꝫ. sed insuꝑ et bruta aīalia induxerūt
deos esse. t̄rena videlicꝫ et aq̄tilia et arbores
et germinācia. et cōtamīati sūt omī insania
et luxuria deteri⁹ oībus gentibꝫ q̄ sunt ī ter
ra. Nā in p̄ncipio colebāt isin habentem:

eūdem et fratrē et maritū osirim qui intfect⁹
fuit a germano suo typhone et iō fugit isis
cū oro filio suo in bibulū syrie q̄rendo ori
sim et amarissime lamētando donec creuit
orus et interfecit typhonē. Itaq; neq; isis
potuit adiuuaē suū fratrē et maritū: neq; osi
ris occisus a typhone valuit subuenire sibi
metipi: neq; typhon fr̄icida ꝑditus ab oro
et iside quiuit se a morte eruere. Et cū in
huiusmōi felicitatibus vixisse et occubuisse
sint cogniti: dy tñ a stultis egiptijs fuisse ex
istimati sūt. Qui neq; hijs cōtenti vel cete:
ris cultib⁹ gencium: etiā muta et bruta aīa:
lia induxerūt deos esse. Nam quidā illorū
coluerūt ouē: quidā vero hircū. Alij vero
vitulū et porcū: nōnulli vero coruū et acci:
pitrē et vulturē et aq̄lam. Alij vēo cocodril
lum: qui vēo cattū et canē et lupum et simi
am et draconē et aspidē. Et alij cepe et al
liū et spinas et ceteras creaturas. Et non
intellexerūt miseri de hys omibus: q̄ nichil
agere ꝑualet. Vidētes em̄ deos suos cōmes:
tos et intfectos ab alijs hoibus et cōcrema
tos et putrefactos: nō intellexerunt de ip̄is
q̄ nō sūt dy. Errore igitur magno ērauer:
rūt egiptij chaldei et greci tales introducen
tes deos et statuas eorū erigentes et adorā:
tes surda et in sensibilia ydola. Et miror
qūo vidētes deos suos ab artificib⁹ sectos

et dolatos et detrũcatos et p̄ vetustate tem=
poris cõsumptos et dissolutos et cõflatos:
nõ sapuerũt de ip̄is quia nõ sunt dy. Qui
em̄ de sua salute nichil agere potuerũt. quõ
hoĩm ꝓuidenciã habebũt. Sz poete eorum
et philosophi chaldeorũ scilicet et grecorũ
et egipciorum volentes poematibus suis et
scriptis venerari deos suos. maiorẽ cõfusio=
nem eorũ et dedec⁹ detexerũt et nuda oĩbus
exposuerũt. Si em̄ corp⁹ hoĩs cũ de mul=
tis cõstet ꝑtib⁹ nõ reicit tñ aliqd̄ mẽbrorũ
suorũ ꝫ ẽga oĩa membra in discissam vni=
tatem seruãs sibimetip̄i cõsonat. quõ in na
tura dei pugna et discordia tanta est. Si
em̄ vna natura deorũ esset. nõ deberet de⁹ de
os ꝑsequi nec occidere nec affligẽ. Si aũt
dy a dys infectati sũt et occisi et rapti et ful
mĩe ictiꝫiã nõ vna natura est sed volũtates
diuise oĩs q̄ maligne. Itaqꝫ null⁹ ex eis
de⁹ est. Manifestũ est igitur o rex ẽrorẽ eẽ
oĩez de dys fisiologiã. Quõ aũt nõ intel
lexerũt phi et rationabiles grecorum. quõ
atictores legum a suis legib⁹ iudicãtur. Si
em̄ leges sũt eorũ qui inique egerũt. i. inter
se hoĩcidia et veneficia et adulteria et furta
et arsenochicias si bene fecerũt. Iste leges
igitur iniuste sunt aduersos deos cernentes
Nũc aũt leges iuste sũt et bone bona lau=
dantes et mala fieri ꝓhibentes. Opera aũt

ip̄orū deorū iniqua·iniq̄ igitur sūt dy eorū
et rei mortis·vniūsorū impij q̄ tales deos
inducūt. Nā et si fabulose de ip̄is sunt hi
storie·nichil sūt nisi tantūmō verba. Si er
go phice iam nō dy sunt qz ista fecerunt et
passi sūt. Si ēgo allegorice fabule sūt et ñ
aliud aliq̄d. Ostensum est ergo o rex om̄s
istos multorū deorū cultus ēroris opera et
pditōis esse. Nō cōuenit em̄ deos noīare
visibiles et nō videntes sed inuisiblē et oīa
videntē cūctorūqz creatorē optet deum colē
Veniam⁹ ergo o rex et ad iudeos vt vi
deā⁹ q̄d senciāt et ip̄i d̄ deo. Hy nāqz
existentes de stirpe abraham ysaac et iacob
habitauerūt in egipto. Eduxit aūt illos de⁹
inde in manu forti et brachio excelso p mo
isen legis latorē ip̄orū et pdigijs multis et
signis notā fecit illis v̄tutem suam. Sz in
grati et ip̄i extiterūt et pfidi. Nam sepius
dys gētium seruierūt et missos ad se pphas
et iustos interfecerūt. Deinde postq̄ cōplacu
it filio dei vt veniret in terram negantes eum
tradiderūt pylato p̄fidi romanorū et cruci
fixerūt eū imemores beneficiorū eius et in
nūabiliū miraculorū q̄ inter eos opat⁹ est
et pierūt ppria iniq̄tate. Colūt etiā nūc de
um solum oīpotentem sed non secundum
sciaz. Nam xp̄m negant filium dei et sūt
similes gentib⁹ licet appīquare aliquomō

veritati videantur a quo seipos elongaue-
rūt. Ista de iudeis dicta sufficiant.

Xpiani aūt a xpo dicūtur. Sic em̄
filiꝰ dei altissimi vocatur. Qui de
celo descendens ꝓpter salutē hoīm
de spū sancto et maria v̄gine natꝰ. absqꝫ vi-
rili semīe et salua matris integritate carnē
suscepit et hoībꝫ apparuit. ut a multorū deo
rum ērore ipos reuocaret. Qui mirabili
sua dispensatione ꝑ crucem morte gustata
spontanea volūtate post tres dies resurgēs
ꝑ quadragīta dies cum eis cōuersatꝰ. celos
ascendit. Cuiꝰ gl̄iaꝫ aduētus ex ipa sancta
euāgelica scriptura. licet tibi si placet rex ag
noscere. Vbi inuenies qꝫ duodecim habuit
discipulos. qui post eius in celū reditū exie-
rūt in om̄s orbis ꝓuincias et docuerūt illi
us magnifficenciā. quēadmodū vnꝰ ex eis
circuiuit nr̄as regiones. dogma p̄dicans ve
ritatis. Vnde qui adhuc mīstrāt iusticie p̄
dicatōis illorū. xp̄iani vocātur. Et hy sunt
qui sup om̄s gentes t̄re inuenerūt veritatē
Cognoscūt em̄ deū creatorē. et auctorē oīm
in filio vnigenito et in spū sancto. Et aliū
deum p̄ter istum nō colunt. Hn̄t mādata
ip̄ius dn̄i nostri ihesu xp̄i cordibꝫ exarata
et ista custodiūt et futuri vitā seculi. Non
adulterātur non fornicantur non falsum
testimoniū dicunt. non concupiscūt aliena

Honorāt pīez et mīez et primos amāt iu-
sta iudicāt. et queq; nolūt sibi fieri nō faci-
ūt alijs. Nocentes se obsecrāt et amicos se
ipos faciūt immeis benefacere studēt. mites
sūt et mansueti. Ab omi copula iniusta et
ab omi im mūdicia abstinent. viduam non
spernūt orphanū nō cōtristāt. Qui habet
non habenti libenter tribuit. Peregrinū si
viderint subtectū. introducūt et gaudent in
eo quasi in fratre vero. Nō em scdm carnē
fratres seipos vocāt. sed scdm aiaz. Parati
sūt p xpo aias ponere. Nā pcepta illiꝰ fir
miter custodiūt sancte et iuste viuētes. sicut
deus eis pcepit. Horas agentes et omi hora
in oi cibo et potu et ceteris bonis veraciter
em hec est via veritatis q ambulātes p eam
in regnū pducit eternum pmissū a xpo in
futura vitā. Et vt noueris rex quia non a
me ipo dico. scripturas intuens xpianorū
inuenies michil extra veritatē me dicē. Bo-
ne igitur intellexit filiꝰ tuꝰ et iuste edoctus
est seruire deo viuēti. vt salutē ab eo in futu-
ro scclo adipisci mereatur. Magna em et
mirabilia sūt que a xpianis dicūtur et audi
ūtur. Nō aūt hoim verba locūtur. sed del
Relique vero gentes érant et semetipas de
cipiūt. Ambulātes em in tenebris et im pi
gūt m seipas qsi ebrij. Attenꝰ ad te sermo
meꝰ o rex a veritate in mēte mea pnūciatꝰ

Qua ꝓpter quiescāt stulti sapientes tui adū
sum xp̄m vana loqui. Expedit vobis deū
creatorē colere et in corruptibilia illi⁹ auri
bus ꝑcipe verba vt cōdempnationē euaden
tes et tormenta vite in extinguibilis heres
esse moramini.

Ut aūt ꝑtrāsiuit ista nachor rex quidē
furore concitabatur. Rethores ve
ro illius et sacerdotes ydolorū muti
stabant nō valentes contradicē: nisi ꝙ infir
ma quedā et nulli⁹ momēti v̄bula musita=
bant. Fili⁹ aūt regis exultabat spū et leta
būda facie glorifficabat deū: qui inuiti tran
sitū dedit confidentib⁹ in se. Nā ꝑ hostem
inimicū veritatis veritatē defendit et ēroris
prīceps aduocat⁹ recti sermonis mr̄atus est
Rex quidem quāuis atrociter irat⁹ fuisset
nachor: nil tamē in eum exercē mali potuit:
eo ꝙ corā oībus iusserat ei vt fiducialiter
et sine vllo timore ageret ꝑ xp̄ianis. Mul
tū tn̄ ip̄e cōtradicens sub inferebat ꝑ enig=
mata vt cederet instancie disputādi: vt pate=
retur se vinci a rethorib⁹. Sed nachor mk
to magis cōualescebat dissoluēs oīns ꝓpo=
sitōes eorū et sillogismos: et redarguēs per
suasionem ēroris. Protracta vero vsq; ad
vesperam disputatōe iussit rex dissolui con
siliū: quasi sequēti die rursus de hys tracta=
turus.

Filius aūt regis ait. Sicut in prin-
cipio iustū p̄cepisti iudicium fieri
Dn̄e iusticiā fini īpone de duobus
alterū faciendo. aut meū magistrū p̄mitte
manere mecū nocte ista. vt simul cōferamus
de hys q̄ opus est cras respodere adūsarijs
nostris. Tu aūt denuo tuos tecū assumens
cōgrua vobis medicamī p̄ut voluerit. aut
tuis m̄ p̄missis accipe meū ad teip̄m. Si
vero vtriq; fuerint apud te meꝰ quidē erit ī
tribulatōe et timore. tui vero in gaudio fu-
turi sunt et requie. Et hoc nō videtur michi
esse iustum iudiciū. sed violenciā esse ptātis
et federis p̄uaricatōez. Sup̄atus deniq; rex
euidētia sermonis suis philosophis et sacer-
dotibꝫ penes se retentis nachor cōcessit filio
spē adhuc in illo retinēs et seruaturū q̄ pro
miserat arbitrans.

Abijt igitur regis filiꝰ ad palacium
suū quasi quandā olimpiacā victo
riam de adūsarijs reportans. habēs
secum nachor. Quē singularit̄ aduocans
ait ad illū. Me putauēis me ignoraē quis
sis. Scio em̄ diligenter te non esse sanctū
barlaam. sed nachor astrologū. Sz miror
qūo visum est vobis talē simulare ypocri-
sim et tante cecitatis me putare esse. ut me-
dia die lupū pro oue suscipez. Sed bene
sermo cantatur. q̄z cor fatui vana cogitabit

Cogitatio igitur vr̄a inanis et cōsiliū isto
vanū fuit et oīono fatuū, sed opus q̄ opa-
tus es oī intellectu plenū est. Ideo gaude
nachor et exulta. Plurimas tibi grates re
fero q̄ defensor hodie veritatis fact⁹ es et n̄
cōtamīasti labia tua pollutis sermonib⁹ et
dolosa simulatōe, sed potius illa purifficasti
ab in q̄nationib⁹ ērorē falsorū deorū redar
guendo et veritatem xp̄ianorū dogmatū as-
serendo. Ego aūt sategi te ducē mecū dua
bus de canis ne videlicz rex seorsū suscipi-
ens tormētis addiceret eo q̄ nō placita sibi
p̄nūciasti, et vt gr̄az hāc q̄ hodie opat⁹ es
tibi recōpensarē. Sz q̄ est retributio. Ista
scilicet vt ostendā tibi declinare a via mala
et lubrica p quā actenus incessisti et ambu
les p rectā et salutarē semitā q̄ nō ignoran
ter sed scient̄ et sponte male agendo effugi
sti baratris et p̄cipicijs teip̄m committendo
Intellige ergo nachor intellectualis existēs
et p̄ oībus solū desidera xp̄m et apud ip̄m
absconditā vitam lucreris, fluxa ista et cor-
ruptibilia despiciens. Nō em̄ p om̄e viues
sc̄lm, sed cū sis mortalis discedes hinc post
modicū sicut et om̄s alij qui an̄ nos fue-
rūt, et ve tibi si graue peccati on⁹ bauilās ie
ris illuc vbi iudiciū iustū et retributio iu-
sta operū est et non abieceris prius illud
cum facilis eius sit deposicio. Nachor vero

cōpunct⁹ aīo in verbis istis ait. Benedixisti
rex benedixisti noui em̄ et ego verū et qui
non mentitur deū p q̄z oīa facta sūt et futu:
rū iudicium scio q̄z ex multis scripturis hoc
audiui sed mala cōsuetudo et veteris in ole:
uitas ēroris oculos cecauit cordis mei et te
nebras ꝓfūdas aspersit cogitatōbus meis
Nūc aūt in verbo tuo velamētum obscuri:
tatis reiciēs ad lumē curro vultus dn̄i forsi
tan miserebitur mei et ianuā pm̄e aperiet
seruo neq̄ apostate licet impossibile videa
tur michi remissionē peccatorū meorū que
arena maris grauiora sunt posse adipisci q̄
scienter ignorant peccaui ab infancia vsq̄z
ad hanc etatē. Hec vt audiuit regis fili⁹
mox spū sancto ī flāmat⁹ intrisec⁹ in corde
cōcaluit et cogitatōez nachor ad desperatōez
inclinatā releuare cepit et ad stabilitatem fi
dei xp̄i erigere dicēs. Nulla o nachor nul
la sit tibi in hoc dubitatio. Scriptū est em̄
possibile est deo et de lapedib⁹ istis excitare
filios abrahe. Quitq̄d aliud q̄ hoc est sicut
pater ait barlaā de desperatis et oībus detē:
tis iniq̄tatib⁹ posse saluari et ꝑuos fieri xp̄i
qui ꝓpter sūmam benignitatis eminēciam
oībus ad se cōuersis celestē apuit ianuam
nullo salutis denegans introitū sed miseri
cordit penitentes recipit. Nā iō et prima
et tercia et sexta et nona et vndecima hora

equalis oībus merces redditur sicut sacrū
refert euāgeliū. Itaq; licet acten⁹ in pecca:
tis senueris si flagranti corde accesseris eo:
rum qui a iuuētute pond⁹ diei et est⁹ porta
uerūt cōsorcio dign⁹ efficieris. Hec et alia
multa de pm̄a locut⁹ sanctissim⁹ iuuenis in
malis in veterato nachor et pollicit⁹ remis:
sionē peccatorū ꝓmittensq; xp̄m fore ꝓpici
um et pl̄imis exemplis certifficās q; ꝑatus
est semꝑ ad suscipiendā penitēciam langui
dam illi⁹ aīa; velud quibusdā medelis refo
cilans plenū restituit sanitati. Ait em̄ con:
festim nachor ad illū. Tu quidē o nobilis:
sime aīa ꝑiter et corꝑe bene instructus hys
mirabilibꝫ misterijs ꝑseuera in bona cōfessi
one vsq; in finē et null⁹ modus vel temp⁹
hanc de tuo corde amputet. Ego vero con
tinuo vadā salutē meā querē et ꝑ penitēciā
deū placaē q̄ irritaui. Nō em̄ regis vlte:
ri⁹ videbo faciē si tu tantūmō volueris. Ile
tus igitur vehemēter effect⁹ est fili⁹ regis et
g̃tanter verbū suscipiens cōplexat⁹ eū oscu
latur et attentissime ꝑ eo orōne fusa et con
mendās eum deo emisit de palatio. Egres:
sus aūt nachor cōpūctus est corde ꝑfūdissi:
mā currendo viā quasi ceru⁹ ꝑuenit ad here
mū et monachi cui⁹dam sacerdotali honoē
p̄diti spelūcam attigit vbi ille absconditus
latitabat ꝓpter regis timorē. Cui humilit

pstratus abluit pedes lacrimis imitat⁹ mē-
tricē de euāgelio et diuinū postulabat bap-
tismū. Sacerdos igitur cū diuina plenus
esset gratia intellexit illud diuinitus fieri et
cōtinuo sicut mos erat catezizās eū et instru
ens diebꝫ nō modicis demū baptizauit eum
in noīe pr̄is et filij et spūs sancti. Mansit
itaqꝫ nachor cū eo penitēciā agens de pecca-
tis suis et benedicēs deū qui nō vult aliquē
pire sed oīez conūsionē exspectat et penitē
tes benigne suscipit. Mane aūt discessu na
chor cognito rex decidit ab spe q̄ꝫ retinebat
in illo. Videns aūt suos sapientes et īpu-
dentes rethores ita facile supatos in defectu
erat maximo. Et illos quidē cōtumelijs pl̄i
mis et dedecore affectos, quosdā et neruis
vehemeter flagellatos nōnullos oculis or-
batos eiecit a facie sua. Ipe aūt parti cōgi
noscere cepit falsorū deorū infirmitatē licet
pfecte lumē xp̄i respicere tūc noluerit. Nā
circūfusa caligis spissa nellā adhuc cordis
illi⁹ velabantur oculi. Verūptn̄ sacerdotes
īam nō honorabat neqꝫ festiuitates agebat
et libania nō exhibebat ydolis sed vacillā-
tem vtrobiqꝫ mentē gestabat hinc quidē in
firmitates recognoscētes deorū suorū inde
vero certitudinē atꝫ diligētiam formidans
euangelice conūsatōis. Sed radicitus te-
nebatur malignis moribꝫ. Vehemēter eīn

voluptatib⁹ seruiebat corporis et oīo viciis
moē captiui inhiabat ebri⁹ sicut ait ysaias
sed nō a vino ꝫ quasi chamo praue cōsuetu
dinis trahebatur. Sic ergo rege cū duab⁹
luctāte cogitatōib⁹ nobilissimi⁹ eius filius
et vere īperialē possidēs aīaꝫ in suo quiesce:
bat palatio nature sue strenuitatē ornatūqꝫ
atꝫ ꝓfectū opib⁹ cūctis representās. Theat
nanqꝫ et cursus equorū et venatōis medita
ciones et omīa iuuētutis mania studia et se
ductōes q̄ sūt īprudenciū aīarū illecebre pro
nichilo cōputabātur ab eo sed oīo xp̄i mā:
datis instruebatur et ip̄m sciebat vulneratā
gestans aīaꝫ ei⁹ amore ip̄mqꝫ desiderās vē
desiderabilē qui est tota dulcedo et in sacia:
bilis suauitas. In mēoriam vero redigens
magistrū barlaam et illi⁹ speculans vitam
amore illi⁹ liq̄fiebat. Et vt ip̄m aliūde vi
dere posset sollicitudinē gerebat assiduam
et sermonē illi⁹ in corde circūferebat indesi:
nēter sil̄is ligno ꝙ plantatū est sec⁹ decurs⁹
aq̄rum irrigatū assidue et speciosos fructus
afferens dn̄o. Multas em̄ aīas eripuit de
pr̄icipatu dyaboli et xp̄o saluādas obtulit
Plurimi em̄ ad ip̄m venientes verba hau:
riebāt salutaria. vnde nō pauci ērore dere:
licto veritatis viam in declinabilē tenebant
Nōnulli etiā secularib⁹ abrenūciantes here
miticā subibāt palestrā. Ip̄e aūt oīonib⁹

vacabat et ieiunijs et frequenter emittebat hanc vocē dicens. Dñe dñe rex meus cui ego credidi ad quē ego cōfugi et ab errore sum liberat⁹ cōcede mercedē dignam famulo tuo barlaam qui michi ad te reducto mr̄a: uit viā et veritatē et vitam et p̄ia michi vt citi⁹ videā in corpe angelū illū quo mūd⁹ nō est dign⁹ et cū ip̄o pagam reliquū vite mee et p vestigia cōuersatōis illi⁹ incedens placeam tibi dño deo.

Scdm tēpus illud solempnitas erat futura fl̄orū deorum celeberrima in die ciuitate illa. Solebat aūt rex interesse festiuitati et sacrificiorū largitate hanc exornare. Vnde metuebant tēplorū pōtiffices cernētes eum negligent̄ circa cultū eorū et tepide se habentē ne forte ex toto subtraherz p̄ntiam suā a tēplis et priuarētur ip̄i regali munifficencia que dabatur eis et ceteris oblationibꝫ. Surgentes ita adeunt antrū in vastissima positū heremo vbi habitauit quidā vir magicis vacans artibꝫ et ydolorū acerim⁹ defensor thedas noīe quē rex honorabat manifice et amicū tolebat et magistrū dicēs p ip̄i⁹ diuīatōes ad augmentū et pfectū puenisse ad suū regnū. Vt ergo sordidi sacerdotes puenerūt ad illum hūc ī auxilium suū cōuocant et facta regis deorūqꝫ hesitatōeꝫ manifestā faciunt et q̄lia

filius regis egerit q̃liter et nachor adu̅sus
eos publice cōcionatus sit et qꝛ nisi ip̄e inq̃
ūt veneris nobis auxiliatur⁹ tota spes nr̄a
defecit cūctiqꝫ deorū cultus ꝑierūt. Tu em̄
nobis solus es in adu̅sis cōsolatio et in te
spē nr̄aꝫ ponim⁹. Surgit ergo theodas cū
p̄nti sibi dyabolica malicia et cōtra verita-
tem armatur multos malignorū spirituū
vocās q̊s ad mala facienda mouerat ꝓmp-
tissimos et quib⁹ ille mīstris semper vteba-
tur et cū hys ꝓficiscitur ad regem. Vt aūt
nūciat⁹ est regi aduētus ei⁹ et intrauit vir-
gam quidē oliue baiulās melote vero pre-
cinct⁹ surrexit rex de sede sua et ꝓcedens ob-
uiam illi osculat⁹ est eū et allata sede iuxta
se sedere fecit. Tūc theodas ait regi. Rex
inet̄num viue maximorū deorū benignita-
te ꝓtectus. Audiui em̄ te certamē magnum
egisse adu̅sus gallileos et splendidissimo
victorie dyadēate esse coronatū. Ideoqꝫ vēi
vt letabūdam solēpnitatem sil̄ celebremus
iuuenesqꝫ pulchérimos et decoras v̄gines
īmortalib⁹ sacrifficem⁹ dys thaurosqꝫ centū
et aīalia plurima hys offeram⁹ vt habeam⁹
eos et deinceps adiutores īuictos et ꝑ oīeꝫ
vitā nr̄aꝫ placabiles. Adhuc rex ait. Nō
vici⁹ o senior nō vici⁹ sed debiliter poti⁹ su
pati sum⁹. Nā qui ꝓ nobis putātur esse
subito contra nos facti sunt et bachātem et

amētem et infirmā nr̄aꝫ inuemētes aciem ꝓr
sus hanc deiecerūt. Nūc ergo si qua tibi
v̄tus adest et fortitudo ad auxiliandū dispo
site secte nr̄a et rursus erigendā ānuncia m̄
Tūc theodas tales dedit regi responsiones
Gallileorū quidē cogressiōes et vaniloq̄a
noli rex formidare. Nā quid sūt q̄ dicun
tur ab eis adūsus viros rōnabiles et sapiē
tes. Que si michi obuiauerit multo facili
us deiciētur q̄ꝫ foliū ꝙ a vēto motū corruit
Neqꝫ eīm ante faciē meā venire sustinebūt
ne dū et sermonē mecū cōferre et introgati
ōes et oppositōes facere. Sꝫ vt illud ꝓposi=
tum certamē et totū qdcūqꝫ voluerimꝰ recte
nobis eueniat et scd̄m votū res nobis ꝓce=
dat exorna solempnitatē hanc celebérimā
et pietatē deorū quasi quedā arma forcia ī=
due et bene tibi erit. Sic gloriabatur po=
tens in malicia tota die meditans iniq̄tatē
sicut ait dauid et coopatione malignorum
spirituū ex toto regē fecit obliuisci verba sa
lutaria q̄ cor illiꝰ aliquātulū tetigerāt et ad
cōsueta penitꝰ reuocauit. Vnde lr̄e regales
vbiqꝫ mox trāsmisse sunt et vt conuenirent
om̄s ad execrandā solēpnitatē deorū. Tūc
videres cōfluētes mltitudines ꝓplorū oues
et boues et diūsa adducētium aīalia. Oibꝫ
itaqꝫ cōgregatis surgens rex cum seductore
theoda ad templū adyt thauris ad sacrificiū

adductis centū viginti et alijs multis aīali-
bus et celebrabant ꝓphanā solempnitatem
adeo ꝙ resonarꝫ quidē ciuitas a vocibꝫ bru-
torum aīaliū et ipe aer polluētur indoē sa
crificiorū. Hys itaqꝫ cōsumatis et nequi-
cie spiritibꝫ valde glorifficantibꝫ sup victo
ria theode et gratias ei referentibꝫ tēplorum
sacerdotibꝫ. Rex iterū ad paliciū redijt et
ait theode. Ecce sicut iussisti totū īpendimꝰ
studium exornatōe solēpnitatis et sacrificio
rum liberalitate. Jam ēgo tēpus est ut ꝓ-
missa adīpleas et filium meū qui a nr̄is di-
scessit cultibꝫ ab ērore xp̄ianorū liberes et
clemētibꝫ dys recōcilies. Ego em̄ om̄eꝫ ar-
tem et manꝰ agitās nullā morbi huiꝰ inue-
ni curatōeꝫ sed oībus pociorē ip̄iꝰ repi vo-
lūtatem. Si mansuete eū agressus sum et
leniter nec sic mentē illiꝰ attendētem michi
vidi. Si vero austeritate vsus sum et con-
tumelijs ad supbiā magis et ꝑtinatiā decli
nātem consideraui. Tue derelinquo sapien
cie ꝙ michi cōtigit in fortunium conmitto
Si ergo ab hoc liberatꝰ ꝑ te rursus videro
filiū meū dys seruiētem et delectatōibꝫ vo-
luptuose vite huiꝰ et regni feruētem statuā
tibi erigens aureā sicut dys sacrificabo illi
et ab oībus honorari faciā te per infinita
tēpora. Theodas igitur aurē attente incli-
nans maligno et ab illo edoctus cōsilium

malū et extimiabile ligua illi⁹ et os effect⁹
ait ad regem. Si recupare tuū vis filium
et vanā illi⁹ ꝑniciē illi⁹ deponē inueni artē
cui nō ꝑualebit resistere sed facile molescet
rigida ei⁹ cogitatio sicut cera a facie ignis
Rex aūtē vanum sic sup vacue se iactan-
tem cernēs ad delectationē mox et alacrita-
tem transposit⁹ est sperans īpudicā illam et
audacem linguā circūuenire posse filij mei
adeo doctā et sapiā plenā aīaꝫ. Et discere vo-
lens q̄ esset ars illa introgauit eum. Tūc
theodas quasi nouaculā acutā ꝑparat mali-
ciam et dirū cōdit veneficiū et cōtemplatur
sophisma artificiosū et a maligno suggestio-
nem et ait. Cūctis o rex assistentibus filio
tuo et mīstrātib⁹ longe ab eo remotis mu-
lieres decoras et valde speciosas et ornatas
introduci ꝑcipe vt sint cū eo assidue et mi-
nistrent ei conūsentur et morentur cum eo
Ego aūt despiritib⁹ vnū qui ad huiusmōi
michi ordinati sūt īmittens ei forci⁹ libidi-
nis ignē succendā et postq̄ coierit ipe cum
vna sola talium mulierū nisi oīa concesserit
tibi ꝑ voto despicabilis ero tibi et de reliq̄
inutil et supplicijs dign⁹. Nichil em̄ vt fa-
cies mulierū abducere et seducere iuuenum
cogitaciones ꝑualet et audi narratōeꝫ meo
sermoni testifficantem.

Quidā rex filios mares habere non
poterat. Vnde vehemēter tristis éat
et in felicitatē hoc esse non modicā
estimabat. Qui cū hui⁹ mōi esset anxietati
bus nascitur ei fili⁹. Et sup hoc gauisus
est gaudio magno. Dixerūt aūt ei pitissi-
mi medicorū qꝛ si infra decē ānos solem vel
ignē viderit oīo lūie p̄uabitur hoc em̄ ocu
lorū illi⁹ positio inuocabat. Rex itaqꝫ ut
audiuit talia fertur spelūcam in quadā pe-
tra excidisse et ibi filiū cū nutricib⁹ inclusis-
se vt nullomō vsqꝫ ad cōpletionē decem an-
norū lucis claritatē videret. Finitis aūt de-
cem ānis de antro pué educitur nullū mūdi
aliū rerū p visum habens noticiā. Tūc iu-
bet rex sibi oīa scd̄m gen⁹ exhiberi et osten
di ei viros quidē in vno loco alibi véo mu
lieres hic aurū et argentū ibi margaritas
et lapides p̄ciosos splēdidas vestes et orna-
mēta cūrus speciosos cū equis regalib⁹ fre-
na aurea habentib⁹ et purpura cooptos et
assessoēs armatos et armēta boū et greges
ouiū. Et vt breuiter dicā oīa scd̄m ordinē
et gen⁹ ostenderūt puero. Interrogante vero
ip̄o quid horū vnūq̄qꝫ vocaretur regis mi-
stri vni⁹ cui⁹qꝫ appellatōeꝫ indicauerūt. Cū
aūt mulierū nomē discere anxie q̄reret fer-
tur spatari⁹ regis ludēdo dixisse demones
eas ēē q̄ seducūt hoīes. Cor aūt puéi illarū

desiderio plusq̄ ceteris rebꝫ anhelabat. Oñ
sis igitur sibi oībꝫ ad regem reduxerūt eum
Tūc introgat rex filiū quid ampliꝰ amarꝫ
ex oībus q̄ viderat. Quid inq̄t pater aliud
nisi demones illos qui seducūt hoīes. Nul
lius eñ eorūqꝫ m̄ hodie demr̄ata sūt sicut il
larū amicitia exarsit cor meū et aīa mea. Et
miratus est rex ille in verbo pueri. Et vide
q̄ tirannica res est amor mulieris. Et tu
igitur nō putes alit̄ supare te posse filium
tuū nisi hoc mō. Suscipit verbū rex liben
ter et adducūtur ei p̄electe puelle decore et
valde speciose q̄s et ornatu illustrat splen:
dido vt ampliꝰ ad captiuādū puerū sint ei
donee. Famulos quidem et mīstros pueri
oñs eiecit de palatio illas vero in loco eo:
rum cōstituit. Itaqꝫ ip̄e assidēt ei circūplec:
tūt ad execrādum suū coitū alliciūt oī gestu
et verbis inuitātes ad libidinē. Nō habe:
bat aliū ad quē respicēt aut cōmisceretur vl̄
loq̄retur. Ip̄e nanqꝫ erant ei oīa. Et ista
quidē rex faciebat. Theoda vero rursꝰ ad
illā malignā spelūcam suam redijt et libros
suos respiciēs per quos talia opari poterat
vnū malignorū accēsiuit et ad bellandum
contra xp̄i militē trāsmisit ignorās miser q̄
lem derisionē habebat sustinē et quāta con
fusione repleri cū tota sua cohorte dyaboli:
ca. Malignus vero spūs alios q̄ꝫ neq̄ores

se secum assumēs demones cubiculū adyt
fortissimi iuuenis, et irruit in eum vehemen
tissimū carnis succēdēs caminū. Et malig:
nus quidē intrinsec⁹ inflāmabat facie qui:
dem pulchérime, sed aīa turpissime puelle
exteri⁹ dirū libidīs excitabāt ardorē. Mū
da vero illa aīa dyaboli suggestiones senci
ens et bellū cénens malarū cogitacōēz sup
se fortiter veniēs, turbabatur et solutōēz tan
ti mali québat inuenire mūdūqz seip̄m ex:
hibere xp̄o nesceno viciorū macularz illam
sanctā stolam quā baptismatis illū induit
gratia. Mox ergo amori libidinoso diui:
nū amorē opposuit et in mēoriam reduxit
seip̄m illi⁹ pulchérime et ineffabilis glorie
xp̄i sponsi mūdarū aīarum et nuptiarū de
quib⁹ miserime eicientur qui nupcialē pol:
luerūt tunicā ligatis manib⁹ et pedib⁹ in te
nebras exteriores. Hoc cogitās et lacrimis
pfusus pcuciebat pectus suū vt malignas
inde cogitatōes effugaret. Deinde surgēs
et man⁹ in celum eleuans flagrātissimis la:
crimis et gemitib⁹ deū muocabat ad auxili
um et dicebat. Dñe deus oīpotens miseri:
cors et miserator spes desperatorū et destitu:
torū adiutoriū recordaé mei indigni serui
tui in hac hora et ꝓpicio oculo respice et li:
bera a gladio demoniaco aīaz meā et de ma
nu canis vnicā meā et ne sinas me incidere

in manus inimicorū meorū ne sup gaudeāt
michi qui oderūt me. Ne derelinquas me
corrūpi iniq̄tatib⁹ et inquinaē corp⁹ meū
qd castū tibi exhibere ꝓmisi. Te em̄ deside
ro et te adoro p̄rez et filiū et sp̄m sanctū et
nūc et semp et in secula sc̄lorū amē. Et cū
dixisset amē diuinā sensit cōsolatōez celitus
sup se veniētem statī maligne discesserunt
cogitacōes. Ipe vero vsqz mane in orōne
ꝑstitit et agnitis machinatōib⁹ dyaboli ce:
pit corp⁹ suū ampli⁹ affligē fame et siti et
alia cōtritione. Totis nanqz noctib⁹ stabat
sup pedes suos sibimetip̄i reducens ad me:
moriā que ꝓmiserat deo et describēs in aīo
Hinc iustorū splendorē et inde malorū ie:
hennā cōmemorās assidue ne ociosam et su
am vanā hostis inueniens aīaz cogitatōes
illi malas facile aspergeret et mentis mūdi:
ciā pollueret. Vndiqz igitur hostis destitu
tus est et oīo desperans seip̄m tāliter posse
strēnuū deicē iuuenē aliam vadit durissim⁹
hostis inuenire seductōez. Et cū semp ma
lign⁹ sit ad nocendū et ad ledendū callid⁹
nūc multo attenci⁹ satagebat nichil emittēs
q̄ten⁹ ad effectū ꝑduceret q̄ sibi a theoda in
iūcta fuerant et tale rursus cōficit venefici:
um. Nā ingressus est vnā iuuenculā illa:
rum q̄ cūctis erat formiosior et regis fuēat
filia q̄ captiua d̄ sua alienata ē patria et regi

auēnie quasi quoddā mun⁹ eximiū fuit ob
lata hanc eo ꝙ esset pulchérima ad lapsū
et supplātationē filij pater trāsmiserat eāqꝫ
seductor vt dictū est ingressus sermones ei
suggerit intellectū atꝫ prudēciā sonātes illi⁹
us intencionis. Omia em̄ ad maliciā ꝑtinē
cia machinamēta facile et cito malign⁹ in=
uenit. Deinde regis filio ad dextrā corruēs
cōpassionis caritatē erga puellā immittit ei
quasi obtentu intellect⁹ et ornamēti mentis
illi⁹ quia esset in genua et de regali genere
patria etiā sua et gl̄ia esset priuata. Cum
hys cogitatōes submittit ei vt liberaret eā
ab ydolis et xp̄ianā faceret. Sꝫ hec omia
fraudes erant v̄suti draconis. Sic em̄ aim
suū disponēs regis fili⁹ et nullā cogitacōeꝫ
sordidā vl̄ amorē viciorū cernēs in seip̄o er
ga puellā cōmotum nisi tamē mīaꝫ et com=
passionē tā captiuitatis illi⁹ q̄ aīe ꝑdicōis
Nequaq̄ hanc rem putabat esse dyaboli=
cam seductōeꝫ. Nā dyabolus cum sit auc
tor tenebrarū aliūde in angulū lucis se trās
format. Vt ergo loqui cepit puelle regis
filius et diuine noticie sibi verba ꝓferre di
cens. O mulier cognosce viuētem in secula
deū et noli hoc érore ydolorū corrūpi sed
dn̄m ihesū xp̄m intellige auctorem esse oīm
rerū et beata eris desponsata īmortali spon
so. Multa q̄ talia dicēte illo mox malign⁹

Ihūs suggerit mulieri vt seductōis expan-
dat recia et ad peccati foueam trahat deo di
lectā aiaz illā quēadmodū primū hoiez de-
cepit p euam et a beata et imortali vita et
adeo sepans a paradiso etiā in hui⁹ vite exi-
liū p̄cipitauit. Vt em audiuit puella verba
illa oī plena sapiētia stulta exīs nō intellex
it sed tales dedit responsiones ceu ligua et
os dyaboli facta et ait. Si mee salutis dñe
mi sollicitudinē geris et cupis deo tuo me
offerre et humilē aiaz meam saluā facere fac
et ipe vnā peticionē meā et oib⁹ statī p̄nis
dys abrenūciās tuo adherebo deo vsqz ad
finem vite mee seruitura ei. Et mercedē re-
cipies p mea saluatōe et ad deū conūsione
Tunc eo introgante. Que est postulatio
tua o mulier. Illa habitū et gestū et ocu-
los et totam semetipaz ad libidinē trāsfor-
mās inquid. Cōungere m nupciarū copu
la et ego p̄ceptis tuis gaudēs obediā. Cui
ille. Inaniter o mulier talē michi p̄tendis
durā peticōez. Ego em licet fortiter tue sol
licitudinē gerā salutis et depfundo pdicōis
desiderē te extrahere inq̄nare tamē corp⁹ me
um per turpem cōmixtionē michi graue est
et oīo ipossibile. Illa aūt cōtemplās totā
illā viā et inungēs quaē inq̄t talia faris tu
omī replete sapiētia. Vt quid pollutā rem
et turpem vocasti cōmixtionē. Nō em et

ego expers sum scie xp̄ianorū librorū sed
volūia multa legi in patria mea multosq̄
xp̄ianos mecū colloquētes audiui. Nōne
scriptū in quodā librorū vr̄orū honorabi=
les nupcie et thorus īmaculat⁹. Et melius
est nuberi quā vri. Et q̄ de⁹ cōiūxit hō nō
sep̄at. An non om̄s antiquo iustos patri
archas scilicet et ꝓphetas vxores habuisse
scripture vr̄e. Nōne petrū illū quē prīm
cipē apl̄orū dicitis fuisse cōiugē scriptum
est habuisse. Quib⁹ igitur auctorib⁹ stul
tus nupcias pollutōez debes appellare. Val
de michi videris a veritate dogmatū vestro=
rum ērare. Cui ille respondit. Etiā muliē
sic se habēt ista quēadmodū dixisti. Nam
ꝑmittitur volentib⁹ vxores ducē sed nō eis
qui semel ꝑmiserūt xp̄o v̄ginitatē illebatā
seruare. Ego em̄ exquo lauacro purifficas
tus sum diuini baptismatis a iuuētutis et
ignorācie mee delictis mūdum meip̄m ser=
uare xp̄o spospondi. Et q̄ rōne q̄ deo pro
misi violare potero. Et illa rursus ait. Sit
et ista tua volūtas quēadmodum ꝓposuisti
Aliā vero mīmā q̄ndam et fere nullā petici
onē meā ꝑfice si vis saluā facere aīaz meam
Concūbe mecum hac nocte tantū et tua me
ꝑfrui patere pulchritudine nec nō et ip̄e sa=
ciare decoē et ꝑmitto tibi q̄ sūmo diluculo
xp̄iana fiā et ab oī abrenūctiem cultu deorū

Et erit tibi non solū indulgencia ꝑ dispen
sacione ista insup munerū retribucio ꝑ sa=
lute mea adeo tuo. Nā gaudiū fit in celo
sup vno peccatore penitenciā agente. Si er
go fit gaudiū in celo ꝓpter conūsionē pec=
toris auctori conūsionis in me mēces mag
na debetur. Etiā ita est et penit⁹ indubita=
bile. Nōne plurimi et principes religio=
nis vr̄e apl̄i scd̄m dispensatōez egerūt p̄tere
untes nonnūq̄ min⁹ ꝓpter mai⁹ mandatū
Nōne paul⁹ dicitur circūcidisse thymothe
um ꝓpter meliorē dispensatōez. Et licet ex
ecrabilis sit xp̄ianis circūcisio tn̄ ille nō re=
spuit hanc facē. Et multa talia in scriptu=
ris tuis inuenies. Si ēgo scd̄m veritatem
queris saluare aīaz meā modicū illud meū
comple desideriū. Et ego quidē tibi ꝑfec=
ta copula nupciarū cōiungi postulans qm̄
illud tibi mīme desiderabile est vlterius te
nō cogā que tibi placita sūt tn̄ factura. Er
go et ip̄e ne oīo me execreris sed acq̄escen=
do michi sel̄ in hoc saluab̄ me a supsticioso
ydolorū cultu liberans et tu deinceps q̄ tibi
visa fuerint faciēs oī tēpore vite tue. Sic
locuta est. Nā et hebebat narratorē cui et
aures adhibebat ip̄a oculte. Et scripturarū
expientissim⁹ est et totius malicie auctor et
magister dyabol⁹. Hec igitur dicēs et blā
diens reciaq̄z et laq̄os a dextris et a sinistris

circūplicans turrē aīe illi⁹ cōmouere cepit
rigorēq; deponē ꝓpositi illi⁹ et deliberatōez
mittibūdam efficē. Seiator aūt malicie et
iustorū inimic⁹ vacillās illi⁹ cor cōsiderans
gaudio magno replet⁹ est et qui secū vene
rant nequicie spūs mox aduocat vociffrat
Videtis qūo puella ista cōcussit quē nos n̄
potuim⁹ cōmouē. Venite ergo fortiter ir:
ruam⁹ in eū. Aliud em̄ temp⁹ nō mueniē:
m⁹ ita cōgruū ad cōplendā volūtatem illi:
us qui misit nos. Hec locut⁹ versi pellis et
oī dolo plen⁹ cū suis canib⁹ vnanimit ag:
grediūtur militē xp̄i om̄sq; illi⁹ aīe v̄tutes
conturbāt et dirū amorē puelle suggeren:
tes ignē vehemētissimū concupīe succende:
rūt in eum. Cernēs aūt ille seip̄m fortiter
inflāmatū et ad peccādum captiuatū et co:
gitatōes suas puelle salutē et addeū cōuersi
onem q̄si hamo escā ꝓposite actōi circūposi
tas et occultātes et hostis submissiones idē
nō esse peccatū ꝑ salute aīe sel̄ mulieri mi:
seri ī gemiscens defectōe aīe pessūdare mox
semetip̄m ad or̄onē cōuertit et flumīa lacri
marū ex oculis largiter ꝓfūdens clamabat
ad deū qui saluos facit sperātes in se. In te
dn̄e speraui nō cōfundar inet̄num. Neq;
irrideāt me inimici mei tua ꝓtectum dextera
sed adesto michi in hac hora et scd̄m volun
tatē tuam dirige viam meā vt glorifficetur

nomē sanctum tuū et gloriosū et t̄ribile in me famulo tuo qui es benedictus in secula Amen.

Per plurimas vero horas cum lacrimis orās et multas genuflectioēs faciēs collocauit semetip̄m in pauimēto et soporat⁹ paululū videt semetip̄m a quibusdā t̄ribilib⁹ raptū et loca q̄ nūq̄ viderat ꝑtranseūtem et ad q̄ddam ꝑductum maximū pratū decoris florib⁹ et bene redolētib⁹ exornatū vbi arbores quidē cernit oīgenas et varijs fructib⁹ extraneis quibusdā et mirabilib⁹ foliaq; arborū dulcē sonū reddebant aura q̄dam grata agitata et insaciabilem et gratissimū odorem emittebāt sedesq; posite erant de mūdissimo auro et lapidibus p̄ciosis fabrice nimiū splendorē reddentes. Et lecti lucidi p̄tiosissimis stramētis q̄ decore suo om̄ez narratōez supant. Aque etiā p̄ter fluūt lipidissime ip̄os letifficātes oculos. Permirabilē vero istū et maximū campū t̄ribiles illi ducētes illū ī ciuitatem introduxerūt ī effabili fulgore splendentem Et auro quidē obrizo muri erant et de lapidibus quos null⁹ aliūde vidit ꝓpugnacula altissima. O quis illi⁹ referre p̄ualet ciuitatis decorē et claritatē lux aūt desup infusa radys suis om̄s plateas ip̄i⁹ illustrat. Et etherei q̄dē exercit⁹ splēdidi in ea cōūsantur

canticū cantantes qd̄ auris mortalis nūq̄
audiuit. Et vocē audiuit dicentē. Hec est
req̄es iustorū ista est leticia eorū qui placu
erūt dño. Inde deniq; educētes illū reuerē
dissimi viri illi repedabāt. Qui iocūditate
illa et gaudio tot⁹ pfusus. ne p̄uetis me ai
ebat ne p̄uetis me rogo ineffabili gaudio
isto sed concedite m̄ ī vno p̄clare ciuitatis
hui⁹ angulo conūsari. Illi aūt dicebant
Impossibile est nūc te hic esse. Sz labore
multo et sudoē venies huc si tamē tibimet
vi inferre potueris. Hys dictis et maxi=
mū illū campum rursus transeūtes ad loca
deduxerūt tenebrosa et omī feditate et tristi
cia et tribulatōe et turbine plena. Vbi for=
nax estuabat ignis succensus et v̄miū gen⁹
atz serpenciū ibi erat inter flāmas viuens et
aīas cruciās. Et vox audita est dicēs. Iste
locus est peccatorū. Ista sūt tormēta eorū
qui prauis actib⁹ et turpib⁹ semetip̄os pol=
luūt postea eduxerūt eū inde hy qui illum
introduxerāt statiq; in semetip̄o reūsus tre=
mebūd⁹ erat tot⁹ fluīaq; lacrimarū decūre=
bant ex oculis ei⁹. Oīs aūt pulchritudo il=
lius īpudice puelle et ceterarū fetidior ster=
core atz putredine ei videbatur. Voluens
aūt in aīo eorū q̄ viderat mēoriā desiderio
bonorū et timore malorum super lectum
infirmus decubuit nequaq̄ surgere valens

Nūciatur ēgo regi egritudo filij. Qui p⁹:
q̄ venit interrogat quidē qd̄ acciderat. Ille
aūt refert ei p ordinē q̄ viderat et ait. Vtq̄d
laqueū pedib⁹ meis p̄parasti et deicere aīaz
meā voluisti. Nisi em̄ dn̄s adiuuisset me
paulomi⁹ in īferno habitasset aīa mea. Sz
q̄ bonus israhel deus rectis corde. Qui et
meā eripuit hūilitatē de medio catulorū le:
onū dormiui conturbat⁹. Sz visitauit me
ex alto deus salutaris me⁹. et ostendit michi
qualib⁹ p̄uauerūt se bonis qui eū p̄uocāt
adiracūdiā. q̄liumqz tormētorum penas su:
stinebūt. Et nūc o pr̄ qm̄ aures tuas obtu
rasti ne audiēs vocē meā bona suggerētem
saltem me ne p̄hibeas p viam tuā rectā ince
dere. Hoc em̄ desiderio hoc ambio idem ab
oībus t̄renis liberari et ad loca pergere vbi
barlaam xp̄i famul⁹ habitat. et cum eo resi
duū p̄ntis vite mee tēpus expendere. Si
aūt vi retinē volueris videbis me repente
tristicia et angustia mori. Et neqz tu pr̄ de
reliquo vocaberis neqz filiū me vlteri⁹ ha:
bebis. Iterū ergo defect⁹ apprehendit re:
gē. rursus tedet eū vite sue. et male conūsus
ad semetip̄m in suū abijt palatiū. Athoda
vero qui missi fuerāt nequicie spūs adūsus
sanctū puerū. redeūtes ad eum confusi deiec:
tionē confitētur. et licet sint mēdatissimi. tn̄
casum sue deiectionis ap̄te retulerūt. Ille

aũt sic ait. Vos infirmi et miseri. quõ ab
vno puero estis supati. Tũc malign spũs
diuina vtute cõpulsi im lucẽ licet inuiti veri
tatem ptulerũt dicẽtes. Nõ valui⁹ sustinẽ
nec oio respicẽ xp̃i vtutẽ. et vexillũ passio=
nis eius qd̃ crucẽ vocant. Illo em̃ signo re
diuim⁹ enẽauati. fugientes q̃ exusti oms ae
ris principes et rectores tenebrarũ. Nam
priusq̃ pfecte eo signaretur iuuenis iste. su=
per eum irruẽtes fatiẽ turbauim⁹ eum. Vt
aũt xp̃m inuocauit in auxiliũ et signo cru=
cis armauit semetip̃m nos psecu⁹ est cum
ira. et p̃sidiũ sibimet tutissimũ posuit. Ve=
ditantes ego iuenim⁹ instrumẽtum. p q̃ et
pthoplasto locut⁹ est aliũde princeps nostẽ
et eũ supauit. Sz nũc pnichilo reputati su
m⁹ a puẽo isto. et irrita facta est spes q̃ ha=
buim⁹ de illo. Nã inuocat⁹ xp̃us in auxi
lium. ignis supne ire nos inflãmauit. et in
fugam conũtit. et ãmodo nõ audem⁹ appi=
quare ei. Sic ergo malign spũs apte no
ta fecerũt theode que facta fuerant.

Rex aũt vndiq̃ destitut⁹. Theodam
iterũ aduocat. cui et dicit. Omia q̃
nos docuisti o sapientissime cõplentes. nul=
lam vtilitatẽ consecuti sum⁹. Nũc aũt si q̃
alia ars residua est. et illi⁹ expiencia capia=
mus. forte inueniem⁹ aliq̃ mali solutionem

Petente vero thœoda ad colloquiū venire filiū mane rex secū assumēs eū ad visitandū pgit filiū . Et sedens rex loqui cepit exprobās et cōprehendēs de inobedientia sua et pti: naci volūtate . Illo vero denuo confirmante et michil pponendū esse xpi caritati cla: mante precedens in medū thœodas ait. Quid cognouisti o iosaphat in imortalibus dys nostris. q ab eorū cultu discessisti. et patrem tuū regem ita ad iracūdiā puocasti odibile fact⁹ omi. pplo. Nōne ab ipis tibi prestita est vita. Nōne et ipi exhibuerūt te pī orone ei⁹ ex audita et sterilitatis eū vinculo liberauerūt. Plura aūt vaniloqa et inutiles nugacitates in malis in veterat⁹ ppo: nens. et filogismos cōsumes de pdicatione euangelij. volēs istū deridere pdolorū vero dogmata defendere. Odicū sustinēs supm regis fili⁹ et vrbis illi⁹ cuius cp fixit dns et nō homo. ait ad thœodā . Audi érores pfun ditas et palpabiliū tenebrarū fetor babilo: nium semē. thalamaice turris cōstruencium ples. ppt cp mūd⁹ confusus est vaniloq et mirime senex. Cui⁹ et igne fulgue cōcre: mata pētapolis. lenioribꝫ sceleribꝫ opata ē Cur deridere conaris salutis pdicatōes. p cp érabūdi viā inuenerūt p quā pditi et male captiuati reuocati sūt. Quid meli⁹ est die michi deo seruire omipotenti cum filio suo

vnigēito et spūi sancto. deo in creato et im=
mortali principio et fonte bonorū. cui⁹ im=
pium in estimabile et gl̄ia in cōprehensibil̄.
cui astāt milia miliū ac decies centenamilia
angelorū et celestiū ordinū. et pleni sūt celi
et t̄ra gl̄ia ei⁹. per quē omīa de nichilo facta
sūt. per quē omīa gubernātur et cōtinētur
et ꝓuidencia illi⁹ regūtur quā demonib⁹ ꝑ
ditis et in aīatis ydolis q̄rum gl̄ia et laus
adulteriū est ꝑueorū corruptio. et cetera im
pietatis opa. q̄ de vr̄is dys scripta sūt in in
stitucionib⁹ supsticionis vr̄e. Nō erubesci=
tis miseri et ignis in extinguibilis cib⁹ fil̄i=
tudo generis chaldaici nō cōfundimi mor=
tuas statuas adorantes manus hūane opa.
Lapidē em̄ dolātes vl̄ lignū cedentes deum
appellatis. Deinde meliorē de armētis thau
rū tollentes. vel aliud qd̄ occūrerit decentissi
mū de aīalib⁹: mortuo delubro sacrifficatis
Stulte ꝑciosius est tuo ydolo: aīal qd̄ offer
tur ei. Nā ydolū hō fecit aīal deus creauit
Et ideo longe te ratōnali intellectualiu est
irrationale aīal. Nā illud cognoscit nutri=
entē se tu vero deū ignoras ꝑ quē de nichi
lo factus es. ꝑ quē viuis et conseruaris et
appellas deū. quē paulo an̄ vidisti ferro ce=
sum et igne conflatū et malleis ꝓductū. quē
argento et auro circūtexisti. et de t̄ra eleuās
in alto collocasti. Deinde corruēs in t̄ram

miserū lapidē miserior illo adoras: et nō de-
um sed opa manuū tuarū mortua et in aīa
ta. Immo neqz mortuū vtiqz est iustū vo-
cari ydolum. Quō em̄ mortuū est q̄ nūq̄
vixit. Sz qddam nouū opteret inueniri si-
bi nomē: tanta fatuitate dignū. Nā lapi-
de⁹ puluis efficitur: ligne⁹ corrūpitur: ene⁹
fuscatur: aureus et argente⁹ cōflatur. Nec
hoc solū: sed etiā distrahūtur dy tui: aly mo
dico aly p̄cio multo. Nō em̄ diuinitas in
eis est. Deū em̄ quis emit? Deū quis ven-
dit? Quō deus vocatur: qui nō mouetur
An nō cernis qm̄quidē stans nūq̄ sedet: se
dens vero nūq̄ surgit? Erubesce stulte: et
manū pone sup os tuū fatue: talia laudās
Nā a veritate alienat⁹ es: mēdacibꝫqz figu
ris seduct⁹ statuas fingens: et opibus ma-
nuū tuarū dei nomē īponēs. Euigila in fe
licissime et intellige: qz antiquior es tu deo
a te facto: ista plime sūt insanie. Confidis
em̄ temetip̄m cū sis homo deum facere? Et
quō potest hoc fieri? Itaqz nō deū facis sed
effigie hoīs vel alicui⁹ aīalis: linguā non
habētem neqz guttur neqz cerebrum nec ali
q̄d interi⁹. Itaqz neqz hoīs similitudo neqz
aīalis: sz omnino quiddā inutile et vanitate
plenū. Cur ergo insensibilibus adularis?
Cur ī motis et inutilibus assides? Nisi em̄
ars fuisset cesoris lapidū vel architecti aut

ferrarij: deū vtiqz nō habuisses. Nisi custo
des assiderent: vtiqz deū tuū perderes. Quem
em sepi⁹ verbs pphosa insipienter pcatur vt
deum vt ab eo custodiatur: hūic custodes
pauci assident ne a furib⁹ rapiatur. Et siq
dem aure⁹ vl argente⁹ fuerit sollert custodi
etur. si vero lapide⁹ aut lute⁹ vl alteri⁹ cui⁹
libet vilioris materie: semetipsum custodiet
Forsitam robustior est lute⁹ apud vos au
reo. Nō est igitur cōgruū vos insipientes
et cecos et sine intellectu iustos subsannare:
sed poti⁹ vosmetipos deflere. Amētie quip
pe nō pietatis sūt opa vra. Nā studiosis
bellorū militaris aspectus: sicte pdolorū eri
gens vocauit martez. Ali⁹ aūt mulierum
cōcupīa succensus. victū suū deum fecit. quē
vocauit venerz. Iste aūt ꝓpter suā violenci
am finxit pdolū. q⁹ vocauit bachū. Simili
ter et aliorū malorū cōcupiscētes: horū vici
orum statuerūt pdola. Nam possessiones
suas inuocauerūt. et ideo in delubris suis i
pudice fiūt ab eis saltationes et luxuriosa
cātica resonāt. et furiosi in īpetu fiūt. Quis
aūt horū p ordinē abhoīabilē edicz actionē
Quis sustinebit illorū ꝓpitudines. referēdo
os suū inq̄nari. Qz omībus manifesta sūt
et si nos taceam⁹. Isti tui cult⁹ sūt. o theo
da statuis in sensibilior. Nec me suades ad
oraē. hec me colere. Tue veracit iste malicie

et ſtulte volũtatis tale cõſiliũ . Sed ſimiles illis fiant tu et omnes qui confidunt in eis Ego vero deo meo ſuiam et illi ſacriffica bo totũ meipm deo creatori et puiſori vm úſorum p dñm nr̃m ihesum xp̃m ſpem no ſtram per quẽ acceſſũ habem⁹ ad pẽz lumi nũ in ſpũ ſancto p quẽ redẽpti ſum⁹ de ama ra ſeruitute in ſanguine ei⁹ . Niſi em̃ humi liaſſet ſemetipm vſq; ad formã ſerui nũq̃ nos filiorũ adoptione digni eſſem⁹ . Hu miliatus eſt ergo pp̃ter nos nõ rapinã ar bitrat⁹ eſt eſſe ſe equalẽ deo . Nam q̃ erat pmanſit et q̃ nõ erat aſſũpſit . Nocutus eſt hoĩb⁹ aſcendit in crucẽ carne ſua poſit⁹ eſt in ſepulchro trib⁹ dieb⁹ deſcendit ad infer num eduxit eos quos vinctos tenebat ſeu⁹ mundi rector venũdatos ſub peccato reſur rexit die tcia aſcendit in celũ inde venturus eſt iudicaẽ viuos et mortuos . Que igitur ſibi ex hys leſio facta eſt q; ſubſannaẽ vide ris . Nõne cernis ſolẽ iſtũ qd̃ et q̃ntis trãſ mittit radium ſuũ locis inhoneſtis et ſordi dis et quãta corpa reſpicit fetida atz puten cia . Nunq̃d ſibi aliq̃ ex hys puenit macu la . Nõne poti⁹ ſordida et fetencia atz ſanie decurrentẽ deſiccat aſtringit tenebroſa vero illũiat et ille illeſus oĩo et intactus ab oĩ macula pmanet . Quid vero ignis . Non ne frigidũ ferũ et nigrũ ſuſcipiẽs in ſeipo

flāmigerū totū atz ignitū efficit. Nūquid recipit ferri ꝓprietates. Nūquid ceso ferro malleis et contuso patitur aliq̄d ignis aut lesionē nullomō sustinet. Si ergo creaturas istas corruptibiles nichil ex societate viliorū pati constat, qua rōne o stulte et lapidei cordis apprehendere p̄sumis dicēs qz filiꝰ et verbū dei nullomō discedens a p̄na gl̄ia sed deus exn̄s pro salute hoīm suscepit corpꝰ humanū, vt hoīes ꝑticipes diuine et intelligebil̄ nature faceret, et de inferno educeret substāciam nr̄az, et celesti gl̄ia donaret vt principē tenebrarū seculi huiꝰ assūptiōe carnis illiciens subiceret, et genꝰ nostrū ab illiꝰ tyrānide liberaret. Vnde et in passibilis sustinet passionem crucis, duas naturas manifestās suas. Nā vt homo crucifigitur sed sicut deꝰ solē obscurat, cōmouit t̄ram, et multa qui dormierāt suscitauit corpa sanctorū de monumētis. Rursus vt homo moritur, sed sicut deꝰ resurgit spoliās infernum Ideo clamat ꝓpheta, infernꝰ letatꝰ est obuians tibi deorsū. Nam exultabat hoīez putans se suscipe infirmū, sed in deū incidit, et inanis subito effectꝰ est et captiuꝰ. Surgit igitur sicut deus, et redyt in celū vnde nūq̄ discessit, et naturā nr̄az prius despicabilē et oībus inferiorē ingratā et ī honoratā, oībꝫ supiorem fecit, et in throno gl̄ie collocauit

Igitur q̄ ipi deo verbo huic facta est lesio
q̄ blasphemare nō definis. Quid pulchri-
us ista cōfiteri et talē colere deū bonū ac be
nignū qui mādat iusticiā, cōtinētiā impat.
mūdiciā iubet, mīaz docz, fidē exhibet, pacem
p̄dicat, ipa veritas noiatur, et ē ipa caritas
ipa bonitas. Hūc meli⁹ est colere, q̄ deos
tuos nepharios et viciosos turpes piter ac
tib⁹ et noībus. Ve vobis lapidib⁹ durio-
res et irrationabilib⁹ rōnabiliores, filij per
diciōis tenebrarū heredes. Beat⁹ vēo ego
et oīs xp̄iani, deum habētes bonū et benig
num. Nā qui ei seruiūt, et si modico tem-
pore in hoc seculo mala sustinēt, sed imor-
talē retributōis fructū vindemiabūt in reg-
no phenni et diuina beatitudine.

Odixit aūt ad eū theodas. Ecce mai
festum est, quia nr̄az sectā multi et
magni sapientes et narratoēs, tam vtute q̄
sciencia mirabiles tradiderūt, et oīs reges
fre et potentes ceu bonā et nichil falsitatis
habētem suscepūt. Galileorū vero rusti-
ci quidā, paupesqz et viles hoīes p̄dicaue-
rūt, et ipi pauci nūo nec duodenariū super
grediētes. Quo ēgo paucorū et ignobiliū
atz rusticorū p̄dicatio p̄ponēda est mltorū
et magnorū sapiēcia tāta splēdenciū tditōi.
Que ē aūt assercō, vēa dicē et illos mētiri

vrāz sectā

vos

Rursus ego regis filius respondit. Fo-
sitam theoda asinus es. rōnis lirā au-
diens et sine intellectu pmanes vel
potius aspis obturās aures ne audias vocē
in cantanciū. Unde igitur ꝓpheta ait de te
Si mutauerit. Ethiops pellē suā et pardus
varietatē suā et tu poteris benefacē cū didi-
cēis mala. Stulte et ecce quō non reducis
te in sensū veritatis. Hoc em̄ ipe q̄ a mul-
tis quidē sapiencia admirandis vr̄i cultus
laudati sūt et a multis regibus defensi. Pre-
dicatio vero euangelij a paucis et ignobili-
bus viris p̄dicata est. ostendit diuini cultus
nostri v̄tutem et vr̄orū malignorū dogma-
tum infirmitatē et extr̄minū. Nam vestra dogmata
licet et aduocatos habuerit sapientes et de-
fensores fortissimos tamē extinguūtur et de-
bilitātur. Nostra vero nullo hūano fulta
auxilio lucēt splendidiora sole et mūdi ob-
tinent plenitudinē. Si em̄ a rethoribus et
philosopis exposita fuisset fides nostra re-
ges et petentes habuisset coopatores meri-
to dicēs hūana v̄tute totū fieri. Nūc aūt
cernēs a piscatoribus quidā vilibus sanctū cō-
positū euāgelium ab oībus vero tyrannis
psecutū et postea orbem implesse vniūsum
Nam in oīez t̄ram exiuit sonus eorū et in fi-
nes orbis t̄re verba eorū. Quid dicē potes
aliud q̄ diuinā q̄ndā esse et i expugnabilē

vtutem p salute hoim semetipm astruentē?
Quā ego assertōez reqris in sensate mentiri
quidē tuos vera aūt dicē nostros hys que
dicta sūt potiozē. Si em nō deliramēta es
sent et mendatia oia tua nūqp tamtā obtinē-
cia ab hoibz fortitudinē et defensionē sic es-
sent immuta et infirmata. Vidi em inquit
impiū sup exaltatū et eleuatū: sicut cedros
libani. Et trāsiui et ecce nō erat: qsiui eum
et nō est inuētus locꝰ eiꝰ. De vobis ista dix
it pphēta: ppugnatoribz ydolatrie. Modicū
em qntulūcunqz: et nō iuenietur locus vi
Sed sicut deifficit fumꝰ deficiens: et quēad-
modū liquescit cera a facie ignis sic pibitis
De euāgelica vero: et diuina noticia inquid
dns. Celum et tra trāsibūt: verba aūt mea
nō trāsibūt dicit dns. Et iterū psalmogra
phus ait. Initio tu dne tram fūdasti: et ope
ra manuū tuarū sūt celi. Ipi pibūt tu aūt
pmanebis: et oms sicut vestimentū veteras
scent. Et sicut optoziū mutabis eos et mu
tabūtur: tu aūt idē ipe es et āni tui nō defici
ent. Et quidē diuini pcones aduētus xpi
sapientesqz orbis pdicatoꝛes oms traxerūt
de pfūdo érozis quos nūc infelix et vé ser-
uus peccati despicis. Nam ipi resplenduerūt
signis et pdigijs et varijs virtutibz velud
sol in mundo: cecis lumē donantes surdis
auditum et claudis gressum mortuis vitam

exhibentes . Nam vmbre illorū sole oīs
languores hoīm curabant demones quos
vos timetis quasi deos nō solū ab hoīm ex
pellebāt corporib⁹ sed etiā ab ipo exturba
uerūt mūdo crucis signo p q⁹ omēz pdide
rūt magina et omia venefícia in efficatia eē
fecerūt . Et illi quidē hūaz ita sanātes infir
mitatē xpi vtutē et creaturā totā renouan
tes ceu veritatis ptones merito admirabi
les videbātur ommbus recta sapientibus
Quid ergo potes dze de sapientib⁹ tuis et
retboribꝫ quorū stultā fecit de⁹ sapienciam
Fautores dyaboli quid memoria dignū
reliquerūt seculo . Quid potes dicé de ipis
nisi irracionabilitatē et turpitudinē et artē
vanā ornatu verborū scenū cōtegentē feten
tissime sue secte . Quz et iporū poetarū quis
cūqz visi sunt aliquomō a multa resipuisse
insania qd verius est dixerūt q⁹ hy dicūtur
dy hoīes fuerūt et eo q⁹ quidā illorū ediffi
cauerūt ciuitates et regiōes gubernauerūt
vl qlibet aliud egregiū facin⁹ scdm sclm
fecerūt érantes hoīes deos eos vocauerunt
Nam in inicio seruth ille dicitur pdola res
perisse . In antiquis nāqz tēporib⁹ quisqs
vl fortitudinis seu amicitie sue alic⁹ alteri⁹
industrie opus mēoria dignū oñdisset ista
tuis fertur et ymagimb⁹ fuisse honoratus
p⁹ea véo hoīes pdecessorū suorū ignorātes

intencionē: qz ꝓpter memoriā solam eis qui
aliud fecerunt laudabile statuas et ymagi
nes erexerūt. Paulati ērantes dyabolica
seducti vsucia: qsi imortales deos sil̄es sibi
mortales et corruptibiles hoīes adoraue:
rūt et sacrificia et libamīa eis obtulerūt: cer
tumqz demonibꝫ in ydolis habitātibꝫ ad se
honorē et sacrificia trahentibꝫ. Nā illi eis
qui nō ꝓbauerūt deū habere in noticiā: per
suaserūt se deos credi duabꝫ ex cānis, vt illi
quidē in appellatione ista glorifficarentur
Delectantur em̄ nimirū supbia et arrogan:
cia pleni quasi dy honorari: vt eos quos se:
duxerūt īprepatum sibi ꝑtrahant ignē. Vn̄
om̄ez illos docuerūt īpietatē ac turpitudi:
nem: vt sue subderēt dicōi. Ad hanc igitur
eminēciā malorū ꝑueniētes hoīes: obtene:
brati mente vnusq̄sqz sui vicij et ꝓprie con
cupiscencie erexit statuā: et deū noīauit, ab:
homīabiles ērore abhoīabiliores īpietate
eorū quos adorauerūt effecti. donec veniēs
dn̄s ꝑuiscera mīe sue liberauit nos qui cre:
dimꝰ in eū de maligno hoste et ꝑdito ērore:
et docuit verā dei noticiā. Nō est em̄ salus
nisi in ip̄o. et nō est alius deus neqz in celo
neqz in t̄ra nisi ip̄e solꝰ oīm factor: oīa ꝑtās
verbo vtutis. Verbo em̄ dei celi firmati sūt:
et spū oris eius oīs vtus eorū. Et oīa per
ip̄m facta sūt: et sine ip̄o factum est nichil

Theodas aūt hys auditis sermōnibꝫ quia sermo plenꝰ erat diuine sapiēcie quasi tonitrui fragore cōsternatus sine voce obstupuit. Sero aūt et vix sensit suā miseriā. Tetigit aūt obtenebratos cordis illiꝰ oculis sermo salutaris. Multū igitur de prioribꝫ actibꝫ suis pn̄aꝫ gerens et ydolorū ērorē cōdempnās ad lumē veritatis cucūrit. Et ex illo tempore ita a maligna cōuersatione discessit et tantū seip̄m execrandis vicijs et magicis artibꝫ hostem exhibuit. q̄ntū an̄ hoc tempꝰ ēga illū amiciciam habuit. Tunc em̄ in medio consilij stās rege p̄sidēte magna voce clamauit. Vē rex sp̄us dei habitat ī filio tuo veracit victi sumꝰ et nullā vltra responsionē habemꝰ vl̄ resistere hys que ab eo dicta sunt p̄ualemꝰ Vē magnꝰ est deꝰ cristianorū magna fides eorū magna misteria. Conūsus ēgo ad filiū regis ait. Dic michi o illuiata aīa suscipiet me xp̄us si discedēs a mal̄ actibꝫ meis cōuertero me ad ip̄m.

Etiam inq̄t veritatis p̄co etiā suscipiet te et om̄s q̄ conūtuntur ad ip̄m Suscipiet aūt nō q̄litercūqꝫ sed sicut filiū qui de longinq̄ reūsus est regione idem de via iniq̄tatum conūsus est obuiam exiuit et hūc apprehendēs osculatꝰ est et peccati cōfusione sublata mox eū veste induit

salutari et stola splēdidissima circūdedit mi:
sticāq; supnis v̄tutib; leticiā et sollēpnitatē
p cōuersione pdite ouis exhibuit. Nam
ipe dn̄s ait: gaudiū fieri in celo super vno
peccatore pn̄az agente. Et iterū dicit. Nō
veni vocare iustos: sed peccatores ad pn̄az
Deinde et per pphetā. Viuo ego dicit dn̄s
nolo mortē impy: sed vt cōuertatur de via
sua mala et viuat. Cōuersione cōuertimī de
via vr̄a mala et q̄re moriemī dom⁹ israhel
Iniq̄tas em̄ iniqui nō nocebit ei inq̄cunq;
die conu̇sus fuerit ab impietate sua et fece:
rit iusticiā et in p̄ceptis meis ambulauerit
vita viuet et nō morietur. Oīa peccata illi
us q̄ peccauit non recordabūtur q̄r iudicia
iusticie q̄ fecit in ip̄is viuet. Et rursus: p aliū
pphetā clamat. Lauamī mūdi estote aufer:
te malū cogitacōm vr̄arum ab oculis meis:
quiescite agere p̄u̇se discite benefacire. Et
si fuerit peccata vr̄a sicut feniciū: q̄si nix deal
babūtur. Et si fuerit rubra q̄si v̄miculꝰ ve
lud lana alba erūt. Talibus ēgo ppositis
adeo pmissiōib; hys qui ad eū cōuertūtur:
noli hesitare o homo neq; ambigas. s̄ veni
ad xp̄m benignū deū nr̄m et illumīare et fa
cies tua nō cōfundetur. Mox em̄ ut descē
deris in piscina diuini baptismatis oīs cō
fusio vetēis hoīs et tota sarcīa multorū pec
catorū sepelietur in aq̄ et in nichilū defluēt

Iuuenis vero tu inde et ab omi sorde mun
dus exibis: nullā maculā vl rugam peccati
deferens tecū. Et de reliquo vite erit vt con
serues tibimetipi ibi adeptā emūdationē: p
viscera misericordie dei nostri.

Theodas igitur instructꝰ sermonibꝫ
hys exijt cōtinuo et execrabile illd
antrū repetens et sue magice artis
libros assumēs velud totiꝰ auctores malicie
et misteriorū demoiacorū thesauros igne
cōbussit. Deinde vero spelūcā adyt sacra=
tissimi illius viri ad quē nachor venit et de
narrat oīa puluerē sup caput suū aspergēs
grauesqꝫ gemitꝰ emittens et abluens semet
ipm lacrimis p ordinē etiā sem execrandas
suas referēs actōes. Ille vero dū ad saluā
das aīas et de fraudulēti draconis faucibꝫ
rapiēdas artificiosus esset incantat illū ver
bis salutaribꝫ pmittit peccatorū remissionē
et ꝓpiciū fore spondet iudicē. Deinde ca:
thezizans eū ieiunare multis diebꝫ p hys q̄
deliquerat mādauit lacrimisqꝫ et gemittibꝫ
deum p illo exorans.

Hys itaqꝫ pactis rex vndiqꝫ destitu:
tus vehemēter tristis erat et pluri=
mā cōmotionē in aīo ferebat. Cō
uocans aūt rursus q̄tqd de cōsilio habebat
diligent pquirebat ab eis quid de reliquo
suo faceret filio. Multa aūt cōsilia multis

supponētibꝫ arachis ille supiꝰ mēoratꝰ illu
strior ducatu et p̄mus consilij existens ait
regi. Quid optebat rex filio tuo facere et
nō fecimꝰ suadendo ei sequi nostra dogma:
ta et nostris seruire dys. Sed ut video ad
īpossibilia nitimur. Nā ex natura inest ei
vel forte ex foto contencio ista atꝫ duricia
Igitur si ip̄m tormētis tradere volueris et
cruciatibꝫ tu hostis eris nature et pater nō
vocaberis et illū āmittes ꝑ xp̄o mori cupi
entem. Restat igitur istud ad faciendū. i.
vt diuidas ei regnū et in ꝑte que ei cōtige
rit eū regnare ꝑmitte. Et siquidē rerū ne:
gocia et cura secularium traxerint eū ad no
strum laborē sequēdū et vitā ex sentēcia no
bis ꝓueniet res. Nā mores fortiter in aīa
roborati facile delire non possent. Et ideo
suasione potiꝰ q̄ꝫ vi sūt transmutandi. Si
aūt in secta ꝑmanserit xp̄ianorū hoc ip̄m
nō amisisse te filiū erit defectionis magnū
solaciū. Hoc arachi dicente om̄s laudaue
rūt suscipientes consiliū. Consentit itaqꝫ et
rex sic ista disponi.

Mane aūt facto et accersito rex filio
ait ei. Iste michi vltimꝰ iam ad te
sermo est fili cui nisi confestim ob:
audieris et saltē in hoc cor meū recreaueris
nō vltra bene scias ꝑtem tibi. Ille aūt scis
sitante q̄ virtus est verbi, qūo quidē inquit

multū laborās in obediētem te ad oīa repi
vt acq̄esceres sermonibꝫ meis veni iā regnū
diuidēs in vna ꝑte te esse et regnare faciā
et erit tibi āmodo licitū quātūqꝫ desideras
ꝑgere viam. Cognoscēs aūt illa diuina ve
raciter aīa et illud ad lapsum sue deliberaci
onis ꝓponē regem tamē obedire cōsensit
vt ipīꝰ manꝰ euaderet et desideratā sibi viā
ambularet. Suspiciēs aūt regi ait. Ego
quidē desiderabā diuinū illum querē virū
qui michi viā ostendit salutis vt oībus ab
renūciādo trenis cū ipo residuū vite mee ex
penderet. Sꝫ qm̄ me pater nō ꝑmittis vt
desiderata ꝑagam in hoc obediā tibi. Nā
in quibꝫ nō iacet manifesta ꝑdicio et adeo
alienacō bonū est patri obedire. Rex igi
tur maximo repletꝰ gaudio diuidit statim
in duas ꝑtes vniūsam sibi p̄iacētem ꝓuinci
am ordinat filiū regē ordīat dyademate et
oī hūc regali illustrās gl̄ia ī designatū sibi
dirigit regnū cum splendido cōmittatu et
decenti obsequio. Prīcipibꝫ aūt et duabꝫ
magistratꝰ et satrapis p̄cipit omīqꝫ volenti
abire cum filio suo rege et ciuitatē q̄ndam
magnā et ꝓpl̄osam cōstituit ei in caput reg
ni et oīa tribuit q̄ erāt cōgruēcia regi. Tūc
iam iosaphat regni potestate ꝑcepta cū per
uenit ad ciuitatem in qua regnaturꝰ erat
dn̄ice quidē passionis signū idē xp̄i crucem

venerandā in vna quaq; vrbis turriū posu
it. Templa vero ydolorū et de lubra instā
cius insequēs destruxit: et vsq; ad fūdamēta
diruit et ipa etiā fūdamēta effodit nullas
ipietatis reliquias derelinquēs. In medio
aūt ciuitatis templū magnū et speciosū dño
xpo edifficat et pcepit mltitudini vt ibi fre
quēter cōueniāt ad exhibendū deo cultū p
sancte crucis adoratōez. Tūc in mediū aū
oms ipe pcedit et intentissime se tradit ora
cioni. Oms aūt qui sub ipi⁹ erant potesta
te admonet obsecrat oīa facit ipensi⁹ q̄ten⁹
a supsticioso demonum erore sopet: eos et
xpo recōciliet. Deceptōez oñdit ydolatrie
et pdicationē insinuat euangelij dei verbi
descensionē docet et miracula pdicat aduē
tum eius passionē notifficat crucis per quā
saluati sum⁹ resurrectionis vtutem ad celos
ascensionē metuendā cū hys denūciat diē
tribilē illi⁹ seculi aduētus: repositaq; fideli
bus bona et susceptura peccatoēs supplicia.
Hec omīa suauib⁹ morib⁹ et mellifluis p
transit sermonib⁹. Nō eni tantū eminēcia
potestatis et regali munifficēcia ambiebat
venēabilis esse et metuēdus q̄ntum humili
tate et māsuetudine. Et eo amplius trahe
bat oms ad seipm quo erat quidē opibus
mirabilis māsuetus et modestus moribus
Vnde potestas hūilitate et mansuetudine

magis sibi adiūctis: cooperatoribꝫ oībus obe
dire suis facile ꝑsuasit sermonibꝫ. Itaqꝫ sic
inbreui tempoē cūctus sibi subiectꝰ ꝓplus
ciues scilicꝫ et ruricole diuinis illius edocti
sermonibꝫ. vt abnegarēt quidē multorū de
orū ērorem: et abrūpentur ab ydolorū sacri
ficijs et abhoīacōibꝫ. recteqꝫ iūgerētur fidei.
et eius certissimis doctrinis xp̄o recōciliarē-
tur. Oīs qui ī montibꝫ et spelūcis ꝓpter
timorē p̄ris illiꝰ inclusi fuerāt sacerdotes sci
licet et monachi. et ep̄orum pauci egressi de
abditis suis. ad eū gaudētes veniebāt. Ip̄e
aūt eos qui ꝓpter xp̄m in talibꝫ deciderant
malis et tribulatōibꝫ obuiā exeūdo hono-
riffice suscipiebat: et in suū introducebat pa
laciū: pedes lauās capita. abluens et omīno
eos ꝓcurans. Deinde nouiter a se edifica
tā eccl̄iaꝫ dedicat. et quendā ep̄m qui multa
ꝓpter fidē xp̄i passus fuerat mala et sui ep̄a
tus amiserat sedē: archiep̄m in hac cōstituit.
virū sanctū et ecclesiasticis institucōnibus
eruditū zeloqꝫ diuino feruētem. Piscinam
aūt cōfesti p̄pat: baptizari eos qui ad xp̄m
conūsi fuerūt iubet. Et baptizātur princi-
pes priꝰ et q̄cquot indignitate erāt: deinde
milites et reliqua turba. Et baptizati non
tm̄ aīarū recipiebāt sanitatē. ꝫ etiā q̄nticūqꝫ
lāguoribꝫ fuerāt grauati corpibus. et febri
bus vexati. omnia deponētes aīa purifficati.

corpoē roborati a dīno fonte egrediebātur:
curatōe adepta aīarū sil et corpū. Hic et
cōfluebāt ad regē iosaphat vndiq; multitu
dīes pietatē ab eo discē q̄rentes: et oīa qui:
dē subūtebant tēpla ydolorū. Tollebantur
véo oīs diuicie: et reposite ī phāis pecunie.
Sacra aūt deo tēpla edifficabātur: et diuici:
as illas eis et p̄ciosa vestimēta et thesauros
rex iosaphat reposuit: d̄ execrabili et supflua
illa materia op⁹ faciēs bonū et vtile. De tē:
plis véo illis ac delubris ī q̄b; pri⁹ conūsa
bātur sordidi demones: psecutione atrocissi
ma pollebātur: et miseriā q̄ eis sup venerat
in multorū audiēcia vocifferando flebant.
Et liberata est tota regio illa a tetrima eo:
rum seductione: luceq; fulgebat īmaculate
fidei xp̄ianorū. Igitur et rex bonū oībus
se p̄bebat exemplū: et multos ad sil̄ez inflā
mabat intēcionē et accendebat. Qualib;
em̄ potestas conformatur: talib; sibi semp
subiect⁹ ppl̄us inhyat et ambit: illa in qui:
bus principē gaudere sentit. Hic deo co:
opante pietas crescebat in eis et cōforta:
batur: q̄uo rex inmūdatis xp̄i et ip̄i⁹ dilec:
cione pfect⁹ erat: dispensator q̄ verbi gratie
existens et multarū gubernator aīarū ad p:
tum dei existens eas pducēdo. Sciebat em̄
hoc ante omīa regis opus esse: vt hoīes do
ceat deum timere et iusticiā seruare. Quod

et faciebat semetipm regendo: et volupta:
tes corpis domādo subiectosqz suos admo
nendo sicut gubernator optim⁹ sollerter eq̄
tatis tenēs gubernacula. Nec em̄ vir regis
diffinicō est: voluptates regere et tenere ꝙ
ille faciebat. De parētum vero nobilitate
et regali gl̄ia q̄ inerat ei nullomō extolle:
batur: sciens qz lutum habem⁹ generis pri:
mū pntē: et de ip̄ius massa sum⁹ diuites et
paupes. In ꝓfundo vero hūilitatis mentē
semp depmebat: et futuē beatitudīs memor
aduenā quidē seip̄m hic reputabat. Illa
aūt agnoscebat ꝓpria esse: q̄ adeptur⁹ foret
postq̄ de hac vita migraret. Quo vēo be:
ne ista disposuerat: et om̄s qui sub illi⁹ erāt
dicōne ab antiquo liberans ērore paterna
rū tradicionū: fecit seruos illi⁹ qui redemit
nos de maligna seruitute p̄cioso sanguine
suo scd̄m meditatur op⁹ mīe v̄tutem. Pu
diciciā nempe et iusticiā iam pri⁹ adeptus
fuerat: et diademate pudicitie cornatus: et
p̄pura iustie cooptus, ꝓpendebat deniqz ter
renatis diuiciarū instabilitatē: fluminalium
aquarū imitari cursū. Qua ꝓpt̄ ibi studuit
eas reponere: vbi neqz erugo neqz tinea de:
molitur: et vbi fures nō effodiūt neqz furā
tur. Et cepit om̄s pecunias paupib⁹ distri
bure: nullomō parcens eis. Sciebat em̄ ꝙ
magnā potestatē assumens: datorē potencie

ſecūdum vtutem debet imitari. In hoc aūt maxime deū imitabatur: ſi nichil eſtimaue: rit mia p̄cioſ9. Sup aurū ergo et lapidē p̄cioſū: mie diuicias ſibimet aggrebat. Et hic letabatur ſpe future quietis: et ibi iocū: dabatur expiencia ſperate beatitudis. Die pſcrutabātur ab eo carcēs: et qui in metal: lis erant cōcluſi et qui acreditoribꝫ erāt ſof focati: et oia oibus largiter mīſtrabat. Pa: ter erat orphanorū et viduarū: pater amabi lis et benign9: ſibimetip̄i putans beneficiū ip̄endere cū aliorū miſeretur. Nam diues erat muneribꝫ: et vere regalis aio. Quibus dabat liberaliter indigētibꝫ: multiplices ſpe rans p hps recūpenſatōes in tmpore opū retributōis. Ubiqꝫ aūt hui9 mōi illi9 fama in breui crebreſcē, vnúſi ad eū quaſi quodā odore vnguēti tracti p ſingulos dies cōflue bant: et p ora oim volitabat. Nam timor et coactio mīme trahebat pp̄m: ſed deſideri: um et ad ip̄m ex corde vēa dilectio: q̄ ex deo et eius pulchērima conúſatione ais oim erat inſita. Cūc et illi qui patri eius erant ſubditi: et potius adhærebāt: cunctū érorem abiciētes veritatē euangelizabāt. Et dom9 quidem ioſaphat creſcebat et cōfortabatur: dom9 aūt auēnie minuebatur et infirmaba tur: quēadmodū de dauid et ſaul regnorū nazrat hyſtoria.

Ista rex auēnie cōsiderās. et vix atz sero in sen-
sum rediēs. suorū recognouit falsorū infir-
mitatē deorū: et vanā seductōez, et iterū pri-
mos cōsilij cōuocans. in lucē ꝓfert: a se me-
ditata. Oībus aūt eadē cōfirmātibꝫ. visita-
uerat em̄ eos oriēs ex alto salutaris. exaudi-
ta orōne famuli sui iosaphat: visū est regi
manifesta facere filio. Scribit igitur sequē-
ti die epl̄am iosaphat: cōtinentē hūc modū.

Rex auēnie dilectissīo filio iosaphat:
beneualē. Cogitacōes plurime fili
km̄e meā subintrātes aīaz: crudeliter cōtur-
bant. Nam nr̄a oīa cernēs deficiēcia: quē
admodū fum⁹ deficit. Que vere sunt secte
xp̄ianorū sup solē resplendēcia. sensi vera eē:
que michi semp a te dicebātur. Et qz tene-
bre nos ꝓfūde peccatorū et īpietatis opue-
rūt. vt hīc vsqz neqz ad veritatē respicē nec
auctorē vniūsorū valerem⁹ recognoscē: sed
et lucē sic splendidā p te nobis oñsam ocu
los claudētes videre nolui⁹. Multa quidem
tibi mala oñdim⁹: infelicitqz heu et xp̄iano
rū nō paucos occidī⁹: qui coopante sibi in
expugnabili v̄tute roborati p mortē adūs⁹
nr̄az crudelitatē dimicauerūt. Nūc autem
crassā illā nebulā de nostris auferētes ocul̄:
lucē q̄ndā licz modicā veritatis cernim⁹ et
priorum nobis pm̄a subnitrat malorum,

Sed et hāc lūcē nubes alia male desperati-
onis inter polās obtenebraē temptat: multi
tudinē opponens meorū malorū. Et quia
abhoīabilis iā ego sum xp̄o et nō sufficien
d⁹ sicut apostata et hostis illi⁹ fact⁹. Quid
ergo ad ista dulcissime fili dicas ip̄e mani-
festa michi citius facito et quid oportet me
facere tuū p̄rez edoce et ad noticiā rei que
expedit me ptrahe.

Hanc epl̄az iosaphat suscipiēs et quē
in eo cōtinebātur legendo ptransi-
ens gaudio simul et āmiratōe re-
plebatur. Moxqz ingressus in suū cubiculū
ante dn̄icam ymaginē in faciē corruit et la
crimis t̄ram irrigās gracias egit dn̄o siml̄
et cōfitens et labia exultatōis mouēs ymp
nū dixit. Exaltabo te de⁹ me⁹ rex et bene
dicā noi tuo in scl̄m et in scl̄m scl̄i. Mag
nus es dn̄e et laudabilis nimis et magni-
tudis tue nō est finis. Et quis loq̄tur po-
tencias tuas qui cōuertisti petrā in stāgna
aq̄rum et rupē in fontes aq̄rum. Ecce em̄
rupis ista et petra durissimū videlicet cor
p̄ris mei te volēte quasi cera factū est molle
Nam et possibile est tibi et de lapidibus
istis suscitare filios abrahe. Gr̄as tibi ago
dn̄e amator hoīm de⁹ mīe qz paciēter susti-
nuisti et pacienter sustines excessus nr̄os et
hacten⁹ nos īpunitos dimisisti. Nos em̄

digni eram⁹ oli ꝓici a facie tua et exēplū fi
eri i sc̄lo isto: sicut penthapolim habitātes
facinēosi fuerūt igne et sulphure combusti
sunt. Sed in mēsa tua pacia: miodit effusa
sup nos. Gr̄as tibi ago hūilis ego et in:
dign⁹: et si nō sum sufficiēs ad gl̄ificandā
bonitatē tuā et deprecor īestimabiles tuas
miseratōes. Dn̄e ihesu fili et sermo inuisi:
bilis p̄ris qui oīa verbo deducis et volūta:
te cōtines qui positus sup lignū ligasti for
tem et sub illo ligatis et̄nam dedisti liberta
tem: ip̄e nūc extende manū tuā inuisibilē et
oīm liberatricē et ꝑfecte libera seruū tuū pa:
trē meū de seua illa captiuitate dyaboli et
oñde ei efficacissime qꝛ tū es qui semp vn⁹
de⁹ ver⁹ et rex sol⁹ et̄nus et imortal̄. Vide
cōtricōez cordis mei ꝓpicio et misericordi
oculo et scd̄m verā ꝓmissionē tuam adesto
michi cognoscenti et cōfitenti factorē et pro
uisorē toti⁹ nature: influe etiā in me saliētē
aquā et detur michi sermo in apcione oris
mei et sensus bene fūdat⁹ in te sūmo angu:
lari lapide: vt valeā inutilis famulus tuus
annūciare meo genitori sicut ap misteriū
dispensaciōis tue: et separe eū tua v̄tute ab
ērore vano malignorū demonū: et ad te du
cere deū et dn̄m qui nō vis mortem nr̄am.
sed exspectas conūsionē et p̄mīaꝫ q̄ es gl̄io
sus in secula seculorū. Amen.

Hic orauit et certitudinē accipiens cō
sequendi a deo q̄ desiderabat: et in
mīa xp̄i cōfisus: tollēs se inde cum
regali officio ad regnū patris sui venire p:
perabat. Ut aūt p̄ri annūciat⁹ est aduētus
filij sui egreditur cōfestim obuiam illi: circū
plectitur osculatur maximū fecit gaudium:
et celebrē festiuitatē pagit in aduentu eius.
Quid plura. post hec piter: vl̄ singulariter
cōfident. Et quis diet q̄ disseruit fili⁹ p̄ri:
et cum q̄nta phia. Sed q̄ alia nisi q̄ sibi a
spū sancto fuerūt mīstrata: per quē piscati
sūt piscatores totū mūdum. et illecebrati sa
pientib⁹ sapienciores ostensi sūt. Cui⁹ gra
cia et ip̄e illustrat⁹ locut⁹ est p̄ri: illuminās
eū lūie sciētie. Etem̄ pri⁹ multū laborauit
ut traheret eū a supsticioso ērore. quid nō di
cens quid nō faciēs ut abducēt eum: sed in
anit̄ canticū psallebat q̄z in aure mīme au:
diētis dicebat. Cū aūt respexit dn̄s ad hu
militatē serui sui iosaphat: et dep̄catōez ei⁹
exaudiuit. clausam ianuam cordis p̄ris sui
mox apuit. Volūtatem em̄ inq̄t timēcium
se faciet: et dep̄catōez eorū exaudiet. facile q̄
dicebantur a filio rex intellexit. Ita q̄z dei
gratia optuno pacto tēpore quo. insurgere
deberet adū sus victoriā malignorū spiritu:
um: qui dn̄ati pri⁹ fuerāt aīe p̄ris sui: et de
ērore ydolorū pfecte liberare eum. salutare

vero apte notificare verbū in celis viuenti
deo reconciliari a principio sermonē repetens
annūciauit ei q̄ nesciebat magna et mirabi-
lia et auribꝫ cordis nō audierat . Multa q̄
dem ei d̄ deo locutꝰ est et fidei pietatē oñdit;
q̄ nō est aliꝰ deꝰ in celo surſū neq; in tra de-
orsum nisi vnꝰ deꝰ p̄ et filiꝰ et spūs sanctꝰ,
Plurima etiā illi misteria nota fecit theolo-
gie; et de inuisibili atq; visibili insinuauit cre
atura; quo de nichilo oīa creauit et secūdū
ymaginē et similitudinē suā formauit hoī;
nem et hūc libero arbitrio donās in padiso
posuit et oīm bonorū ptcipari licenciam
dedit abstinere vero ab vno solo p̄cipiens
q̄ erat dinoscens boni et mali , Preuaricā
tē vero mādatum de padiso expulit . Vnde
a familiaritate q̄ obtinebat apud deū elap-
sum genus hūam in multos decidit érores
seruīes peccatis et subditū morti p tyrāni-
dem dyaboli qui subditos sēt hoīes decipi-
ens ex toto obliuiſci fecit deū et dñm et sibi
seruire psuasit p ydolorū execrabilē cultū,
Dia igitur ductꝰ qui nos formauit deꝰ ex
volūtate p̄is et coopatōe spūs sancti cōpla
cuit de sancta maria ỽgine apud nos nasci
et passibilis factꝰ est ipassibilis et mortuꝰ ē
imortalis , Qui tercia die refurgens nos li
berauit a mortuis priorīq; honore et subli-
mi gr̄ia dignos efficit . Nam subleuauit

nos secū in celum ascendēs: vnde descenderat
Quē iterū venturū credimus et plasma suū
resuscitet: redditurūq; vnicuiq; secūdū opa
sua, hoc est electos celorū regnum susceptu:
ros et ineffabilia bona: malos vero etna hī
turos tormēta · i · ignē īextīguibilē. tenebras
exteriores. īmortalē vmē et q̄ntacūq; alia si
bi thesaurizauerūt supplicia seruiēdo pecca:
tis. Hec omīa vbis plimis et habūde. sibi
inesse spūs sancti gratiā testifficātib: ptrāsit
ens deinde et inuestigabile benignitatis dei
pelagus enarrās. et qūo patus semp fit ad
suscipiendā pm̄az ad se conūtenciū. et qz nō
est peccatū vincēs ei⁹ pietatis viscēa. si tan:
tū voluerim⁹ pm̄az agere. ex multis hoc ex:
emplis et scripturarū cōfirmās testimonijs
sermoni imposuit finem.

Conpūct⁹ itaq; rex in hac adeo sapi
encia. voce magna et flagrātissimo
aīo saluatorē xp̄m cōfitetur: ab omī
demoniorū ērore discedēs. signūq; viuiffice
crucis adorat sub aspectu oīm. et in cūctorū
audiēcia. deū verū p̄dicat esse dn̄m nostrum
īhesum xp̄m. priorēq; suā confitetur īpieta:
tem. et ꝓpriam adūsus cristianos crudelita:
tē et hoīcidia arguit. magna porcio ad pie:
tatē efficitur. vt in eo q̄ dictum est a paulo
opē cōpletum esse videatur. Vbi habun:
dauit iniq̄tas. ibi et suphabūdauit gratia,

Multa igitur sapientissimo iosaphat hys
qui cōuenerant magistratibꝫ et satrapis et
omī ꝓplo de deo et pietate eiꝰ fidei ꝑoran:
te: et quasi ignea lingua nouū canticū can:
tāte. spūs sancti grā supueniēs oīs excitat
ad glifficatōez dei: quasi ex vna voce turbꝫ
clamātibꝫ, magnꝰ deus xp̄ianorū. Nō est
aliꝰ deꝰ p̄ter dn̄m nr̄m ihesū xp̄m: cū patre
et spū sancto glifficādum, zelo itaqꝫ diui:
no succensus rex auēnie īsurgit fortiter ad:
uersꝰ ydola: q̄ erant in palacio suo ex auro
et argento facta: et ī pauimētū ea ꝓicit. De
inde ꝑminute diuidēs: egenis distribuēs: ꝓ
ficuū sibi de inutilibꝫ faciēs. Postea cum
filio ydolorū templa: et de lubra oīa instan
ter vsqꝫ ad ip̄a subruit fūdamenta. Sacra
aūt deo oratoria: in loco ip̄orum edifficat,
Non solū aūt in ciuitate sed etiā in vniūsa
regione miro studio eadē ꝓficiūt: maligni
vero spūs qui habitabāt in delubris euilā:
tes pellebātur: et in expugnabilē dei nostri
esse v̄tutem tremētes cōfitebātur. Oīs aūt
in circuitu regio: et vicinorū genciū multi:
tudēs: ad piā fidē xp̄i currebāt. Tūc supra
iam dicto ep̄o veniēte chatezizatur rex auē:
nie: et diuino ꝑfruitur baptismate in noīe
p̄ris et filij et spūs sancti: et iosaphat cū de
diuino fonte suscepit. et carnali gēitori spi:
ritualis regenerationis auctor effectus est,

Nam celestis p̄ris filius erat: et fructꝰ diui
ne radicis sanctissimꝰ: radice illa clamante,
Ego sum vitis: vos palmites. Ita renatus
rex ꝑ aquā et spm̄ sanctum: letabatur gau:
dio meffabili. Cū quo et tota ciuitas et in
circuitu regio vniūsa diuinū meruit bapsis
ma ꝑcipē: et filij lucis effecti sūt: q̄ priꝰ erant
tenebre. Cūctꝰ aūt languor: et oīs demoni
aca calamitas: ꝓcul a credentibꝫ expulsa est,
Perfecti aūt et sani: om̄s aīabꝫ et corpori:
bus erant. Et plima alia miracula ad con
firmationē fidei: ꝑcāta sūt. Ecclie reedifficabantur: et ep̄i qui absconsi erāt ꝓpter timo
rem exibāt. et suas recipiebāt ecclias: et alij
de sacerdotibꝫ et monachis ordinabantur
ad pascendū gregē xp̄i. Rex quidē auēnie
ita priore illa infelici cōuersatione derelicta:
et pm̄aꝫ agens de hys que fecerat totū qui:
dem regalē p̄ricipatum filio tradidit. Ip̄e
aūt apud seip̄m solitariā vitā deducēs: pul:
uerēqꝫ semꝑ capiti aspergens: g̃ues gemitꝰ
emittebat: lacrimis semetip̄m abluēdo: solꝰ
soli vbiqꝫ p̄nti colloq̄batur. īdulgēciam ab
postulās suarū culparū, in tantū vero cōpūc
cionis et hūilitatis abyssū semetip̄m depo:
suit: vt nō auderet etiā dei nomē suis noīare
labys: et vix hoc filij exhortatōe p̄sumeret,
Ita igitur bona īmutacōe īmutatꝰ: ad v̄tu:
tum deducentem ꝑrexit viā: vt suꝑgredētur

pietate priorū iniq̃tatū ignorāciam. Per
quatuor vero ānos ita viuēs in pēna et la-
crimis et omi vtute in egritudinē decidit de
qua et mortuꝰ est. Cū et finis eiꝰ appinq̃
uit cepit timere et tedē i memoriā reducens
mala que fecerat. Josaphat aūt verba con
solatōis alleuiabat tristiciā et formidinē q̃
sibi cōtigerat dicens. Quare tristis es pa-
ter et quare timet ipm conturbas. Spera in
deo et cōfitere ei qui est spes oim finiū ter-
re et in mari longe: sicut scriptū est p ꝓphē
tam dicentem. Lauami mūdi estote auferte
malū cogitationū vrārū ab oculis meis: di
scite bene facere. Et si fuerint peccata vra
sicut femiciū: q̃si nix dealbabūtur. Si vero
sicut coccinū: vt lana dealbabo. Nolī ego
pater timere: noli dubitare. Nō vincūt enī
peccata cōtenciū se ad deū inestimabilem
illiꝰ bonitatē: ipa quippe sub mensura sunt
et nūo q̃ntacūq; sūt. Illa vēo immensa est:
et innūabilis. Non enī potest q̃ subiacet
nūo: imensum superare. Talib cōsolatoris
vbis incātans ipiꝰ animā: bone spei efficit
Deinde extēdens pater manꝰ gratias agens:
bona inpetrabatur illi: et diē benedicebat in
qua natꝰ fuit ipe dicēs. Fili dulcissime: fili
nō meꝰ: sed celestis pris. Quā retribuam
tibi grāz q̃libus benedictā tibi benedictōib
Quā vero grārū actionē referā deo ꝓpt te.

Perdit⁹ em̄ erā: et inuētus sum pte. Mor-
tu⁹ erā peccatis: et reuixi inimic⁹ dei et apo-
stata sui: et recōciliat⁹ sum. Quid ergo retri-
buā tibi: ꝑ hys oībus: De⁹ est qui dignās
est: qui dignas tibi reddat retributōes. Sic
locutus est: et frequēter osculabatur filiū di-
lectum. Deinde orauit dicens. In man⁹
tuas benignissime de⁹: cōmendo spm̄ meum,
et ita in pm̄a: dño aīaz redidit.

Tūc fili⁹ eius iosaphat lacrimis ho-
norās p̄rez mortuū: exequias dig-
nas illi exhibēs: posuit corp⁹ ei⁹ in
monūmēto inter viros sanctos: non tamen
regali opuit vestimēto: sed pm̄e texit alicio.
Stās aūt sup mōumētum manib⁹ in celū
eleuatis et flumia lacrimarū ex oculis dedu-
cens: orauit ad dñm dicens. Deus gratias
ago tibi rex glie sol⁹ potens et īmortalis:
qr nō despexisti dep̄catōez meā et lacrimas
meas nō spreuisti: qm̄ cōplacuit tibi vt istū
seruū tuū p̄rez meū cōuerteres ab iniq̄tati-
bus: et ad teip̄m traheres saluatorē vniur so-
rum sepansq; a supstitōe ydolorū: dignum
fecisti ut cognosceret te verū deū et amato-
rem hoim. Et nūc de⁹ inuestigabilis et im-
mense bonitatis: colloca eū in loco refrige-
rij et in loco quietis: vbi lux splendet vultus
tui: et ne mēineris iniq̄tatum illi⁹ antiq̄rum:
sed scdm multā mīaz tuā dele cyrographū

peccatorū ei⁹ et cartā illi⁹ scinde criminum:
et sanctos tuos pacifica ei: q̄s igne et gla-
dio interimit: et p̄cipe illis ne contra eū irā
teneāt. Oīa tibi possibilia sūt oīm dñe: nisi
hoc solū nō misereri eorū qui nō conūtun-
tur ad te: hoc est tibi īpossibile. Nam mīa
tua effusa est sup oīs: et saluas inuocātes
te dñe ihesu xp̄e: q̄z decet te omnis gloria in
secula seculorum. Amen.

Tales oīnes et dep̄cationes obtulit
dño: in totis septē diebꝫ nullomō
a monumēto surgens īmemor peni-
tus cibi et pot⁹: nec quieti sompni p̄ticeps:
sed lacrimis pauimentū rigabat: gēittibꝫq̄z
ī enarrabilibꝫ orādo deū pulsabat. Octaua
aūt die palaciū regressus: cūctas diuicias et
pecunias indigētibus distribuit: ita vt iam
null⁹ relinq̄retur inopiā pacientiū. In pau-
cis ergo diebꝫ hui⁹mōi p̄ficiēs mīsterium:
et oīs thesauros euacuās: q̄ten⁹ intūrū p̄
angustā p̄tā nō īpediret pond⁹ pecuniarū:
q̄draginta dies obit⁹ p̄ris memoriā ei per-
ficiens: cōuocat oīs p̄incipes et militari
p̄cinctos baltheo: et vrbani p̄pli nō paucos:
sedensq̄z pro tribunali ait in audiencia oīm
Ecce sicut videtis: rex auēnie pater me⁹ q̄si
vnus de paupibus mortu⁹ est: et neq̄z diui-
cie neq̄z regalis gl̄ia neq̄z dilect⁹ ego eius
filius neq̄z aliquis de ceteris amicis suis et

cognatis: adiuuare illū p̄ualuerūt. et in eui-
tabilē sentēciā p̄terire: sed abyt ad illa iusta
iudicia rationē redditur⁹: conu̇sationis pn̄-
tis vite d̄ oībus nullū ducēs secū adiutorē:
nisi tantū q̄ egit opa q̄liacūq; sint. Idip̄m
et oībus hūanam sortit⁹ naturā: contigere
constat nec aliter. Nunc ergo audite me
amici et fratres: ꝓpl̄us em̄ et hereditas sanc-
ta quos redemit xp̄us p̄cioso saguine suo: et
de antiquo érore et seruitute adu̇sarij eruit,
Ip̄i nostis inter vos conu̇sationē meā qūo
ex quo xp̄m cognoui et seru⁹ eius esse me
rui: odio habens oīa ip̄m cōcupiui solum
Et istud michi erat desiderabile: vt a strepi-
tu vite et vana cōturbationē subtrahendo
me solus soli vacarē: et in silencio et quiete
aī seruierēt dn̄o deo. Sz impleuit me p̄ris
mei obstinacio: et mandatū honorari p̄cipi-
ens genitorē. Vn̄ dei gratia et coopatione
nō frustra laboraui: nec in vanū tales dies
expendi. Nā illū xp̄o reconsiliaui: et vos
oēs hūc solū cognoscē deū verū et dn̄m oim
docui. Nō aūt hoc ego feci: sed gratia dei
mecū: q̄ et me desup̄sticioso érore et d̄ s̄uitu
te ydolorū eripuit. et vos ꝓpl̄m meū d̄ seua
captiuitate liberauit. Iam ergo tēpus est:
vt de cetero cōpleā q̄ ꝓmisi deo opa. Tem
pus em̄ eūdi quo ip̄e deducet me: et reddā
vota mea que voui ei. Nunc ergo vos

cōsiderate quēcūq; velitis: p̄esse vobis et reg
nare. Jam em̄ pfecti estis in volūtate dñi
et nichil vos latet p̄ceptorū eius: in istis am
bulatē: nō declinātes ad dextram vl̄ ad sim̄
stram: et de⁹ pacis erit vobiscū. Hec vt au
diuit ꝓplus ille et virorū cōgregatō tuml̄
tus illico et planct⁹ et vocis maxima cōfu:
sio fit flentib⁹ oībus et lamētantib⁹ suā de:
solatōez. Talia lamētantes et cū lamētatio
nib⁹ etiā sacramētis obtestātur se nō eū di:
misur⁹ aliq̄ten⁹ sed cōprehensuros et disce:
dere penit⁹ nō cōcessuros. Jā vocifferante
ꝓplo et oībus pricipib⁹ rex sedare turbam
volens silencio īpato se obedire ꝓmisit ob:
stinatōi. Contristatos tamē et tristicie sig:
na in vultu ferētes domū remisit. Ip̄e aūt
vnū de principib⁹ qui erat ei car⁹ pre oīb⁹
et ꝓpter fidei pietatē et pudicitie vite animi
rand⁹ barachiā noīe quē et supi⁹ sermo d̄
monstrauit ante nachor barlaam simulans
cū philosophis disputauit qui solus patus
fuit secum astare et decertare adūsus illos
zelo diuino succensus in corde singulariter
assumens leniter alloq̄batur et dulciter fla
gitabat vt regnū suscipet et cū timore dei
ꝓplm illi⁹ regeret q̄tenus ip̄e desideratā a se
viam ꝑgeret. Vt aūt illū negantē vidit et
oīo respuentē et dicentē. O rex q̄ iniustū
est iudiciū tuū q̄q; non scd̄m mūdatū tuū

est sermo. Si enī diligē primū tuū sicut te
ipm qua ratōe vnus q ipe deponē festinas
michi conaris ponere. Nā si bonū est re-
gnare ipe q bonum est tene si aūt illud est
aīe scandalū atq offendiculū cur michi im-
ponis illudere me vis supplantare. Q̄q̄
talia dicentē et asserētem vidit a colloquio
cessauit. Et ecce in tempesta nocte epla qui
dem scripsit ad ppm multā referta phia et
oīnez pietatē pnūctiantē qūo debent in do
gloriari et qualē vitā et offerre ēles q̄ pmp
nos et quas gratiarū actiones. Deinde nō
aliū q̄ barachiā p̄cepit in regalē pincipa-
tum cū assumere. Et in suo cubiculo cartā
in qua epla erat scripta derelinq̄ns clam oī
bus de palacio egreditur. Qz penit⁹ latere
nō potuit. Nā sūmo diluculo hoc auditū
est et turbatōez repētinam et luctū ppls ex
hibuit. Qui celeritate multa ad inquisitio
nem ei⁹ egrediūtur p̄ripe fugā ei oīo sata-
gentes. Vnde nec in vanū cessit eis studiū
Vt enī oīs p̄occupauerūt vias cunctosq
montes circūdederūt et in vias circuierunt
valles i tozrēte quodā hūc inuenerūt ma-
nus i celū extensas habētem et oīonē sexte
celebrante hozc. Videntes aūt eū pfusi sūt
lacrimis rogantes et discessionē in ꝑperan
tes. Ille autem ait. Cur frustra laborastis
Non enim vltra me regem habere valetis

Plurima vero illorū cōstrictꝰ instancia reū
citur ad palaciū. Et cōgregatis oibꝫ suū
declarauit consiliū. Deinde etiā iuramento
confirmat sermonē qꝫ nec vna cū ipis die
de reliquo facturꝰ esset. Ego enī mquid
misteriū meū in vobis ipleui et nichil dimi
si neqꝫ subterfugi subtiliū qn ānūctiarē vo
bis et docerē testificans oibus fidem dñi
nostri ihesu xpi et pme viā oñdēs. Et nūc
ecce ego pgo viā qꝫ ex longo iam tempoē
desideraui et amplꝰ nō videbitis faciē meā
vos oms ꝓpter qꝫ testificoꝛ vobis hodie se
cūdum diuinū aplm qꝛ ego mūdus sum a
sanguine oim vīm. Nō enī subtfugi qn
ānūctiarē vobis ome consiliū dei. Nec au
dientes et intencionis eiꝰ firmitatē scientes
quo a ꝓposito suo nō valerent eū ꝓhibere
merebant quidē desolatōeꝫ suā nō poterant
aūt oino ipi suadere. Tūc rex barachiam
illū quē et supioꝛ sermo monstrauit appꝛe
hendēs dixit. Fratres hūc vobis oꝛdino re
gem. Illo vero fortiter adūsus negociū
reluctante mutū atꝫ nolētem in regali pīm
cipatu constituit. Dyadema capiti eiꝰ im:
posuit ānulumqꝫ regalē dedit in manu eiꝰ
et stans contra oriētē oꝛoeꝫ p eo fudit ad
dñm in conūtibilē sibi in deū fidē seruari et
indeclinabilē scīm mādatum xpi inuenire
viam. Oꝛauit etiā p oi grege et hereditate

pecijtq; eis auxiliū a dño et salutem et om̄e
q̄cūq; eis expediret ad vtilitatē dispēsandū
Ita oratōne sancta conūsus dixit barachie
Ecce tibi frat̄ mando sicut aliqñ apl̄s testif
ficatus est. Attende tibi et omni gregi in q̄
te spiritus sanctus posuit regem ad regēdū
ꝓpl̄m dñi quem acq̄siuit sanguine suo. Et
sicut añ me cognouisti deū ei seruisti ei mū
da conscia sic et modo ampliori studio pla
cere satage illi. Nam quāto maiorē a dño
adeptus es principatum tanto paucioris ex
actōnis debitor existis. Et ideo retribue bñ
factori debitum grārū accionis sācta illius
custodiendo mūdata et ab omni declinādo
via que ducit ad ꝑdicōnem. Si em̄ in naui
gantib; qñquidē nauta fallit modicā remi
gus infert lesionem qñ vero gubernator to
cius efficit nauis ꝑdicionē sic et in regibus
Si quis principū delinquit non tm̄ ꝓpl̄o
quantū sibimetip̄i nocet. Si vero rex ipse
omnis opatur conuersacionis detrimentū:
Et ideo maximas sustinebis penas si quid
vtilium spreueris. Qua ꝓpter cum multa
diligencia custodi teip̄m in bono cunctam
exosam habendo voluntatē ad peccatū te tra
hentē. Ait em̄ apl̄s. Pacē sectami cū oib;
et sanctimonia sine qua nemo videbit deū.
Ecclesie attende humanarū rerū qūo currit
contrarioq; mō et vano fert ip̄as et c̄cūfert.

Et in istarū veloci ꝑ mutatone immutabi-
lem serua piam cogitatōnē. Nam variari
rerū mutatōne mentis ī cōstantis ē indiciū
Tu aūt fixus esto in bono et oīo stabilis.
Ne extollaris ꝓpter tempalē gloriā in am̄
tumore sed expiata cogitatōne ignobilitatē
tue nature considera breuitatēq; et in certi-
tudinē istius vite et carni mortē copulatā.
Et ista cogitans in supbie non in cides fo-
ueam sed timebis deum verū et celestē regē
et vere beatus eris. Beati em̄ inquit omēs
qui timent dn̄m qui ābulant in vijs ei⁹. Et
beatus vir q̄ timet dn̄m in mandatis ei⁹ vo-
let nimis. Que vere an̄ omnia debes seruaē
mandata. Beati misericordes qn̄ ip̄i mise-
ricordiā consequentur. Et estote misericor-
des sicut pater vester celestis. Hoc em̄ man-
datum an̄ omnia debent seruare qui in ma-
iori sūt principatu locati. Et certe maximā
potestatē accipiens datorē potestatis iuxta
possibilitatē debz mutari. In hoc aūt maxie
deum immitabitur si nichil iudicauerit q̄ꝑ
misereri p̄ciosi⁹. Sz et obedientē nichil ita
ad amiciciā dei ꝑtrahit sicut bn̄ficiente gr̄a
indigentibus exhibita. Nā ꝓpter tumorem
sancta elemosina adulatōni est cōpanda fic-
to honoris noīe sibi attendentes decipiens
et non sponte subditū resilire facit tp̄is oc-
casione repta vinculis vēo amicicie astrict⁹

firmā habet ad id ꝙ tenetur affectōez·idcir:
co benifficus esto indigentib⁹ et api aures
paupib⁹ vt inuenias auditū dei tibi resera
tum. Quales eñ nostris cōseruis erim⁹ ta
lem circa nos inueniem⁹ dñm. Et sicut au
dierim⁹ audiri merebimur et sicut videbi⁹
videbimur a diuino et oīa cernēte oculo in:
feram⁹ igitur misero miaz vt ꝑ simuli sil̄ez
accipiam⁹. Sed et aliud audi mandatum
consil̄e primo. Dimittite et dimittetur vo
bis. Et si nō dimiseritis hoīb⁹ peccata eo:
rum neqz vob̄ dimittet pater vester celestis
delicta vestra. Qua ꝓpter malicie mēoriam
nō retinebis adūsus peccātes. Sz veniam
postulans delictorū tuorū indulge et ipe in
te peccantib⁹ qm̄ remissioni recōpensatur
remissio et adūsus conseruos nostros recō:
ciliacio. Dñice ire fit sedacio. Et rursus du
ricia nostra erga peccātes irremissibilia no:
bis facit nr̄a peccamia sicut audis qui mil̄:
tum passus est debitor talētorū erga ꝓximū
in mia sibimet adactū reuocans hui⁹modi
debitū. ꝓpter ꝙ diligenter nobis cōsideran
dū est ne nos sil̄ia paciamur ꝫ dimittam⁹
om̄e debitū et om̄ez irā ex corde eiciam⁹ vt
et nob̄ dimittātur delicta nostra. In oībus
aūt et m̄ oīa bonū custodi depositū piam
videlicet fidei racionē q̄ didicisti et oīs zīza:
nia heresis nō pullulet in nobis sed mūdū

et sine dolo semē conserua diuinū vt multi-
plicem fructū dño recōsignes qñ venerit ra-
cionē poné cum vno q̄z nr̄m et reddere vni
cuiqz. Juxta opa sua qñ iusti quidē fulge-
būt sicut sol peccatores vero tenebre opient
et eterna cōfusio. Et nūc fratres cōmendo
vos deo qui vos potest edifficaé et dare vo
bis hereditatē in sanctifficatis oibus. Et
hec dicēs positis genibꝫ suis cum lacrimis
rursus orauit. Et cōuersus osculatꝰ est ba-
rachiā quē regē ordinauerat et oms princi
pes. Tūc iā fūduntur lacrime veraciter ex
corde. Circūstantes eñ eum vniūsi quasi
aīe illorū ex illius penderet aīa et sine illo
nullomō viué possent quid nō cōpassione
dignū dixerūt. Quali lamētatione excellē
ciam dereliquerūt. Osculabātur et amplex
abātur reuerēcie obliuionē doloris passio
fecerat. Ve nob clamabāt ab hac infelicissi
ma miseria dū illū vocabant p̄rez saluatorē
benefactorē. Per te inq̄unt deū cognouīꝰ
ab érore liberati sumꝰ et ab oibꝫ mal requi
em iuenimꝰ. Quid ergo erit nobis pꝰ tuū
discessum. Que nos mala nō apprehendēt
Talia dicētes pectora pcuciebāt et q̄ cōpre-
henderāt eos deflebāt in fortunia. Ille aūt
in sermonibꝫ consolatōis plurimas gēitus
illorū cōpescuit cum eis se spū futurū pro-
mittens qz corpore id iam esset impossibile

Talia dicēs oībus vidētibꝫ egreditur de palacio. Cū quo mox oēs exierūt ꝓmittentes se ad ciuitatē nō reuſuros et nec etiam oculis eam amplioꝰ ſe viſuros. Vt aūt extra ciuitatē facti ſūt qꝫ ſermone blando ab illo nolebāt diſcedere increpatōe a vulſi ſunt et muiti reútebātur et frequēter eis cōuertentibus oculos et in itineribꝫ pedibꝫ offendēti bus. Quidā aūt feruēciozes merētes a longe ſeqbantur eū quouſqꝫ nox ſupueniens ſepauit eos ab inuicem.

Egrediebatur ergo d regnō ſuo fortis ille iuuenis gaudēs velud qñ d longo exilio in ſuā aliqs reuertēs pīaꝫ letus ambulat et erat indutus extrinſecus quidē conſuetis veſtibꝫ intrīſecus véo laneo panno illo qꝫ barlaam ſibi dederat Nocte itaqꝫ illa in domūcula cuioꝰdam pauꝓis hoſpitatꝰ veſtimētis ſuis exutꝰ ea pauperi tradidit vltimā iſtā elemoſinā pficiens Et ſic tā illiꝰ qꝫ multozū aliozū paupum oziombꝫ ꝓcuratozē ſui deū acqreus et ipius gratiā et auxiliū qſi veſtimētum ſalutis et indumētum letīcie ſibimet circūponēs ad heremiticā egreſſus eſt viā nō panē ſecum deferens nō aquā nō aliud aliqt ad cibū ptiēs nō veſtimēto indutꝰ alio miſi duro pāno illo tm cuiꝰ paulo ante mēoziā fecimus Deſiderio em quodā incredibili et amoze

diuino vulnerat⁹ aīo immortalis regis xp̄i
oīno erat desiderati extra se factus totus ei⁹
liquefact⁹ amore. Fortis em̄ īquit vt mors
dilectō. Huiusmodi ip̄e a diuina caritate
suscepat ebrietatē ita exarserat siti scd̄m p:
phetam dicentē. Quēadmodū desiderat cer
uus ad fontes aquarū ita desiderat aīa mea
ad te deus fontē viuū. Et quēadmodū vul:
nerata tali dilectione aīa clamat in canticis
cāticorū. Vulnerata caritate ego sum. Et
alibi. Oñde michi faciē tuā et fac me audire
vocē tuā. Vox em̄ tua dulcis et facies tua de
cora. Huius īeffabilis pulchritudinis xp̄i
amorem velud ignē ī corde suscipiens apo:
stolorū chorus et martirum ꝓpl̄i omnia sp
nebant que videntur omnē scz vitam tpalē
Mille tormētorū et morciū species subibāt
amantes diuinam pulchritudinem et circa
nos dei verbi cogitantes dilectōnem. Hūc
ignē et bon⁹ iste nobilis quidē corpore no:
bilior vero et regalior anima in seip̄o susci
piens omnia simul terrena despiciebat oēsqz
conculcabat corpis voluptates. Spnebat
diuicias et gloriā et ab hominib⁹ honorem
Deponebat diadema et purpurā aranearis
tela et fragl̄iora ista cogitans. Ad oīa vero
laboriosa et tristiā heremitice vite ꝓmptus
semetip̄m exhibuit clamans. Adhesit xp̄e
meus adhesit anima mea post te me suscepit

dextera tua. Et ita incōuertibiliter ingres-
sus est vastitatē heremi et q̄si onē quodā et
graui cathena deposita rerū tēporaliū confu
sione letabatur spū et desideratum intuens
xp̄m clamabat ad deū quasi p̄ntem et vocē
audientis dicentis. Bona mūdi hui⁹ dn̄e
nō videat ocul⁹ me⁹ neq; oleuetur āmodo
mens mea p̄nti vanitate sed imple oculos
meos lacrimis spiritalib⁹ dirige gress⁹ me
os et on̄de m̄ famulū tuū barlaam. Ostēde
michi eum qui salutis tua gracia auctor fac
tus est vt heremitice vite hui⁹ p ip̄ius dili-
genciā additā exēcitiū ne pugnādi īpericia
ab inimico supplāter. Da m̄ dn̄e viam in
uenire p q̄ veniā ad te q̄ vulnerata est aīa
mea amore tuo et te sicio fontē vite et salu-
tis. Nec voluebat apud semetip̄m semper
et deo dicebat p orōez et et cōtemplatōez al
tissimā iūct⁹ et ita īpensi⁹ iter suū pagebat
ad chorū sanctorū puenire satagēs vbi bar
laam degebat. Edebat vero herbas que p
heremū nascebātur. Nichil eīm aliud defe
rebat secū vt dictū est nisi solū corp⁹ suum
et pānum quo optus erat. Sz et cibum q̄-
dem mediocrē et puū de herbis sumebat aq̄
vero oīno penuriā paciebatur in iaquosa et
arida existente heremo illa. Itaq; iam circa
meredie sole ardēte vehementer iter agente
vehemētius estuabat siti estu pseuerante et

vltima affligebatur miseria. Sed vincebat
desideriū naturā et sitis qua deum siciebat
flāmam vorabat sitis aque. Inuid⁹ vero
et osor hoīm dyabol⁹ nō sufferēs i iuuene
tale cernē ꝓpositū et sic feruentissimā in deo
dilectōez plurimas ei ꝑ heremum excitauit
tēptationes. Submittēs ei regalis glorie
sue mēoriam et dudū astantis ei splendidis
simi obsequij āicorūqz et cognatorū atz co:
etaneorū et qz cūctorū aīe ex ipi⁹ ꝑficiebā
tur aīa et alia vite refrigeria. Deinde aspe:
ritatē conūsatōis ꝓponebat ei et plurimos
illi⁹ sudores corpisqz infirmitatē incōsuetu
dinē ei⁹ in miseria tali et tēporis longitudi
nem pñtisqz sitis necessitatē et nusq̄ sperā:
dam cōsolacionē tanti laboris vl̄ finē. Et
oīo excitauit ei puluerē cogitatōnū in mē:
te quēadmodū scriptū est de magno antho
nio. Vt aūt vidit semetipm inimic⁹ debilē
contra illi⁹ ꝓpositū xp̄m eñ ipm cogitans
et illi⁹ desiderio succēsus spe q̄ bona cōforta
tus et fide stabilit⁹ ꝓnichilo illi⁹ si īmissio
nes reputabat erubuit. Tūc a prima con:
gressione decidēs alterā ꝑgit viam. Multe
eñ eius malicie semite et fantasmatib⁹ va:
riis eūtere tēptabat et in formidinē mittere
Aliqñ vero gladiū adductū tenēs in silyt
sup eum et ꝑcuttere minabatur nisi statim
retro conūteretur. Alia vice diuersarum

bestiarū formas assumebat frendens adūsus
eum dirissimū edēs mugitū et sonitū. De:
inde in draconē et aspidē et basiliscū trans:
formabatur. Hon⁹ vero ille et fortissim⁹
athleta intrepid⁹ erat aīo ceu qui altissimū
sibimetipi refugiū posuit. Mente vero vi:
gilans et malignū subsannās dicebat. Nō
latet me o seductor quis sis q̄ michi ista ex
citas qui et ab inicio cōtra gen⁹ hoīm talia
es fabricat⁹. Et semp malign⁹ es et ledere
nūq̄ cessas. Et aptū tibi habitū et famili:
arissimū hoc ip̄m est bestias et serpentes im
mitari bestialitatē consilij tui ac prauitatem
venenūq; et lesionem intencionis tue demō
strans. Cur ergo ad impossibilia conaris
miserime. Exquo em̄ cognoui tue esse ne:
quicie machinamenta ista et t̄rores michi
nulla de te cura fuit. Dn̄s michi adiutor ē
et ego despiciam inimicos meos. Et super
aspidē et basiliscū ambulabo et cōculcabo
leonē et draconē v̄tute xp̄i confortat⁹. Cō
fūdantur et reuerātur om̄s inimici mei aū:
tantur et erubescāt valde velociter. Hec di
cens et signū crucis imp̄mens arma in ex:
pugnabilia oīa dyaboli fantasmata absen
tauit. Cū em̄ bestie et serpentes sicut deficit
fum⁹ defecerūt et sicut liquescit cera a facie
ignis sic pierūt. Ip̄e vero xp̄i v̄tute mu:
nit⁹ ambulabat gaudens et gr̄as agēs deo

Sz et bestie plurime et varie et serpencium atz draconū diúsa genera q̄ hērem⁹ ille nu= trit obuiācia illi nō iam fantastice sed ī ve= ritate apparuerūt. Quo circa timore quidē erat plena via et labore. Ipe vero vtraqz spernebat aio timorē quidē dilectōe vt ait scriptura foras mittente laborē vero amoē alleuiāte. Ita égo multis et varijs īm com modis ac miserijs fatigat⁹ dieb⁹ nō modi= cis tandē puenit ad hēremū illā semiarittce fre in qua barlaam habitabat vbi et aquā īmueniēs flāmam sitis extinxit.

Mansit aūt iosaphat duobus ānis in tegris p hēremi illi⁹ vastitatē vaga būdus et nō īmueniebat barlaam deō et īm hoc fortitudinē animi eius et cogi tacōis stabilitate pbante. Et erat ibi sub= diuo sole exustus p diem et frigore p noc= tem cōgelatus et īmcessant q̄rens velud alis quē thesaurū pciosum venerandum senem Plurimas vero sustinuit tēptatōes et pug= nas malorū spirituū et multos labores hēr barū idigencia quib⁹ īm dbū vtebatur qz et ista cum sicca hērem⁹ eēt rarissimas ferebat Sed amore dñi īflāmata adamātina aia illa et in victa facili⁹ sustinebat tristicia ista q̄p voluptates ideoqz supno nō fuit priua= tus adiutorio ꝫ scōm multitudinē dolorū īpius et laborem a desiderato xp̄o fiebant

consolatōes nocte letifficans aīaz. Cōpletis vero duobus ānis iosaphat quidē incessanter circuibat q̄rens desideratū et rogabat deum lacrimarū flumīa effundēs et clamās Ostende michi dn̄e viatorē tue cognicōnis et tantorū auctorē bonorū et ne ꝓpter multitudinē peccatorū meorū bono tuo priues me sed dignum me fac videre illum et eq̄lem ei agonem conuersationis ponere.

Inuenit aūt dei gratia spelūcam vestigia sequens illuc ambulanciū et monachū quendam repit heremiticam viam trāsientem et hūc flagrātissime amplexat⁹ et osculat⁹ rogabat ab illo ostendi sibi barlaam habitaculū et de seip̄o cūcta viro illi manifesta facit. Per ip̄m itaq; locū didicit habitationis quē q̄rebat ꝑuenit celérime velud quādo venator gnar⁹ vestigia incúrit venatōis et habēs alia signa ab alio sene sibi demonstrata ambulat gaudens et spe robust⁹ sicut ꝑuul⁹ ex longo tempore p̄rez cupiens videre. Qn̄ em̄ amor qui sedm deū est in aīaz distillat naturaliter multo feruencior est atz forcior. Stetit égo an̄ ostium spelūce. Et pulsans dixit. Benedic pater benedic. Vt aūt vocē audiuit exiuit barlaam d̄ spelūca. Cognouéat ꝑ sp̄m quē sedm exteriorē aspectū ꝑfecte cognoscé non valebat

ꝓpter mirabilem illā transfiguratōez et im=
mutatōez qꝛ īmutatꝰ et trāsfiguratus erat
ab aspectu illo prioē et decora et iuuentute
Nam denigratꝰ erat a feruoē solis coma=
tusqꝫ cernibꝫ exesam habens faciē et oculos
in ꝓfūdum habens dimersos et cilia exusta
habens riuis lacrimarū et multa inopie af=
flictione. Sꝫ iosaphat cognouit spūalem
pr̄ez caracterē vultꝰ seruātem eundē. Stās
ēgo mox cont̄ orientē senex orauit gratias
agendo deo. Et pꝰ or̄onem dicto amē ap=
prehendētes se et osculātes feruētissimis alt̄=
utrū amplexibꝫ constringebāt et p̄ in terno
amore sociari nō poterāt. Vt aūt sufficien
ter osculati sūt inuicē et ꝓprijs nōibꝫ se salu
tauerūt sedentes colloq̄bantur. Sermonē
aūt incipiēs barlaam. Vn̄ venisti dicebat
fili dei et heres celestis regni ꝑ dn̄m nostrū
ihesū xp̄m q̄ꝫ dilexisti quē merito desiderasti
sup omīa temporalia et corruptibilia. Et
sicut prudēs negociator et sapiens oībus
venditis p̄ciosissimā emisti margaritā. Et
thesauro abscondito in agro repto manda
torū dn̄i oīa dedisti nullo ꝑcens cito ꝑtrāse
ūcium vt agrū illū emeres tibimeip̄i. Do=
net tibi dn̄s ꝓ tempalibꝫ etna ꝓ corrupti
bilibꝫ in corruptibilia et nō veterascendo
Dic ergo michi dilectissime q̄uo huc veni
sti et q̄uo pꝰ meum discessum factū est de te

et si cognouit pater tuꝰ deum aut si adhuc
vsqꝫ in prima pseuerãs insipiencia ac demo
nũ seductõe captiuatur. Hec barlaam inte
rogante iosaphat refére cepit quãta pꝰ illi:
us abscessum facta sint ei et quõ dñs omia
in ꝓsperitatẽ vtit vsqꝫ ad pñtem eorũdem
cõiunctõeꝫ. Senex aũt audiens ista cũ de:
lectatione et miraculo p̃ gaudio lacrimatꝰ
dicebat. Gloria tibi deus noster qui semp
ades et auxiliaris diligentibꝫ te. Gl̃ia tibi
xp̃e rex vniũsorũ et deꝰ benignissime qꝛ cõ
placuit tibi semen ꝙ in aĩa seiaui serui tui
iosaphat sic centesimũ refére fructũ dignũ
quidẽ te agricolam et dño nr̃arum aĩarum
Gl̃ia tibi paclite bone sanctissime spũs qꝛ
q̃ dedisti gr̃am sanctis tuis apl̃is huiꝰ pti:
cipem dignũ fieri fecisti seruũ tuũ et in na:
turas hoim multitudies a supsticioso pip̃m
ẽrore liberasti et vera illuminasti dei noticia
Sic ab ambobꝫ gr̃e deo referũtur et talia
colloquẽtibꝫ et dei exultãtibꝫ gr̃a supuenit
vespera. Tũc ad orõeꝫ surgentes cõsuetum
celebrarũt officiũ. Deinde cenaturi ponit
mensam barlaam locupletẽ spũalibꝫ plenã
epulis sensualis vero neq̃q̃ pticipẽ cõsolati
onis. Noléa em̃ cruda fuerunt quorũ se:
nex ip̃e opator et cultor fuit et doctili pau:
ci qui in ip̃o heremo inueniebãtur et silue:
stres herbe. Gr̃as igitur agentes et apposita

edētes et aquā de fonte qui aderat bibentes
et apienti manū et implenti oīe aial demo
grās egerūt. Rursus aūt surgētes et noc=
turnas cōplentes oȝones spūale post oȝoeȝ
repetūt colloq̄um sermones videlicȝ salutis
et celesti plenas phiaȝ p totam secū conferē
tes noctē donec eos mane solitarū iterū re=
cordari oȝonū fecit. Qāsit aūt iosaphat cū
barlaam sic plimis āmis mirabilē illā et su
per hoiēȝ trāsiens conúsatoēȝ et quasi patrī
huic et eruditoȝi p oia obediēs et cōsenciēs
omiqȝ subiectione et humilitate se illi subi=
ciens et ad oīeȝ vtutis spēȝ semetipm exé=
cens optimeqȝ instruct9 ad luctādum cōtra
imq̄ssimos spūs. Hic quidē passiones cūc
tas mortificauit prudētiā vero carnis sub=
iecit spūi quasi seruū dño deliciarū et requi
escionis penit9 oblit9. Sompno vero q̄si
malo pcipiebat dño. Et vt simpliciter dis
cam tant9 merat ei laboȝ conúsatōis ut et
ipe miraretur qui plurimos in hac expen=
deret ānos barlaam et pseuerāti illi9 vincé=
tur instancia. Illā tantū de illo duro et in
cōsolabili cibo pcipiebat vt solū posset vi=
uere ne si violenter morétur mécedes āmit
teret bonoȝū opatōis. Hi aūt ad vigilan
dum naturā subdidit q̄si in coȝpe9 aliquis
et sine carne. Oȝonis etiā illi et intellectua
lis opis ineffabilis opus erat et oīe vite

tempus in cōtemplacōis expendebat spūali
bus et celestib⁹ vt nec horā nec pūctum ip̄e
pderet oio exquo illa in heremo habitauit
Hoc em̄ opus monastici ordinis est nūq̄
ociosum inueniri a spūali opatione. Qd
bene obs̄uauit ille fortis et cōgruentissim⁹
cursor studij celestis itinéis et in extinguibi
lem calorē ip̄i⁹ custodiuit a principio vsq̄
ad finē. Ascensiones semp in corde dispo
nēs et de v̄tute in alciorē ascendēs v̄tutem de
sideriū desiderio studiū studio assidue iun=
gens donec puenit ad spatā beatitudinem

Sic vero inuicē conūsantes barlaam
et iosaphat et bona cōiunctōe vni=
ti extra sollicitudinē et vniūsam secularem
existentes pturbatōez purifficatāq̄ mentē
possidētes et expiatam ab omī confusione
Post multos suos p pietate laboés q̄dam
die aduocauit senex spūalem filiū quē per
euāgelium genuit et tūc sermonē arripuit
et spūale colloquiū ita dicēs. Dilectissime
iosaphat ī hac te heremo habitare optebit
Et hoc michi xp̄us oranite de te pmisit an̄
vite mee obitū te videndū. Vidi égo sicut
desiderabā video em̄ te mō a mūdo abstrac=
tum et ab hijs q̄ in mūdo sūt coniūctū véo
xp̄o inseparabili mēte et in mēsuram puenis=
se pfectionis plenitudis ip̄ius. Nūc ergo

qñ iam michi resolutōis tmp⁹ in ianuis
est et sociale et coetaneū desideriū esse cum
xp̄o iam cōpletū est tu quidē corp⁹ meū ter
ra opi et puluerē trade puluerī. Mane ve
ro de cetero in hoc loco spūali adhærens cō:
uersatiom et mee mēoriam faciēs hūilitatis
Timeo enī ne forte obscuro multitudo de:
monū aīe mee obstet ꝑpter multitudinē
mearū ignorāciarū. Tu ergo fili ne metu
as laborē cōuersatōis neq; formides longi
tudinē temporis et vsucias demonū. Sed
horū quidē infirmitatē xp̄i vtute munit⁹ au
dacter deride. Adusus vero duriciā labo:
rū et temporis spaciū sic eris quasi cottidie
hinc migratōez exspectans et quasi inicium
tibi esse conūsatōis hāc diē et finem. Sic
semp ea q̄ retro sunt obliuiscens et ad ea q̄
ante te sūt extendēs sedm intencōez psequē
ad brauiū supne vocatōis dei in xp̄o ihesu
Quēadmodū sanct⁹ ap̄lus iubet nō deficia
m⁹ dicens sed licz hys qui foris est noster
homo corrūpatur tñ hys qui int⁹ est reno:
uatur de die in diē. Iam momētaneū et
leue tribulatōis nostre supra modū in sub
limitate eterne gl̄ie pond⁹ operatur in nob
nō cōtemplātib⁹ nob⁹ q̄ videtur sed que nō
videtur. Que enī videtur temporalia sunt
q̄ aūt nō videtur eterna. Ista cogitās kīne
confortare et esto robustus et quasi bonus

miles contēdi regi tuo placē. Et si cogita
ciones tibi pusillanimitatis malign⁹ in mi
serit et rigorē relaxare ꝓpositi studuerit ne
acq̄escas ei⁹ v̄sucijs dn̄icum considerās pre
ceptum. In mūdo tribulatōez habetis sed
confidite qꝛ ego vici mūdum. Ideoqꝫ gau
de in dn̄o semp quia elegit te et sepauit de
mūdo et posuit ante faciē suā. Ip̄e aūt qui
vocauit te vocatōe sua sancta inest semper
nichil sollicit⁹ sis sed in omī oꝛōe et obse-
cratione cū gr̄arum actione peticōes tue in
notescāt apud deū. Ip̄e em̄ dixit. Non te
deseram neqꝫ derelinquā. Sic ergo in du-
ricia conūsatōis et in pusillanimitate exēci-
cij tales possidēs cogitacōes letare memoꝛ
dn̄i dei nr̄i. Memoꝛ em̄ inq̄t fui dn̄i dei et
delectat⁹ sum. Rn̄ aūt rursus aliū decepcio
nis modū econtr̄io perquirē hostis elatas
supponēs cogitatōes et gl̄iaꝫ multā reg̃ ꝙ
dimisisti et cetera q̄ in mūdo sūt salutarem
oppone sermonē quasi scutū dicentē. Cū-
feceritis oīa que p̄cepta sūt vobis dicite ser
ui inutiles sum⁹ qꝛ ꝙ debuim⁹ facē nō feci-
m⁹. Sꝫ et quis ex vobis valet debitū ꝑsol-
uere ꝙ debem⁹ dn̄o ꝑ hys ꝙ cum diues es-
set ꝑ nobis pauꝑ fact⁹ est vt nos illi⁹ pau
ꝑtate dataremur et passus est impassibilis
vt nos a passionib⁹ liberaret. Rue em̄ gr̄a
seruo filiā dn̄o pati. Nobis em̄ pl̄a desūt

de passionibꝫ eiꝰ. Nec meditare cogitare
emūdās et om̄ez altitudinem extollētem se
adūsus sciētiam dei et in captiuitatē ducen=
tem redige om̄ez sensū in obediēciam dei et
pax dei q̄ ex supat om̄ez sensum custodiat
cor tuum et intelligēcias tuas in xp̄o ihesu
domino nostro.

Hys a beato barlaā dictis riui lacri
marū iosaphat mēsuram nō habe=
bāt sed velud de fonte multifluo
scaturientes eū totum ac t̄ram in qua sede=
bat rigabāt. Deflens aūt sepatōez vehemē
ter rogabat vt comes eiꝰ itinēis moriēdo
fieret et ne post se relinq̄ret illū in hac vita
dicēs. Cur q̄ tua sūt pater tm̄ q̄ris et non
ea q̄ ꝓximi sūt. Quo vero ꝑfectam imples
caritatē scd̄m eum qui dicit. Dileges ꝓxi=
mum tuū sicut teip̄m. Ad requiē quidē ip̄e
ꝑgens in tribulatōe ac miseria me derelin=
quis et priusq̄ bene exēcitatꝰ sum laboribꝫ
conūsatōis et hostiū didiceri multimodas
cōgressiones ad monachiā me ip̄orū expo=
nis. Et quid fiet aliud nisi ꝓsternor mul=
timōis illorū machimētis et moriar in aīa
heu michi et eterna morte q̄ in ex partis et
formidolosis contingē constat pugnatori=
bus. Sz dep̄care dn̄m queso te vt cōm ēte
me de hoc sc̄lo assumas etiā per ip̄az spē q̄
habes recipiēdi laboris primiū dep̄care ne

vel vnā diēm post tuū discessū faciā in hac
vita et in vastitate hꝰ descēti obērem. Hec
iosaphat cum lacrimis dicente senex leniter
et plane respondit dicēs. Non debemꝰ fili
in cōprehensibilibꝫ iudicijs dei resistē. Ego
em̄ plimū deprecatus sum dn̄m ne separe-
mur ab inuicē et edoctꝰ sū a bonitate illius
quia nō est cōgruū te nūc pondꝰ deponere
carnis sed ꝑmanere optet in exēcitio donec
splendidiorem coronā tibimet componas
Nō em̄ sufficienter adhuc decertasti ad eā
q̄ tibi prepata est mercedis retributionem
Sed optet te hic modicū laborare vt letus
in tres in gaudiū dn̄i dei tui. Ego em̄ fere
centū sum ānorū. In hac vero heremo an-
nos septuagita quiqꝫ pegi. Tabi aūt licꝫ
nō tm̄ tempꝰ sit constitutū sed tamē appro-
piquare optet sicut iubet dn̄s vt cōsimil
ostendaris et nichilmiꝰ habeas ab eis q̄ por
tauerūt pondꝰ diei et estus. Suscipe ēgo
kīme libenter q̄ a deo creata sūt. Nā ea que
ip̄e disposuit q̄s hoīm sufficit mutare. Vn̄
in hys ꝑseuera eiꝰ custoditꝰ gr̄a. Vigila
aūt semp adūsus contrias cogitacōes et in
mūdiciā mētis q̄si quēdam thesaurū p̄ciosū
serua ad alciorē opatōeꝫ et contēplationē
vegetās temetip̄m cottidie vt impleatur in
te ꝙ amicis suis saluator ꝓmisit dicēs. Si
quis diligit me sermonē meū seruabit et pr̄

meus diliget eū et ad eū veniem⁹ et mā̄sio:
nē apud eum faciem⁹. Hec dicēs senex et
multo plura sanctissima illi⁹ aīa et theolo=
ga lingua digna contristatū iosaphat aīam
consolat⁹ est. Deinde ad quosdā trāsmit
tit eum fratres ꝓcul habitātes vt afféret ei
que ad sacrā hostiā cōsecrādam erāt necessa
ria. Tūc contristat⁹ iosaphat valde veloci
ter misteriū īpleuit. Metuebat eīm ne for
te se absente nature debitū barlaam soluerꝫ
et spm̄ dn̄o traderet detrimentūqꝫ sibi durissi
mū inferret nō verba testatoria nō orōnes
nō benedictiones illi⁹ adepto. Ita égo vi=
riliter ab illo longa via pacta et allatis ꝑ
quibꝫ ierat offert deo sacrificiū sanctissim⁹
barlaam. Et cōmūicans ip̄e tradidit et io
saphat in cōtaīata xp̄i misteria et exultauit
spū. Deinde consuetū ꝑcipientes cibū edif
ficatorijs verb aīaꝫ rursus iosaphat alebat
dicens. Nam iam nos dilectissime fili in
vnū cōgregat esus et mēsa in hac vita. In=
gredior eīm iam vniūsalē viam p̄rez meorū
Oꝑtet égo te éga me dilectionē ꝑ custodi
am mādatorū dei et in hoc loco vsqꝫ ad fi=
nem ꝑseuerāciam oñdere conūsans quēad=
modū didicisti et edoct⁹ es memor semper
humilis et negligentis aīe mee. Gaudio
igitur gaude et in xp̄o exultatione letaé qꝛ
ꝑ t̄renis et corruptibilibꝫ accipio eterna et

incorruptibilia et q̄z appiquat merces ope:
rum tuorū et mercedis retributor iam adest
Qui venit vinēa in visere q̄z coluisti et ple
ni⁹ tibi mēcedē opis restituet. Fidel ꝑmo et
oī acceptōe dign⁹ sicut sanct⁹ clamat paul⁹
Nam si cōmorimur et cōuiuemus. Si
sustinemus et cōregnabim⁹ in regno eter:
no et infinito luce splendentes in accessibili
et splendoē digni effecti beate et in diuidue
trinitatis. Talia quidē barlaam vsq̄z ad ve
speram et per totam noctem iosaphat loq̄:
batur ineffabili dolore detento et sepatio:
nem nō ferenti. Mox vero illucescente die
ad eum collocutionē finiēs eleuatis in celū
manibus et oculis et graciarum actionem
referens deo ait.

Domine deus meus qui vbiq̄z p̄sens
es et omīa imples gracias ago tibi
quia respexisti humilitatē meam et ī ortho:
doxa confessione et in via mandatorū tuo:
rum dignum me fecisti cursum consumare
hui⁹ incolatus mei. Et nūc optime dn̄e et
misericordissime suscipe me in eterna tua tha
bernacula et ne recorderis peccata que tibi
peccaui scienter et ignoranter. Custodi eti
am et hūc fidelem famulum tuum cui p̄esse
me voluisti indignum famulū tuum. Erue
eum ab oī vanitate et temptatōe adūsarij

et alciorem illum facito perplexis laqueis quos in laqueum maligus posuit omnibus qui salui fieri volunt. Dispersde omnipotens deus oñez virtutem seductoris a facie serui tui et da ei potestatem conculcādi nequissimum capud hostis animarū nostrarum. Mitte ex alto gratiam sancti spiritus tui et corroborā illum aduersus inuisibiles hostes et victorie mereatur a te coronā accipere et magnificetur nomen tuum in ipso quia te decet laus et gloria in secula. amen

Finita oratione paterno affectu amplexat ioſaphat osculatus est eum in osculo sancto signoq; crucis semetipm signans et pedibo extensis ex hylerato vultu quieuit in pace senex et plenus dierum. ac

Tunc ioſaphat corruens super eum fletibus atq; suspirijs gemitibusq; doloris satisfaciens et lacrimis corpus abluens ac laneo pāno qp dederat ei in palacō deuoluens decantabat psalmos p totam diem et per totam noctem psallens piter et lacrimis venerandū beati madefaciens corp9 Sequenti vero die sepulchrum faciens prope spelūcam et religiose valde cum sūma reuerencia sacram glebā deferens in monumēto deposuit spūalem patrem bonus ac venerabilis filiꝰ et flagranti aīo ad intētissimā

se extendens orationem ait. Domine deus meus exaudi orationē meam qua clamaui ad te miserē mei et exudi me quoniā te ex toto corde meo quero. Exquisiuit te facies mea. Ne auertas faciem tuam a me ne declimas in ira a seruo tuo. Adiutor meꝰ esto ne derelinquas me neq; despicias me deus salutaris meus. Quoniā pater meꝰ et mater mea dereliquerūt me domin⁹ aūt assumpsit me. Legem pone michi domine in via tua et dirige me in veritate et semita recta ꝓp̄ inimicos meos. Ne tradideris me in animas tribulācium me quoniā in te iectus sum exutero. De ventre matris mee deus meus es tu ne discesseris a me quoniā preter te non est qui me adiuuet. Ecce enī in multitudine miserationū tuarum spē posui anime mee guberna vitam meā qui oīez creaturam ineffabili sapiencia puidencia regis Et notam fac michi viam in qua ambulā et saluum me fac quoniam bonus es amator hominum orationibus et intercessione famuli tui barlaam. Quia tu es deus meus et te glorifficabo patrē et filium et spiritum sanctum. Amen

Finita oratione iuxta sepulchrum sedebat flens et sedens obdormiuit Et vidit tribiles illos viros quos et prius viderat venientes ad se et deducētes

in maximum illum et mirabilem campum
deinde ad glorioſiſſimam et ſplendidiſſimā
introduxerunt ciuitatē ingrediente vero il=
lo aly obuiabant multo fulgentes luīe co=
ronas in manibus ferentes ineffabili deco=
re reſplendentes et quales hūani oculi nūq̄
viderūt. Interrogante vero ioſaphat cuius
ſunt corone glorie ſplendidiſſime quas cer
no reſponderunt. Tibi quidem vna ꝓpter
multas animas quas ſaluaſti ꝓparata eſt
ornanda vero nūc amplius pro exercitaci=
one heremitica q̄ pagis ſi tamen viriliter
in hac vſq; ad finem ꝑdurauerīs. Altera
vero tua quidem et ipa ſed patri tuo opor=
tet exhibere qui per te a via mala declinā=
do et penitentiam veraciter agendo reconci
liatus eſt domino. Ioſaphat itaq; hoc au=
dito hęſitanter et meſte hoc accepit et dixit
Quomō impoſſibile eſt michi non impar
qui tanta ſuſtinui patrem meū adipiſci do=
num ꝓpter ſolam penitēciam. Dixit hec et
barlaam confeſtim eſtimabat ſe videre q̄ſi
exphrantem ſibi et dicentem. Iſti ſunt ſer=
mones mei ioſaphat quos aliquando dice
bam tibi quia cum ꝑdiues fueris nō benif=
icus eris et ipe hęſitabas in verbo. Nūc
aūt quomō contriſtatus es de equali tibi
honore videlicet et patri et non potius leta
tus es animo quia exaudita eſt tua multa

pro ipo oratio ioſaphat aũt ꝑũt mos erat
ei ſemper dicere ignoſce ait pater ignoſce
et vbi habitas oſtende michi in hac inquit
ſpecioſa et magna ciuitate habitacionẽ ha
bere merui in media vrbis platea luce ful
gentem eximia. Rogare vero iterum ioſa
phat barlaam ſe putabat vt eum induceret
in habitaculum et affectuoſe eum in hoſpi
cio ſuo reciperet. Sed nõdum tempus ad
uenisſe dicebat ille quo ad illa venire poſ
ſet tabernacula adhuc eñ ſubiectus corpo
ris. Si vero viriliter ꝑſeueraueris quẽad
modũ mandaui tibi venies paulopoſt et
eiſdem dignus efficieris manſionib⁹ et eam
dem gloriam cõſequeris et eodem gaudio
frueris et in eternũ in ſimul erimus. Exſta
tus vero a ſompno ioſaphat luce illa et in
effabili gloria habebat animã adhuc ſacia
tam et cum multa ãmiratione domino gra
clarum referebat ymnũ. Manſit aũt vſq;
ad finẽ vite ſue angelicam veraciter in terra
ducens conũſationem et durioꝛe exercitacio
ne poſt tranſitum ſenis vtens. Etatis qui
dem ſue vicesimo quinto ãno terrenum de
ſeruit regnum et heremiticũ ſubyt laborem
triginta vero et quinq; ãnis in hac heremo
conũſatus eſt. Multas ꝓius animas ho
minum dyabolo ſubripuit et deo ſaluãdas
obtulit et in hoc perficiendo aplicam graciã

pmeruit. Erat aūt mártir voluntatē. Nā cum fiducia magna xp̄m in conspectu regū et tyrānorum confessus est et p̄dicator eiꝰ magnitudinis eximiꝰ claruit. Multos etiā am spiritus nequicie in hęremo luctando p strauit et omnes xp̄i superauit virtute celestisq; particeps muneris dicius extitit et gracie insuper et mundum a mime oculum ab omni terrena caligine habuit et velud p̄sencia futura contemplabatur et xp̄us erat ei p̄e ommibus xp̄m desiderabat xp̄m quasi p̄sentē cernebat xp̄i decorem assidue speculabatur secundum pphetam dicentem Prouidebam dominum in conspectu meo semper quoniā a dextris est michi ne cōmouear. Et iterū. Adhęsit anima mea post te me suscepit dextera tua. Adhęsit em̄ vere anima illius post xp̄m cōiunctione in dissolubili illi copulata. Non em̄ defecit a mirabili ista conúsatione nec mutauit rigorem ppositi sui a p̄incipio vsq; ad finem equalem seruans pmptitatem a puero vsq; ad tantā etatem pmmo ad alciora indies pfecit virtutē et mūdiorem p̄omeruit contemplationē. Denicq; tali pacta conúsatione et ita dignam sua vocatione opationē retribuens ei qui se vocauit crucifigēs mūdum sibi et seip̄m mundo in pace ad deum pacis vadit et ad deum quē desiderat semp

proficiscitur dñm et vultui domini intide et
inde presentatur. Illius q̄ glorie iam ante
promissa sibi corona exornatur et xp̄m cer
nere dignus efficitur et cum xp̄o esse me=
retur xp̄i decore semper exultat cui⁹ in ma=
nus animā suam cōmendans in viuenciū
transmigrauit regionem vbi sonus epulā=
cium vbi letancium oīm habitacio.

Preciosum vero corpus illius quidā
vir sanctus qui habitationē non
procul ab eo fecerat qui et ad barlaam ter
illius prius ostenderat diuina quadam doc
tus reuelatione ip̄a hora dormicōnis eius
aduenit et sacris laudibus honorifficans
illum lacrimasq; effundens signū ergo illū
dilectionis et omnia alia ꝑficiens que xp̄ia
nis sunt legittima in sepulchro p̄ris barla=
am posuit eum. Nam decebat eorum simul
esse corpora in terra quorum in celis perhen
niter erant anime iūcte. Precepto etiā cu=
iusdam tribilis peruisionē fortiter in mēte
illum contestātis acquiescens heremita qui
eum sepelierat ad regnum indorum ꝑgere
contendit ad regem brachiam ꝑuenit om=
nia sibi manifesta d̄ beato iosaphat facit. Il
le aūt non negligens illico ꝑgit cum mul=
titudine magna et virtute et ad spelūcam ꝑ
uenit. Mōumentū aspicit et suplacmatus

tollit operculū et videt barlaam et ioſaphat
habentes membra ſecūdum ꝓprietatem ſpe
ciei vtriuſq; poſita et corpora nil a priore
colore imutata ſincera véo et oīno integra
cum ſuis indumentis. Tūc illa ſanctarum
animarum tabernacula multam odoris ſua
uitatem emittebant nil penitus feditatis re=
tinencia. Que rex in thecis preciosis repoſi
ta in ſuam reportaunt patriam. Vt aūt ad
aures puenit populi ꝙ factum fuerat mul=
titudo īnumerabilis ex ommibus ciuitati
bus et in circuitu regionis ad adorandā et
videnda beatorum illorum virorum corpo
ra confluebant honoriffice cum ympnis et
canticis et lampadibus ac cereis ardentib⁹
Vnde quidam ibi congruenter ſatis et val=
de ꝓdonee dixit. lummaria circa luis filios
et heredes. Splendide vero ſimul et mag=
nifice in eccl̄ia ꝙ ioſaphat ab ipis funda=
mentis erexerat depoſita ſunt corpora. Plu
rima ergo miracula et ſanitates mtranſlati=
one et depoſitione et deinceps per ſanctos
ſuos famulos operat⁹ eſt xp̄us ad laudem
et gloriam noīs ſui. Et vidit rex et omnis
turba virtutes que per eos fiebant. Et plu
rime gentes que erant in circuitu infidelita=
tē lāguentes et dei ignorācia per ea q̄ ad ſe
pulchrum fiebant ſigna crediderūt. Et om
nes videntes et audiētes angelicā ioſaphat

147

conuersatōez et a puericia inestimabilē eius ad deū amorē mirabātur glorifficātes in oībꝫ deum qui cooperatur diligentibꝫ se et maxīs illos glorifficat donis et vtutibus .ꝛc

Huc vsqꝫ finis presentis sermonis q̄ꝫ secundum virtutem meam scripsi sicut accepi a venerabilibꝫ viris qui veraciter illū michi tradiderūt. Contingat igitur nobis legentibꝫ et audiētibus vtilē aīarum narratōez vt in parte sanctorū qui ab inicio placuerunt dño computari mereamur precibꝫ et intercessione barlaam et iosaphat beatorū de quibꝫ est narratio in xp̄o ihesu dño nostro cui est decꝰ honor et imperiū gloria et magnifficēcia cū patre et sancto spiritu nūc et semper et in secula seculorum. Amen

Oratio

Conuersus ad te dñm deū p̄rem oīpotentē puro corde tibi q̄ntum potest paruitas mea maxīas atꝫ vberes gr̄as ago dep̄cans toto aīo singularē tuā māsionem vt p̄ces meas in beneplacito tuo exaudire digneris inimicū q̄ꝫ a meis actibꝫ et cogitacionibꝫ tua vtute expelle multiplica michi fidem mētem guberna spūales cogitaciones accēde et ad beatitudiēz tuā perducē dignaē Per ihm xp̄m filiū tuum. Amen .ꝛc

Finit. Deo. Gr̄as

Anno dñi m° cccc° lxxxv expata fuit pu[illegible]
Hist[illegible] de barlaam [illegible] [illegible]

Manusc. Fol. XXV

Druck Fol. 147 korrespondiert

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0353
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0354
DFG

...didit p̄mogenita: et sic accepto
...e et lentis edulio comedit ⁊ bibit ⁊ abijt:
...ndens q̄ primogenita vēdidisset.

Capitulū ·xxvi·

Orta aūt fame sup̄ t̄raz post eā
sterilitatē que acciderat ī diebꝫ
abrahā: abijt ysaac ad abime-
lech regē palestinorū· ī gerara
...ruitq̄ ei dn̄s et ait. Ne descēdas ī egip
...sed quiesce int̄ra quā dixero tibi ⁊ pere
...fare in ea: eroq̄ tecū et benedicā tibi. Tibi
et semī tuo dabo vniūsas regiones has· cō
...s iuramentū q̄ spopondi abrahā p̄ri tuo:
...ultiplicabo semē tuū sicut stellas celi Da
...z posteris tuis vniūsas regiones has: ⁊ be
...dicēt̄ in semine tuo om̄es gētes t̄re: eo q̄
...dierit abrahā voci mee ⁊ custodierit p̄cep
...mea: et mādata mea et cerimonias legesq̄
...auerit. Mansit itaq̄ ysaac in geraris Qui
...it̄ rogaret̄ a viris loci illiꝰ sup̄ vxore sua·
...it. Soror mea est. Timuerat enī cōfiteri
...ibi esset sociata ꝯiugio: reputās ne forte in
...icerēt eū int̄ illiꝰ pulchritudinē. Cūq̄ ...

cauerat. Foderūtq̄ in torrente· et reperert̄ a...
viuā. Sed et ibi iurgiū fuit pastoꝝ gerar...
adūsus pastores ysaac dicenciū. Nostra ē a...
Quāobrē nomē putei ex eo q̄ acciderat voc...
uit calūniā· Foderūt aūt et aliū: et p̄ illo q̄ ri...
ati sūt: appellauitq̄ eū inimicicias· Profect...
inde fodit aliū puteū: p̄ q° nō ꝯtēderūt. Ita...
q̄ vocauit nomē eiꝰ latitudo. dicēs· Nūc dil...
tauit nos dn̄s: et fecit crescere sup̄ terrā Ase...
dit aūt ex illo loco ī bersa... apparuit ...
dn̄s ī ip̄a nocte dicēs. Ego ...
tris tui· Noli timē: q̄ ego tecū ...
tibi et multiplicabo semē tuū: p̄pter s̄uū me...
abrahā. Itaq̄ edificauit ibi altare dn̄o: ⁊ ī v...
cato nomīe dn̄i extēdit tabernaculū: p̄cepit ...
seruis suis vt foderēt puteū. Ad q̄ locū cu...
venissent de geraris abimelech et ochozat...
amici illiꝰ et phicol dux militum: locutus e...
ysaac. Quid venistis ad me hoīem quē od...
stis et expulistis a vobis. Qui responderu...
Vidimꝰ tecū esse dn̄m: et idcirco nos diximꝰ
Sit iuramētū iter nos· et ineamꝰ fedꝰ ...

na obtulit. Initoq; cōuiuio vescentes pari
r et bibentes manserunt ibi. Surgens aūt
iane. locutus est puer. Dimittite me: vt va/
am ad dominū meū. Responderuntq; fr̄es
us et mater. Maneat puella saltem. decem
es apud nos. et postea ꝓficiscet⁹ Nolite ait
e retinere. quia dn̄s direxit viā meā. Dimi
te me: vt pergā ad dn̄m meū. Et dixerunt.
Vocem⁹ puellā: et queram⁹ ipsius volūtatē.
ūq; vocat[illegible]: sciscitate sūt. Vis ire cū
[illegible] ait. Vadā. Dimiserūt g̊ eā.
[illegible] seruūq; abrahā ⁊ comites ei⁹:
spcantes ꝓspera sorori sue. atq; dicētes So
r nostra es. Crescas in mille milia: et possi/
at semen tuū portas inimicoꝝ suoꝝ. Igi
r rebecca ⁊ puelle illi⁹. ascensis camelis se=
ti sūt virū: q̄ festinus reūtebat⁹ ad dn̄m su/
n. Eo aūt tpe de ambulabat ysaac ꝑ viam
ducit ad puteū. cui⁹ nomē ē viuentis ⁊ vidē
s. Habitabat eni in t̄ra australi: et egressis
erat ad meditādū in agro incliata iam die.
[illegible] eleuasset oculos: vidit camelos veniē

spelūca duplici. q̄ sita est i agro
seor ethei. e regione mambre. qu[illegible]
lijs heth. Ibi sepultus ē ipse. et sara [illegible]
us. Et post obitū ei⁹ benedixit deus ysaac
lio eius: q̄ habitabat iuxta puteū nomie v
tis. et videntis. Hee sūt gn̄acōnes ysmahe
lij abrahe quē pepit ei agar egipcia famla
re: et hec nomia filioꝝ ei⁹ in vocabulis
neracōnibꝫ suis. Primogeitus ysmahel
baioch: de inde cedar. et abdehel. ⁊ mabs.
masma q̄ꝫ ⁊ duma. et massa. addat ⁊ them
ithur. et naphis et cedma. Isti sūt filij ys
hel: et h̄ nomia ꝑ castella ⁊ opida eoꝝ. du
deci principes tribuū suaꝝ. Et facti sūt an
vite ysmahelis centumtrigitaseptē: deficiē
mortuus est. et appositus ad ꝓplum. Habit
uit aūt ab eiula vsq; sur: q̄ respicit egiptū
troeūtibꝫ assirios Corā cūctis fr̄ibꝫ suis ob
Hee quoq; sunt generaciones ysaac filij ab
ham. Abrahamgenuit ysaac. Qui cum q
draginta esset annorum: duxit vxorem reb
cam. filia bathuelis syri. de mesopothan
[illegible]

http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1851014446/phys_0356
Universitäts Bibliothek Rostock
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1851014446/phys_0357
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0358
DFG

JOHANNES DAMASCENUS.

Barlaam

et

Josaphat.

Argentorati

s. a.

Ff. 13 [illegible] 3.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0359
DFG

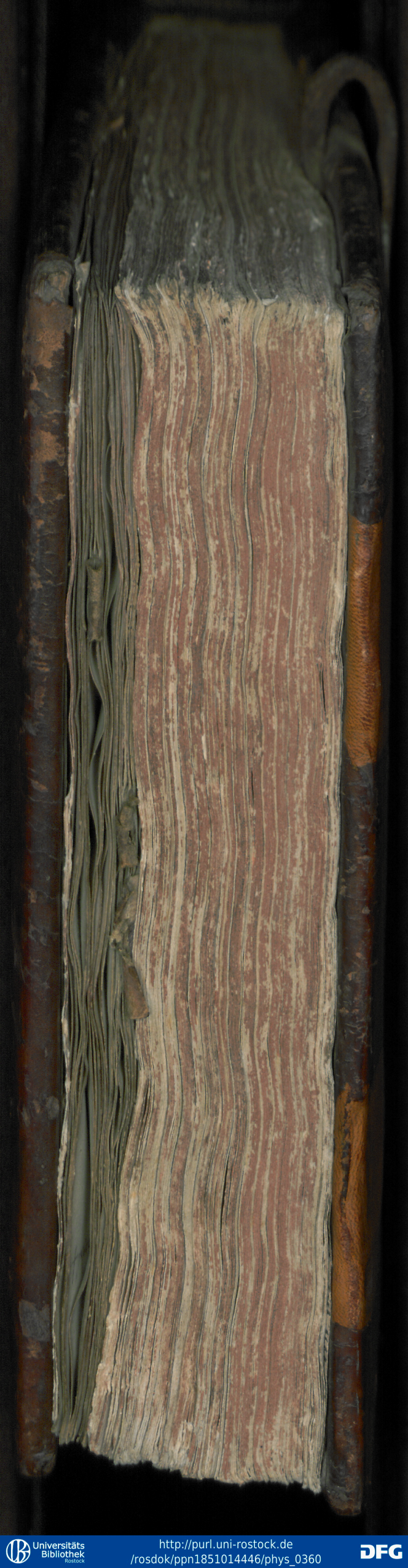
Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0360
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1851014446/phys_0361
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0362
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1851014446/phys_0363
DFG